~~dublet~~

50 cent

Ex Libris Mgci Gabrielis Popiel Tribuni Majoris Ptus
et Vice Capitanei Castri Sandomir. —

ZBIOR REZOLUCYI

RADY NIEUSTAIĄCEY

POTRZEBNYCH DO WIADOMOSCI

JURYZDYKCYI SĄDOWYCH

Y

OBYWATELOW OBOYGA NARODOW.

od r. 1776



Część I.

W WARSZAWIE.

u PIOTRA DUFOUR, Drukarza J. K. Mci.

M.D. CC. LXXX.

ZA PRZYWILEIEM JEGO KROLEWSKIEY MOSCI.

Część I i II

ROKU 1776

Nro 30

DNIA 6. MIESIĄCA GRUDNIA.

REZOLUCYA

NAYIASNIEYSZEGO PANA ZA ZDANIEM RADY PRZY BOKU JEGO NIEUSTAIĄCEY, DO KOMMISSYI SKARBOWEY KORONNEY.

MY STANISŁAW AUGUST

Z BOZEY ŁASKI KROL POLSKI, WIELKI XIĄZE LITEWSKI, RUSKI, PRUSKI, MAZOWIECKI, ZMUDZKI, KIIOWSKI, WOŁYNSKI, PODOLSKI, PODLASKI, INFLANTSKI, SMOLENSKI, SIEWIERSKI, Y CZERNIECHOWSKI, ZA ZDANIEM RADY NIEUSTAIĄCEY.

Przychylaiąc ſię do żądania Kommiſsyi Skarbowey Koronney przez Notę pod dniem czwartym teraźnieyſzego Mieſiąca Grudnia, podaną, oświadczonego: aby w trudnościach, które iefzcze zachodzą względem Papieru Stęplowanego, mogła dokładniey porozumieć ſię przez Delegowanych z Departamentem Skarbowym, My KROL za Zdaniem Rady przy Boku Naſzym Nieuſtaiącey deklaruiemy: że czyli to Departament

Skarbowy, z Rezolucyi Rady, znaydować będzie potrzebę konferowania z Kommiſsyą Skarbową Koronną, czyli też Kommiſsya Skarbowa Koronna uzna być potrzebną z Departamentem Skarbowym konferencyą, w każdey takowey okoliczności z pomiędzy ſiebie Oſoby delegować może taż Kommiſsya Skarbowa Koronna. Rezolucyą tę, za Zdaniem Rady przy Boku Naſzym Nieuſtaiącey, Ręką Naszą podpiſaną, pieczęcią teyże Rady ſtwierdzić rozkazaliśmy. Dan w Warszawie Dnia VI. Mieſiąca Grudnia Roku Pańſkiego M.D.CC.LXXVI. Panowania Naszego XIII Roku. STANISŁAW AUGUSTK ROL. Ignacy Xiąże Maſsalſki Biſkup Wileńſki. Ignacy Twardowſki Marſzałek Rady Nieuſtaiącey.

N^ro 31

Dnia 6. Miesiąca GRUDNIA.

Rezolucya na Memoryał U. Antoniego.

Ggy U. Antoni w Konſtytucyi oſtatniego Seymu titulo = *Deklaracya o Kommiſsyach y Remiſsach z przeſzłego Seymu wypadłych* = upatruiąc niektòre wątpliwości w tym wyrazie: „ Remiſsy zaś *ad ultimas Inſtantias* porobione, tamże nie przywięzuiąc ſię „ do reguł, podług ſprawiedliwości y dowodow odſądzone mieć chcemy „ tudzież w drugim: „ A komuby za Dekretem kontumacyalnym Dobra odebrane były, takowemu przyśpieſzaiąc ſprawiedliwość, z Regeſtru *Expulſionum* wolność rozſądzenia ſię oprócz wyżey wyrażonych Regeſtrow, *in toto negotio* pozwalamy. „ żąda od Nas KROLA y Rady przy Boku Naszym Nieuſtaiącey obiaśnienia; *nayprzod*: Czyli Remiſsy z Seymu 1775. Roku, *ad ultimas Inſtantias* bez różnicy natury Spraw poczynione, tamże wedle Prawa nowego rozſądzone być maią? czyli też wedle natury Spraw, o Dobra Ziemſkie do Trybunału, a o Królewſkie do Aſseſsoryi udawać ſię ſtronom należy? *Powtòre*: Czyli wſzyſtkim za Dekretami kontumacyalnemi z Kommiſsyi y Remiſs przeſzłego Seymu wypadłemi, z Dóbr wyciśnionym, wolność czynienia z Regeſtru *Expulſionum* w Trybunale ieſt dozwolona? Więc MY KROL za Zdaniem teyże Rady &c. obiaśniaiąc pomienione żądania, deklaruiemy: Ponieważ podług Praw 1607. Roku Vol: II. fol: 1605. tit: = *O Dekretach Trybunalſkich* = niemniey 1631. Roku Vol: III. fol. 684. titulo = *O Mandatach* = tudzież Roku 1633 Vol: III fol: 796. titulo = *O Sądach* = y fol: 806. w tymże Roku tit: = *O niewynoſzeniu Mandatow* = wſzelakiego rodzaiu Sprawy Ziemſkie do Sądow Ziemſkich, Grodzkich, y Trybunalſkich, Sprawy zaś z grȯntu y o grȯnt Królewſki wynikaiące, do Sądow Naszych Zadwornych, temiż Prawami oznaczonych należą *tanquam ad Fora competentia*; przeto y podług teraźnieyſzego Prawa titulo = *Deklaracya*

o Kom-

o *Kommissyach y Remissach z przeszłego Seymu wypadłych* = tamże rozsądzać się powinny; które to Prawo nie inaczey ma się tłómaczyć, tylko: że *naturam Bonorum sequi debent Fora competentia.* A zaś co do drugiego: ponieważ Konstytucya wzmiankowana o Kommissyach y Remissach z przeszłego Seymu, stronom za Dekretami *in contumaciam* wypadłemi Dobra maiącym odebrane, dla przyśpieszenia sprawiedliwości, Regestr *Expulsionum* do rozsądzenia wyznacza; tedy *in Foro competenti* z tegoż Regestru rozsądzać się skrzywdzonym należy.

Nro. 41.

Dnia 13. Miesiąca GRUDNIA.

Uniwersał obwieszczaiący Ordynacyą względem Papieru stęplowanego, dla trzymaiących Akta publiczne.

WSZEM w obec y każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, przy ofiarowaniu Łaski NASZEY KROLEWSKIEY do wiadomości podaiemy. Ponieważ Konstytucya na zeszłym dopiero Seymie pod tytułem = *Dochody Skarbu Koronnego* = uchwalona, warowała: ażebyśmy celem zabeśpieczenia całości podatku Papieru Stęplowanego, Ordynacyą dla trzymaiących Akta publiczne, ułożyć rozkazali; przeto dopełniaiąc w tey mierze obowiązków Prawa, a uszczerbkowi Podatku pomienionego zapobiegaiąc, naznaczamy: ażeby Metrykanci Koronni tudzież wszyscy bez excepcyi Akta publiczne trzymaiący, Komornicy, Namiestnicy, Regenci, Vice-Regenci, y Susceptanci, Marszałkowscy Koronni, Ziemscy, y Grodzcy, a oraz Konsystorzow Pisarze, także Miast, Miasteczek, y Juryzdykcyi wszelkich, teraźnieysi zaraz po nowym Roku 1777, a Następcy ich przy obeymowaniu Aktow, przed swemi Księgami, w obecności Sędziow, lub iednego Sędziego mieysca tego, a w przypadku nie ziechania Sędziego mieysca tego, tedy świadków naymniey trzech, wiary godnych, Possessyonatow, przysięgę wykonali, na tę Rotę: *Ja N. przysięgam &c. iako żadnego Kwitu* de pretio Bonorum, *ani Zapisu w Akta, które sprawuię, inaczey nie przyimę y nie zapiszę, szczególnie tylko na Stęplowanym y przyzwoitey ceny Papierze, także Roboracyi y Oblaty Kontraktow Zastawnych, także Kart ręcznych y Wexlow nie na stęplowanym y przyzwoitey ceny Papierze będących nie przyimę; a wszystkie Extrakty Dekretów y wszelkich Tranzakcyi na Stęplowanym Papierze podług przepisu Prawa, wydawać, y aby dochod Papieru Stęplowanego uszkadzany nie był, przestrzegać, y Kommissyi Skarbowey donosić będę. PrzytymOrdynacyą J. K. Mci y Uniwersały Kommissyi Skarbowey względem Papieru Stęplowanego zupełnie uskute-*

cznię. *Tak mi Panie Boże dopomoż &c.* Którey to przyśięgi wykonaney Extrakty zaraz po wykonaniu maią oni do Kommissyi Skarbowey Koronney odsyłać, pod utratą funkcyi y karą czterech niedziel wieży y grzywien 500. w Sądach Kommissyi Skarbowey na poparcie czyieżkolwiek, a nawet Officyalistow Skarbu Koronnego wskazać mianą. A stosuiąc się do Praw o Protokułach y Papierze Stęplowanym uchwalonych, postanawiamy: ażeby po wszystkich Kancellaryach były Protokuły cztery, iako to: *Pierwszy* Zapisow y Kwitow *de pretio* na Stęplowanym przyzwoitey ceny Papierze, zaraz przy zeznaniu przez przyimuiącego liczbą według swey kolei oznaczać mianym, w który to Stęplowanego Papieru Protokuł, każdy Zapis y Kwit *de pretio* z osobistego zeznania na swoim osobnym arkuszu Papieru Stęplowanego przyzwoitey ceny ma być przyimowanym, a na tym samym arkuszu, iuż żadna Tranzakcya zapisywana być nie może, ale reszta papieru białego tego arkusza, od przyiętego na nim Zapisu, albo Kwitu *de pretio*, zbywaiąca, niechay przekryśloną zostanie. *Drugi* Protokuł Tranzakcyi długow, dawnym zwyczaiem nie na Stęplowanym Papierze, w który maią być przyimowane Oblaty y Roboracye wszelkich Kart ręcznych, Wexlow, Kontraktow zastawnych na Stęplowanym przyzwoitey ceny Papierze będących, także Oblaty Zapisow *per Extractum* z innych Aktow y Protokułu stęplowanego wydanych; przytym każdy Zapis w Protokuł stęplowany przyięty, ręką tego Susceptanta, który go przyimował w ten Protokuł Tranzakcyi długow, *de tenore* wciągniony być powinien, z wyrażeniem ceny Papieru stęplowanego, na którym w Protokuł stęplowany iest przyięty. *Trzeci* Protokuł Tranzakcyi wieczystych, podobnież dawnym zwyczaiem nie na stęplowanym Papierze, w który maią być przyimowane Roboracye Kontraktów przedażnych, Rezygnacye, Donacye, Cessye, Transfuzye, Submissye, Intromissye, niemniey Kwity różne (oprócz *de pretio Bonorum*) y tegoż rodzaiu Tranzakcyi z inszych Akt wyiętych Oblaty. W tenże sam Protokuł, Kwit *de pretio Bonorum* w Protokuł stęplowany, przyięty, z takim wyrazem o cenie Papieru stęplowanego, iak względem Zapisow iest wyżey wyrażono, wciągnionym być powinien *de tenore*. *Czwarty Relationum* także nie na stęplowanym Papierze. Nadto pomienione Osoby, Akta publiczne trzymaiące, pod obowiązkiem przysięgi, nie będą mogły przyimować Roboracyi, y Oblaty Kontraktów zastawnych, oraz Kart ręcznych, y Wexlow takowych, któreby nie były na stęplowanym y przyzwoitey ceny Papierze zapisane; tych zaś, które będą na stęplowanym należytey podług Prawa ceny Papierze, w przyiętey Roboracyi y Oblacie ma być wyrażona cena Papieru stęplowanego; a ieźliby kto nie maiąc Kontraktu zastawnego na stęplowanym przyzwoitey ceny Papierze spisanego, chciał zeznać Zapis Zastawy, tedy ten do Protokułu stęplowanego, tak iak inne Zapisy, należyć ma. Gdy zaś Kontrakt Zastawny na stęplowanym przyzwoitey ceny Papierze spisany będzie, tedy iego Roboracya y na ten czas Zapis Zastawy, w Protokuł nie stęplowany Tranzakcyi długow, przyiętemi być powinny. A iako w

Tranzakcyach o kupno lub przedaż Dobr, tylko od Kwitu *de pretio*, Podatek Papieru ſtęplowanego ieſt wyznaczony, tak przerzeczeni Akta publiczne trzymaiący w Donacyach, Rezygnacyach, Roboracyach, zapiſywać Kwitow *de pretio* nie maią, a oraz Kontraktu Rezygnacyinego, w którymby był Kwit *de pretio*, a oſobno Kwitu Autentycznego *Tranſigens* zeznać nie chciałby, Roboracyi a nawet y Rezygnacyi ſamey przyimować nie powinni, y o takowym uſzkodzeniu Dochodow publicznych Kommiſsyi Skarbowey donieść maią. Kontraktu zaś, w którymby nie było Kwitu *de pretio*, wolno będzie przyiąć Roboracyą iego. Przy tym urządzamy, ażeby każdy Komornik, Metrykant, Regent, Vice-Regent, Suſceptant, y Piſarze, Tranzakcye *perpetuitatis* przyimuiący, co Rok Suſcepty ſwoiey Summaryuſz Zapiſow y Kwitow *de pretio*, tudzież Roboracyi y Oblaty Kontraktow Zaſtawnych, oraz Kart ręcznych, Wexlow, porządnie ſpiſali, y do Kommiſsyi Skarbowey odſyłali. Zaś wydaiąc *per Extractum* Zapis albo Kwit *de pretio* z Protokułu ſtęplowanego, naznaczamy: aby na boku przy Akcie zapiſywali te ſłowa: *Suſceptum in Papiro à Theſauro Regni in quota N. ſignata.* Nareſzcie wolność zoſtawuiemy, Officyaliſtom Skarbu Koronnego, dyſpozycyą do tego od Kommiſsyi Skarbowey Koronney maiącym, przeglądania Protokułow wſzelkich ſuſceptowych, y doſtrzegania, ieżeli względem Papieru ſtęplowanego Prawo, ninieyſza Ordynacya, y Uniwersały Kommiſsyi Skarbowey Koronney, ſą zachowanemi, którey Rewizyi nikt bronić nie ma, pod karą wyżey oznaczoną na poparcie Officyaliſty Skarbowego w Sądzie Kommiſsyi teyże wſkazaniu podległą. Liſt ten Naſz Uniwerſał podpiſaliśmy, y on wydrukowany *per copias* pod pieczęcią Rady przy Boku Naſzym Nieuſtaiącey z podpiſem Wieleb: Sekretarza teyże Rady roześłać po Grodach Koronnych rozkazaliśmy. Dan w Warſzawie &c.

ROKU 1777.

Nro. 3.

Dnia 3. Miesiąca STYCZNIA.

Rezolucya na Memoryał Urodz: Zygmunta.

Rezolwuiąc Memoryał Urodz. Zygmunta o nadgrodzenie ſtraty z przyczyny znieſienia młynów na rzece Pilicy, za Dekretem Kommiſsyi Skarbowey Koronney, w Dobrach ſwoich N. ponieſioney, dopraſzaiącego ſię: My KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: że gdy Urodz: Zygmunt żadney dla ſiebie na przeſzłym Seymie za wyż rzeczoną ſtratę nie pozyſkał nadgrody; przeto Rada do żądania iego przychylić ſię nie może.

Nro. 43.

DNIA 31. MIESIĄCA STYCZNIA.

Rezolucya na Memoryał Kancellaryi Wielkiey y Mnieyszey Koronnych.

Roztrząsnąwszy Memoryał do Nas y Rady przy Boku Naszym Nieustaiącey podany, pytaiących się: iakim sposobem względem pieczętowania Dyplomatów na *Emphiteuses* Prawem 1775. Roku, uchwalone, sprawić się maią? My KROL za Zdaniem teyże Rady mieć chcemy: iż gdy tak Konstytucya w Roku 1775. fol. 36. tit. = *Starostwa y Królewszczyzny* = w słowach: „ Po nastąpionym tako„ wym zapisie z Kancellaryi naszych Koronney lub Litewskiey Di„ ploma &c: *cum Sigillo pensili* expedyowane &c. „ iako tegoż Roku Konstytucya titulo = *Nadgroda zasłużonym* = folio 105. w słowach: „ Z których to Emphiteutów każdy *post decessum respectivi moderni Pos„ sessoris* do nadaney sobie Królewszczyzny *sinè plus offerentia* zachowu„ iąc *Solennitates* w Prawie o Emphiteutach na Królewszczyznach „ napisane &c: „ Nie mniey ostatniego Seymu 1776. Roku, titulo = *Uchylenie Kommissyow Emphiteutycznych* = fol. 57. w słowach: „ Tymże Kommissyóm Skarbowym Oboyga Narodów, według opi„ su Prawa titulo. = *Starostwa y Królewszczyzny &c.* = „ zdaią się wszystkie wyż wzmiankowane wyznaczać wydawanie Dyplomatów na *Emphiteuses*, za któremi wprzod pieczętowanemi, Kommissye Skarbowe Oboyga Narodów intromittować, potym Emphiteutów powinne; zaczym Pieczętarze Koronni z takowego Praw rzeczonych wyrazu, Diplomata w czasie Prawem przepisanym, y podług Prawa żądaiącym wydawać będą, a Kommissya Skarbowa Koronna podług Ordynacyi Kommissyi Emphiteutyczney, która w Nią wpłynęła Prawem 1776. Roku, za okazaniem Dyplomatów postąpi sobie.

Nro. 47.

DNIA 14. MIESIĄCA LUTEGO.

Uniwersał do wszystkich Jurysdykcyi oboyga Narodów.

WSzem w obec &c: wiadomo czyniemy. Lubo za poprzedzaiącym Listem Naszym Uniwersałem, który za Zdaniem Rady przy Boku Naszym Nieustaiącey, dnia czwartego Sierpnia 1775. Roku,

B ii

wydać

wydać rozkazaliśmy, z niemałym ukontentowaniem odbieramy od Sądowych Oboyga Narodów Juryzdykcyi, o swoich czynnościach doniesienia, które nie tylko przykładnym zalecenia naszego dopełnieniem, ale też przez pilne Urzędowych powinności sprawowanie przyspieszoney sprawiedliwości równym dla każdego udziałem, Prawom, y Nam KROLOWI posłuszeństwem, a ztąd doskonałemi w Oyczyźnie zasługami chwalebnie zalecaią się. Jednakże, gdy niektore Juryzdykcye nie dosyć stosuiąc się do Intencyi Naszych, skuteczność onych nie iakim opieraniem się wstrzymuią, żadnych dotąd do Rady przy Boku Naszym Nieustaiącey o sprawowaniu Urzędów swoich Raportow nie podaią; uznaiemy potrzebę powtorzenia Listu Naszego Rekwizycyonalnego, oraz zalecenia, ażeby o niezrywaniu Kompletow, o niepsowaniu Kadencyi, Prawa były zachowane, aby Sędziowie pomniąc na obowiązki Przysięgi swoiey pod pretextem zmyśloney choroby, lub innych nieprawnych przyczyn, Kadencye Sądów bez administracyi sprawiedliwości nie opuszczali, aby przez strony w pieniactwie zakochane szczegulnie dla zerwania Kompletu zapozwani Sędziowie kondemnować się nie dopuszczali, dla faworu Osób Sprawiedliwości unikaiących, ażeby nie podług Prawa ustanowieni, albo przysięgi nie wykonawszy, albo zarzutem Processow tamowani, Urzędu Sędziego nie sprawowali, do sądzenia Spraw swoich własnych nie zasiadali, y strony prawną w tey mierze czyniące excepcyą nie kondemnowali, ażeby Sądy swoie przed Terminem Prawami oznaczonym nie limitowali, albo nad oznaczony Termin nie przedłużali prędzey nad godzinę odwołaniem Sądów swoich oznaczoną, Sessye nie składali, y ztąd niespodziewanemi Processami Obywatelów nie obarczali; Wpisow pomimo stron attencyą w rejekty, skrypcye w *non sunt* nie spuszczali, upadkiem Terminow nie pokrzywdzali, deliberowaniem kilko-miesięcznym lub całorocznim Sprawiedliwości nie spóźniali, aby opóźnione Sessye niepilność w sądzeniu, mniey potrzebne Prorogacye, y inne umyślnie wyszukane zwłoki Sprawiedliwości żądaiącym w interessach zawodu nie czyniły, y prawnych kosztów nie pomnażały, ażeby w wołaniu Spraw Regestrów porządek był zachowany, ażeby Sędziowie z Regestrow *summarii Processûs* y appellacyinych pod fałszywym *identitatis negotii* pretextem Aktoratow do Taktowego Regestru przenosić nie dopuszczali, lub nie rozkazywali, nie spodziewaiących się y nie pilnuiących z tego Regestru nie kondemnowali, do mniemanego Regestru *Judicum* żadnym Prawem nie pozwolonego pod tytułem ustąpienia swego wpisu, rożnych Spraw podług upodobania przenosić nie rozkazywali, wpisow na schedach nie notowali, y onych porządku arbitralnie nie układali, przed Limitą Sądów swoich Regestrow nie podpisywali, po między wpisami próżnych mieysc dla wpisowania Spraw podług woli swoiey zostawiać nie rozkazywali, a przez to żądaiącym widzenia Regestrow y porządku wpisów swoich bezprawnie nie zabraniali, ażeby *in elusionem* Prawa 1768. do ostatniego wpisu Sądy kontynuować każącego, wpisów przyimować nie zabraniali, zamierzoną podług woli swoiey onych do sądzenia wielością Regestrów nie zamykali, Inkwizycye

przez ſię wyprowadzone podpiſywali, po przeczytanych z Sentencyonarza ſtronom Dekretach, też ſame *in forma* ułożone, czytali, y z Sentencyonarzem weryfikowali, żeby Extrakty Dekretów z wyrokiem *in ſtuba* ogłoſzonym zgadzały ſię, ażeby wſzelkie do Sądu wnieſienia, Excepcye, przez Sentencyą rezolwowane znaydowały ſię w wydawanych ſtronom Dekretach, zakładane do wyżſzego Sądu Appellacye adnotowane bywały, ażeby w czaſie Prawem oznaczonym Dekreta publikowane, ſtrony rekwiruiące wydawane odbierały, ażeby Sędziowie liſtów inſtancyonalnych Prawem 1768. zakazanych nie akceptowali, Arbitrow podczas uſtępu y innych Oſob, które pod ten czas *in ſtuba* znaydować ſię nie powinny, nie zatrzymywali, a przez to ſprawiedliwości y ſekretu w wotowaniu nie przeſzkadzali, ażeby Staroſtowie Grodowi już uſtanowionych y Urząd ſwoy ſprawuiących Sędziow bez przewodu prawnego od funkcyi nie oddalali, a *poſt ceſſum vel deceſſum* którego z Urzędnikow Sądowych, innego nieodwłocznie inſtytuowali, podobnie w takowym przypadku Woiewodztwa y Ziemie, Urzędnikow Ziemſkich iak nayprędzey obierali, ażeby Urzędy, onych Piſarze, Regenci, y inni ſtraż y dozor Aktow publicznych maiący ſobie powierzony, one do domów ſwoich nie brali, nie zatrzymywali, Subalternom ſwoim częſtokroć nie zważaiąc przymiotów, lub nieprawnie przez ſiebie obranym, tychże Aktow zupełnie nie powierzali, ale zabiegaiąc trafiaiącym ſię niezliczonego gatunku omyłkom y fabrykacyom, maią mieć pilny dozor, ażeby w Protokułach prożne ſpacya zoſtawiane nie bywały, Tranzakcye nie na oſobnych arkuſzach, ale w Protokułach wciąż wpiſywano, *pro Juribus Cancellariæ* nad opis Prawa zdzierſtwa nie czyniono, ażeby Obywatele do Aktów publicznych przychodzący, zawſze przytomnych Regentow lub Suſceptantow w Kancellaryach znaydowali, na Satysfakcyach, Proceſſach, Terminach upadku nie ponoſili, prezentą fałſzywey Satysfakcyi oſzukiwanemi nie bywali, o gwałtowność lub krzywdy użalać ſię chcący pod pozorem *circumſcriptionis* Aktow publicznych nieſprawiedliwie denegowanych nie miewali, ażeby Staroſtowie Grodowi o wygodne Kancellarye y Lokacye ſtarali ſię, tak dla Aktow beſpieczeńſtwa, iako y Subalternow mieſzkania, a gdy w Wielkim Xięſtwie Litewſkim Piſarze do ſtrzeżenia Aktow Prawem ſą obowiązani, więc ſami oddalaiąc ſię, na mieyſcu ſwoim Regentow Praw wiadomych Poſſeſſyonatów y przyſięgłych zoſtawiać maią. Takie y tym podobne Urzędowych obowiązkow niedopełnienia, były powodem, iże ſeymuiąca Rzeczpoſpolita równy dla każdego udział ſprawiedliwości ubeſpieczyć chcąca, w uſtawach *Conſilii Permanentis* 1775. Roku, *ſub Articulo 1mo* utrzymać w ſwoiey formie Trybunały y wſzyſtkie Juryzdykcye Rzeczypoſpolitey. *Sub Articulo 2do.* odbierać Memoryały y Raporta. *Sub Articulo 3tio.* nakazać tam, gdzie z Prawa będzie należało, ażeby Prawa Exekucyą miały, Radzie przy boku Naſzym Nieuſtaiącey moc dała, niemniey na Seymie oſtatnim *Titulo:* = *Obiaśnienie uſtanowienia Rady Nieuſtaiącey przy boku Naſzym:* = Zeby wſzyſtkie Miniſterya y Juryzdykcye Naſzych Rezolucyi, Liſtow napominalnych y rekwi-

zycyonalnych za Zdaniem Rady wychodzących słuchali, obowięzuie; w przypadku nieposłuszeństwa, władzę *suspensionis ab Officio* nadaie. Ma ieszcze włożony na siebie obowiązek Rada, ażeby do Praw Oyczyźnie potrzebnych Projekta formowała. A czyliż mogą bydź potrzebnieysze, y Oycowskiemu Sercu Naszemu wiele nieukontentowania uymuiące, iako rozeznać te źrzódła, z których nieskończone między Obywatelami prawne spory, a z których zatrudnienie sprawiedliwości wypływa, y wynaleść sposoby onych zatłumienia, a do takowego zamiaru Sądowe Raporta bardzo wiele potrzebnych mogą przydać wiadomości; przeto na mocy tych Praw, niemniey stosuiąc się do wyżey wspomnionego Uniwersału Naszego, wszystkie Juryzdykcye Rzeczypospolitey oboyga Narodów Sądowe, ninieyszym Rekwizycyonalnym Listem, za Zdaniem Rady przy boku Naszym Nieustaiącey obowięzuiemy, ażeby wszelkiego sprawowania powinności swoich Urzędowych, do Nas KROLA y Rady Raporta podawały. A iako Rada bez mocy rozeznawania wyrokow Sądowych ma sobie powierzone nakazanie Praw Exekucyi, szczególnie tylko w niżey opisanym sposobie tychże Raportów Sądowych żądamy. 1*mo* o mieyscu, Reassumpcyi, czasie lub Kadencyi Sądów Prawem oznaczoney, te Sądy albo wczasie swoim były zaczęte, albo ieżeli spoźnione, lub wcale nie kontynuowane, przyczyny dane bydź maią. 2*do* czyli Osoby Juryzdykcye Sądowe składaiące, *nulla obstante illegalitate* do sądzenia zasiadały, lub przeciwnie. 3*tio* wiele wpisów lub Aktoratów zaległych, wiele nowych y w iakowych Regestrach mieli do sądzenia, ieżeli wszystkie swoim porządkiem expedyowane, albo nie? przyczyny dane bydź maią. 4*to* wiele wpisów było expedyowanych przez Dekreta, wiele przez Kondemnaty, wiele *cum consensu partium* w rejektę poszło, wiele *per non sunt* spadło. 5*to* bez mianowania Osob y rzeczy, wiele iakowey natury Spraw było, które, y na których Akcessoryach *per sententiam* zastanowione, które do innych Juryzdykcyi odesłane, w których Kondescensye, Kommissye, y Inkwizycye wyznaczone, które y iakim sposobem finalnie, ugodnie, albo *ex seriis controversiis* decydowane, w których appellacye założone, dopuszczone, lub niedopuszczone, w których Kondemnaty nastąpiły. 6*to* lubo pewni iesteśmy, że doskonałość Osob na Urzędzie Sądowym będących, znaiąc swoie obowiązki, nie będzie, y bydź nie powinna zatrudniona wątpliwością o Prawach umyślnie na przytłumienie sprawiedliwości wyszukaną, iednakże w przypadkach trafiaiącey się oczywistey wątpliwości, po rozwiązanie oney do Nas KROLA y Rady Juryzdykcye Sądowe udawać się maią, bez mianowania Osob y rzeczy, szczególnie tylko wątpliwość y przypadek opisuiąc. 7*mo* iako troskliwemu o powszechną spokoyność Sercu Naszemu milsze y przyiemnieysze będzie Prawa Seymu przeszłego 1776. *titulo*: = *Rozwiązanie Konfederacyi*: z chęci samych Obywatelów wykonanie, niżeli przymuszaiąca surowość w tymże Prawie położona. Wszelkim przeto Urzędom Sądowym zalecamy, ażeby odwracaiąc przepowiedziane Prawem przykre dla niedopełniaiących skutki, tym wszystkim, których ieszcze to Prawo obowięzuie, w Juryzdykcyach

swoich czynienie Recessów, y onych *per Extractum* do Rady nieodwłóczne przysyłanie przypominali, y przez miłość Obywatelską zachęcali. Więc ażeby takowym sposobem y porządkiem Raporta formowane, ręką Prezyduiącego na Sądach podpisane, do Aktów własnych wprzody *per Oblatam* podawane, a ztamtąd Extraktem wyięte Juryzdykcye Kadencyami sądzące, po skończoney każdey Kadencyi, inne zaś które innym porządkiem czasy sądzenia swego kontynuią, co kwartał do Rady przy boku Naszym Nieustaiącey pod adressem do Departamentu Sprawiedliwości podawały, rekwiruiemy. Oprocz Urzędowych Raportów wolno będzie każdemu Obywatelowi do Nas KROLA y Rady pod adressem do Departamentu Sprawiedliwości czynić doniesienie, ieżeliby który Urząd swoich obowiązków iakimkolwiek sposobem nie dopełnił. A ponieważ Prawo 1775. Roku *titulo* = *Przyśpieszenie Sprawiedliwości* = między Urzędami Ziemskiemi, a Grodzkiemi w obydwóch Prowincyach Koronnych kollizyi stało się powodem, a przez to y przyczyną udania się do Nas KROLA y Rady po wytłómaczenie tegoż Prawa, więc dla ogulney obydwom Prowincyom Koronnym wiadomości deklaruiemy: iż tylko od Grodu Łęczyckiego do Ziemstwa tegoż Woiewodztwa appellacya iść powinna, z innych zaś Grodow podług Praw dawnych prosto do Trybunału strony appellować mogą, a Trybunał podług wyż wyrażonego Prawa 1775. nie inaczey Sprawy Grodowe do Ziemstw przez Remissy ma odsyłać, iako za ugodą stron dobrowolnie sobie Ziemstwa obieraiących. List ten Nasz Rekwizycyonalny Uniwersał podpisaliśmy, y on wydrukowany *per copias* pod pieczęcią Rady przy boku Naszym Nieustaiącey, z podpisem Wielebnego Sekretarza teyże Rady, po Grodach y Parafiach tak Koronnych, iako y Wielkiego Xięstwa Litewskiego rozesłać rozkazaliśmy; A dla dostateczniey szego wszystkich Obywatelów obwieszczenia, te Kopie wszędzie *affigendo ad valvas*, publikowane bydź maią. Dan w Warszawie.

N^ro. 62.

Dnia 25. Miesiąca LUTEGO.

Rezolucya na Memoryał Juryzdykcyi Ziemskiey Koronney N.

Rezolwuiąc Memoryał od Juryzdykcyi Sądu Ziemskiego N. żądaiącey wytłómaczenia Prawa 1775. Roku fol: 135. titulo = *Przyśpieszenie Sprawiedliwości* = Jeżeli to, co iest ustanowionym dla Woiewodztwa Łęczyckiego w nakazie Grodowi tegoż Woiewodztwa, aby strony nie kontentuiące się Dekretem Grodzkim *via Appellationis* do Ziemstwa tegoż Woiewodztwa odsyłał: służyć ma za prawidło

wszystkim Grodom w obydwóch Prowincyach Koronnych? MY KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: Iż Prawo wyż wspo mnione, a na dwie części dzielące się, *idque* w pierwszey do Peryodu przed tym słowem: = *Trybunał* = gdy iednemu Woiewodztwu Łęczyckiemu służy; Grod więc tegoż Woiewodztwa nie może przeczyć do Ziemstwa Appellacyi, bez wyraźnego złamania Prawa: które, że ma w celu szczegulnie rzeczone Woiewodztwo Łęczyckie, nie powinno bydź rozciągane do innych Grodow. W drugiey zaś części wspomnionego Prawa: gdy nakaz iest Stanow seymuiących w Roku 1775. do Trybunału reguluiący się; ta więc *ultimæ Instantiæ* Juryzdykcya wypełniaiąc Prawo, nie inaczey Grodowe Sprawy przez Remissy do Ziemstw odsyłać może, iako gdy strony ugodnie podług upodobania, którekolwiek z kraiowych Ziemstw obiorą.

N^ro. 71.

Dnia 4. Miesiąca MARCA.

Rezolucya na Memoryał Urodz: R.

Rezolwuiąc Memoryał U. R. względem wytłomaczenia y obiaśnienia Prawa 1768. Roku, tit: = *O nie oddaleniu Dobr Ziemskich od Stanu Szlacheckiego* = fol: 350. po uczynioney nań odpowiedzi przez N.; zapatrzywszy się na iasne Prawo w słowach: „ Przeto temu zapobiegaiąc, stanowiemy: aby *post intestatos Nobiles*, tak to *Spirituales Ecclesiasticos*, iako y po Opatach Klausztralnych *ad derelicta* po nich *Mobilia*, *Inventaria*, *Summas paratas*, *Successores Sangvinis* należeli tym sposobem, to iest: po Opatach Klasztornych, maią się trzy części zbiorow ich wszystkich Sukcessorom, a czwarta Klasztorowi dostawać. A *post Ecclesiasticos Spirituales* uspokoiwszy *deservitam mercedem*, y długi, *demptaque funebrali & in Suffragium Animæ* (przecież *proportionaliter*) *expensâ*, oraz ieźliby się decess w Inwentarzu Kościelnym z przyczyny zmarłego pokazał, *subsequenda bonificatione*; iedna część *in gratitudinem* mieysca, & *Ecclesiæ tanquam Sponsæ* Duchownego, a trzy części dla Sukcessorow iego *cedere* powinny „ MY KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: że po wszystkich, bądź Zakonnych, bądź Swieckich Duchownych Osobach Stanu Szlacheckiego *cujuscunque tituli Beneficia Secularia* trzymaiących (*exceptis Regularibus*, ktoreby z fundus zow swoich *ad Claustra* należały, lub do Klasztorow inkorporowane były) a bez Testamentu schodzących, trzy części pozostałey ruchomey Substancyi, krewnym *vigore* Przepisu tegoż Prawa należeć maią.

N^ro 74 *Sub Lit: A.*

Dnia 7. Miesiąca MARCA.

Uniwersał do Miast y Miasteczek Królewskich w Koronie y w Wielkim Xięstwie Litt:

WSZEM &c. a mianowicie Wielmożnym y Urodzonym Starostom, Dzierżawcom, y innym iakimkolwiek sposobem Possessorom Miast y Miasteczek Naszych, tak w Koronie, iako y w Wielkim Xięstwie Litewskim, tudzież Administratorom Miast Naszych Stołowych, oraz Wam Szlachetne y Sławetne Magistraty y Porządki Mieyskie, przy ofiarowaniu Łaski NASZEY KROLEWSKIEY wiadomo czyniemy: Iż przychylaiąc się do Prawa Seymu ostatniego Roku 1776. pod tytułem: = *Powinność y władza Departamentow Rady przy Boku Naszym Nieustaiącey* = w Artykule drugim, którego tenor iest takowy: *Departament Policyi, nad to, co mu iest powierzono Prawem Roku 1775. będzie miał moc examinowania rachunkow wszystkich Miast Królewskich, podług Praw dawnych, y obracania dochodow na rozrządzenie Policyi naypożytecznieysze* Zalecamy Wielmożnym y Urodzonym Starostom, Dzierżawcom, y innym iakimkolwiek sposobem Possessorom Miast y Miasteczek Naszych, tak w Koronie, iako y w Wielkim Xięstwie Litewskim, tudzież Administratorom Miast Naszych Stołowych, oraz Wam Szlachetne y Sławetne Magistraty y Porządki Mieyskie, abyście dopełniaiąc wyż wzmiankowane Prawo, y w zadośćczynieniu Prawom Roku 1565. 1567. 1613. mianowicie zaś Prawu Roku 1620. Mieszczanom na każdy Rok przed Starostą, lub Podstarościm z wszystkich prowentow dostateczną liczbę czynić, pod karą pięciuset grzywien obowiązuiącemu, iako też Roku 1631. y 1764. tudzież Konstytucyi Roku 1768. titulo = *Warunek Miast y Miasteczek Naszych Królewskich w Koronie y w Wielkim Xięstwie Litewskim* = w te słowa: *Miasta, Miasteczka wszystkie z Propinacyi, y wszelkiego prowentu Mieyskiego kalkulacyą coroczną przed Starostami, lub Dzierżawcami Naszemi, lub* coram quo de jure *dotąd należało, a w Miastach Naszych Stołowych przed Administratorami Naszemi corocznie oddawali, a ci do Kancellaryi Naszych Narodowych corocznie* relationem sinoptice *przysyłali.* Rachunkow percept z Miast y Miasteczek tak z Propinacyi, iako wszelkiego dochodu Mieyskiego dostatecznie wysłuchali, expens iuż uczynioną opisali, zbywaiącą zaś nad expens perceptę do dalszego rozrządzenia ubeśpieczoną zatrzymali. A coby użytecznego, lub potrzebnego do sporządzenia w tym Mieście lub Miasteczku w wymiar pozostałey percepty osądzili, Nam o tym donieśli; zgoła całey tey czynności, tak względem percept y expens, iako potrzeby tego mieysca przyszłey expensy, Raport do Nas dostateczny zrobili. Dla doskonalszego zaś stanu, y dochodow Miast

y Miafteczek Nafzych poznania, żądamy iak naydokładnieyfzego przez Pofsefsorow uprzywileiowanych z ofobna, a przez Magiftraty także zofobna, uwiadomienia y odpifu na zapytania, które fię tu przyłączaią, iako to: *1mo.* ieżeli Miafto pofiada iakie wiofki, y tym podobne folwarki, grunta, ogrody, młyny, do dochodow w ogulności należące, oraz iaka z tych wfiow, folwarkow, gruntow, ogrodow, y młynow dochodzi intrata, y czyli przez Adminiftracyą właśną, czyli przez arendę fą pufzczone, oraz iak fię zowią te wfie? *2do.* iakim Prawem też wfie, folwarki, y grunta fą nadane, czyli przez lokacyą, czyli na utrzymanie murow, lub brukow, lub celem iakiego innego fundufzu? *3tio.* ieżeli ma fwoie kamienice, dworki, domoftwa, iatki, sklepy przy Ratufzach, y inne do naymy fkłady, iakie z tych komorne, naiemne, y opłaty odbieraią? *4to.* ieżeli ma lafy, iakowe z nich użytki? *5to.* ieżeli ma cegielnie, iakowe z nich dochody? *6to.* ieżeli ma Prawa y Przywileie do exakcyi ceł, brukowego, ftrzelnicy kurkowey, fzofsowego, bramnego, y innych różnych nadań, iakie z tych użytki, iakie dochody? *7mo.* ieżeli maią Summy pieniężne, iakowa ich lokacya? iaki z nich dochod? *8vo.* ieżeli fą iakowe opłaty fkładkowe, y wiele importuiące? *9no.* ieżeli maią Propinacyą, iakowym fpofobem adminiftrowana, y wiele czyni? *10mo.* ieżeli maią iakowe czyńfze ziemne, z czego, y iak wiele? *11mo.* ieżeli trzymaią miary, wagi, wiele z nich użytku? *12mo.* ieżeli przyimowanie do Mieyfkiego czyni prowent, y wiele? *13tio.* ieżeli oprócz Punktow wyżey wyrażonych, z ofobliwfzych Przywileiow fzczegulnie Miaftom niektòrym fłużących, y infze iakiekolwiek rodzaiu znayduią fię dochody, y iak wiele czynią? *14to.* ieżeli Miafto ma iakie długi zaciągnione, na co fą obrocone, y iaki od nich procent płaci? *15to.* iakie expenfa fą tego Miafta, z opifaniem gatunkow ordynaryinych, y extraordynaryinych? *16to.* wiele w Mieście ieft miefzkańcow, ofiadłych, y łóżnych, Chrześcian, y Zydow, oraz w ogólności wiele dufz wfzyftkiego? A tym fpofobem WW. y UU. Staroftowie, Dzierżawcy, y inni iakimkolwiek fpofobem Pofsefsorowie Miaft y Miafteczek Nafzych tak w Koronie, iako y w W. X. Litewfkim lub od nich umocowani, tudzież Adminiftratorowie Miaft Nafzych Stołowych, oraz Szlachetne y Sławetne Magiftraty, y Porządki Mieyfkie fporządziwfzy iak naydokładnieyfze y nayiaśnieyfze, z odpowiedziami na każdy punkt Rąporta, y podpifawfzy one, będą obligowani do NAS, pod adrefsem Departamentu Policyi Rady przy Boku NASZYM Nieuftaiącey iak nayprędzey przefłać, nie poźniey iednak, iak w Miefiącu Wrześniu Roku bieżącego, a to pod winami z mocy Prawa w Sądzie przyzwoitym wfkazać mianemi. Ten obowiązek z powfzechnym Kraiu dobrem będąc ściśle złączony, gdy fkutecznie dopełniony będzie, okaże pilność Wafzą, y da miarę zafług ku Nam y Rzeczypofpolitey. Lift ten Nafz Uniwersał &c.

Nro. 74 *Sub Lit: B.*

Dnia 7. Miesiąca MARCA.

Uniwersał do Miast y Miasteczek Krolewskich w Koronie.

Wszem w obec &c. a mianowicie Wam WW. y UU. Starostowie, Dzierżawcy, y Uprzywileiowani Possessorowie, tudzież Szlachetne Magistraty y Sławetne Urzędy Mieyskie Miasteczek Naszych Koronnych, przy ofiarowaniu Łaski NASZEY KROLEWSKIEY wiadomo czyniemy: Iż exekwuiąc Prawo pod tytułem = *Warunek Nowego Korczyna y innych Miasteczek Naszych Krolewskich w Koronie* = w te słowa: „ Zabiegaiąc dalszey ruinie Miasteczek Naszych Kró„ lewskich w Koronie, a chcąc ie owszem do lepszey przyprowa„ dzić pory, zakazuiemy wszelkiey pod żadnym pretextem Zy„ dom pod Prawo Mieszczanom służące, podciągaiącym się Propina„ cyi; przykazuiemy oraz, ażeby Gorzelnie, które często do zgo„ rzenia Miasteczek przyczyną bywaią, z okręgu Miasteczek wy„ niesione były; gdzie zaś Mieszczanie maią Prawo do Propinacyi, „ przy tym ich zachowuiąc, ostrzegamy: ażeby odtąd nie każdy „ w szczegulności na swóy profit propinował, lecz ażeby Magistrat „ imieniem Miasteczka, co rok, lub co lat trzy dawał Kontrakty „ iednemu tylko z naymaiętnieyszych pomiędzy siebie, lub takie„ mu, któryby miał *pignus responsionis*, albo Possessorowi; którey, „ ieżeliby się żaden z Mieszczan nie podiął, Possessor do zakontra„ ktowania bliższym być ma. Prowent zaś ten, ażeby się na uży„ tek ogólny Miasteczek obracał, stanowiemy, y dozor tego Pos„ sessorom zlecamy. Nie uchylamy atoli zaszłych o też Propina„ cye z Starostami Komplanacyi, y prowent Starostom służący po„ dług Lustracyi ubeśpieczamy, y kompozycye z temiż Possesso„ rami podług Konstytucyi 1768. Mieszczanom *in post* zawierać do„ zwalamy „ końcem administrowania intraty z Propinacyi z iak naypewnieyszym dla Miasteczek użytkiem, a zabiegaiąc wszelkim podstępom y zmownym Kontraktom, takowe za Zdaniem Rady przy Boku Naszym Nieustaiącey, stanowiemy rozrządzenie. *1mo.* w każdym Miasteczku Magistrat lub Urząd tegoż, obrawszy podług łatwości czas pewny, nie poźniey iednak, iak w Miesiącu Kwietniu, publicznym obwieszczeniem ogłosi, że dnia przez tenże Magistrat lub Urząd Mieyski wyznaczonego dziać się będzie Propinacyi Licytacya. *2do.* na dwie niedziele przed terminem Urząd poweźmie proporcyą czystego z Propinacyi zysku z zaprzysiężonego Czopowego, y z niey oznaczy kwotę, nad którą taniey Kontrakt nie będzie mógł być dany. *3tio.* Licytacya odprawować się będzie, w obecności Starosty, lub z iego ramienia przysłanego, do czego WW. y UU. Starostow, y bądź iakimkolwiek Pra-

wem

wem Posseßorow, obowiązanych mieć chcemy. *4to.* Kontrakt *per plus offerentiam* dany będzie, do którego Mieszczanin tegoż Miasta Obywatel, zakład dostateczny maiący, pierwszeństwo mieć ma; w przypadku zaś niedostarczaiącego maiątku, lub nie podięcia się ktòrego z Mieszczan, uprzywileiowany Posseßor przed obcemi bliższy będzie, ieżeli ofiarowaną przez kogożkolwiek naywyższą kwotę na siebie przyimie. Gdyby zaś przyiąć nie chciał, ten ktożkolwiek bądź, któryby ofiarował wyższą kwotę, aby tylko miał zakład dostateczny, otrzymać Kontrakt na tęż Propinacyą powinien, a tego wydać y podpisać Magistrat lub Urząd trudnić nie ma. *5to.* Pierwszy Kontrakt na Rok ieden tylko dany będzie; w następuiących zaś latach, na trzy może być zawarty. *6to.* po nastąpioney Licytacyi Urząd kopią Kontraktu do Nas, pod adreßem Departamentu Policyi, nieodwłocznie prześle. *7mo.* Intrata z Propinacyi nie na prywatny Mieszczan, ale ogolny Miasteczka użytek Prawem będąc ostrzeżona, składana być ma w ręku Osoby przez Miasto wybraney, zakład dostateczny na beśpieczeństwo iey przed uprzywileiowanym Miasteczka Naszego Posseßorem okazać maiącey, y bez dołożenia się Departamentu Policyi, na wspomniony użytek tykana być nie powinna. Ażeby zaś żadna nie wynikała trudność, do których to Miasteczek nineyszy ma się ściągać Uniwersał, oświadczamy: iż te Miasteczka exekucyi onego podlegać będą, które przez Taryffę ostatnią Podymnego w klaßyfikacyi Miast mnieyszych y Miasteczek są umieszczone. Takowe z władzy, Nam y Radzie przy Boku Naszym Nieustaiącey daney, w exekucyi Prawa wspomnionego czyniąc rozrządzenie, spodziewać się powinniśmy, że ieśliby gdzie przed doyściem na mieysca tego Uniwersału, postawały po ostatnim Prawie Kontrakty, choćby te przez Licytacyą, ale zaskarżoną zawarte były, tedy maiący Kontrakt na Propinacyą na okazanie, że go bez pokrzywdzenia Miasteczka zawarł, utrzymywać się przy nim nie zechce, ale powtórney podda się Licytacyi. Inaczey Miasteczka w Sądzie Naszym KROLEWSKIM skaßowania pokrzywdzaiącego Kontraktu dochodzić powinne będą.

Nro. 94.

Dnia 21. Miesiąca MARCA

Rezolucya na Memoryał U. Jana.

NA Memoryał U. Jana y Odpowiedź nań Wielebnego Xiędza Prezydenta Trybunału Głownego Koronnego My KROL za zdaniem Rady &c. nineyszą daiemy Rezolucyą: Iż gdy wyraźnie okazuie się:

E

że U. Jozef, Deputat na Trybunał z Woiewodztwa Gnieźnieńskiego, za przypadnieniem Sprawy, iako zapozwany przez U. Jana, na niey nie zasiadał; zaczym y zaskarżenie tegoż U. Jana, zdaie się bydź niesłuszne, y boiaźń z tego Sądu niewczesna. A że nienależy do Rady przy Boku Naszym Nieustaiącey wchodzić w szczegulności Spraw Obywatelskich, a dopieroż decydować o niesłuszności Dekretów, lub one zawieszać; przeto prawność w swoim stopniu upoważniaiącą Dekreta Trybunalskie zostawuiąc, na zapytanie tylko Urodzonego Jana, o wytłomaczenie Prawa, czyli Sprawa Jego z iedney, a Urodzonemi KK. y Urodzonym Jozefem z drugiey strony zachodząca, na mocy dwóch Konstytucyi 1726. y 1768. Roku (*ex quo*, że tenże Urodzony Jozef będąc na Trybunał teraznieyszy Deputatem w nią wchodzi) ma bydź do Trybunału przyszłego odesłana? odpowiedaiąc Deklaruiemy: Iż Konstytucye tak 1670. Fol: 64. Tit: = *Sprawy Deputackie na Trybunale* = iako też 1726. Tit: = *Trybunał Głowny Koronny* = Fol: 420. Art: 10. y 1768. Roku Tit: = *Złączenie Trybunału Koronnego* = Fol: 214. służą bardziey stronom, aby mogły Deputatów zapozywać; Na tych zaś przepisuią szczegulnie, aby spraw z Aktoratów własnych nie mieli, a gdy zapozwanemi zostaną do sądzenia Spraw *ex Reatu proprio*, nie zasiadali, *sub nullitatè Decretorum* w słowach wyraźnych Prawa: „ oraz reassumuiąc Prawo 1726. zakazuiemy, aby żaden De-„ putat w Sprawie lub własney, lub Zony, lub Dzieci swoich, albo „ w Sprawie *via evictionis* do siebie należącey, tudzież w Sprawie *Pu-„ pillorum*, którychby był Opiekunem, *tam ex Actoratu quam Re-„ atu*, sądzić się niemógł, y Sprawy takowe na drugi Trybunał ode-„ słane bydź maią: Wolność iednak zostawiamy stronie, która z „ Deputatem maiąc Sprawę, sama osobiście, a nie przez Plenipo-„ tentów stawaiąca, *Judicato* by się poddać chciała, sprawę promowo-„ wać, y Deputat w takowym przypadku Remissy żądać niema. „ Rezolucyą tę &c.

N^ro. 95.

Dnia 21. Miesiąca MARCA

Rezolucya na Memoryał U. Łukasza.

NA Memoryał U. Łukasza doprasżaiącego się o wytłomaczenie Praw Koronie służących: czyli w przypadku Sprawy Sędziego własney, tenże Sędzia ma moc zasadzenia na swoim mieyscu Subdelegata, czyli też Nobilitas miałaby Go obierać? My KROL za zdaniem Rady

&c. wchodząc w poznanie Prawa mianowicie 1557. Roku Tit: = *Statuta Seymu Warſzawſkiego* = Fol: 606. Art: 4. w ſłowach następuiących: „ Kiedy ſię przytrafi, iż który Sędzia, albo Urzędnik Ziemſki „ y Grodzki ma akcyą ſwoię u Sądu, albo Urzędu ſwego z którąkol- „ wiek Oſobą, wolno mu to ma bydź, zaſadzić ku iey Rozſądku Oſobę „ Szlachecką w oney Ziemi oſiadłą bez Surrogacyi Królewſkiey, któ- „ ra niepowinna będzie przyſiądz „ tudzież Prawa 1768. Roku Tit: = *Złączenie Trybunału Koronnego* = Fol: 218. niemniey oſtatniego Seymu 1776. Roku titulo = *Subdelegacya Sądów Ziemſkich* = Fol: 61. które ſzczegulnie w przypadku nieprzytomności Sędziego, obranie Subdelegata na mieyſce onego Obywatelom przepiſuie; deklaruiemy: iż w przypadku Sprawy Sędziego, dana moc temuż Sędziemu wyżſzym Prawem, aby Subdelegata na ſwe mieyſce zaſadzał, nie ieſt poźnieyſzym Prawem znieſiona.

N^ro. 102.

Dnia 8. Miesiąca KWIETNIA.

Rezolucya na Memoryał U. Kaſpra.

ODpowiedaiąc na Memoryał U. Kaſpra Piſarza z Woiewodztwa N. na Trybunał Głowny Koronny, żądaiącego wytłomaczenia Prawa 1775. Roku, Fol: 59. Tit: = *Trybunał Koronny* = czyli w Kadencyach Woiewodzkich Regeſtrow, podczas przypadaiących Regeſtrow *Expulſionum, Terminorum Tactorum, Executionum, Directi Mandati*, maią Piſarze Lubelſki lub Sieradzki Ziemſcy, piſać Dekreta, czyli też Piſarz Woiewodzki? My KROL za Zdaniem *&c.* dorozumiewaiąc ſię z treści tego Prawa wyżey cytowanego myśli Prawodawczey Rzeczypoſpolitey w Roku 1775, deklaruiemy: że w kolei Regeſtrów Woiewodzkich chciała tylko, aby ſzczegulnie Piſarze Woiewodztw piſali Dekreta, a zatym y w tych ſprawach, które z oſtatniego Seymu 1776. Roku, do Woiewodzkich Regeſtrów ſą odeſłane, ciż Piſarze Woiewodztw pioro trzymać maią; podczas zaś Regeſtrów *Univerſalitatem* wſzyſtkich Obywatelów maiących, *cum excluſione* innych Piſarzów Woiewodzkich, ſami Lubelſki lub Sieradzki Piſarze trzymali pioro; więc iż nie tylko na Regeſtrach *Cauſarum Remiſſarum, Contumacialium Proceſſuum*, tudzież *ſuſpenſionum & paritatis votorum* (co *explicitè* wyrażono ieſt w Prawie) ale y na wſzyſtkich innych Regeſtrach ogolnych (oprocz Woiewodzkich) w Pro-

wincyi Wielkopolſkiey U. Piſarz Ziemſki Sieradzki, a w Prowincyi Małopolſkiey U. Piſarz Ziemſki Lubelſki, pioro trzymać, y Dekreta piſać maią.

Nro. 103.

Dnia 8. Miesiąca KWIETNIA.

Rezolucya na Memoryał U. Komornika Ziemi

NA Memoryał Urodzonego M. Komornika Ziemi Ł. w którym podług Prawa Seymu oſtatniego 1776. Roku od Nas y Rady przy boku Naſzym Nieuſtaiącey żąda *ex Officio* wytłomaczenia Prawa *Juris Retractûs vel Propinquitatis*, podaiąc ſzczegulność przypadku naſtąpionego między Synem Waleryana, y Synem Sioſtry iego; My KROL za zdaniem teyże Rady ninieyſzą daiemy Rezolucyą: iż Synowie Waleryana, y Sioſtry iego gdy naſtępuią na Prawa Poprzedników ſwoich; do Sądu należy roſtrząſnąć dowody, iakowym prawem Sioſtra Waleryana zoſtała na Dobrach ugruntowaną, to ieſt: czyli mocą należności poſagowey, ktòra podług Praw y Zwyczaiów ieſt na ſkupie, czyli też mocą wieczyſtey Donacyi? Co ſię zaś tycze wytłomaczenia: ieżeli Statut Kazimierza Wielkiego 1347. Roku Vol: I. Fol: 44. Tit: = *de Praeſcriptione Haereditatum contra Ementem* = iako też Prawo 1576. Vol: II. Fol: 939. w Exceptach y Zwyczaiach Mazowieckich Tit: = *Zamiana albo Darowizna Imienia* = nakoniec Herburt w zbiorze Praw Statutowym Fol: 51. Tit: = *Pro redimendis Bonis à propinquo venditis* = *Forma citationis* = ieżeli więc te wſzyſtkie Prawa uſtanawiaią. *Jus Retractûs* czyli *Propinquitatis*? deklaruiemy: iż lubo wſpomnione dopiero Prawa przepiſuiąc iuż czas Preſcrypcyi, iuż warunki frymarków Dobr, iuż Formę Zapozwow, *per applicationem* tylko naciągane bydź mogą, y domyślać ſię każą poprzedniego uſtanowienia *Juris Retractûs*, bardziey *Teutonici* niżeli *Polonici*; lecz że ani przed Rokiem 1347*dmym* nadaiącym piſane Nam Prawa, ani poźniey oprócz Praw wyżey wzmiankowanych, nic ſtanowionego *reſpectivè de Jure Retractûs, in Voluminibus Legum* nieznayduie ſię; *A ſame Excepta* Mazowieckie wyżey cytowane naſtępuiące maią słowa Prawa: „ Frymark Imienia leżącego y Dziedzictw między Szlachtą, „ albo któregokolwiek ſtanu y kondycyi Ludźmi, z zezwolenia ich „ wſpólnego y woli uczyniony, bądź to z iakim przydatkiem pie„ niędzy, albo innych ktòrychkolwiek rzeczy, bądź też bez przy„ datku, ieźliby były zapiſane y utwierdzone Akty Ziemſkiemi albo

„ Grodz-

„ Grodzkiemi, takowy frymark, na obie ſtrony frymarczące ma ſię „ zoſtawać, y mocnie a niezłamanie zachowan, a żadna Oſoba z li„ nii Krewności ich, Prawem bliſkości tego frymarku, albo zamiany „ odezwać, ani przenagabywać niemoże „ a tym więcey, że poźnieyſze Prawa, mianowicie 1768. Roku Titulo = *Złączenie Trybunału Koronnego* = Fol: 223. *Validitatem* Tranſakcyi *bonæ Voluntatis* wieczyście zabeſpieczaią w tych ſłowach: „ Mieć chcemy aby „ Donacye, Zaſtawy, y Zapiſy, Intercyzy, Kwity, y wſzelkie Tranza„ kcye, *ex actu bonæ Voluntatis* autentycznie naſtąpione, w Kſięgach „ zeznane, wieczyście trwałe y niewzruſzone były „ co nayſilniey podpa vm ieſt *Axiomate Juris* w powſzechności wziętym: iż *poſteriora ligant priora*: a zatym *Jus Retractûs* czyli *Propinquitatis*, nie ieſt Prawem Polſkim ſtanowi Szlacheckiemu ſłużącym: a chociażby *in Jure Theutonico* toż Prawo znaydowało ſię, tedy Statut Kazimierza Wielkiego 1347. Roku, Vol: I. Fol: 28 titulo = *De illis qui habentes Jus Theutonicum, utuntur Polonico* = wyraźnie przepiſuie: iż kto raz odſtąpił a *Jure Theutonico*, iuż więcey tego Prawa używać nie może.

N^ro. 104.

Dnia 8. Miesiąca KWIETNIA,

Rezołucya na Memoryał UU. Onufrego y Jozefa;

ODpowiedaiąc na Memoryał UU. Onufrego y Jozefa dopraſzaiących ſię wytłomaczenia myśli Prawa 1726. Roku, Vol: VI. Fol: 462. titulo = *Inkwizycye* = ieżeli toż Prawo tamować może wyexpedyowania *Actur* Exdywizyi przez obranego na Trybunał przyſzły y Kadencyą Wileńſką Deputata, który do tego Dzieła Trybunalſkim Dekretem w Kadencyi Ruſkiey wyznaczonym zoſtał przed obraniem ſiebie na funkcyą Deputacką? My KROL za Zdaniem Rady &c. nanieyſzą daiemy Rezolucyą: Iż Prawo wyżey allegowane, gdy w ſwoim brzmieniu wyrażać zdaie ſię Zakaz, ażeby Deputat *durante charactere* ſwoiego Urzędu nie był przez Trybunał, na którym zaſiada iako Sędzia, do Inkwizycyów, Kondeſcenſyi, Tax y Exdywizyów naznaczony; a przeto takowego urzędowania podeymować ſię, y zieżdżać na mieyſca nieważył ſię Deputat, *ſub pœna privationis Officij*, z przyczyny bez-prawności naſtąpić mogącey ztąd, iż Zjazdowy wyrok bądź naygorſzy Zaſtępcę y Obrońcę ſilnego miałby w Oſobie tego, który w Trybunale zaſiadaiąc, ſam ſwoią robotę utrzymywałby; Deklaruiemy oraz: że różnica bydź powinna między Deputatem wyznaczonym na Exdywizyą *durante ſuo Cha-*

vacare, a Osobą, ktŏra do Exdywizyi naznaczoną będzie, a *expost* obraną Deputatem: y że iako w pierwszym przypadku Prawo 1726. Roku *ad literam* słuchane bydź powinno, tak do drugiego *applicabile* bydź niema, byleby *Actus* Exdywizyi Obowiązkowi Deputata w sądzeniu nie był przeszkodą, oraz Akt Exdywizyi do tey Trybunału Repartycyi nie należał, na ktŏrą *Exdivisor* Sędzia iest naznaczony Deputatem.

Nro. 110.

Dnia 18. Miesiąca KWIETNIA.

Rezolucya na Memoryał Wielm: Joanny, y Odpowiedź UU. Elżbiety y Kazimierza.

REzolwuiąc Memoryał W. Joanny, po niegdy W. Piotrze pozostałey Wdowy, oraz odpowiedź UU. Elżbiety Matki y Kazimierza Syna, My KROL za zdaniem Rady &c. deklaruiemy, iż gdy W. Joanna zapozwała, a UU. Elżbieta y Kazimierz, *reconventionaliter* do Wpisu, przypozwali do Trybunału Głownego Koronnego, iako z Memoryałów tychże, wyraźnie okazuie się; więc tymże nietamuie się droga Sądu przedsięwzięta: w ktorey, że wyrok Trybunału podług Prawa obydwom stronom uczyni satysfakcyą; spodziewa się, y przeświadczoną chce bydź Rada. Ażeby iednak oboiętność Prawa nie była na przeszkodzie, y dogodzenie nastąpiło w zapytaniu Wżney Joanny; tłomaczemy Prawo 1776. Roku, fol: 37. titulo = *Deklaracya o Kommissyach y Remissach z przeszłego Seymu wypadłych* = w nastęnuiący sposob: Iż Stany zgromadzone w wyż namienionym Roku, w punkcie drugim, gdy w słowach tych, myśl swoię wyraziły; że: „ Kommissye z poprzedzaiącey przez obydwie strony ugo„ dy wyrobione, podług teyże ugody rozsądzone, y w akceptacyą „ weszłe, chociażby potym po akceptacyi, były od ktoreykolwiek „ strony zaskarżone, y do Sądu wywołane, powinny zostać *in suo* „ *Judicato* nieporuszone „ takowy więc wyraz nadto iaśnie wytłomaczony, nie może podpadać tłomaczeniu, co do ugody y akceptacyi w wątpliwości czasu, kiedy Ugoda lub Akceptacya ta, bydź by miała? albowiem Stany Seymuiące w tym namienionym Punkcie drugim, o tey ugodzie tylko mowią, ktora przed wyrobionemi Kommissyami, między stronami nastąpiła, iak iest ta, między W. Joanną y UU. Elżbietą y Kazimierzem, oraz o akceptacyi wyrokow teyże Kommissyi, nastąpioney: y że takowe tylko Ugody y Akceptacye, podług namienionego Punktu, *Judicata* Kommissyine niewzruszonemi czynią.

Nro. 120.

Dnia 22. Miesiąca KWIETNIA.

Rezolucya na Memoryał U. Antoniego.

ROztrząſaiąc Memoryał U. Antoniego zapytuiącego ſię, kto prawnie na uſtępach znaydować ſię powinien? My KROL za zdaniem &c. deklaruiemy: Iż dosyć wyraźnie przepiſały iuż Prawa, a podług nich Uniwerſał naſz za zdaniem teyże Rady na dniu 14. Mieſiąca Lutego, Roku teraznieyſzego 1777. wydany, ażeby tłómaczenie potrzebnym było; Iż ſami Sędziowie, y pioro trzymaiący, którzy na Sekret przyſięgaią, ſą autoryzowanemi do pozoſtania w Izbie Sądowey podczas uſtępów w ſprawach, w czym obowiązek ieſt każdego Urzędu, ażeby Prawa w tey mierze nieodzownie exekwowane były.

Nro. 138

Dnia 30. Miesiąca KWIETNIA.

Rezolucya na Memoryał Xiędza Hiacynta Ihumena Monaſterow Grecko-Oryentalnych, y U. Michała.

ODpowiadaiąc na Memoryał przez Xiędza Hiacynta Ihumena Monaſterow Grecko-Oryentalnych w Prowincyi W. X. Lit: y U. Michała Aſseſsora Sądow Zadwornych tegoż W. X. Lit: podany, a w treści onego wyczytuiąc, naſtępuiące proźby NAM y Radzie przy Boku NASZYM Nieuſtaiącey przełożone; *Nayprzód* ażeby Subdelegaci za Reſkryptem podług Traktatu 1768. Roku nominowani, do Przyſiąg *Rothâ Judicum* przypuſzczonemi byli, z wyznaczeniem Przyſięgi, oraz injunkcyą, iżby Urzędnicy *ad expediendos juridicos Actus* od ſtron drugich użyci legalności Subdelegatom nie kweſtyonowali. *Powtóre*, aby Ziemſtwa y Grody W. X. Lit: otworzyły oſobny tydzień y Regeſtra *purè* do Spraw *Religionis & leſæ ſecuritatis Diſſidentium. Potrzecie*, aby takowy tydzień na każdey kadencyi, iuż Ziemſkiey, iuż Grodzkiey był wyznaczony, a od takowego tygodnia nie roſpoczynały ſię Roki, y Roczki, ale raczey

na nim ſię kończyły, z zaleceniem Urzędom odſyłania na drugą Kadencyą Sprawy z Regeſtrow Cywilnych przypadłey, ktora zabieraiąc tydzień Dyſsydentſki, zabrać mogłaby wołanie Regeſtru onych. *Poczwarte*, aby Akta Kondeſcenſyine y Exekucyine, które zamitrężone zoſtały przez zadyſputowanie Juramentu Subdelegatom, nie ściągały kar *contraventionis* na ſtrony. *Popiąte*, aby w Sądach Zadwornych W. X. Lit: dwa Mieſiące były na Rok dla Spraw Dyſsydentſkich wyznaczone. *Nakoniec*, aby rozrządzenie w wyż namienionych proźbach, y determinowanie teraźnieyſzey Kadencyi Sądow Zadwornych Litewſkich dla generalnego wſzyſtkich uwiadomienia okolnemi Liſtami było oſtrzeżone. Na takowe więc ſześciorakie proźby, MY KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: Iż gdy prawidłem ſą Traktaty, pierwſzy 1768, y drugi 1775 Roku, oraz Konſtytucya 1768 fol: 237. tit: = *Ordynacya Sądow* Judicij Mixti = w tych Punktach, ktore Traktatem 1775. odmienione zoſtały; takowe więc Prawa wyraźne w ſobie przepiſy zawieraiące, opacznemu tłómaczeniu podlegać by niepowinny; ażeby iednak w odpowiedzi NASZEY okazaliśmy, iak równym wymiarem Sprawiedliwości z Radą Nieuſtaiącą opiekować ſię chcemy loſami Obywatelſkiemi, bez dyſtynkcyi na różnicę wyznania, ninieyſzą na każdy Punkt daiemy Rezolucyą. *Co do pierwſzego*, Subdelegaci iako prawnie ſą uſtanowionemi do kondeſcenſyinych, exekucyinych, y ziazdowych czynności, za Dekretami wſzelakich Urzędow, tak ażeby *Rothâ Judicum Caſtrenſium vel Terreſtrium* przyſięgali, (co równym ieſt) tę przyſięgę zaś wykonywali *in pleno Judicio*, czyli też *circa Acta*, biorąc *teſtimonia expletorum Juramentorum* (co legalność urzędowania ich zabeśpieczy) rzeczą ieſt z Prawa ſłuſzną y powinną. *Co do drugiego*, gdy Prawo 1768. fol: 238. Regeſtra dla Dyſsydentow wyznacza; te w Ziemſtwach y Grodach być maią, oraz tydzień do ſądzenia Spraw wydzielony być powinien. *Względem* którego tygodnia zbyteczne ieſt domaganie ſię w przełożoney w Punkcie trzecim proźbie; gdy podług teyże Konſtytucyi 1768 Roku, wyraźnie przepiſały Stany zgromadzone, aby w Wielkim Xięſtwie Litewſkim nie przydaiąc Sądom czaſu do ſądzenia, na Kadencyi iedney tylko w Roku, tak Ziemſkiey iako y Grodzkiey, tydzień ieden dla odwoływania Regeſtrow Dyſsydentſkich był zachowany; co nie przeznacza tydzień ieden w każdey Kadencyi, lecz w którey kolwiek z tych, y Ziemſkiey y Grodzkiey ieden tydzień na Rok czaſowy. Ażeby zaś nie ſpełzał takowy tydzień, nayprzyzwoitſzym być ſię zdaie początkowy bardziey, a niżeli oſtatni, który takowy tydzień na Rekwizycyą Dyſsydentow, Urzędy tak Ziemſkie iak y Grodzkie wyznaczać będą. *Co do czwartego*, iż co do ſkrupułow względem ſpełzłych Kondeſcenſyi, te mniey ſą potrzebnemi, albowiem ſpodziewać ſię należy po ſprawiedliwey roſtropności Urzędow, że na Stronach prawuiących ſię kar kontrawencyinych nie przyſądzą, gdy ſpełznienia przyczyna dowiedziona będzie: że z zadyſputowania Przyſięgi Subdelegatom naſtąpiła. Co ſię zaś tycze *piątego Punktu*, proźby względem Kadencyi w Sądach Zadwornych W. X. Lit: ta

gdy

gdy Traktatem 1775. Roku fol: 58. §. 3tio udeterminowaną zostałaą szosty więc Miesiąc w każdey Kadencyi tychże Sądow Zadwornych do wołania Spraw Dyssydentskich iest onym wyznaczony, który (spodziewać się należy) że na teraźnieyszą Kadencyą przez Wielmożnego Xcia Kanclerza Wielkiego W. X. Lit: obwieszczonym będzie. Aże iest żądane, od tychże podaiących Memoryał, obwieszczenie z Rady Uniwersałami; na takową więc ostatnią prożbę deklaruiemy: iż dosyć będzie gdy Rezolucya Nasza przez wyż rzeczonych Obywatelów po Kancellaryach W. X. Litewskiego zaoblatowaną zostanie.

Nro. 139.

Dnia 30. Miesiąca KWIETNIA.

Rezolucya na Memoryał U. Stanisława.

REzolwuiąc Memoryał U. Stanisława, swoim y niektórych Obywatelów Wyznania Dyssydentskiego, imieniem podany, w którym dwoiakie zawieraią się żądania: *Nayprzód*: aby do Sądów Assessorskich Pisarz y Regent z Dyssydentów podług Traktatu 1768. Roku, byli wyznaczeni. *Powtóre*: aby przy Przewielebnym y Wielmożnym Kanclerzach Wielkich, Podkanclerze, iako Assesorowie zasiadali, dla niebytności Assessorów Katolików ku sprawowaniu Kompletu; My KROL za zdaniem Rady &c. deklaruiemy: *Co do pierwszego*, iż co służyło *Judicio Mixto* Traktatem Seymu 1768. Roku względem Pisarzów y Regentów, których ustanowienie na ów czas zdawało się bydź potrzebne dla nowego a niebyłego *Dicasterium*, dziś po Traktacie pośledniey szym 1775. Roku fol: 59. § 3. mieysca mieć nie może, iuż z przyczyny skasowanego *Judicium mixtum*, iuż z przywłaszczonego *Forum* dla spraw Dyssydentskich w Sądach Zadwornych oboyga Narodów; a zatym w Kadencyach prawem przepisanych na sprawy Dyssydentskie nie inny Pisarz y Regent bydź powinien, iak tenże, który y do innych spraw wszystkich prawami dawnemi iest wyznaczonym dla Sądów Zadwornych. *Co do drugiego*, iż zbytnia iest troskliwość y niewczesna względem Assesorów, gdy ci podług Prawa naydować się zawsze będą; a gdyby nawet Assesorowie dla iakich przyczyn nie ziechali; U. Stanisław bezprawney niezwyczayney y nieprzyzwoitey domaga się rzeczy, gdy WW. Podkanclerze równey powagi y prerogatywy z Kanclerzami, oraz tak iak oni, Prezesowie Sądów Zadwornych w nieprzytomności Kanclerzów nie mogą, ani powinni za Assesorów zasiadać, a gdy przytomnemi są Sądom Zadwornym pod czas zasiadania Kanclerzów (co od ich dobrey woli dependuie) obu Pieczętarzów Decyzya, nie może bydź podług Prawa, iak za iednę kreskę braną.

N^ro. 146.

Dnia 6. Miesiąca MAJA.

Rezolucya na Memoryał U. Ignacego.

ODpowiedaiąc na Memoryał U. Ignacego zapytuiącego ſię, o wytłòmaczenie Prawa 1726. y 1766. Roku, zabraniaiącego Deputatom pod czas Funkcyi nabywania Dobr, iako to: gdy Piotr nie będąc ieſzcze Deputatem zawarł Kontrakt arendowny z Pawłem, y Summę wyliczył; *inſuper* pożyczył inną Summę temuż Pawłowi pod obowiązkiem w Kontrakcie wyrażonym: iż ieżeliby Paweł w Rok pożyczoney Summy nie oddał, tedy Dobra w poſseſsyi arendowney Piotra będące, maią Kontraktem zaſtawnym temuż Piotrowi bydź puſzczone. Nie dotrzymał Paweł Kondycyi na Terminie wyliczenia Summy, a przeto Kontrawencyą popełnił, *in ſubſequens* Piotr zoſtał obranym na Trybunał Głòwny Koronny Deputatem. A lubo Paweł Piotrowi oświadcza, iż chce wypełnić Kondycyą w wypuſzczeniu mu Dobr ſwoich zaſtawą, kiedy iednak tenże Piotr zapytuie ſię Nas y Rady przy Boku Naſzym Nieuſtaiącey, czyli wyżey namienione Prawa nie będą mu inwalidować obiecywanego Kontraktu zaſtawnego? przeto My KROL za zdaniem teyże Rady deklaruiemy: iż gdy pomienione Prawa, a mianowicie 1726. Vol: VI. titulo = *Trybunał Głowny Koronny* = fol: 420. wyraźnie mòwi: „ ażeby Marſzałkowie y Deputaci podczas Funkcyi ſwoiey żadnych Dobr ani dziedzictwem, ani iakimkolwiek ſpoſobem nie nabywali, ani kontraktowali *in ordine* do nabycia (oprócz arendy dla wygody ſwoiey) *ſub nullitate* takowych Tranſakcyi, które *pro caſſabilibus* mieć chcemy „ więc iaſność wyrazów zabraniaiąca wſzelkich innych Kontraktów, oprócz arendownych, zawieranie Osobom na Funkcyi Deputackiey będącym, tłómaczeniu nie podpada; iednakże temuż Piotrowi w innych Subſelliach wolność *agendi* o ſwą własność zatamowana przez Prawo nie ieſt,

N^ro. 147.

Dnia 6. Miesiąca MAJA.

Rezolucya na Memoryał U. Ludwika.

NA Memoryał U. Ludwika dopraſzaiącego ſię o wytłómaczenie Prawa 1775. fol: 67. titulo = *Uſtanowienie Prowizyi, y ubeſpieczenie Kredytorów* = które w przypadku „ gdyby Debitor na Ter-

„ minie tym, którym się swoiemu Kredytorowi oddać Prowizyą „ obowiązał, Prowizyi podług Dokumentu nie zapłacił, tedy *pro pæ-* „ *na* od uchybionego terminu, Prowizyą iuż nie po pięć, ale po „ siedm od sta swoiemu Kredytorowi aż do zapłacenia Summy, pła- „ cić obligowany będzie. „ Jeżeli podług tych słów Prawa Debitor nie zapłaciwszy na oznaczonym Terminie po pięć od sta swoiemu Kredytorowi, ma y tę roczną nie zapłaconą, po siedm zapłacić, czyli też dopiero *ab actu contraventionis* ta Prowizya po siedm od sta Prawem oznaczona, płacona bydź ma? My KROL za zdaniem Rady &c. następuiące czyniemy obiaśnienie: iż wyżey wyrażone Prawo iasnemi wyrazami determinuie: że dopiero *ab actu contraventionis* Prowizya po siedm od sta rachowana y przysądzona bydź ma.

Nro. 159

Dnia 13. Miesiąca MAIA.

Uniwersał do Obywatelów Koronnych y W. X. Lit; względem Juris Detractûs.

Wszem w obec &c. do wiadomości podaiemy. Gdy NAS doszło przełożenie z strony Nayiaśnieyszego Króla Jmci Pruskiego przez notę Rezydenta Iego u Naszego Dworu, o przestępowanie przez Obywatelow pogranicznych Krolestwa Polskiego, wyrazow w Akcie osobnym Traktatu względem *Juris Detractûs* zawartych; A szczegulnym iest Naszym usiłowaniem, aby między Państwami Naszemi y Sąsiedzkiemi nieprzerwana zawsze kwitła harmonia y przyiaźń; chcąc oraz oddalić wszelkie użalenia y nieukontentowania poddanym Króla Imci Pruskiego przyczyny, w nadziei, że równa wzaiemność dla Państw Naszych y Obywatelów Rzeczypospolitey czyniona będzie: uznaliśmy za Zdaniem Rady przy Boku Naszym Nieustaiącey rzeczą potrzebną, dla tym dokładnieyszey wszystkim Obywatelom Rzeczypospolitey wiadomości, przez List Nasz teraźnieyszy Uniwersał ostrzedz onych o Artykule piątym osobnego Traktatu z Królem Imcią Pruskim zawartego, iakoż ostrzegamy przez wypis słow Artykułu tego, to iest: „ Obywatele Oboyga Kraiu „ będą mogli po całey rozległości tychże *respective* Kraiow wolnie „ odbierać summy dane na zastaw, wszystkie inne długi, dziedzi- „ ctwa y Sukcessye, tudzież posagi bez obowiązku płacenia iakiey „ od tego kwoty, z tym dokładem: iż to uwolnienie od płacenia „ *Juris Detractûs*, nie będzie się daley rozciągało, iak do Lat sześciu „ od daty czasu, w którym używanie Prawa tego Stronom inte- „ ressowanym będzie się zaczynało „ Zalecamy przytym Obywatelom Państw Naszych nayściśleysze Artykułu wypisanego zachowanie, iżby żadney skargi w tey mierze nie zaciągali, y we wszelkich okolicznościach wzaiemność sobie zupełną ziednali.

Nro. 164.

Dnia 15. Miesiąca MAJA.

Rezolucya na Memoryał U. Marcellego.

REzolwuiąc Memoryał U. Marcellego zapytuiącego ſię: Jeżeli Dekreta Trybunalſkie w Sprawach Kommiſſyinych Konſtytucyą 1776. Roku fol: 37. tit: = *Deklaracya o Kommiſſyach y Remiſſach &c.* = odeſłanych niewzruſzonemi bydź maią? My KROL za zdaniem Rady &c. deklaruiemy: iż ſłowa Prawa ſłużą za Rezolucyą: że „ iak „ raz zapadnie Dekret finalny, *ad comparitionem Partium ex ſerijs* „ *controverſijs*, lub po iedney Kondemnacie, na drugim Terminie „ Kontumacyalny &c. ten iuż niewzruſzony nigdy, y nigdzie zo- „ ſtanie. „

Nro. 167.

Dnia 15. Miesiąca MAJA.

Rezolucya na Notę Trybunału Głownego N.

REzolwuiąc Notę od Trybunału Głownego N. podaną, My KROL za zdaniem Rady &c. deklaruiemy: Iż gdy Konſtytucya 1776. Roku fol: 37. w tytule ſwoim y w całym brzmieniu, ſzczegulnie mówi tylko o Kommiſſyach y Remiſſach, przeto wątpliwość względem tych ſłów Prawa = *nie zważaiąc na żadne przez Seym lub Konfideracyą kogożkolwiek krzywdzące ziednane Legalizacye* = żadna nie znayduie ſię, ponieważ przez Seym y Konfederacyą Legalizacye naſtąpione, podług tego Prawa ſzczegulnie tylko rozeznaniu Sądowemu Dekretów Kommiſſyinych y Remiſſowych, nie zaś Konfederackich, podpadaią.

Nro. 173.

Dnia 20. Miesiąca MAJA.

Rezolucya na Memoryał U. Leona.

ODpowiedaiąc na Memoryał U. Leona, iako na Sądach Woytowſkich N. do Sądzenia Sprawy Kryminalney Surrogata, ktory dopraſza ſię rozwiązania wątpliwości, poſtępowania Sądowe tamuiącey,

z prypadku

z przypadku takowego: Ze więzień o tyrańſkie związanie, zamordowanie y utopienie w nocy człowieka oſkarżony, a w Sądzie świadkami przekonany o to tylko, że pogróżki w tey mierze czynił, y że tey ſamey nocy w domu nie nocował, do kryminału zaś popełnionego nie przyznaie ſię; My KROL za Zdaniem Rady *&c.* takową daiemy Rezolucyą: iż iako ułatwienie tey wątpliwości z rozeznania ſamego uczynku, podług dowodów, odwodów, y okoliczności do Sądu należy; tak ſpodziewa ſię Rada Nieuſtaiąca: że Sąd Woytowſki N. zapatrzywſzy ſię na Prawo 1776. Roku fol: 42. tit: = *Konwikcye w ſprawach kryminalnych* = które wyraźnie przepiſuie, aby: „ Manifeſta, *in-* „ *dicia, in recenti Crimine deprehenſio, propria oris confeſſio*, Inkwizycye, „ niemniey inne dowody y odwody „ iedynie przekonywaiącemi były w ſprawach kryminalnych, bez zażywania Konfeſſatów przez tortury; podług tegoż Prawa rodzay wyſtępku z konwikcyi, ieżeli kryminalnym lub *ſemi*-kryminalnym ieſt, rozezna.

N$^{ro.}$ 177.

Dnia 23. Miesiąca MAJA.

Rezolucya na Notę U. Hiacyntha.

ODpowiedaiąc na Notę U. Hiacyntha zapytuiącego ſię *ex Munere Officii*, a to dopełniaiąc Prawa 1776. Roku, titulo = *Obiaśnienie uſtanowienia Rady Nieuſtaiącey* = fol: 16. *Jeżeli* Prawo 1776. Roku, titulo = *Przyſpieſzenie Sprawiedliwości* = nie tylko do ſpraw granicznych, lecz y do wſzelkiey natury Kommiſſyinych ſpraw Kommisſarzom wyznaczonym za Dekretem wykonanie przyſięgi nakazuie? *Jeżeli* niewykonanie przyſięgi, Akt cały Kommiſſyiny zniſzcza, y nieprawnym czyni? *Jeżeli* nakoniec acz wykonana przyſięga, lecz po wydanych pierwey niektórych Decyzyach, y nie Rotą właściwą Aſſeſſorom, może bydź za iſtotne Prawa dopełnienie rozumiana? Razem na wſzyſtkie trzy zapytania My KROL za Zdaniem Rady *&c.* takową daiemy Rezolucyą: iż luboKonſtytucya 1766. Roku, tit: = *Przyſpieſzenie Sprawiedliwości* = o Kommiſſyach mówi granicznych, aby na nie wyznaczeni Kommiſſarze (wyiąwſzy Senatorów, Podkomorzych, y innych Sędziow iuż przyſięgłych) pierwſzy raz na Kommiſſyi zaſiadaiący, *præſentibus Partibus & Arbitris* Jurament wykonali, gdy iednak dla beſpieczeńſtwa Obywatelów ſprawy maiących, tudzież dla zagruntowania potrzebney wiary, którą mieć ſtrony w Sędziach powinny, wielo Prawami nakazana ieſt przyſięga tymże Sędziom; więc każdy Sąd Kommiſſyiny z Sądow Zadwornych Naſzych Referendarſkich, choćby nie w ſprawie graniczney, byle z mocą Sądową wyznaczony, póty prawny bydź nie może, póki Kommiſſarze do niego wyznaczeni Rotą Aſſeſſorów ſpoſobem w tymże Prawie

1766. Roku opisanym, y przed zaczęciem Sądu, przysięgi nie wykonaią. Co się nie ma ściągać do Dekretów na Kommissyach iuż wypadłych, tylko do spraw przyszłych, gdyż Rada Nieustaiąca nie maiąca mocy Sądowey, wdawać się nie może w approbacyą lub reprobacyą Dekretów.

Nro. 184.

Dnia 27. Miesiąca MAJA.

Uniwersał do Obywatelów nad Kordonem Rossyiskim Dobra swoie y Lasy maiących.

WSzem w obec, y każdemu z osobna Obywatelom Rzeczypospolitey y Królestwa Naszego Dobra dziedziczne, lub zastawne, lub arendowne posiadaiącym, do których to ściągać się może, przy ofiarowaniu Łaski Naszey Królewskiey wiadomo czyniemy tym Listem Uniwersałem, za Zdaniem Rady &c. wychodzącym; Jako po nastąpionym rozgraniczeniu Państw Naszych, y Rzeczypospolitey od Państw Dworu Petersburskiego, zostaie nieodbita potrzeba dla bespieczeństwa y całości tychże Państw Naszych, żeby granice Nasze słupami herbownemi na wzor słupów rzeczonego Dworu, zaraz na początku wiosny oznaczone były; do tego oznaczenia U. Karola Sierakowskiego Kapitana w Korpusie Kadetów, iednego z tych Indzynierów, którzy przy rozgraniczeniu znaydowali się, wyznaczyć umyśliliśmy, iakoż y wyznaczamy, któremu przyzwoita y proporcyonalna Kommenda Woyskowa, do pomocy y wykonywania tego dzieła, przydana będzie. Obywatelów zaś na tym pograniczeniu *quocunque titulo* Dobra posiadaiących, bory y poddaństwo swoie maiących, nie tylko przez wzgląd na niedostatek Skarbu publicznego, ale też y przez baczność, z iaką trudnością, zmudą, przychodziłby musiało na swoie mieysca przysposabianie podług potrzeby drzewa, y obrabianie iego na słupy do oznaczenia granic przydatne, obligować umyśliliśmy, iakoż obliguiemy, y miłością Dobra powszechnego obowięzuiemy, żeby każdy na swoim gruncie, przez który, lub naprzeciwko którego te granice oznaczać przyidzie, drzewa proporcyonalnie przysposobiwszy, oneż na słupy podług miary y w liczbie, iaką *ad Marginem* (a) tego Listu Uniwersału wypisana iest, obrobić y na mieysce także wypisane, iak tylko o zbliżaniu się U. Indzyniera Naszego na grunt swóy wiadomość odbiorą, rozwozić kazali, y robotnika z narzędziami do roboty potrzebnemi dodali. Ze zaś nie wszystkie Dobra maią swoie bory, Possessorom Dobr Królewskich z borami, zalecamy, a po Dziedzicach żądamy: żeby z tych-że borów Sąsiadom onych nie maiącym, a na wzmiankowaną przysługę potrze-

buiącym, wyprowadzić nie bronili. Rekwiruiemy oraz UU. Podkomorzych pogranicznych *respective* Woiewodztw: aby przy oznaczeniu słupami granic znaydowali się. Od powolności w tey mierze y podług wyższey informacyi spodziewaney od Obywatelów Rzeczypospolitey maiącey bydź pokazaney niech się nie odstręcza delikatne strzeżenie wolności Obywatelskiey; bo chociaż to oznaczenie granic, w publiczney pewności granic zawiéra, y każdego Obywatela z obcym Sąsiadem granice, y wzaiemnie oznaczenie przez każdego swoiey granicy całego Kraiu staie się oznaczeniem, a tak iest dla każdego *ad præmissa* obowiązkiem z własnego interessu wynikaiącym; z tym wszystkim My KROL z Radą Naszą nie iako z powinności, ale iako usługi dla Dobra publicznego tych to przysposobienia, obrobienia, dodania drzewa na słupy do ograniczenia Kraiu y robotniką, od wzmiankowanych Obywatelów rekwiruiemy, do niey każdego zachęcamy, y wdzięczność Naszę Królewską każdemu za to w okazyach przyzwoitych obiecuiemy. A ten List Uniwersał Nasz po Grodach w pograniczu, o które rzecz, leżących oblatować, y dla prędszey wiadomości o nim każdego Obywatela, przez Parafie przesłać (co staraniem Zwierzchności Duchowney bydź ma) roskazaliśmy.

Nro. 188.

Dnia 27. Miesiąca MAJA.

Rezolucya na Memoryały U. Tomasza y U. Józefa.

ODpowiedaiąc na Memoryały: *Pierwszy* U. Tomasza żądaiącego wytłómaczenia wątpliwości swoiey, o wyrazach niektórych Uniwersału Naszego za Zdaniem Rady na dniu 10. Miesiąca Stycznia w Roku bieżącym do Obywatelów nad Kordonem Austryackim, Dobrą swoie y Lasy maiących wydanego; *Drugi* U. Jozefa żalącego się na Urodzoną N. o wdzieranie się w Łąki, y Lasy iemu należeć maiące; My KROL za Zdaniem Rady *&c. nayprzòd* dla obiaśnienia wątpliwości U. Tomasza następuiącym sposobem myśl rzeczonego Uniwersału tłòmaczemy: „ Iż gdy w słowach to oznaczenie granic, w publi„ czney pewności granic, zawiera, y każdego Obywatela z obcym „ Sąsiadem granice, y wzaiemne oznaczenie przez każdego swoiey „ granicy, całego Kraiu staie się oznaczeniem „ chciał tenże Uniwersał obwieścić Obywatelów nad granicami, Possessye swoie, maiących, ażeby w generalney Kraiu granicy, mogąc mieć swoiey własney Possessyi ograniczenie, od publiczney usługi nie usuwali się; więc nie ma się rozumieć, ażeby Kordon przerzynaiący własny grunt partykularnego, odbierał onemu Prawo własności, y posiadania gruntu, Duktem Państwa dzielącym zagranicznego: zwłaszcza gdy Trakta-

tem 1773. Roku, między Polską a Austryą wzaiemne Obywatelstwo iest zachowane y ostrzeżone. *Memoryał* zaś U. Jozefa ma bydź kommunikowany Urodzoney N. przez List W. Prezesa Departamentu Sprawiedliwości, z ostrzeżeniem: aby iak nayrychley odpowiedź dana była, na iakim fundamencie Prawności tych pretenduie Łąk y Lasów, które swoią własnością bydź twierdzi U. Jozef.

Nro. 192.

Dnia 27. Miesiąca MAJA.

Rezolucya na Memoryał U. D.

ODpowiedaiąc na Memoryał Urodzonego D. żądaiącego Listu do Ziemstwa N. zalecaiącego, aby też Ziemstwo lubo ieszcze nieprzysięgłe, mogło pomimo ustanowioney Kadencyi Sądom Ziemskim N. Kadencyą Sądom swoim złożyć, a to na fundamencie Konstytucyi 1667. Roku, Vol: IV. fol: 927. tit: = *Sądy Ziemskie* = My KROL za Zdaniem Rady *&c.* deklaruiemy: Ponieważ późnieysze Prawa, a mianowicie 1768. Roku, fol: 218. tit: = *Złączenie Trybunału Koronnego* = przepisały wyraźnie tak Ziemstwom, iako y Grodom, aby Kadencye swoie *omnino* w sądzeniu zachowywały, *sub amissione Officii*, oraz Kadencye Ziemskie tak, iak w Prawach są opisane, odmienione nie były, nie limituiąc ich, ani proroguiąc; więc na fundamencie tegoż Prawa przysięgli Sędziowie, a tym bardziey nie przysięgli, Kadencyi Prawem oznaczonych odmieniać nie powinni, y do takowych Kadencyi odmian Rada Nieustaiąca przykładać się nie może przez Listy zalecaiące.

Nro. 196.

Dnia 30. Miesiąca MAJA.

Rezolucya na Memoryał U. Alexandra.

ODpowiedaiąc na zapytanie U. Alexandra, z mocy Plenipotencyi sobie danych uczynione, przez Memoryał do Nas, y Rady *&c.* podany, zaniesione: Jeżeli zaczęty Proceß przed Prawem 1776. Roku, fol: 18. titulo = *Powinności, y władza Departamentów, w Radzie przy Boku Naszym Nieustaiącey &c.* = §. 4, a po nastąpionym Prawie tymże zakończony, dostatecznym iest przekonaniem strony, y czyli potrzebny Dekret Trybunalski *Executionis*, lub nie? My KROL za Zdaniem

teyże

teyże Rady &c. deklaruiemy: że gdy cytowane Prawo 1776. Roku przepisuie wyraźnie: iż Departament Woysk oboyga Narodów, postępować ma w Exekucyi Dekretów wszystkich Juryzdykcyi, podług reguł Konstytucyi 1768. Roku, fol: 247. tit: = *Exekucya Dekretów* = z uchyleniem co do tego Punktu Prawa Seymu tegoż przeciwnego, titulo = *Złączenie Trybunału Koronnego* = Konstytucya zaś Roku 1768. pod tytułem wyż namienionym, następuiące ma w sobie wyrazy: że „Starostowie Grodowi lub ich Urzędy w Koronie, powinni bę„ dą wszystkich Juryzdykcyi Kraiowych Dekreta, podług Praw Exe„ kucyi podpadaiące exekwować, rekwiruiąc od Kommissyi Woy„ skowey przez List, y Manifest urzędownie uczyniony, *de impedita* „ *executione*, aby im do takowego Aktu dodała Ludzi„ więc podług myśli tychże Praw, chociażby zaczęty przed Prawem 1776. Roku, a potym skończony Proceß każdy, byleby podług Prawa dostatecznie był przewiedziony, bez Dekretu *Executionis* Trybunalskiego, może być exekwowanym. *Co się zaś tycze powtornego zapytania*: czyli, gdy Dekret finalney Decyzyi, przez stronę zwłoki chcącą zaappellowany będzie, a po niedopuszczoney przez Sąd appellacyi, y po nastąpioney *post rem judicatam* iedney kondemnacie iest dostatecznie, lub nie, przewiedziony Proceß? takową daiemy Rezolucyą: iż Prawo 1768. Roku fol: 200. tit: = *Złączenie Trybunału Koronnego* = iasny w tey mierze ma przepis, podług którego chociażby była Appellacya założona, gdy niedopuszczona, Proceß iest dostateczny.

N^ro. 198.

Dnia 30. Miesiąca MAIA.

Rezolucya na Memoryał UU. Agnieszki y Jozefa, oraz na odpowiedź nań U. Stanisława.

Rezolwuiąc Memoryał UU. Agnieszki Wdowy y Jozefa, tudzież odpowiedź nań U. Stanisława do Nas y Rady &c. podane; MY KROL za Zdaniem teyże Rady deklaruiemy: Iż gdy zażalenia UU. Agnieszki y Jozefa ściągaią się do Prawa ostatniego Seymu 1776. Roku fol: 34. tit: = *Ordynacya Sądow Seymowych* = §. 2. Art: V. w słowach: „ Gdyby kto mocy, y protekcyi zagraniczney na po„ gnębienie Obywatela zaciągał; „ przeto na prozbę tychże za poprzedzoną podług Prawa Rady Nieustaiącey *per secreta vota* Decyzyą, Sprawę tę w Sądach Seymowych sądzoną mieć chcemy. Że zaś Sąd Ziemski N. w Dekrecie swoim nieprzyzwoicie zachowawszy termin, odesłał do Sądow Seymowych Strony: UU. Agnieszkę, Jozefa, y Stanisława; zaczym ma być ostrzeżonym przez List W. Prezyduiącego w Departamencie Sprawiedliwości Rady Naszey, aby w przypadku Spraw Sądowi Seymowemu przyzwoitych, które *ad mentem* prawa powyżey cytowanego, Articulo VI. z uznania

samey tylko Rady Nieustaiącey następować powinny, sam *propria authoritate* Remiss nie czynił *cum conservatione Terminorum*, ale w podobnym razie, rzekłszy: *non subesse Foro*; tam strony odesłał, gdzie im z Prawa należy żądać, y doprasząć się Sądu Seymowego, bez konserwacyi Terminu. Dla czego y ta sama Remissa, y konserwacya Terminu, w Sądach Seymowych Stronom służyć nie może.

N^ro. 199.

Dnia 30. Miesiąca MAIA.

Rezolucya na Kwestye Departamentu Woyskowego względem przypadkow dodawania pomocy Woyskowey.

Odpowiadaiąc na zapytania Juryzdykcyi w Departamencie Woyskowym: *Primo*. iak sobie ma postąpić w przypadkach stopniow konwikcyi podług Przepisu Praw pomocy Woyskowey potrzebuiących? *Secundo*, co się ma rozumieć przez Exekucyą Dekretow wszystkich Juryzdykcyi, czyli tylko naywyższych Instancyi, czyli y niższych Dekreta Exekwowane być powinny? *Tertio*, ieżeli potrzebna iest iustyfikacya Procesu, y Dekret przynaymniey ieden *Executionis* Naywyższych Magistratur? *Quarto*, ieżeli Juryzdykcye *primæ Instantiæ* mogą Justifikacyą Procesu czynić przez właściwe Dekreta *Executionis*? Na te więc wszystkie Zapytania MY KROL za Zdaniem Rady &c. ninieyszą daiemy Rezolucyą: Iż gdy stopnie dostateczney konwikcyi iaśnie są opisane, aby dwie Kondemnaty w którymkolwiek Sądzie lub Urzędzie otrzymane w Sprawach o zapłacenie Summ z Prowizyami, według Konstytucyi 1775. Roku tit: = *Ustanowienie Prowizyi* = fol: 67. A zaś podług Konstytucyi 1768. tit: = *Złączenie Trybunału Koronnego* = fol: 200. w innych wszystkich Sprawach, oprocz wyż namienionych, trzy Kondemnaty, *in Re judicata* iedna Kondemnata, a *in causis Expulsionum* bądź gdyby *post Decretum agniti Regestri* strona od Komparycyi odstępowała, bądź w Sądzie nie stawiła się y wzdać się dopuściła, iedna Kondemnata z tegoż Regestru *Expulsionum*, *pro plenaria Convictione*, bez Dekretu *Executionis*, który ostatnim Prawem 1776. Roku, tit: = *Powinności y władza Departamentow* = sub Articulo = *Departament Woyskowy* = fol: 18. §. 4to, co dawnieyszym Trybunałom zostawione było w wydawaniu Dekretow *Executionis*, za zniesieniem potrzeby takowych, y wytknięciem Konstytucyi 1768. Roku tit: = *Exekucya Dekretow* = fol: 247. wyraźnie iest przepisanym, ażeby: „ Starostowie „ Grodowi lub ich Urzędy w Koronie, a Urzędy Ziemskie, tudzież „ Starostowie Grodowi, lub ich Urzędy w Wielkim Xięstwie Litew: „ wszystkich Juryzdykcyi Kraiowych Dekreta, podług Praw Exekucyi podpadaiące, exekwowali, a w przypadku oppozycyi re-

„ kwirowali Pomocy Woyſkowey przez Liſt y Manifeſt urzędo„ wnie uczyniony *de impedita executione.* „ za którym Liſtem y Manifeſtem, toż Prawo przepiſuie, aby dodana była Pomoc Woyſkowa bez żadney zwłoki; Przeto Departament Woyſkowy zoſtawuiąc Urzędom podług Prawa exekwować Proceſsa (względem których ieżeli bezprawnie y podſtępnie poſtąpią, odpowiadać w wyżſzych Sądach obligowani ſą) ſam nie wchodząc w poznanie Proceſsow, Prawo ſobie wyraźnie wytknięte tit: = *Exekucya Dekretow* = fol: 247. *ad literam* dopełniać będzie. Gdy zaś wątpliwość zachodzi o Dekretach *primarum Inſtantiarum in Re judicata*, w których założona Appellacya, nie ieſt przez Sąd dopuſzczona, czyli po takowym Dekrecie iedna naſtąpiona Kondemnata *pro ſufficienti convictione* ſłużyć ma? deklaruiemy: że Prawo 1768, takowych Dekretow ſzczegulnym warunkiem nie excypuie.

Nro. 210.

Dnia 13. Miesiąca CZERWCA.

Rezolucya na Memoryał Imieniem W. Ludwika podany.

Rezolwuiąc Memoryał Imieniem W. Ludwika podany, w którym po założoney Appellacyi do Trybunału dla ſkaſsowania tamże Dekretu Grodu N. wytłómaczenia Prawa o Suſpenſach dopraſza ſię; MY KKOL za Zdaniem Rady &c deklaruiemy: Iż gdy W. Ludwik zaappellował Dekret Grodu N. który iakoby miał wſkazać W. Ludwika na grzywny za nieſłuſzne wyrabianie Suſpenſy, lubo ią *proprio motu* ſam rzeczony Sąd był uznał; ſpodziewać ſię więc należy: że Trybunał Koronny przyzwoitą wymierzy Sprawiedliwość podług Prawa, które doſyć w ſwoich wyrazach ieſt iaſne, ażeby nie inaczey Senator Suſpenſy żądał, w Sprawach ſwoich, iako gdy aktualnie na Seymie ieſt przytomny, a Sąd nie inaczey też Suſpenſę uznawał, aż za proźbą ſtrony, która wtedy grzywnami karana być powinna, według Prawa, gdy nieſłuſznie *pro eluſione* Sprawiedliwości teyże Suſpenſy domaga ſię.

Nro. 213.

Dnia 13. Miesiąca CZERWCA

Rezolucya na Rapport Ziemſtwa D.

Obiaśniaiąc trudność w Rapporcie Sądu Ziemſkiego D. wyrażoną: Jeżeli w nieprzytomności U. Podſędka tegoż Ziemſtwa (któ-

ry wcześnie o niesposobności ziechania na Kadencyą Sądow Ziemskich Swięto-Troieckich przesłał był doniesienie) obranie na iego mieysce Subdelegatem U. Tomasza iest ważne, lub nie? MY KROL za Zdaniem Rady &c. ninieyszą daiemy Rezolucyą: Iż gdy Prawo 1764. Roku, fol: 64. tit: = *O Sądach Ziemskich* = wyraźnie przepisuie, że „ w przypadku nie ziechania ktòregokolwiek z Sędziow Ziemskich, wolno będzie *comparenti Nobilitati*, po zapisanym pierwszego „ dnia, przez iednego z Sędziow Akcie Sądowym, *in crastino*, czy- „ li na mieyscu Sądom przyzwoitym, czyli tam gdzie się Elekcye „ Ziemskie odprawuią, *pluralitate votorum* obrać Subdelegata „ które to Prawo Konstytucyą 1768. Roku fol: 218. tit: = *Złączenie Trybunału Koronnego* = na całą Koronę iest rozciągnione; a zaś, iako świadczy Rapport, U. Jozef B. Subdelegat Pisarz Ziemski, po zapisanym dnia pierwszego Akcie, *in crastino* nie dopełniaiąc Prawa 1764. Roku, niepotrzebnie zatrudnił ten dzień przyimowaniem Wpisow, a przeto Elekcyi Subdelegata stał się przeszkodą, co Manifestem w czasie uczynionym przez Ur: Tomasza iest zaskarżono; przeto takowa Elekcya Subdelegata, po upłynionym czasie Prawem naznaczonym nastąpiona, prawną być nie może.

Nro. 215

Dnia 17. Miesiąca CZERWCA

Rezolucya na Notę Kommissyi Skarbowey Koronney.

GDy nam od Kommissyi Skarbowey Koronney przez Notę pod dniem 14. bieżącego Miesiąca Czerwca, w przyłączonym Rapporcie U. Superintendenta Prowincyi Krakowskiey, doniesiono iest: że Obywatele nad brzegami Wiślanemi w Pograniczu Cesarskim maiący swoie Possessye y przewozy Wislane, zamyślaią też przewozy arendować Ludziom zagranicznym, y niektórzy iuż w Kontrakty powchodzili z Officyalistą Skarbowym Cesarskim, przez co zachodzić w czasie mogą różne Kontrowersye, nawet o całość granic, y zaskarżenia wzaiemne; MY KROL, Rapport wspomniony za wielce potrzebny wiadomości Naszey uznawszy, za Zdaniem Rady &c. determinowaliśmy wydać Uniwersał do Obywatelow, w ktòrym ostrzeżenie y zalecenie będą mieli: żeby się nie ważyli Przewozow na Rzekach, granicą z Państwami Sąsiedzkiemi będących, *Gubernio* Potencyi Sąsiedzkich, lub Poddanym Ich, pod żadnym pretextem, arendować; a tym czasem Kommissyi Skarbowey zalecamy: żeby Officyalistom Skarbowym nakazała, ostrzegać Obywatelow, żeby nie arendowali swoich Przewozow obcym Kontrahentom, y że, gdy inaczey czynić będą, utracie Prawa do tych Przewozow przez wyroki Stanow Rzeczypospolitey w czasie swoim podpadną.

N. 224.

Nro. 224.

Dnia 20. Miesiąca CZERWCA.

Uniwersał do Obywatelów w Koronie y w Wielkim Xięstwie Litewskim Przewozy na Rzekach granicznych maiących,

WSzem w obec &c. mianowicie Obywatelom y poddanym Państw Naszych y Rzeczypospolitey w Koronie y w Wielkim Xięstwie Litewskim, Przewozy na Rzekach granicznych maiącym, przy ofiarowaniu Łaski Naszey KROLEWSKIEY wiadomo czyniemy: Że iako to się nie zgadza z bacznością na całość y spokoyność granic Naszych, żeby Przewozy na Rzekach, które są granicą Państw Naszych od Państw Sąsiedzkich, do Obywatelów y Poddanych Rzeczypospolitey należące, *Guberniis* Potencyi Sąsiedzkich, albo też ich Poddanym, w arendę puszczane były; tak iest Naszą powinnością ostrzegać wszystkich, y każdego z osobna tych to Obywatelów y Poddanych Naszych: żeby pod żadnym pretextem w Kontrakty o swoie Przewozy z obcemi Ludźmi nie wchodzili, y onych tymże obcym Ludziom, gdyby też na naykrótszy czas, w possessyą nie dawali; a ieżeli iest, kto ten błąd iuż popełnił, żeby go zatrzeć przez zrzucenie się z Kontraktu, iako nierozważnie y przeciwko Dobru powszechnemu zawartego, starał się. Gdy zaś spodziewać się powinniśmy: że temu ostrzeżeniu iako od Nayważszey Władzy Kraiowey wychodzącemu, każdy posłuszny być zechce, upewnić y o tym każdego należy: że inaczey czyniący, będą za nieposłuszeństwo przed Stanami Rzeczypospolitey w odpowiedzi

Nro. 228.

Dnia 24. Miesiąca CZERWCA.

Rezolucya na Memoryał W. Jozefa.

ODpowiedaiąc na Memoryał W. Jozefa dopraszaiącego się Nas y Rady &c. aby U. Z. Komornik, Kondescensyą graniczną iuż poczętą, a z Limity na dniu dziewiątym Miesiąca Lipca w Roku teraźnieyszym przypadaiącą kontynuował, bez względu na to: iż po postąpieniu U. Podkomorzego N. na Kasztelanią, zdaie się iego Urzędowanie ustawać; MY KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: że po zeyściu lub postąpieniu każdego Podkomorzego, Urzędowanie Komornika ustawać powinno.

Nro. 231.

Dnia 24. Miesiąca CZERWCA.

Rezolucya na Rapport Sądowy Urzędu Grodzkiego K.

ODpowiadaiąc na Rapport Sądowy Dnia 25. Kwietnia Roku bieżącego w Księgach Grodu K. oblatowany, w którym Urząd Grodzki K. żąda rozwiązania w przypadkach wątpliwości niżey wyrażonych: *Pierwsza &c.* (a) *Druga*, ponieważ Konstytucya 1768 Roku, sprawy w niższych Subselliach niedrabowane, Trybunałom sądzić zakazuie; czyli nie można Spraw Kredytorskich z Grodu do Ziemstwa *pro constituenda potioritate* odsyłać? *Trzecia*, gdy Dłużnicy w sprawach *liquidi debiti* chroniąc się *á Judicato* w Grodzie, dla zyskania *obstante cognitione* Remissy, Manifesta *contra Jura petendi* opponuią; czyli nie można Grodom pozwolić, władzy *cognitionis* w Sprawach dziesięciu tysięcy złotych nie przenoszących, zwłaszcza gdy Prawo 1768. Roku, Tranzakcye legalnie nastąpione utwierdzaiąc, w przypadku onych odwołania wszelkiey kognicyi zabrania? *Czwarta*, gdy strona Prawem konwinkuiąca częstokroć tak wiele grzywien *in Sublationem* Processu należących nie zyskuie, ażeby prawne kosztą miała nadgrodzone; czyli nie można, żeby po nastąpioney konwikcyi, gdy *convictus ignorantiam Processus* nie zaprzysięże, strona konwinkuiąca Regestr prawnych kosztów zaprzysięgła, y powrocenia onych *á Convicto* dopominała się? *Piąta*, gdy na terminie po Dekrecie *Dilationis, Inquisitionis*, strona nie maiąc legalnych excepcyi, świadków podpisać, interrogatoria odpisać nie zechce, y przez to dowod Inkwizycyi obustronnych zatrudnia; Urząd zaś Grodzki K. wynayduie sposob do zabieżenia zwłokom takowy: *ażeby Strona Dekretowi* Dilationis Inquisitionis, *Kontrawencyą czyniąca, nieodwłocznie publikowana była, potym* durantibus Judiciis, *Inkwizycye* in contumaciam *oney, drugiey stronie wyprowadzać wolno było, nie czekaiąc dalszych konwikcyi przed tym w takowym przypadku zażywanych*; czyli ten sposob znayduie approbatę? *Szosta*, żąda tłomaczenia Uniwersału dnia 14. Lutego Roku bieżącego o Sądowych Rapportach wyszłego, mieniąc być wielką trudnością, ażeby w tychże Rapportach wprowadzenia, Konkluzye, y Decyzye Spraw, na pismie przesyłane były; MY KROL za Zdaniem Rady *&c.* dopiero wymienione wątpliwości w następuiący rezolwuiemy sposob: *Co do pierwszey &c. Co do drugiey:* Dla tego Sprawy

a) Ta wątpliwość, ani Rezolucya Rady na nią, tu się nie wypisuią, ponieważ Konstytucya 1778. Roku titulo = *Warunuk dla Korony y W. X. Litewskiego* = fol: 7. §. 4to w te słowa „ Gdyby więcey Pozwanych do iedney „ Sprawy należących było, tedy Konwikcyą ich *&* *Bonorum responsioni* „ *subjectorum*, podług Praw dawnych mieć chcemy, y Rezolucyą w tey „ mierze zapadłą uchylamy. „ tęż Rezolucyą uchyliła.

Potioritatis Prawa Trybunałom *constituere* nakazały: że częstokroć Dłużnicy w różnych Ziemiach y Woiewodztwach miewaią Dobra Prawami Kredytorów obciążone, więc nie mogą Ziemstwa przez Remissę z Grodu Spraw *Potioritatis* stanowić, które extra *Jurisdictionem* onych rozciągaią się, y Trybunałom są polecone. Z tey przyczyny y Prawo 1768. Roku, Sprawy *in minoribus Subselliis* niedrabowane Trybunałom sądzić zakazuiące, o tych tylko Sprawach ma się rozumieć, które innemi Prawami nie są wyraźnie Trybunałom do rozsądzenia polecone. *Co do trzeciey:* Kiedy Prawa *in cognitionem Jurium petendi* Urzędom Grodzkim wdawać się zakazały, więc w porządku onych zachowania, takowe Sprawy *ad Forum competens* odsyłać należy: gdyż Prawo 1768. ważność Tranzakcyi utwierdzaiące mieć chce, ażeby tylko legalne Tranzakcye, *etiam obstante Reclamatione*, kognicyi nie podlegały, przez co kognicya (czy legalnie lub nie legalnie nastąpiona Tranzakcya) nie iest zniesiona, a ta wyraźnie Grodom zakazana, wyiąwszy Sprawy *minoris importantiæ*, w których kognicya Prawami iest Grodom pozwolona. *Co do czwartey:* Kiedy strona konwinkuiąca na stronie skonwinkowaney mocną Exekucyą w zyskach y przezyskach otrzymuie, ma swoią dostateczną z Prawa satysfakcyą; przeto bez poprzedzaiącego Dekretu prawnych kosztów moderacya y zaprzysiężenie, iako legalnego Terminu nie maiące, ważne być nie może, ale windykacya onych zwykłą drogą popierana być powinna. *Co do piątey:* Gdy na terminie z Dekretu *Dilationis Inquisitionis* strona nie maiąca legalnych przeciwko świadkom excepcyi, albo po odięciu nie legalnych, *Interrogatoria* odpisać, kommunikować, świadków podpisać, swoich wprowadzać, y iakimkolwiek nieprawnym pretextem Inkwizycyami dowodzić, lub odwodzić nie zechce, w ten czas *ipso facto* iest *contraventio peremptoria*; przeto podług Praw w Sprawach uczynkowych, lub kryminalnych konwikcyą skracaiących, nieodwłocznie y bez publikaty, Inkwizycye *in contumaciam Renitentis* wyprowadzać, y daley prawnie postępować należy; Co się ma rozumieć tylko o Sprawach uczynkowych y kryminalnych; w Sprawach zaś, cywilnych, Urzędowi Grodzkiemu właściwych, gdy się trafią potrzebne Inkwizycye, w ten czas, bez dostateczney konwikcyi *Renitentis*, *in contumaciam* onego Inkwizycyi wyprowadzać nie można. Dla tego Sąd Grodzki K. wynayduie: że po kontrawencyi Dekretowi *Dilationis*, *Inquisitionis*, publikata iest potrzebna, po którey nastąpioney nie *durantibus Judiciis*, ale na przyszłey Kadencyi Inkwizycye *in contumaciam Contravenientis & Publicati* wywodzone być powinny. *Co do szóstey:* Ponieważ przez Uniwersał Nasz za Zdaniem Rady &c. na dniu 14. Miesiąca Lutego, Roku bieżącego 1777. wydany, żądamy o czynnościach Sądowych wiadomości, bez mianowania Osób y rzeczy; same onego wyrazy deklaruią: że się nie wymaga przesyłanie na piśmie Indukt Konkluzyi y Decyzyi Sądowych, szczegulnie tylko, iakowego rodzaiu, y w iakim stopniu Sprawy bywaią expedyowane, wiadomości rekwiruiemy; przeto nie widziemy potrzeby tłómaczenia w tey mierze dopiero wzmiankowanego Uniwersału, z którego przepisami, y nnieyszy Rapport Urzędu Grodzkiego *conformiter* zgadza się.

Nro. 246.

Dnia 4. Miesiąca LIPCA.

Rezolucya na Memoryał Urzędu Grodzkiego L.

ODpowiedaiąc na Memoryał Urzędu Grodzkiego L. w którym nayprzód wytłómaczenia Prawa 1768. Roku, fol: 217. titulo = *Złączenie Trybunału Koronnego* = *Communicationem Documentorum* uchwalaiącego; *Powtóre:* ieżeli w porządku Exekucyi tego Prawa strona na zwłokę sprawiedliwości *Communicationem Documentorum* biorąca, a Dekretowi teyże Kommunikacyi zadość nie czyniąca, nie powinnaby bydź karana, iako przed tym Prawem *contraveniens* Dekretowi *Dilationis ad munimenta* karana bywała? Rezolucyi od Nas y Rady *&c.* dopraszа się; My KROL za Zdaniem teyże Rady deklaruiemy: iż gdy wyżey wyrażone Prawo, zniosło Instancyą *Dilationis ad munimenta,* tym samym y rygor *supra contravenientes* takowym Dylacyom ściągniony, iest uchylony: zwłaszcza gdy toż samo Prawo *Communicationem Documentorum* zamiast *Dilationis ad munimenta* w sprawach zadawnionych od Lat 10. y wyżey ustanawiaiąc: „ teyże Instancyi „ *communicationis Documentorum in quavis prima Instantia transgredi, sub* „ *nullitate secus-factorum* zakazuie; „ a przeto y Urząd Grodzki L. wykonywaiąc tegoż Prawa Przepisy, *ad literam* one wypełniać powinien, *non praejudicando* Konstytucyi 1775. Roku, fol: 67. titulo = *Ustanowienie Prowizyi, y ubespieczenie Kredytorów.* =

Nro. 254. *Sub Lit: A.*

Dnia 15. Miesiąca LIPCA.

Rezolucya na Rapport Sądowy Grodu W.

ODpowiedaiąc na Rapport Sądowy, w którym Urząd Grodzki W. doprasza się Nas KROLA y Rady przy Boku Naszym Nieustaiącey, rozwiązania niżey wyrażonych trudności: *Pierwszey:* Konstytucya Roku 1768, titulo = *Złączenie Trybunału Koronnego* = każe, aby Wpisy do ostatniego sądzone były; Uniwersał do Juryzdykcyi wydany, Sądów nad termin oznaczony przedłużać nie każe, iednak dotyka, aby według teyże Konstytucyi 1768. do ostatniego Wpisy sądzone były. *Drugiey:* Taż Konstytucya 1768. Grodom *in cognitionem*

Jurium:

Jurium etiam & Manifestationis, wdawać się nie kazała: Konstytucya zaś 1775. Roku, fol: 67. titulo = *Ustanowienie Prowizyi, y ubespieczenie Kredytorów* = o oddanie Summ zapozwanych, *uti in simplici injuria* bez żadney Dilacyi *præcisa Appellatione* Grodom sądzić każe; Gdy więc kto kogo w takim przypadku zapozwie, a *Debitor* unikaiąc satysfakcyi, Manifestem Kognicyą w tey mierze zaimplikuie, Grod czyli na fundamencie Konstytucyi 1768. Roku, sprawę do Ziemstwa ma odsyłać, czyli mocą Konstytucyi 1775, Roku, *uti in simplici injuria* sądzić? *Trzeciey &c.* (*b*) *Czwartey*: Uniwersał każe Rapporta w Grodzie oblatować, y Extraktem przesyłać: a że ta Oblata będzie wiadoma; więc przypadek do rozwiązania posłany, mógłby bydź wiadomy. My KROL za Zdaniem Rady *&c.* na każdą wszczególności trudność, nnieyszą daiemy Rezolucyą: *Na pierwszą*: Uniwersał do wszelkich oboyga Narodów Juryzdykcyi Sądowych, na dniu 14. Miesiąca Lutego w Roku teraźnieyszym wydany, nie mógł mieć w sobie szczegulnych y osobnych dla każdey Juryzdykcyi przepisów, ale z tych każda Juryzdykcya Sądowa, to do wypełnienia obowiązków swoich brać powinna, co z instytucyą oney podług Prawa zgadza się. *Na Drugą*: Prawa Grodom *in cognitionem Jurium* wdawać się zakazuiące, nie są osłabione przez Konstytucyą 1775. Roku, titulo = *Ustanowienie Prowizyi y ubespieczenie Kredytorów* = które maią się rozumieć: że Sprawy *simplicis injuriæ*, zakazaney Grodom kognicyi w sobie nie maiące, bez żadney Dylacyi *præcisa Appellatione & non obstante gravamine*, finalnie decydowane bydź maią. A przeto Urząd Grodzki W. Prawa 1768go dopełni, a Konstytucyi 1775. nie sprzeciwi się, gdy takowe Sprawy *interveniente cognitione Juris*, *ad Forum competens* odsyłać będzie. Ażeby iednak rzeczone 1775. Roku Prawo, zamierzone sprawiedliwości przynosiło skutki, gdyby kto opponował Manifest, w którymby dostateczna oskarżenia *Juris petendi* nie znaydowała się przyczyna, tylko wyrazy oboiętne od samey zwłoki sprawiedliwości wyszukane, a przez to samo *cognitionem Juris* niestanowiące, w ten czas Urząd Grodzki *non obstante tali Manifestatione* z mocy wyrażonego Prawa finalnie sądzić może. *Na trzecią*: Jeżeli w przody przed Prawem zastawnym Possessora, Kredytor konwinkował Dziedzica, Procesś iego iest dostateczny y legalny. *Na czwartą*: Ażeby podług Uniwersału Sądowe Rapporta oblatowane, y Extraktem przesyłane były, y przypadek sekretu potrzebuiący, tego obowiązku nie zatrudnił; Urząd Grodzki W. na wzor innych Juryzdykcyi rozwiązania zachodzących wątpliwości osobnym Memoryałem od Nas KROLA y Rady żądać będzie.

(b) Trzeciey trudności ani Rezolucyi na nią Rady tu się nie wypisuie, ponieważ Konstytucya 1778 Roku tit: = *Warunek dla Korony y W. X. Lit:* = fol: 7. §. 2. w te słowa: „ Konstytucye 1726. y 1776. *de Potioritatibus*, „ y o Warunkach Possessorow zastawnych iasno stanowione nienaruszo- „ ne mieć chcemy. Rezolucye Rady przeciwne *hoc in Puncto* uchyla- „ my „ Rezolucyą Rady uchyliła.

Nro. 254. *Sub Lit: B.*

DNIA tegoż 15. MIESIĄCA LIPCA.

Rezolucya na Rapport Sądowy Ziemſtwa Z.

Odpowiedaiąc na Rapport Sądowy, w ktorym Sąd Ziemſki Z. żąda od Nas y Rady *&c.* rozwiązania trudności niżey położonych: *Pierwſzey:* Na zapiſanym Kompromiſſie, Sędziowie roſpiſali ſię: iedna ſtrona trzymaiąca Sentencyą rospiſową, przez Superarbitra y ſwoich Arbitrow podpiſaną, dalſzym Proceſsem konwinkowała: druga ſtrona, nie trzymaiąc roſpiſowey Sentencyi, na fundamencie Statutu Wielkiego Xięſtwa Litewſkiego Woiewodztwu Kijowſkiemu ſłużącego, o uchylenie tegoż Dekretu Kompromiſsarſkiego do Ziemſtwa zapozwała. Strona Dekret Kompromiſsarſki trzymaiąca, excypowała ſię *á Foro*, na fundamencie Konſtytucyi 1726. Roku, która Roſpiſy Kompromiſsarſkie, nie Ziemſtwom, ale Trybunałom rozeznawać nakazuie; mieniąc: że Prawo 1776. Roku, titulo = *Deklaracya o Kommiſsyach y Remiſsach &c.* = fol: 39. Konſtytucyą 1726go Wielkiemu Xięſtwu Litewſkiemu ſłużącą, na Koronę rozciągnęło: Sąd widząc, że Konſtytucya 1776. nie wyraża, które z tych dwóch Praw, czyli Statut w Rozdziale 4 Artykule 85. czyli rzeczona Konſtytucya 1726go na Koronę rozciągniona, Decyzyą ſwoię w tey mierze zaſtanawia? *Drugiey:* W Uniwerſale pod dniem 14. Mieſiąca Lutego, Roku teraźnieyſzego do Juryzdykcyi wydanym, ieſt zalecenie: ażeby Sądy przed Terminem Prawem oznaczonym, limitowane, ani nad oznaczony Termin przedłużane nie były; a niżey w tymże Uniwerſale: aby podług Konſtytucyi 1768 Roku, do oſtatniego Wpiſu odſądzać Regeſtra. Te dwa obowiązki ſą nad możność Sądu zagęſzczone Regeſtra maiącego, tak, iż poſłuſzeńſtwo Uniwerſałowi, będzie przeciwieńſtwem Prawu, albo na wzaiem; więc doprasza ſię Sąd Ziemſki, albo rozwolnić rygor Konſtytucyi 1768, albo pozwolić póty ſądzić, póki Wpiſow wſzyſtkich odſądzić nie zdoła. *Trzeciey:* Gdy w tymże Uniwerſale zalecono, ażeby Regeſtra przez całą Kadencyą nie były podpiſane; przez co Obywatele na całey Kadencyi pilnować ſię muſzą; żąda tenże Sąd Ziemſki, aby podług Konſtytucyi 1768go, Regeſtra na początku były podpiſywane, y na to dni trzy przed Kadencyą deſtynował ſwoią Ordynacyą Sądową. *Czwartey nakoniec:* Ponieważ Extrakty Relacyi Pozwow, które ſtanowią Aktorat, ſą na ſtęplowanym papierze; żąda y w tym obiaśniaiącey Rezolucyi, czyli Blankiety kładzionych Pozwow ſtęplowane być maią? My KROL za Zdaniem Rady &c. na każdą w ſzczegulności trudność, takową daiemy Rezolucyą. *Na pierwſzą:* Jako poźnieyſze Prawa ſą pierwſzych związaniem, tak też nie Statut w Rozdziale 4. Artykule 85tym pod tytułem = *Opolubownym Sądzie* = ale poźnieyſza 1726. Roku dla wiel-

kiego Xięſtwa Litewſkiego Konſtytucya Vol: IV. fol: 490, titulo = *Obwarowanie Sądow polubownych*, *alias Kompromiſsarſkich* = Prawem 1776go fol: 39. titulo = *Deklaracya o Kommiſsyach y Remiſsach z prze-ſzłego Seymu wypadłych* = na Koronę ieſt rozciągniona; która wyra-źnie utwierdza Dekreta polubowne. A gdzieby w rozrożnieniu Sędziow Kompromiſsarſkich, *palpabilis pluralitas* nie znaydowała ſię, poznanie takowego rozrożnienia y Decyzyą, nie Ziemſtwom, ale Trybunałom poleca, gdzie ma być baczność na Inſkrypcye, Sąd Kompromiſsarſki, y ſpoſob decydowania ſtanowiące; które iako między ſtronami, na iedno *ſinè præjudicio tertii* godzącemi ſię, być powinny Prawem nieodzownym, tak żadnemu rozeznawaniu Sądowemu w tey mierze podlegać nie powinny. *Na drugą*: Gdy Prawo 1768. Roku, fol: 219. titulo = *Złączenie Trybunału Koronnego* = do oſtatniego Wpiſu nawet z przeciągnieniem Kadencyi Sprawy odſądzać nakazuie, tym ſamym czas kończenia Sądow przeznacza; przeto y w Uniwerſale nie znayduie ſię uwidziana z tymże Prawem kontradykcya, który rekwiruie: ażeby Sądy przed oznaczonym Terminem limitowane, ani nad oznaczony Termin przedłużane nie były. Sąd zatym Ziemſki Z. nie ſprzeciwi ſię, ani Prawu, ani Uniwerſałowi, gdy (iak onego ieſt obowiązkiem) po odſądzeniu wſzyſtkich do oſtątniego Wpiſu Regeſtrow, Kadencye ſwoie limitować będzie. *Na trzecią*: Gdy nie ma Prawa, ktoreby czas Regeſtrow Sądowych zamykania Sądom Ziemſkim, y Urzędom Grodzkim wyraźnie oznaczało, a ſą Prawa, ażeby Akta publiczne nikomu y nigdy, tym bardziey pod czas Kadencyi Sądowey denegowane nie były; przeto znayduiąca ſię w Uniwerſale wzmiankowanym na fundamencie Praw Rekwizycya: " ażeby Regeſtra przed Limitą Sądow podpiſywane nie były " dopełniona być powinna, nie czyniąc żadnych Sądowych w tey mierze przeciwnych Ordynacyi. *Na czwartą*: Ponieważ Prawo 1776. Roku, fol: 47. titulo = *Dochody Skarbu Koronnego* = mówi: że tak wſzelkie *Actus Juridici*, iako y onych Extrakty, na ſtęplowanym papierze wychodzić powinny; przeto nie tylko Extrakty Relacyi Pozwow, ale y Blankiety kładzionych Pozwow, ſtęplowane być maią.

Nro. 280.

Dnia 1. Miesiąca SIERPNIA.

Rezolucya do Kommisſyi Skarbowych Oboyga Narodów.

GDy Nam y Radzie przy Boku Naſzym Nieuſtaiącey przełożono ieſt: że Obywatele obrawſzy ſobie Mundury Woiewodzkie, Prawem oſtatniego Seymu pozwolone, w rozmaitych kolorach ſukna, nie znaydują onegoż po Miaſtach z Fabryk Kraiowych w tey wielości, ile potrzebować mogą w kolorach wybranych; My KROL za Zdaniem Rady &c. uznaliśmy rzeczą potrzebną, zalecić Kommisſyom Skarbowym oboyga Narodow, iakoż zalecamy, aby przez Uniwerſały do Miaſt Królewſkich, Ziemſkich, y Duchownych, obwieściły Fabrykantów y Kupczących o Prawie Seymu oſtatniego Mundury Woiewodzkie z ſukna Kraiowego uſtanawiać deklaruiącym; oſtrzegaiąc oraz, żeby ſobie prowidowali ſukna Kraiowe w potrzebney wielości, iakie Obywatele Woiewodztw *reſpective* na Mundury obrali; do Uniwerſału takowego iednak Proiekt od Kommisſyi Skarbowey Koronney ma Nam y Radzie przy Boku Naſzym Nieuſtaiącey wprzód być kommunikowany, nim ogłoſzony będzie.

Nro. 291. *Sub litera A.*

Dnia 8. Miesiąca SIERPNIA.

Rezolucya na Rapport Sądowy Ziemſtwa O.

Odpowiadaiąc na Rapport Sądowy Ziemſtwa O., w którym toż NAM y Radzie przy Boku Naſzym Nieuſtaiącey donoſi; *A nayprzod:* że iednemu z Urzędnikow Ziemſtwa O. nowo obranemu, przy otwarciu Kſiąg Ziemſkich przyſięgę, a podczas kadencyi zaſiadanie do Sądow tamowano, kondemnatą bez przypozwu z Regeſtru *Pœnalium*, z propozycyi, za iedną Luitę otrzymaną. Sąd Ziemſki O. z przyczyn: że tenże Urzędnik (chociaż mu była na Seymiku *Electionis* ta kondemnata zarzucana) ieſt Przywileiem na Urząd Piſarſtwa Ziemſkiego zaſzczycony; że zarzucaiący kondemnatę, ofiarowaney ſobie nie chciał przyiąć ſatysfakcyi, do przyſięgi na Urząd był dopuſzczony; niemniey za poprzedzaiącą tegoż Ziemſtwa Sądową Deklaracyą, że tey kondemnaty zarzut ſzkodzić nie ma, do ſądzenia Kadencyi zaſiadał. *Powtóre*: że lubo w czaſie podług Prawa Kſiąg Ziemſkich otwarcie naſtąpiło, iednakże Obywatele po długim nie ſądzeniu ſię Ziemſtwa, nie wſzyſcy pewną wiadomość mieć mogli, y nie wiele Relacyi Pozwow było; więc dla przyśpieſzenia ſprawiedliwości na żądania ſamychże Obywatelow Sąd Ziemſki O. dyſpenſuiąc ſię od Prawa 1670. Termin Relacyi Pozwow dwuniedzielny, przed kadencyą, oznaczaiącego, przez ſwoią Sądową Deklaracyą dwa dni przed Kadencyą na Relacyą Pozwow wyznaczył. *Potrzecie:* tenże Sąd dopraſza ſię wyznaczenia czaſu przed Limitą Sądow podpiſywania Regeſtrow Sądowych. MY KROL za Zdaniem teyże Rady &c. deklaruiemy: *Co do pierwſzego*: Iż Sąd Ziemſki O. powinien był zachować Prawa, które nietylko nowo obranych y uprzywileiowanych, ale nawet aktualnie Urząd Sędziowſki ſprawuiących, przez obiekcyą Proceſſu *ab activitate* tamować pozwalaią. Stało ſię y w tym ſprzeciwienie Prawu, gdy Ziemſtwo O. ſwoią Sądową w tey mierze Deklaracyą wydawało, która albo bez kompletu, albo w komplecie tego, któremu była *activitas* tamowana, naſtąpiła bez obrania Surrogata; że ſtrona obiekcyą czyniąca ofiarowaną pod ten czas ſatysfakcyą kontentować ſię nie chciała, przezto obiekcya nieprawną być niemoże; bo gdy Prawa w tey mierze nic nie mòwią, więc wymagaią, ażeby Proceſsem obarczeni, wcześnie o znieſienie lub zakwitowanie onego ſtarali ſię. Takowa prawna obiekcya nie zatrudniłaby była adminiſtracyi ſprawiedliwości dla Obywatelow, gdyby Sąd Ziemſki O. dopuſzczeniem przyſięgi, y de-

M

klaracyą swoią nie sprzeciwił w tym był Prawa 1764. fol: 64. titulo = *O Sądach Ziemskich* = przez Konstytucyą 1768. tit: = *Złączenie Trybunału Koronnego* = fol: 218. na całą Koronę rozciągnionego, ktòre wyraźnie w niebytności ktòrego z Sędziow Ziemskich, albo pod Procesem będącego *congregatæ Nobilitati* Subdelegata na mieysce onego obierać nakazuie. A przeto Sąd Ziemski O. ostrzeżonym mieć chcemy, ażeby w sprawowaniu obowiązkow swoich, Prawa y na fundamencie onych Rekwizycye w Uniwersale Naszym na dniu 14. Miesiąca Lutego w Roku bieżącym za Zdaniem Rady Nieustaiącey deklarowane pilniey y dokładniey zachowywał; a gdy na przeszłey Kadencyi zarzucony Proces zniesiony lub zakwitowany nie okaże się, aby podług Prawa 1764. Subdelegat na mieysce pod Procesem będącego był obrany. *Co do drugiego*: Gdy otwarcie Ksiąg Ziemskich podług Prawa nastąpiło, dosyć dla uwiadomienia Obywatelow o zbliżaiących się Sądach uczyniono. Juryzdykcya zaś Sądowa Prawem ustanowiona na nie zachowanie Prawa, chociażby za zezwoleniem Obywatelow dyspensować się nie może, y niepowinna; które ieszcze więcey sprzeciwione, gdy przed ułatwieniem zarzuconego Procesu, y przed czasem do Sądzenia oznaczonym Sądowa w tey mierze Deklaracya nastąpiła, gdyż Sąd pod ów czas żadney Juryzdykcyi, a mocy prawodawczey nigdy nie miał, y nie ma. *Co do trzeciego nakoniec*: Gdy nie ma Prawa, któreby czas Regestrow Sądowych zamykania Sądom Ziemskim y Urzędnikom Grodzkim wyraźnie oznaczało; a są Prawa, ażeby Akta publiczne nikomu y nigdy, tym bardziey podczas Sądowey Kadencyi odmawiane nie były; przeto znayduiąca się w rzeczonym Uniwersale na fundamencie Praw Rekwizycya, ażeby Regestra przed Limitą Sądow podpisywane nie były, dopełniona być powinna.

Nro. 129. *Sub litera B.*

Dnia 8. Miesiąca SIERPNIA.

Rezolucya na Memoryał U. Piotra.

REzolwuiąc Memoryał U. Piotra, Obywatela Woiewodztwa Ruskiego doprasziącego się Nas y Rady &c. ażeby pozostali Obywatele Woiewodztwa Ruskiego w Ziemi Chełmskiey y Powiecie Krasnostawskim z Regestru Woiewodztwa Ruskiego w Trybunale Małopol-

ſkim Prawem uſtanowionego w ſprawach ſwoich rozſądzali ſię; My KROL za Zdaniem teyże Rady deklaruiemy: że gdy oprocz zabranych części pod Panowanie Auſtryackie Woiewodztwa Ruſkiego, zoſtaie Ziemia Chełmſka, y Powiat Kraſnoſtawſki przy Kraiu Polſkim, niemniey Regeſtr Trybunalſki Woiewodztwa Ruſkiego Prawem uſtanowiony, nie ieſt wyraźnym Prawem znieſiony; przeto Obywatele Woiewodztwa Ruſkiego w Kraiu Polſkim pozoſtali, z tegoż Regeſtru, lub Regeſtru Ziemi Chełmſkiey odpowiadać powinni w Trybunale.

Nro. 300.

Dnia 22. Miesiąca SIERPNIA.

Rezolucya na Memoryał W. M.

Odpowiedaiąc na Memoryał Wielmożnego M. MY KROL za Zdaniem Rady przy Boku Naszym Nieuſtaiącey, nanieyſzą daiemy Rezolucyą: Ponieważ Konſtytucya 1776. Roku, fol: 63. tit: = *Sądy Ziemſkie Woiewodztwa Sieradzkiego* = wyraźnemi ſłowy iednego tylko Woiewodztwu Sieradzkiemu Deputata obierać każe; zaczym Rada Nieuſtaiąca, nie maiąca mocy prawodawczey, tłomaczyć Prawa na wolne obieranie drugiego Deputata, temuż Woiewodztwu, nie może.

Nro. 304

Dnia 22 Miesiąca SIERPNIA.

Rezolucya na Memoryał U. Jozefa Z.

Odpowiedaiąc na zapytanie Ur. Jozefa Z. czyli na Seymikach Płockich y Dobrzyńſkich obrani Piſarze na Trybunał Piotrkowſki maią każdy z oſobna, Płocki na ſprawach Woiewodztwa Płockiego, a Dobrzyńſki na ſprawach Ziemi Dobrzyńſkiey w urzędzie Piſarza zaſiadać? MY KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: Ze ponieważ Prawo 1775. Roku titulo = *Trybunał Koronny* = fol: 60. w wyrażach: „ Ziemi Dobrzyńſkiey „ z Woiewodztwem Płockim od dnia 10. Października do „ dnia oſtatniego Liſtopada „ Regeſtr ieden Woiewodzki oznacza; niemniey tož ſamo Prawo fol: 61. na Trybunał „ Woiewodztwom, każdemu na ſwoią Kadencyą Piſarzow obierać zleca „ a Konſtytucya 1776. tit: = *Przywrócenie Deputata na Trybunał Koronny Woiewo-*

dztwu Płockiemu = fol: 66. obranie Deputata tak Woiewodztwa Płockiego, iako też Ziemi Dobrzyńſkiey, bez alternaty przywracaiąca, wyżey namienionego: 1775. Roku Prawa w niczym nie naruſza, nie dzieląc Regeſtru; przeto też Piſarz Woiewodztwa Płockiego, obrany na całey Kadencyi tegoż Woiewodztwa Płockiego y Ziemi Dobrzyńſkiey, urząd Piſarza ſprawować powinien. Względem zaś zapytania o Regeſtra, Taktowy, *Executionum*, y inne; ktoby miał trzymać pioro podczas kadencyi Woiewodzkich przypadaiących? iuż Naszą wydaliśmy za Zdaniem teyże Rady do Trybunału Lubelſkiego Rezolucyą, pod dniem oſmym Mieſiąca Kwietnia Roku bieżącego, która ma ſłużyć za prawidło Trybunałowi Piotrkowſkiemu.

N^ro. 310.

Dnia 29. Miesiąca SIERPNIA.

Rezolucya na Memoryał Ur. M. Imieniem Ur. Staniſława.

Rezolwuiąc Memoryał Ur: M. Imieniem Ur: Staniſława podany, o wytłómaczenie Praw: Roku 1567. Vol: II. fol: 728. tit: = *Fiſcus* = w Sądach Zadwornych, ſzczegulnie Dzierżawcom, względem niepłaconego z Dóbr Królewſkich prowentu, *Forum* oznaczaiącego; tudzież Prawa drugiego: 1598. Roku, volumine eodem, fol: 1453. tit: = *O Pozwiech Zadwornych* = *Forum* za Dworem, *ratione Bonorum liquidi Juris Regij*, to ieſt: względem Dobr, któreby *in Reviſione Literarum* za takie uznane były, y na nie Rewizye, y Luſtracye zaſzły: na Seymie zaś, względem Dóbr, któreby *in Reviſione Literarum* oſądzone nie zoſtały, a iednak doſtatecznemi dokumenty probować ſię, że ſą Królewſkie, nie mogły: a w Trybunale z Regeſtru *Cauſarum Officii* czynić z tym, któryby nie na Dobra *liquidi Juris Regij* Przywiley wyniosſzy, do Sądu Zadwornego zapozwał: y że tamże w Trybunale pięciuſet grzywien karany być ma, nakazuiącego; y znowu Prawa tegoż Roku 1598. fol: 1454. tit: = *O Pozwiech Zadwornych Woiewodztwa Mazowieckiego* = wyrażaiącego: że ktoby na Dobra w Xięſtwie tym będące, a od Xiążąt dziedzicznie nadane, Przywileie iako na Królewſkie wyrabiał, y mandaty za Dworem wynoſił, taki w Trybunale z Regeſtru *Cauſarum Officij*, *non recedendo à Judicio*, karze pięciuſet grzywien podlega; niemniey Konſtytucyi Roku 1611. Vol: III. fol: 30. tit: = *O nieukazowaniu Praw na maiętności Woiewodztw, Kijowſkiego, Wołyńſkiego, y Bracławſkiego, wyſzłe Przywileie uchylaiącey, y czynić przeciwko tym w Trybunale, którzy nad opis Konſtytucyi 1598. Roku, Membrany y Mandaty powynoſili, nie wyłączaiąc nawet od kary y Inſtygatorow Koronnych, naznaczaiącey* = y inney 1647 Roku Vol: IV. fol: 117. tit: = *Zamknięcie Exekucyi w Ruſi, w Podolu, y w Podlaſiu* = waruiącey, aby tacy *Impetratores inter Cauſas Officij* do Trybunału pozywani, y tam

refuſione

refuſione damnorum, & pœna duorum millium marcarum Parti, & Judicio totidem ſolvenda, karani byli; Naoſtatek Prawa Roku 1661, Vol: eodem fol: 722. titulo = *Securitas Bonorum et Honorum Woiewództw Kijowſkiego, Bracławſkiego, Wołyńſkiego y Czerniechowſkiego* = broniącego, aby żaden Obywatel tych Woiewództw nie był inkwietowany o pokazanie Praw, za iakiemi Dobra poſiada; tak dalece: że gdyby który był, a dowiódł przez świadkow, że takowe Dobra iako Dziedzic przed Rokiem 1648. poſiadał, inkwietuiący w Trybunale nietylko *damna* Inkwietowanemu *reſarcire*, ale też *pœnis arbitrariis per Judicium irrogandis, & pœnâ mille marcarum* karany być ma: dopraſzaiący ſię, a oraz zapytuiący ſię NAS y Rady przy Boku Naszym Nieuſtaiącey: gdzie ſprawy z mocy Praw wyżey wyrażonych względem Dóbr Ziemſkich, w Prowincyach Koronnych, a oſobliwie w Woiewodztwie Kijowſkim, Bracławſkim, Wołyńſkim, leżących, za Królewſkie Przywilejami uproſzonych, ſądzone być maią? MY KROL za Zdaniem teyże Rady maiąc przed oczyma wzmiankowane Prawa, a nayprzód Roku 1598, Vol: II. fol: 1453. tit: = *O Pozwiech Zadwornych* = w ſłowach: „ Zabiegaiąc temu, aby Ludzie „ Szlacheccy nie byli wyciągani za Dworem o Dobra ſwe dziedzi„ czne y właſne, poſtanawiamy: że nie ma być nikt pozwan za „ Dworem, iedno *ratione Bonorum*, któreby były *liquidi Juris Noſtri* „ *Regij*,: to ieſt: ktòreby były uznane *in reviſione Literarum* być Do„ bry Naszemi Królewſkiemi, wolnemi, y na nie Rewizye y Lu„ ſtracye zaſzły, abo zaydą; albo też które, w ſummach zawiedzio„ ne ſą, bądź ſtarych, bądź *ad rationem* pięciukroć ſta tyſięcy zło„ tych. Także o Woytowſtwa, Sołtyſtwa, Rudy, Młyny, Kar„ czmy, y inne, które ſą wedle Prawa na ſkupie; y gdziebyśmy „ iakiemi doſtatecznemi dokumenty maiętności dochodzić chcie„ li, któraby na Rewizyi Liſtow oſądzona nie była, tedy o takie „ Dobra Inſtygator Nasz, albo komubyśmy na to Prawo dali, nie „ ma tego dochodzić, ani pozywać, iedno na Seym; a inaczey, „ ten, ktoby pozwał, y Dóbr iakich za Daniną Naszą, któreby „ nie były *liquidi Juris Noſtri*, za Dworem dochodził, ma przepadać „ ſtronie pozwaney pięćſet grzywien winy; o którą każdemu z „ Delatorem, który w każdym Pozwie *expreſsè* włożony być ma *in*„ *ter Cauſas Officij peremptoriè* czynić będzie wolno . . . . . A iż Ki„ jowſkie, Wołyńſkie y Bracławſkie Woiewodztwa, inſze Prawa „ maią y pod Prawo Koronne *ratione* Sądow nie podpadaią; przeto „ Inſtygator Nasz ſam, albo z Delatorami, ieżliby kogo o Dobra „ Szlacheckie Ziemſkie, rozumieiąc ie być Naſzemi, pozywał, te„ dy nie będzie mógł pozywać za Dworem, iedno na Seym, pod „ tąż winą wyżey napiſaną, która na Delatora ma ſię ściągać „ Y Prawo tegoż ſamego Roku fol: 1454. tit: = *O Pozwiech Zadwornych Woiewodztwa Mazowieckiego* = w tych wyrazach: „ Za częſtemi y „ pilnemi Obywatelow Woiewodztwa Mazowieckiego względem „ Zadwornych Pozwow o maiętności ich dziedziczne, od Xiążąt „ Mazowieckich im nadane, takową Deklaracyą czyniemy, y na„ potym Obywatelom Woiewodztwa przerzeczonego to waruiemy: „ że Prawa ich wſzyſtkie wedle konfirmacyi, przy Inkorporacyi

„ Xięſtwa Mazowieckiego do Korony, na Seymie Piotrkowſkim *in* „ *Anno 1529.* uczynioney, a potym wedle Deklaracyi Konſtytucyi „ 1592. opiſaney, która do Exekucyi Woiewodztwo Mazowieckie „ excypowała, y te wſzyſtkie, którzyby *per fortuitos caſus* oryginal- „ ne Prawa ſwe potracili, a ſame Dyſpozycye dawne Anteceſso- „ row ſwych mieli, zoſtawuiemy cale, y niewątpliwie, y napotym, „ aby Inſtygator Nasz y żaden inſzy człowiek nieinkwietował, waruie- „ my, pod winą pięciuſet grzywien na Delatora, y *Donatarium No-* „ *ſtrum*, który ma być w Pozwie *expreſsé* z Inſtygatorem mianowa- „ ny; a ta *pœna* na Trybunale *inter Cauſas Officii peremptoriè* repeto- „ wana ma być, *& in inſtanti à Judicio non recedendo*, zupełnie oſo- „ bno, przez każdą Oſobę *perſolvenda*; takąż winę na Staroſtę, któ- „ ryby Dekretow *in contrarium Conſtitutionis præſentis*, *ſive in contuma-* „ *ciam ſive per controverſiam* uczynionych, Exekucyą czynić chciał, „ zakładamy, *eodem ordine & Foro repetenda* „ Także Prawo 1611 Ro- ku, Vol: III. fol: 30. tit: = *O nieukazowaniu Praw na maiętności Wo-iewodztw Kijowſkiego, Wołyńſkiego y Bracławſkiego* = w tym brzmie- niu „ Iż Woiewodztwom Kijowſkiemu, Wołyńſkiemu, y Bracła- „ wſkiemu Konſtytucyą warowano: że Ludzie ſtanu Szlacheckie- „ go, żadnych Praw na maiętności ſwe ukazować na Dobra, któ- „ rych ſą przed Unią w Poſseſsyi, nie powinni; tęż Konſtytucyą re- „ aſsumuiąc, tym Woiewodztwom y teraz potwierdzamy: zatym „ niektóre wyſzły z Kancellaryi Naszey Liſty do ukazowania Praw „ tamecznych Obywatelów, aby annihilowane były, y napotym „ aby iakie przeciwko Prawu ich wydane nie były, waruiemy; „ wyimuiąc Pozwy y inne Sprawy Boiarom Zahuſkim od Wielmo- „ żnego Woiewody Kijowſkiego intentowane. Także y wſzyſtkie „ Pozwy, tak na Membraniech, iako y Mandaty, któreby były „ wydane nad opiſanie Konſtytucyi 1598, bądź od Inſtygatora Na- „ ſzego, bądź od kogo inſzego iakieykolwiek kondycyi będącego, „ kaſsuiemy, y od nich wolnemi czyniemy, y winę na każdego ta- „ kiego wkładamy, *Forum* na Trybunał naznaczaiąc „ Potym Pra- wo Roku 1647. Vol: IV. fol: 117. tit: = *Zamknienię Exekucyi w Ruſi, w Podolu, y w Podlaſiu* = w naſtępuiącey oſnowie: „ Donieśli Nam „ Poſłowie Ziemſcy, iż w tych Woiewodztwach po zawarciu *per* „ *tot Conſtitutiones* Exekucyi, zagęściły ſię upraſzania Dóbr dziedzi- „ cznych *pro Regalibus*; co iż ſię dzieie przeciwko Prawu, y z uci- „ śnieniem ſtanu Szlacheckiego, za zgodą wſzech Stanow waruie- „ my, aby tacy *Impetratores inter Cauſas Officij* w Trybunale Lubel- „ ſkim *peremptoriè* pozwani, *refuſione damnorum & pœna duorum millium* „ *marcarum Parti, & Judicio totidem*, tamże *in inſtanti ſolvenda* karani „ byli. Co ſię ma ściągać na tych, którzyby napotym upraſzali; „ a przytym y Przywileie takie żadney wagi mieć nie maią; a „ Inſtygator *ſinè certo Delatore* Pozwow aby nie wynoſił, *exceptis li-* „ *tispendentijs ante 1588. Annum* poſtanawiamy; reaſsumuiąc wſzy- „ ſtkie Konſtytucye o zawarciu Exekucyi, y Konſtytucye o Przy- „ wileiu *Incorporationis* Woiewodztwa Podlaſkiego, *exceptis litispen-* „ *dentijs* „ Nakoniec Prawo 1661 Roku, eodem Volumine IV. fol: 723. tit: = *Securitas Bonorum & Honorum Woiewodztw Kijowſkiego*,

Bracławskiego, *Wołyńskiego*, *y Czerniechowskiego* = w ninieyszey osnowie " Reassumuiąc Konstytucyą Unionis, także Konstytucyą 1611.
" o niepokazaniu Praw na maiętności dziedziczne tych Woie-
" wodztw; tudzież Konstytucyą 1654. *Securitas Bonorum & Hono-*
" *rum*, deklaruiemy: iż według tych Konstytucyi żaden Obywatel
" tych Woiewodztw do pokazania Praw na dziedzictwa swoie, y Dwo-
" ry Szlacheckie, nie ma być ni od kogo pociągany; y ktoby się
" ważył inkwietować o Dobra iego Ziemskie, a Dziedzic tego do-
" wiodł przez świadki, że tych Dobr był *in possessione*, iako *Hæres im-*
" *mediatè* przed zaczęciem woyny tey Anno 1648. takowy niesłu-
" szny *Evocans in eodem termino*, nietylko *damna*, na któreby *Evocatus*
" poprzysiągł w Trybunale *inter Causas conservatas resarcire*, ale też y
" *pœnis arbitrariis per Judicium irrogandis & pœnâ mille marcarum*, *sub*
" *pœna perpetuæ bannitionis*, karany być ma " deklaruiemy: Jż gdy te Prawa za wyiednanie Przywileiow na Dobra Ziemskie, w Trybunale dochodzić, iaśnie y *per expressum* oznaczyły, a sprawy tylko, które są *liquidi Juris Regii*, y któreby *in Revisione Literarum*, za takie uznane były, y na nie Rewizye, y Lustracye zaszły, Sądom Naszym Zadwornym zostawiły; Sprawy zatym o Dobra Ziemskie za Królewskie uproszone, z mocy wyż wyrażonych Praw, tłómaczenia nie potrzebuiących, w Trybunale sądzić się powinny.

Nro. 316.

Dnia 10. Miesiąca WRZESNIA.

Rezolucya na Memoryał Urodz: Stanisława M.

Rezolwuiąc Memoryał, w którym Urod: Stanisław M. w przypadku: gdy do Kategoryi w Trybunale z Regestru *Remissorum* podług Prawa 1776. Roku o Kommissyach y Remissach do rozsądzenia należącey, przyłączył inne Kategorye Dekretem Konfederacyi, 1775. Roku, Remissowym nie obięte, y o całą Sprawę z Regestru *Remissarum* intentował Akcyą, Trybunał Kategoryą Dekretem Konfederackim Remissowym obiętą *cum Comparentibus* finalnie decydował; *super Disparentibus* nastąpiła Kondemnata; a zaś Kategorye Dekretem Konfederackim nie obięte, do Regestru przyzwoitego odesłał; doprasza się Nas, y Rady przy Boku Naszym Nieustaiącey, wytłómaczenia rzeczonego, 1775 Roku Prawa: czyli przez wyrazy

ſwoie: " A iak raz zapadnie Dekret finalny *ad comparitionem Partium* „ *ex feriis controverſiis*, lub po iedney kondemnacie na drugim termi- „ nie kontumacyalny, ten iuż niewzruſzony nigdy, y nigdzie zo- „ ſtanie „ nie będzie tamowało dalſzey prawney Prozekucyi w Kategoryach do Regeſtru należytego odeſłanych? Y gdy w iednym intereſſie *cum Comparentibus* Decyzya *a ſuper diſparentibus* Kondemnata naſtąpiła, czyli ieſt potrzebna dalſza *diſparentium* Prozekucya? albo bez dalſzego przypozwu onych, Dekret *cum Comparentibus* ieſt iſtotnie finalny? My KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: że gdy Prawo 1776. Roku fol: 38. tit: = *Declaracya o Kommiſyach y Remiſsach z przeſzłego Seymu wypadłych* = ſzczegulnie tylko w ſprawach Kommiſsyami lub Remiſsami 1775 Roku obiętych, finalne Decyzye mieć chce za niewzruſzone, nie tamuie przeto prawney Prozekucyi Urodz: Staniſławowi M. w Sprawie takowey, ktòra iako Dekretem Konfederackim Remiſsowym nieobięta, do Regeſtru należytego odeſłaną zoſtała. W Sprawie zaś Dekretem Konfederackim obiętey, gdy *cum Comparentibus* Decyzya, *ſuper diſparentibus* Kondemnata naſtąpiła, ſame tegoż Prawa wyrazy obowiązuią: że dla zyſkania niewzruſzonego *Judicatum*, po naſtąpioney Kondemnacie, na drugim terminie, Dekret kontumacyalny, albo *ex feriis controverſiis* naſtępować powinien.

Nro. 322.

DNIA 12. MIESIĄCA WRZESNIA.

Rezolucya na Memoryał Urodz: Inſtygatora W. X. Lit:

Odpowiedaiąc na Memoryał, w którym Urodz: Inſtygator W. X. Litewſkiego, maiąc włożony na ſiebie obowiązek przez Rezolucyą Naſzą za Zdaniem Rady, zapozwania wſzyſtkich Kancellaryi X. Litewſkiego, o Eliminacyą Piſm y Aktow Barſkich, z Urzędu ſwoiego dopraſza ſię Nas, y Rady przy Boku Naſzym Nieuſtaiącey, Rezolucyi; *Nayprzòd*: czyli Kancellarye Pieczętarſkie y Metrykantſkie, maią być zapozywane? *Powtòre*: przyłącza ułożony Proiekt formą Litewſką Pozwu, w tey mierze do Ziemſtw y Grodow wyiść maiącego, dla approbaty onegoż. *Potrzecie*: zapytuie ſię, zkąd ma być obmyślona expens na rozeſłanie Pozwow, & *pro Juribus Cancellariæ*? Żąda nakoniec determinacyi Regeſtru, z ktòregoby ta extraordynaryina Sprawa, ſądzoną być mogła? My KROL

za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: *Co do pierwſzego:* nietylko Kancellarye Pieczętarſkie y Metrykantſkie, ale wſzelkie, w których Akta publiczne znayduią ſię, zapozwane być powinny do Sądu *Ultimæ Inſtantiæ* ſobie należnego, tak iako Grody y Ziemſtwa do Trybunału. *Co do drugiego*: ułożony Proiekt Pozwu, żadney od Nas, y Rady przy Boku Naſzym approbaty nie potrzebuie, bez którey w każdym Sądzie dobrym terminem będzie, gdy *in forma & propoſitione* z Prawem zgodzi ſię. *Co zaś do trzeciego:* Penſya do Urzędu Inſtygatorów ze Skarbu ieſt przyłączona, która dotąd żadnym wydatkiem nie była uſzczerbiona: do tego, Proceſs *officiosè, contra Officia* intentowany, wielkiego koſztu nie przynieſie. *Nakoniec:* ponieważ ta Sprawa przeciwko Officyaliſtom intentowana być ma, zaczym w Trybunale *Officii*, a w Sądach Naſzych Zadwornych, Magdeburſki, maią być nayprzyzwoitſze Regeſtra do wpiſywania, y wołania Sprawy takowey.

Nro 323.

Dnia 12. Miesiąca WRZESNIA.

Rezolucya na Memoryał Urodz: Piotra.

Odpowiedaiąc na Memoryał, w którym Ur: Piotr dopraſza ſię rozwiązania wątpliwości o Prawie: czyli na fundamencie Konſtytucyi 1685 Roku, Vol: V. fol: 753. tit: = *Reaſſumpcya Prawa o zbiegłych Poddanych* = nie *in Foro* Pozwanego, ale tam, zkąd zbiegł Poddany, lub ieſt wykoczowany, o extradycyą onego pozywać nakazuiącey, nie podlega karom ewokacyi, gdy Obywatela w Woiewodztwie Mazowieckim, Ziemi Zakroczymſkiey mieſzkaiącego pozywa o wykoczowanie Poddanego w Woiewodztwie Sandomirſkim, do Grodu Radomſkiego? My KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: że wyżey namienione Prawo ſłuży tylko Obywatelom Prowincyi Wielkiego Xięſtwa Litewſkiego; a podług Praw Koronnych, *Actor* powinien *ſequi Forum Rei.*

*Nij

Nro. 324.

Dnia 12. Miesiąca WRZESNIA.

Rezolucya na Memoryał Imieniem Ur: D. podany.

Odpowiedaiąc na Memoryał Imieniem Urodz: D. podany, zapytuiący: Jeżeli w obiekcyi *accelerationis fatorum*, Sądy *extra Cadentiam* złożyć może? niemniey żądaiący rozwiązania wątpliwości: gdzie Sprawa taka, iako Grodowi, y Ziemſtwu ſłużąca, terminami dwóch ſtron, pod iednym Aktem zeznanemi, iednym do Grodu, drugim do Ziemſtwa pociągniona, ſądzona byc ma? My KROL za Zdaniem Rady &c. takową daiemy Rezolucyą: Iż gdy Sprawa *accelerationis fortuito fatorum* nie ieſt kryminalną, przeto na Rokach Sądowych, Prawem opiſanych, ſądzoną być może. Co ſię zaś tycze wątpliwości względem *Forum* z dwoch przeciwnch Pozwow do różnych między ſobą Juryzdykcyi wydanych, pod iednym Aktem zeznanych; ponieważ okoliczność ta Prawem: 1768 Roku nie ieſt obięta, a Sprawa *accelerationis fatorum*, *inter quatuor Articulos Caſtrenſes* ieſt domieſzczona; przeto iż tamże, a nie w Ziemſtwie ſądzona być powinna, deklaruiemy.

Nro. 332.

Dnia 19. Miesiąca WRZESNIA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego P.

Rezolwuiąc Memoryał, w którym Urodzony P. iako Sędzia, Prezes Kommiſsyi z Seymu 1775. Roku wyznaczoney, dopraſza ſię o wytłómaczenie Prawa zeſzłego Seymu 1776. Roku o *Kommiſsyach y Remiſsach* z przypadku naſtępuiącego. Władyſław, chcąc ſię finalnie rozſądzić z Marcinem, za wſpolnym zezwoleniem, y wzaiemnym Kommiſarzow podpiſaniem, wyrobił Kommiſsyą na

grunt:

grunt; która, lubo przez Marcina zaſkarżoną zoſtała z przyczyny mieyſca odmiany, iednakże na Terminie oſobiście ſtawił ſię, przyſięgę na nieuięcie świadkow wykonał, a w porządku odroczenia tey Kommiſsyi, świadkow ſprowadzenia, ſpiſał z Władyſławem komplanacyą; w którey powracaiąc po części Władyſławowi rzecz w ſporze będącą, Termin reaſsumpcyi teyże Kommiſsyi zupełnie udeterminował, oney wcale poddał ſię, y rozſądzenie według Prawa y Terminòw znoſić obowiązał ſię. Czyli więc takowa Kommiſsya z mocy rzeczonego Prawa 1776 Roku fol: 57. tit: = *Deklaracya o Kommiſsyach y Remiſsach z przeſzłego Seymu wypadłych* = w ſłowach: „Kom-
„ miſsye z poprzedzaiącey przez obydwie ſtrony ugody wyrobione,
„ podług teyże ugody rozſądzone, y w akceptacyą weſzłe, cho-
„ ciażby potym po akceptacyi były od któreykolwiek ſtrony za-
„ ſkarżone, y do Sądow wywołane, powinny zoſtać *in ſuo judica-*
„ *to* nieporuſzone „ między tymże Władyſławem a Marcinem podług przepiſanych iey prawideł, oſtatecznie ſądzona być ma? My KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: że wyżey wyrażony Punkt Prawa 1776 Roku, o Kommiſsyach napiſanego, ma ſię rozumieć o Kommiſsyach iuż finalnie oſądzonych, y komplanacyach po oſądzeniu naſtąpionych; ta zaś Kommiſsya między Władyſławem y Marcinem, za zgodnym zezwoleniem wyiednana, którey rozſądkowi przed oney rozſądzeniem, obie ſtrony przez komplanacyą dobrowolnie poddaiąc ſię, w Sąd polubowny onę odmieniły, żadnym pretextem tegoż Prawa w ſwoiey kontynuacyi przeſzkadzaną być nie powinna; a to na fundamencie Konſtytucyi o Kompromiſsyach 1726 Roku, Wielkiemu Xięſtwu Litewſkiemu ſłużącey, a wzmiankowanym Prawem 1776 Roku, na całą Koronę rozciągnioney, y podług Opiſow od ſtron przyiętych, ten Sąd ogłoſi wyroki ſwoie.

N^ro. 334.

Dnia 19. Miesiąca WRZESNIA.

Liſt zalecaiący na Memoryał Urodz: Jakuba Imieniem Urodzonego P. podany.

Rezolwuiąc Memoryał, w którym Ur: Jakub Imieniem Urodzonego P. dopraſza ſię Nas, y Rady przy Boku Naszym Nieuſtaiącey, o zalecenie Sądowi Ziemſkiemu B. iżby w Dekretach ſwoich, na Kondeſcenſye wypadłych, nie ſamych tylko Komornikow, ale y innych Officyaliſtow moc ſądową maiących do exekwowania tychże Dekretow rekwirowanych wyznaczył; zwłaſzcza, że tegoż Ziemſtwa ieſt tylko dwóch Komornikow, z ktòrych ieden Dekretem Trybunalſkim od Urzędu ſwego zawieſzony. My KROL za Zdaniem teyże Rady, ponieważ powſzechny zwyczay, y Prawa mieć chcą,

iż oprócz Komornikow inni Officyaliſtowie moc ſądową maiący, do exekucyi Dekretow bywaią wyznaczeni; zalecamy temuż Ziemſtwu B. aby końcem przyśpieſzenia ſprawiedliwości dla Obywatelow, do takowych ſądowych exekucyi, nietylko Komornikow, ale y Vice-Regentow, moc ſądową maiących (ile ſię to z Prawami zgadzać może) wyznaczało.

Nro. 335.

Dnia 19. Miesiąca WRZESNIA.

Rezolucya na Memoryał U. Jakuba Imieniem Xięży DD. podany.

Odpowiedaiąc na Memoryał U. Jakuba, w którym Imieniem Xięży DD. dopraſza ſię Nas, y Rady przy Boku Naszym Nieuſtaiącey o determinacyą: Gdzie maią być kładzione Pozwy oſobom w Woyſku ſłużącym, żadney Poſseſsyi nie maiącym, a to w Sprawach nie z ſłużby Woyſkowey, ale z przyczyn Cywilnych wynikaiących? My KROL za Zdaniem teyże Rady deklaruiemy: Że Prawa, a mianowicie 1588 Roku, vol: II. fol: 1217. tit: = *De Impoſſeſſionatis* = wyraźnie przepiſuią: że takowe Pozwy, tam kładzione być powinny, gdzie ſię rodzili, lub mieſzkaią; a raczey do rąk onym oddawane, lub *ad valvas* Kancellaryi przybiiane, być maią.

Nro. 338.

Dnia 23. Miesiąca WRZESNIA.

Rezolucya na Memoryał UU. Sędziow Grodzkich W.

Rezolwuiąc Memoryał, w którym UU. Sędziowie Grodzcy W. zapytuią ſię Nas, y Rady przy Boku Naszym Nieuſtaiącey: Jeżeli Urzędnicy na expedyowanie Aktow Inkwizycyi, kalkulacyi, y weryfikacyi zieżdżać maiący, powinni Akt ſwoy roſpoczynać na dniu *fixè* w Innoteſcensyach ſwoich autentycznych wyrażonym? czyli też powinni pilnować ſię Terminu od daty podania Stronom przez Woźnego kopii tegoż obwieſzczenia we cztery niedziele wedle Prawa przypadaiącego? My KROL za Zdaniem teyże Rady deklaruiemy: Ponieważ Konſtytucya 1766 Roku tit: = *Regeſtr Officii w Trybunale* = Urzędnikom na expedyowanie Aktow Inkwizycyi, kal-

kulacyi, y weryfikacyi zieżdżać maiącym, czterma niedzielami Strony obwieszczać przez Generała nakazuie, y na Terminie z Innotescensyi przypadaiącym tymże Urzędom pod ukaraniem sześciu niedziel wieży Cywilney, Akt swoy rozpoczynać zaleca; Konstytucya zaś 1764, tit = *Exekucya za Dekretami Kontumacyinemi* = w każdy tydzień od podania liczyć każe; zaczym Urzędy maiące zieżdżać na expedyowanie Aktów Inkwizycyi, kalkulacyi, y weryfikacyi, powinny pilnować Terminow od daty podania przez Generała obwieszczenia w cztery niedziele przypadaiącego, licząc w każdy tydzień po siedm dni *inclusive* z dniem podania, wedle Prawa.

Nro. 343

Dnia 3. Miesiąca PAZDZIERNIKA.

Rezolucya na Memoryał U. Jana Komornika Ziemskiego S.

Odpowiedaiąc na Memoryał, w którym Ur: Jan Komornik Ziemski S. zapytuie się: Jeżeli mu iako Komornikowi Urodzonego Sędziego Ziemskiego S. żyiącego, Dekretow Trybunalskich, Sąd Ziemski S. y ich Komornikow oznaczaiących, na kondescensyą, śmierć Ur: Podiędka S. exekwować nie broni? My KROL za Zdaniem Rady &c. takową daiemy Rezolucyą: Iż niepełność wyż rzeczonego Sądu, Sądow Ziemskich *in pleno* sądzić broni; lecz Dekreta exekwować pozostałym Osobom Sądowym, Sędziemu, Pisarzowi, y Komornikowi Sęskiemu, nie odbiera Prawa.

Nro. 344.

Dnia 3. Miesiąca PAZDZIERNIKA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonych Antoniego y Macieja.

Odpowiedaiąc na Memoryał do Nas y Rady przy Boku Naszym Nieustaiącey podany, w którym UU. Antoni y Maciey zapytuią się, *Nayprzód*: Jeżeli w Sądach pogranicznych Kijowskich z Moskwą, których Sędziowie Oboyga Narodow, Polskiego, y Rossyiskiego, Ordynacyą poprzednie stanowiąc, wydanie Tranzakcyi bez opłaty *Jurium Cancellariae* wzaiemnie postanowili; to postanowienie Reskryptem Nayiaśnieyszego AUGUSTA III. Króla Polskiego, Poprzednika Naszego, y Dworu Rossyiskiego potwier-

dzone, dotąd zachowane zostało; Papier stęplowy używany, y opłacany przez Obywatelów Oboyga Narodów być powinien: lubo na mocy Ordynacyi wyżey wzmiankowaney Obywatele y od tey opłaty uwolnieni być mogą? *Powtòre*: Doprasząią się zalecenia Sądowi y Juryzdykcyom Kraiowym, aby Dekreta Sądow Pogranicznych exekwowały; Proszą także *potrzecie* w tych Memoryałach, aby Pensye Sędziow, y Regentow Pogranicznych na Komorach Ukrainskich, w Tabelli Expens ordynaryinych pomieszczone, wypłacane onymże były. Żądaią *nakoniec* zalecenia Partyi Woyska w Woiewodztwach Ukrainskich będącego, aby umyślnych coraz nie potrzebuiąc Ordynansow, raz na zawsze, za rekwizycyą Sędziow, taż Kommenda na Kadencyą Sądow, dla beśpieczeństwa onychże proporcyonalną wysyłała Kommendę. My KROL za Zdaniem teyże Rady przy Boku &c. ninieyszą daiemy Rezolucyą; *A nayprzód*: gdy Papier stęplowy, nie iest opłatą *Jurium Cancellariæ*, ale Podatkiem publicznym, od którego Prawo na Seymie 1775. Roku nastąpione, nikogo w Kraiu Tranzakcye spisuiącego nie uwolniło; zaczym tak z tey przyczyny, iako też aby Obywatele unikaiąc w innych Kancellaryach opłaty, do Pogranicznych się cisnąc Podatku nie umnieyszyli, Kancellaryi Pograniczney od Papieru stęplowanego nie uwolniamy. *Względem* zaś doprasżania się o zalecenie Sądowi y Juryzdykcyom Kraiowym, aby Dekreta Sądow Pogranicznych exekwowali; ponieważ Exekucya tychże Dekretow, niepłatnie z mocy wyż rzeczonych Ordynacyi następować powinna, y tym końcem Pensye Sędziowie Pograniczni naznaczone sobie maią, inni zaś Sędziowie zostaią niepłatni; przeto powinność exekwowania Dekretow Sędziom Pogranicznym zostawuiemy, nie odbieraiąc wolności innym Sędziom naznaczyć się mogącym, exekwowania, ieźli Im ich Juryzdykcyi zatrudnienia y własne Interessa pozwolą. *A co do prozb* w tychże Memoryałach wyrażonych, aby Pensye Sędziow, y Regentow Pogranicznych na Komorach Ukrainskich w Tabelli Fxpens Ordynaryinych pomieszczone, wypłacane onymże były; tedy do Departamentu Skarbowego Rady przy Boku Naszym Nieustaiącey udać się maią, do którego roztrząśnienia ta okoliczność należy. *Nakoniec*, co się tycze żądania tychże Sądow o zalecenie Partyi Woyska w Woiewodztwach Ukrainskich będącego, aby umyślnych coraz nie potrzebuiąc Ordynansow, raz na zawsze za Rekwizycyą Sędziow, taż Kommenda na Kadencyą Sądow, dla beśpieczeństwa onychże proporcyonalną wysłała Kommendę; y w tey okoliczności do Departamentu Woyskowego po żądane zalecenie udadzą się.

Nro. 345.

N^ro. 345

Dnia 3. Miesiąca PAZDZIERNIKA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego W.

Rezolwuiąc Memoryał, w którym Urodzony W. zapytuie się: Gdzieby Obywatele Woiewodztwa Bełzkiego, przedtym Kordonem Austryackim zaięci, poźniey przez Demerkacyą do panowania Naszego y Rzeczypospolitey przywróceni, *in primis Instantiis*, nie maiąc swego Woiewodztwa Grodu, y Ziemstwa, sądzić się mogli? My KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: Iż na wzor Konstytucyi 1764. Roku *Convocationis* fol: 76. tit: = *Obiaśnienie Processu &c.* = Obywatele pomienieni od Woiewodztwa Bełzkiego do panowania Naszego, y Rzeczypospolitey przywróceni, w Juryzdykcyi mieyscom bliższey, to iest Grodu, lub Ziemstwa Włodzimierskiego *in primis Instantiis*: a z Appellacyi z Regestru Wołyńskiego w Trybunale Lubelskim, aż do Rezolucyi Stanow sądzić się maią.

N^ro. 347.

Dnia 3. Miesiąca PAZDZIERNIKA.

Rezolucya na Memoryał Ziemstwa C.

Rezolwuiąc Memoryał do Nas y Rady &c. podany, w którym Sąd Ziemski C. zapytuie się: *Czyli* Prawo ostatniego Seymu 1776 Roku rozciągaiące Prawo Roku 1726. o Kompromissach, na wielkie Xięstwo Litewskie, napisane, na Prowincye Koronne, stosować się może do Kompromissow przed wyżey rzeczonym rozciągnieniem zapisanych? *Y czyli* Prawo Roku 1768. *de reclamationibus Actuum bonæ voluntatis* napisane, applikowane być może do zrywaiących y odstępuiących od zapisanych przez siebie Kompromissow? *Czyli nakoniec* Sąd Ziemski z mocy, wyżey rzeczonego o Kompromissach Prawa przymusić może wyrokiem swoim, y dodać się maiącym rygorem do skutkowania Inskrypcyi, y nakazać kary Konstytucyą 1768. na sprzeciwiaiących się Tranzakcyom *liberæ voluntatis* oznaczone? My KROL za Zdaniem teyże Rady deklaruiemy: Ze gdy Prawo Wielkiego Xięstwa Litewskiego o Kompromissach napisane, na Koronę rozciągnione, Inskrypcyi Kompromissarskiey nie uprzedziło, lecz następnie wypadło; ściągać się zatym do poprzedzaiących Inskrypcyi nie może. Co zaś do Prawa Roku 1768. *de reclamationibus Actuum bonæ voluntatis* ustanowionego, czy do tego stosuie się przypadku? Trybunał rozezna.

Nro. 348.

Dnia 3. Miesiąca PAZDZIERNIKA:

Rezolucya na Notę Kommisyi Rzeczypospolitey Skarbu Koronnego.

Odpowiedaiąc na Notę, w którey Kommissya Rzeczypospolitey Skarbu Koronnego zapytuie się: Jeżeli Prawo 1764. Roku fol: 36. pod tytułem = *Zniesienie Foraliorum* = ściąga się do Miast dziedzicznych, albo nie? My KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: Iż gdy Konstytucya ta, w początkowych słowach: „ Doznawaiąc „ skutkiem, iako dawnieyszemi dozwalany Prawami sposob Podat- „ ku, nazywany *Foralia*, czyli Targowe, kupczącym krzywdę, „ a mieszkaiącym w Miastach Królewskich, drogość czyni niezno- „ śną „ wyraźnie pokazuie: że zakaz *Foraliorum*, niżey w tym Prawie wyrażony, do Miast tylko Naszych Królewskich ściągać chciała; przeto stosować onego co do Dobr Ziemskich nie można.

Nro 349

Dnia 7. Miesiąca PAZDZIERNIKA.

Rezolucya względem podawania Fortrag na Officyerow Authoramentu Polskiego.

Na przełożenie Departamentu Woyskowego względem Fortragow Officyerow Brygad Kawaleryi Narodowey, przez Rotmistrzow teyże Kawaleryi podawać zwykłych, iako też względem precedencyi tychże Officyerow; My KROL za Zdaniem Rady &c. oświadczamy: Iż Rotmistrze Chorągwiow Kawaleryi Narodowey Fortragi na Officyerow, to iest, Porucznika y Chorążego, podług starszeństwa zasłużonych Nam KROLOWI podawać powinni, równie iako Szeffowie Regimentow podług Prawa 1776. Gdyby zaś Rotmistrz, mimo starszeństwa Fortrag podać miał, tedy My KROL, podług wspomnionego Prawa, wybierać będziemy. Starszeństwo zaś tychże Officyerow w służbie nie inaczey, tylko podług pierwszości Daty Patentow y Forsztelacyi ich, równie iak w całym woysku brane być powinno.

Nro. 350.

Dnia 7. Miesiąca PAZDZIERNIKA.

Rezolucya na przełożenia Departamentu Woyskowego.

Ponieważ Departament Woyskowy przełożył Nam KROLOWI y Radzie przy Boku Naszym Nieustaiącey żądania niżey wyrażone z Fortragu Urodzonego Kommendanta Kawaleryi Narodowey Brygady Wielkopolskiey Departamentowi podanego wyięte; iako to: *Pierwsze:* o culag na Medycynę dla całey Brygady, którą *Etat* ostatni nie oznaczył; iako też z przyczyny rozległey lokacyi Wielkopolskiey Brygady o przyczynienie czwartego Felczera; na co wszystko fundusz być może do przyszłego Seymu z Kassy nieprzytomnych Officyerow y Towarzystwa teyże Brygady. *Drugie:* Kommissya Skarbowa, gdy poda na Delatę Brygadzie Miasteczka y Wsie, aby też exekwowane były z przepisem żywności dla ludzi, y furażu dla koni; bo kommendy na tęż powinności wysłane, maiąc żyć za swoie pieniądze, niszczą ludzi y konie, a pieniędzy nie odbieraią. *Trzecie:* zachodzą często zażalenia od Jchmość Obywatelow na Woyskowych, y nayczęściey bez dowodu uczynionych zarzutow; na pierwszych wykonywaią się Ordynanse naywyższe, co do karności y subordynacyi; a na drugich, gdy nie dowiodą zarzutu, nie ma żadney satysfakcyi. Przeto My KROL za Zdaniem Rady &c. tak one rezolwuiemy: *Na pierwsze:* Za podaniem sobie Regestrow Medycyny przez Felczera Brygady, Kommendant teyże Brygady, expens na Medycynę dla samych tylko Pocztowych będzie mógł płacić z Kassy nieprzytomnych, do przyszłego Seymu; iako też z tego funduszu, czwartego utrzymować Felczera. *Na drugie:* Podług słow Konstytucyi 1717. tit: = *Disciplina Militaris* = „ Gdy zaś żołnierz dla nie importowanego w terminie y czasie *per* „ *Legem* naznaczonym Podatku lub Hyberny na exekucyą do Dóbr „ *Retentorum* zieżdżać będzie przymuszony, pod tym pretextem nie „ tylko innych niewinnych Dóbr aggrawować nie powinien, ale y w „ tych, z których należących sobie pretendent pieniędzy, nie ma więcey wymagać, y pozwalać sobie nad szczegulną proporcyonalną „ żywność dla siebie, ludzi y koni, póty iednak tylko, póki nie odbierze według dyspartymentu swoiey należytości; alias, za popełnione na exekucyi *gravamina & excessûs*, tak, iako za inne szkody y krzywdy, *ad realem supra scripto modo stringetur satisfactionem* „ Gdyby Obywatel *merè in contemptum* Prawa takową exekucyą lekceważąc, Delatę Podatku publicznego wypłacić odmówił, y nie chciał; na ten czas Departament Woyskowy takową exekucyą *dupla proportione* póty powiększać, pókiby Delata zapłacona nie była, bę-

dzie miał moc. *Na trzecie:* gdy się z Dekretu Departamentu Woyskowego w sprawie intentowaney od Obywatela Cywilnego przeciwko Woyskowemu zarzut niedowiedziony okaże, tenże Departament sprawę *pro pœnis* do przyzwoitego Sądu z nowego Aktoratu od Woyskowego przeciw Cywilnemu Obywatelowi odeszle *cum conservatione Termini.*

N^ro. 352.

Dnia 7. Miesiąca PAZDZIERNIKA.

Rezolucya na Memoryał Ur. B. Sędziego Ziemskiego.

REzolwuiąc Memoryał U. B. Sędziego Ziemskiego, zapytuiącego się Nas y Rady przy Boku Naszym Nieustaiącey: Czyli w przypadku nieprzytomności ktòrego Sędziego, może Woiewodztwo N. obrać Surrogata? My KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: Że na mocy Konstytucyi Roku 1768. tit: = *Złączenie Trybunału Koronnego* = fol: 218. iednego Surrogata na mieysce nieprzytomnego Sędziego wspomnione Woiewodztwo obrać może.

N^ro. 356.

Dnia 7. Miesiąca PAZDZIERNIKA.

Rezolucya na Memoryały Wielmożnego L. y innych Kredytorow Kahału S. tudzież Urodzonego Starosty S.

NA Memoryały Wielm: S. y innych Kretorow Kahału S. tudzież Urodzonego Starosty Naszego S. żądaiących: Aby część summy z arendy Propinacyi Mieyskiey wynikaiącey, na spłacenie długow wspomnionego Kahału S. mogła być obrocona; My KROL za Zdaniem Rady &c. nonieyszą daiemy Rezolocyą: Ponieważ Prawa Seymu ostatniego: *pierwsze* pod tytułem = *Powinności y Władza Departamentow w Radzie przy Boku Naszym Nieustaiącey* = w słowach: „ Departament Policyi nad to, co mu iest powierzono Prawem Roku „ 1775, będzie miał moc examinowania Rachunkow wszystkich „ Miast Królewskich, podług Praw dawnych, y obracania dochodow na rozrządzenie Policyi naypożytecznieysze „ *drugie* pod „ tytułem = *Warunek Nowego Korczyna &c.* w słowach: „ Prowent „ zaś z Propinacyi Mieyskiey, ażeby się na użytek ogólny Miasteczek

czek obracał, stanowiemy „ przypisały wyraźnie, na iakie wydatki dochody ogólne Miasteczek używane być powinny; przeto oświadczamy: Iż na żądanie Wielmożnego Kasztelana S. y innych Kredytorow Kahału S. summa z arendy Propinacyi Miasta S. wynikaiąca, na spłacenie długow Kahału S. ani na żadne inne wydatki, do Policyi czyli dobrego porządku Miast Naszych Królewskich, nie ściągaiące się, ruszona być nie może.

Nro. 359.

Dnia 7. Miesiąca PAZDZIERNIKA.

Uniwersał List upominalny do Miast y Miasteczek Królewskich w Koronie, które Propinacyi swoich nie licytowały.

Wszem w obec &c. mianowicie WW. UU. Starostom, Dzierżawcom, y iakimkolwiek sposobem Uprzywileiowanym Possessorom, Miast y Miasteczek Naszych Koronnych niżey wymienionych, oraz Sławetnym Magistratom y Urzędom Mieyskim, tychże Miast y Miasteczek, przy ofiarowaniu Łaski Naszey Królewskiey wiadomo czyniemy: Gdy mimo Uniwersału, który za Zdaniem Rady przy Boku Naszym Nieustaiącey Dnia 7. Marca, Roku teraźnieyszego wydać rozkazaliśmy, niektóre Miasta Nasze mianowicie w Woiewodztwie Poznańskim, Kopanica, Mosina; w Woiewodztwie Kaliskim, Kalisz, Konin, Borzęcin, Koło, Brdowo, Pyzdry; w Woiewodztwie Sieradzkim, Wieluń, Borek, Warta, Ostrzeszów; w Woiewodztwie Łęczyckim, Zgierz; w Ziemi Dobrzyńskiey, Bobrowniki, Rypin; w Woiewodztwie Mazowieckim, Osiek, Groiec, Goszczyn, Czersk, Wiźna, Radziłow, Nowogrod; w Woiewodztwie Rawskim, Mszczonow, Osinolin, Gąbin; w Woiewodztwie Gnieźnieńskim, Gniezno, Mieścisko, Kleck, Powidź; w Woiewodztwie Krakowskim, Będzin; w Woiewodztwie Sandomirskim, Połaniec, Osiek, Pierzchnica, Wiślica, Solec, Okrzca, Opoczno, Radoszyce; w Woiewodztwie Kiiowskim, Rożowce, Dymir, Chermanowka, Mirowce, Traktamirow, Kaniów, Czerkasy, Łomowate, Medweduwka, Czecheryn, Kryłow, Sachnowce, Korsuń, Kwitki, Zwinogród, Kalnibłot, Bohusław, Medwińce, Koszowata, Romanow, Zytomirz, Owrucz; w Woiewodztwie Ruskim, Chełm, Opalin, Ratno, Izbica; w Woiewodztwie Wołyńskim, Łuck, Włodzimierz, Milanowice, Wyżwa, Kowel, Swiniuchy; w Woiewodztwie Podolskim, Kamieniec, Balin, Uszyca, Chmielnik, Jaruga, Latyczew, Letniowce, Podole, Płoskirów, Ułanow, Wierzbowiec, Kopaygrod, Olchowiec, Serebrya; w Woiewodz-

twie Lubelſkim, Parczowo, Oſtrow; w Woiewodztwie Bracławſkim, Bracław, Winnica, Juzwin, Lityn, Mniedziakow, Chayſzyn, z niemałym nieukontentowaniem Naszym Licytacyi Propinacyi ſwey tymże Uniwerſałem nakazaney dotąd nie odprawuią, Kontraktow ſwoich, do Nas y Rady przy Boku Naszym Nieuſtaiącey; nie przeſyłaią, y przez takowe obowiązkow ſwych zaniedbanie ſkutek rozrządzenia Naſzego do ubeśpieczenia y powiękſzenia Prowentow mieyſkich zmierzaiącego, wſtrzymuią; Przeto, aby nakazy Naywyżſzey Zwierzchności bez ſkutku, a Miaſta y Miaſteczka Nasze bez pewności dochodow ſwoich, dłużey nie zoſtawały, uznaliśmy rzeczą potrzebną, upomnieć tym powtòrnym Liſtem Uniwerſałem Naſzym Wielmożnych y Urodzonych Staroſtow, Dzierżawcòw, y iakimkolwiek ſpoſobem Uprzywileiowanych Poſseſsorow, oraz Sławetne Magiſtraty y Urzędy mieyſkie tychże Miaſt y Miaſteczek Naſzych wyżey wyrażonych, aby ſtoſuiąc ſię we wſzyſtkim do przepiſow pierwſzego Uniwersału Naszego, za Zdaniem Rady Nieuſtaiącey w tey mierze wyſzłego, Licytacyą Propinacyi na gruntach mieyſkich będącey, w przeciągu czterech niedziel naypoźniey, od czaſu doyścia ninieyſzego Uniwerſału w mieyſcu przyzwoitym, bez żadney zwłoki dopełnili porządku Aktowi temu przepiſanego; oſobliwie: aby od ſummy Czopowego z Propinacyi mieyſkiey zaprzyſiężonego był zaczynany, dopilnowali, y po zakończoney Licytacyi Extrakt Autentyczny Kontraktu, y Akt ſam Licytacyi nieodwłocznie do Rady Naszey, pod adreſsem Departamentu Policyi przyſyłali, a to pod winami, w Sądzie przyzwoitym wſkazać mianemi. Liſt ten Nasz upominalny Uniwerſał podpiſaliśmy, y on wydrukowany *per Copias* pod Pieczęcią Rady przy Boku Naszym Nieuſtaiącey, z podpiſem Wielebnego Sekretarza teyże Rady do Grodow y wyżey wymienionych Miaſt Naszych rozeſłać, y Rewerſa od nichże odebrane do Departamentu Policyi odeſłać, Kommiſsyi Skarbowey Koronney zleciliśmy.

Nro. 362

Dnia 14. Miesiąca PAZDZIERNIKA.

Rezolucya na Memoryał ſześć wątpliwości do rozwiązania w ſobie zawieraiący.

REzolwuiąc Memoryał do Nas y Rady przy Boku Naſzym Nieuſtaiącey podany, w ktòrym naſtępuiące ſą do rozwiązania wątpliwości: *Pierwſza:* Gdy Kadencya Sądów Ziemſkich Sieradzkich w Sieradzu *poſt Feſtum Sanctæ Agnetis*, w Piotrkowie *poſt Feſtum Omnium Sanctorum* pod czas agituiącego ſię Piotrkowſkiego Trybunału ieſt naznaczona, a Urodzony Piſarz Ziemſki Sieradzki Trybunałom as-

ſyſtuie; więc czyliby w tych Kadencyach nie mogła Nobilitas obierać do Piſarſtwa Subdelegata? *Druga:* Ur. Piſarz Ziemſki Prawem obowiązany ieſt aſſyſtować Trybunałom, w iego niebytności Podſędek; zaś w tego niebytności Sędzia Ziemſki, który nie mogąc dla ſłabości zdrowia tey uſługi pełnić, żąda, by na mieyſce iego, lub którego z Kollegów, mógł Komornik, lub Regent Ziemſki Sieradzki zaſiadać w Trybunale; a Sądy Ziemſkie Sieradzkie, aby *in loco commodiori* ſądzone były. *Trzecia:* Od ſumm Kartowych nie zaprzyſiężonych *in demortuas manus* przeſzłe Trybunały Prowizyi nie przyſądzały, dopiero od Juramentu *á re evicta*; teraz Kommiſſye *ex Sancitis* przyſądzały po zaprzyſiężeniu Prowizye od Aktu Skryptów ręcznych; w tym przypadku ieſt żądane obiaśnienie. *Czwarta:* Prawo ieſt, aby z Grodów do Ziemſtw nie ſzły Appellacye; wiele ieſt takich Pacyentów, co w Grodzie mocyi nie czynią, a potym *contra Decreta Caſtrenſia* wydaią do Ziemſtwa Prozekucye; czyli więc Ziemſtwo może ſię wdawać w Rezolucyą Spraw podobnych? *Piąta:* Zagęściło ſię iuż, gdzie Inkwizycye zachodzą w maley wioſce. Pozwany wſzyſtkich Poddanych kładzie w Proceſs, y potym od świadectwa excypuie; w takowym przypadku ieſt żądaniem, aby wolno było wybrać Swiadków, choć w Proceſs włożonych. *Szóſta:* Aby Piſarze y Regenci za ſwoie Kancellarye nie byli karani, także Panowie za Sług y Poddanych, aby *incontinentia* znieſiona była; niech każdy *ex perſona pro delicto* odpowiada. MY KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: *Co do pierwſzey:* Gdy Prawo w nieziechaniu tylko obierać Subdelegata pozwala; Urodzony zaś Piſarz Ziemſki Sieradzki przytomny w Piotrkowie, y tylko do trzymania w Trybunale Piora na niektórych Regeſtrach obowiązany, a w czaſie przypadaiącey Ziemſkiey Kadencyi zaſtąpionym bydź co do pracy Piora Trybunalſkiego przez Piſarzów Woiewodztw na ów czas ſądzących ſię, mogący, od właſney Kadencyi Ziemſkiey Sieradzkiey ſądzenia oddalać ſię nie ma, ani przez Subdelegata zaſtąpionym bydź może. *Co do drugiey.* Gdy UU Komornicy na Kadencyach Woiewodztw, Piſarzów Woiewodzkich zaſtępować, y pod czas uſtępu w Izbie Sądowey, iako *ſuper ſecretum* nie przyſięgli, bydź nie mogą; tym więcey do zaſtępowania w Trybunale Sędziów ſwoich używani bydź nie powinni. Mieyſce zaś ſądzenia Sądów Ziemſkich, ieżeli Prawem wyraźnym nie ieſt wyznaczone, wygodnieyſze przez Sąd zupełny Ziemſki obrane bydź może. *Co do trzeciey:* Gdy rozeznanie Dekretów Kommiſſyinych nie Ziemſtwom, lecz Trybunałom ieſt zoſtawione; a zatym przypadek względem Prowizyi od ſumm Kartowych Trybunalſkiemu zapytaniu zoſtawuiemy. *Co do czwartey:* Ponieważ Prawo y Rezolucya Naſza, za Zdaniem Rady, do niego ſtoſuiąca ſię, Sprawy tam gdzie ſą zaczęte kończyć kazały, a *gravamina* Juryzdykcyi w Trybunałach poznawać zaleciły; przeto Dekretów Grodzkich, ani *ex appellatione*, ani *ex citatione* Sądy Ziemſkie poznawać nie mogą. *Co do piątey:* W przypadku, gdyby *in eluſionem* Inkwizycyi, kto *Communitatem* całą pozywał, a zatym a *deponendo teſtimonio* excypował; w ten czas Sąd Kondeſcenſyą wyznaczaiący może pozwolić wybrać Swiadków z pozwanych, iednak *in complicitatem Facti* nie wchodzą-

R ij

cych, y wyraźnemi Prawami excypować się nie mogących. *Co do szóstey.* Gdy Prawa dozor Aktow publicznych w iednych Woiewodztwach Pisarzom, w drugich Regentom zostawiły, y maiących rząd Aktow, do mieszkania *circa Acta* obowiązały; zatym od odpowiedzi za przestępstwa w Kancellaryach trafić się mogące, dozor Aktow maiący uwolnieni bydź nie mogą. *Co się zaś tycze* żądanego uwolnienia a *pœnis pro incontinentia*, Zwierzchność nad kim maiących; w ten czas te opuszczone bydź powinny, gdy *impossibilitatem continentiæ* Zwierzchność maiący okażą.

Nro. 363.

DNIA 14. MIESIĄCA PAZDZIERNIKA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego G. y Odpowiedź Urodzonego P.

REzolwuiąc Memoryały, z których w pierwszym Urodz: G. żaląc się na Urodz: P. na Trybunał Koronny Deputata z Woiewodztwa N. iż ten naciągaiąc Prawo 1768. Roku tit: = *Złączenie Trybunału Koronnego* = fol: 200. o Regestrze *directi Mandati* uchwalone, intentował Processś Urodzonemu G. z tegoż Regestru, o zabranie Podwód z lasu, o extradycyą poddanego, y o pisanie pozwami do Ziemstwa B. wydanemi; którym Processem Urodzonego żalącego się w Trybunale konwinkuie, y winszych iego sprawach *locum standi* w Trybunale tamuie, doprasza się wytłómaczenia wyż rzeczonego Prawa: Czyli w takowych sprawach, iuż *ad Forum competens* wytoczonych, może Deputat pozywać, y przewodzić Processś legalnie z Regestru *directi Mandati*, szczegulnie na Sprawy *violatæ Securitatis Tribunalitiæ intra mœnia Civitatis*, przeznaczonego? W drugim zaś Urodzony P. Deputat twierdząc, iż na fundamencie Konstytucyi 1670. Roku, bespieczeństwo Osob, y Dobr Funkcyą Deputacką sprawuiących upewniaiącey, intentował Processś do Trybunału Urodzonemu G. o poczynione w Dobrach wiolencye doprasza się; a tenże Urodzony G. w Trybunale iako Sądzie przyzwoitym sprawił się. MY KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: że gdy Prawo 1670. Roku Vol: V. fol: 64. tit: = *Sprawy Deputackie na Trybunale* = w całey swoiey osnowie, a mianowicie w słowach: „ więc też nie ma Deputat *per Terminum tactum*
„ w tym Trybunale, do którego Deputatem obrany, nikogo ewokować, *etiam consensu Judicij accedente*; a to *sub nullitate Condemnationis*,
„ którą Kondemnatę *sinè Literis Salvi Conductûs* przyszły Trybunał
„ kassować ma, *cum pœnis arbitrarijs super obtinente, exceptis causis violentiarum, in persona euntis, redeuntis*, y w Lublinie *residentis Deputati*,
„ Małżonki, Dzieci, Sług y Dobr iego, *commissarum* „ upewniaiąc dla Deputatów Osob, ich Familii, y Dobr bespieczeństwo, inne wszelkie Spra-

kie Sprawy *tam ex Actoratu quàm Reatu* onych w Trybunale popierać zakazuie; nie powinno bydź rozumiane o Dobrach Deputata generalnie wszystkich; przez coby żadne Sprawy excypowane tymże Prawem nie zostały, ale szczegulnie o Dobrach, a raczey o ruchomościach Deputata na Trybunał przyieżdżaiącego, tam będącego, y ztamtąd powracaiącego. Niemniey gdy Prawo 1768. Roku, fol: 200. tit: = *Złączenie Trybunału Koronnego* = mówi: „ Szosty Regestr *dire-* „ *cti Mandati*, w którym iedynie Sprawy *violatæ Securitatis Tribunalitiæ*, „ *intra mœnia Civitatis*, Osobom Sędziow Trybunalskich, lub ich *actu-* „ *aliter* służącym popełnione, w który *includi penitùs* nie maią Sprawy „ *aliarum violentiarum* z procederów prawnych *emanantium*, ale tylko „ szczegulnie Sprawy gwałcące bespieczeństwo Osob Sędziowskich, „ *& eorum Familiæ*; bądź to w Trybunale będących, bądź na Trybu- „ nał przyieżdżaiących, albo z Trybunału powracaiących „ szczegulnie zapewnić chce Sądu Sędziow Trybunalskich, y onym aktualnie służących, *intra mœnia Civitatis* ubespieczenie, y tylko w przypadku takowego bespieczeństwa naruszenia, Regestr *directi Mandati* do prawney Prozekucyi, y sądzenia przeznacza, y wyraźnie generalność Dóbr exkluduie; przeto o inne wiolencye, lub z procederu prawnego wynikaiące Sprawy, żadnym pretextem do tego Regestru podciągane bydź nie powinny, które *etiam stante functione* Deputata, *in Foro competenti* rozsądzane bydź maią. A że też same Prawa, a mianowicie 1768. Roku, fol: 214. mówi „ Deputat zaś w czasie funkcyi swo- „ iey, bądź przytomny, bądź nie, nikogo wzdawać nie ma; y takowa „ Kondemnata, gdyby otrzymana była, szkodzić nikomu nie powinna, „ ani *in sublationem Processûs* wchodzić; wyiawszy Sprawy *ex re læsæ* „ *Securitatis* na Osobie Deputata *stante ejus functione*, w których nie sta- „ waiącą Stronę wzdawać Deputatowi moc się udziela „ same onego wyrazy takowy Regestr za nieprzyzwoity uznaią.

Nro 366.

Dnia 14. Miesiąca PAZDZIERNIKA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego P.

ODpowiadaiąc na Memoryał, w ktòrym Urodzony P. zapytuie się: Jeżeli Sędziowie Zakordonowanych Kraiów, Dekreta Trybunalskie exekwować mogą? MY KROL za Zdaniem Rady &c. ninieyszą daiemy Rezolucyą: Iż Sędziowie Woiewodztw y Powiatów Zakordonowanych, y z Juryzdykcyami swoiemi odpadłych, Dekretów Trybunalskich exekwować nie mogą; Sędziowie iednak Ziem y Powiatów pod Panowaniem Naszym pozostałych, choć za Kordonem Possessye swoie inne maiący, Dekreta exekwować mogą.

Nro. 368.

Dnia 17. Miesiąca PAZDZIERNIKA.

Rezolucya na Memoryał Urzędu N.

ODpowiadaiąc na Memoryał, w którym Urząd N. w Punktach niżey wyrażonych, żąda od Nas y Rady Nieustaiącey obiaśnienia: *W pierwszym.*: Konstytucya 1768. Roku tit: = *Złączenie Trybunału Koronnego* = w Sprawach od lat dziesięciu zadawnionych, *locó Dilationis ad Munimenta*, Kommunikacyą nakazuiąca, dwoiako bydź może rozumiana; raz: Ze ta Konstytucya w słowach: „aby *in primo ter*„*mino* nakazywana była Kommunikacya, *mediante comprobatione jura*„*toria* przez Strony osobiście stawaiące„ mieć chce: Stron osobistość, na tey *in primo Termino* Kadencyi; oraz Kommunikacyą *Documentorum*, y oney zaprzysiężenie; słowa zaś *pro sequenti Cadentia Judiciorum*, zdaią się chcieć w kommunikowanych y zaprzysiężonych *in primo Termino* Dokumentach, rospatrywania Stron *pro sequenti Cadentia ad disjudicandum*. A gdy niżey też mówi Konstytucya: Ze spisanie Summaryuszów zawsze *in Cadentia peragi* powinno; można rozumieć: że na pierwszey *ex primo Termino* Kadencyi, a nie na drugiey. Nakoniec, gdy też Konstytucya mówi: *Disjudicatio* zaś *Causæ ex eisdem Documentis communicatis*, dopiero na przyszłey Kadencyi *subsequi* ma; wspiera to pierwsze rozumienie, że nie na trzeciey, lecz na drugiey następuiącey *post primum Terminum* Kadencyi. Y za takowym tłomaczeniem nie byłaby zwłoka sprawiedliwości aż do trzeciey Kadencyi. Drugi raz: Taż Konstytucya iest rozumiana, tak, iak z niey sądzenie wdrożyło się: *In primo Termino* Strony osobiście nie staią, nie kommunikuią, y nie zaprzysięgaią, tylko za wniesieniem Strony, że iest *inveterata Causa*; wypada Dekret *Dilationis communicationis Documentorum ad proximos*, dopiero *in proximis* Strony osobiście z Dokumentami stawaią, Summaryusze piszą, y zaprzysięgaią; a sądzenie Sprawy znowu zawiesza się do przyszłey, to iest do trzeciey Kadencyi. Czyli więc takowe w zwyczay wzięte sądzenie, zgadza się z myślą Konstytucyi, czyli też ma bydź skrócone podług wyżey wyrażonego tey Konstytucyi rozumienia? *W drugim*: Statut Litewski, którym Woiewodztwo Kijowskie sądzi się, trzy dni przed Kadencyą Sądów do czynienia Wpisów naznacza, y trzy dni po wpisaniu w Regestr, wołaiąc co dzień Stron do osądzenia, czekać każe; Uniwersał zaś z Rady Nieustaiącey wydany, aż do samey Sądów, Limity, nie podpisować Regestru, przyimować Wpisy, wszystkie odsądzać, y nie przedłużać sądzeniem czasu dawnemi Prawami oznaczonego (mimo wyrazy Konstytucyi 1768. choćby z przedłużeniem czasu odsądzać nakazuiącey) zaleca. Jest tedy niepodobieństwo dosyć uczynienia Statutowi, Konstytucyi y Uniwersałowi, rozróżnioną wo-

łą opieraiącym. *W trzecim:* Zapytuie się tenże Urząd N. ieźli Strona Powodowa, Wpis swòy ieden *per non sunt* spuszczaiąc, z drugiego iterowanego Wpisu sądzić się może? *W czwartym:* Zapytuie się także: Jeźli dla niewystarczaiącey iedney wieży, y naciśku do niey z wyroków czterech Juryzdykcyi *primarum Instantiarum* w Zytomierzu sądzących się, może tenże Urząd y inne Juryzdykcye tamże sądzące się naznaczać Pokoie na Zamku Zytomirskim? *W Piątym:* Konstytucya ostatnia 1776. Roku fol: 37. tit: = *Deklaracya o Kommissyach y Remissach &c.* = Czy ściąga się tylko do Kommissyinych y Remissowych z Seymu do Trybunału Dekretòw? czyli też y do Dekretów *Minorum Subselliorum* nie appellowanych? *W szóstym* nakoniec: Jeźli Sądy *Minorum Subselliorum* pensyonowane nie będąc, mogą przysądzać sobie połowę grzywien przysądzonych, z powodu, iż Trybunałom Koronnym zamiast pensyi, skrzynka z podobnemi Adjudykatami przywròcona ostatnim Prawem została? MY KROL za Zdaniem Rady *&c.* na każdy Punkt z osobna nineyszą daiemy Rezolucyą: *Na pierwszy:* Iż gdy Konstytucya 1768. tit: = *Złączenie Trybunału Koronnego* = fol: 217. C. 2. w słowach: „ Zapobiegaiąc enerwacyom „ Stron prawuiących się, stanowiemy: Aby w Sprawach zadawnio„ nych od lat dziesięciu y wyżey, *in primò Termino* tak w Grodach, „ iako y w Ziemstwie *locó Dilationis ad Munimenta* nakazywana była „ Kommunikacya *Documentorum per Partes utrasque mediante comproba*„ *tione juratoria* przez Strony osobiście stawaiące *pro sequenti Caden*„ *tia Judiciorum* „ wyraźnie nie na pierwszey *ex Citatione* Kadencyi, ale na drugiey czynić Kommunikacyą każe; a w poźnieyszym swoim wyrazie, w słowach: „ *Dissjudicatio* zaś *Causæ ex iisdem Documentis* „ *communicatis*, dopiero na przyszłey Kadencyi *subsequi* ma „ wyraźnie uczy, iż rozsądzenie Sprawy nie na tey Kadencyi, na którey czyni się Kommunikacya, ale na przyszłey dopiero *subsequi* ma; y na mocy tego Prawa, iak doniesienie Urzędu N. uczy, zwyczay z tym Prawem zgodny ustanowiony został; przeto bez naruszenia Prawa odmienionym bydź nie może. *Na drugi:* Co się tycze przyimowania Wpisów y niepodpisywania Regestrów aż do Limity Sądów, Uniwersałem Naszym, za Zdaniem Rady pod dniem 14. Miesiąca Lutego w bieżącym teraz Roku wydanym zaleconego: Gdy posłuszeństwo wyrokom Naszym za Zdaniem Rady wypadaiącym, Prawem ostatnim nayuroczyściey iest ostrzeżone; dobrze zatym zalecać będzie Urząd N. ściśle wyrazów tegoż Uniwersału zachowanie. *Na trzeci:* A do zapytania: Jeźli Strona Powodowa Wpis swóy ieden *per non sunt* spuszczaiąc, z drugiego iterowanego Wpisu sądzić się może? deklaruiemy: Ponieważ zwyczay wniósł wolność Stronom pozwanym, choć bez Terminu przy spuszczeniu Wpisu strony Aktorowey, *per non sunt* wzdać tęż Stronę *sinè Bannitione*, *in pura Citationis evasione*; zatym nie używaiąca tego Prawa dobrodzieystwa Strona Pozwana, zostawuie Termin nieskassowany Stronie Powodowey, y nań z nastąpionego Wpisu odpowiadać winna. *Na czwarty:* Dla niewystarczaiącey zaś iedney wieży y naciśku do niey, z wyroków czterech Juryzdykcyi *primarum Instantiarum* w Zytomierzu sądzących się, gdy Urząd Grodzki Zytomierski y inne Juryzdykcye tamże sądzące się

naznaczać będą Pokoie w Zamku tamteyſzym do wyſiadywania wieży Cywilney; rozumiemy: Iż to w takim przypadku uczynione, Prawu ſię nie ſprzeciwi. *Na piąty:* Względem wytłómaczenia Prawa o Kommiſſyach y Remiſſach, ieźli ſię ściągać ma do Dekretów *Minorum Subſelliorum* nie appellowanych? Gdy Prawo te ſzczegulnie na Dekreta Kommiſſyine y Remiſſyine z Seymu 1775. Roku, wyznaczone wypadło; zatym do innych Dekretów ściągać ſię nie może. *Nareſzcie:* Jeźli Sądy *Minorum Subſelliorum* penſyonowane nie będąc, mogą przyſądzać ſobie połowę grzywien, Stronie przyſądzonych, z powodu, iż Trybunałom Koronnym zamiaſt penſyi, ſkrzynka z podobnemi Adjudykatami przywrócona oſtatnim Prawem zoſtała? Gdy Prawo oſtatnie Trybunałom tylko ſkrzynkę przywróciło, a Ziemſtwa y Grody żadnego ſzczegulnego Prawa do przyſądzenia ſobie grzywien nie maią; zaczym, że nie więcey nad *duplex Vadium* Konſtytucyą 1726 Roku, do przyſądzenia pozwolonego, przyſądzać ſobie mogą, determinuiemy.

Nro. 369.

Dnia 17. Miesiąca PAZDZIERNIKA.

Rezolucya na Memoryał UU. Jozefow, Antoniego, y Konſtantego.

REzolwuiąc Memoryał, w którym UU. Jozefowie Antoni y Konſtanty żądaią wytłómaczenia Prawa 1768 Roku, tit: = *Złączenie Trybunału Koronnego* = fol: 222. w ſłowach: „ Co ſię zaś tycze „ Spraw *ex noviter repertis Documentis*, tak na przyſzłe czaſy uſtanawiamy: Iż Strona wynalazłſzy iakowe nowe Dokumenta, które „ rozumie bydź *rem evincentia*, powinna zapozwać drugą Stronę, z „ którą miała Dekret do Ziemſtwa *ad attentandum & juſtificandum* „ *noviter reperta Documenta;* które Sąd Ziemſki *ante omnia*, zważyć powinien, ieżeli te Dokumenta *rem evincunt*, a uznawſzy, że *evincunt*, „ Stronę *ad Juramentum* przypuści: że te Dokumenta, które *pro noviter repertis* pokłada, przed tym nie miała, *& circa communicationem* „ *Documentorum* nie utaiła, ani o nich wiedziała; który Jurament gdy „ Strona wykona, nakaże Sąd Ziemſki *reſtituere Cauſam in integrum*, y „ rozſądzi wedle dowodów przez te Dokumenta okazanych. A gdyby *vexatorie* tylko Strona Stronę *ſub prætextu noviter repertorum* zapozwała, y nie zdałyby ſię Dokumenta *rem evincentia*, *Partem indebitè provocantem*, Sąd Ziemſki ukarze *pœnâ ſeſſionis Turris per ſpatium quatuor ſeptimanarum*, *& mille Marcarum cum impoſitione perpetui* „ *ſilentij;* a tak Dekretu iuż więcey nie będzie ſię godziło wzruſzać *ſub ſimili rigore* „ chcąc wiedzieć: Jeżeli Ziemſtwo *agnitis noviter repertis evincentibus*, y Prawem oznaczonego wyſłuchawſzy Ju-

ramentu,

ramentu, Sprawę całą *de novo* osądzić ma; albolitež w przypadkach: gdy rzecz o ważność Dekretów Trybunalskich iść będzie, do Trybunału odesłać powinno? MY KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: Gdy wyżey cytowane Prawo w słowach: „ który Jurament „ gdy Strona wykona, nakaże Sąd Ziemski *restituere causam in inte-* „ *grum*, y rozsądzi wedle dowodów przez te Dokumenta okazanych „ wyraźnie rozsądzenia Sprawy, *ex vi noviter repertis evincentibus* Ziemstwom pozwala; przeto nad oczywisty słów swoich wyraz toż Prawo tłómaczone być nie może.

Nro. 370.

Dnia 17. Miesiąca PAZDZIERNIKA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego Jakuba.

Rezolwuiąc Memoryał, w którym U. Jakub zapytuie się Nas y Rady przy Boku Naszym Nieustaiącey: Z którego Regestru Sprawy Kommissyine nierospoczęte sądzić się w Trybunale powinny? MY KROL za Zdaniem teyże Rady deklaruiemy: Iż mocą Prawa Kommissye nierospoczęte, rozsądzeniu poddane, z Regestrow Kommissyinych y *Remissarum*, tak, iak y rospoczęte, rownym Prawa opisem y warunkiem sądzić się maią.

Nro. 373.

Dnia 17. Miesiąca PAZDZIERNIKA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego J.

Odpowiedaiąc na Memoryał, w którym Urodzony J. zapytuie śię: Jeżeli Strona w Sprawie z Deputatem, poddawszy śię raz *Judicato* Trybunału, w tey samey Sprawie na drugim Terminie, mieć może wolność doprafzania śię podług Prawa, *ad futurum Tribunal* Remissy, *ex quo Judex*? MY KROL za Zdaniem Rady *&c.* deklaruiemy: Iż gdy Prawo 1768. Roku, fol: 214. tit: = *Złączenie Trybunału Koronnego* = w słowach: „ wolność iednak zostawiamy Stronie, która z Deputatem maiąc Sprawę, sama osobiście, a nie przez Plenipotentów stawiaiąca, *Judicato* by śię poddać chciała, Sprawę promowować; y Deputat w takowym przypadku Remissy *ex quo Judex*, uprafzać nie może: *in casum recessus*, Stronie na Deputacie Kondemnatę zyskiwać pozwala śię„ tę wolność Stronie tylko maiącey Sprawę z Deputatem dało; przeto taż Strona ilekroć podobać śię iey będzie, tylekroć mieć wolność żądania tey Remissy może, a nie Deputat.

Nro. 384.

Dnia 24. Miesiąca PAZDZIERNIKA.

Rezolucya, oraz List Rekwizycyonalny na Memoryał U. Kazimierza, y Odpowiedź Urodzonego P. mieysce Marszałka w Trybunale zastępuiącego.

Na Memoryał tak U. Kazimierza zafkarżaiącego Trybunał Koronny N. Iż ten od Reassumpcyi swoiey Regestru *Expulsionum* nie są-

dził; iako też, na Odpowiedź tegoż Trybunału ręką Urodzonego P. mieyſce Marſzałka zaſtępuiącego, podpiſaną; MY KROL za Zdaniem Rady &c. takową daiemy Rezolucyą: Iż czcze exkuzy w Odpowiedzi wyrażone nie wymawiaią Sądu od przeſtępſtwa Prawa 1768. Roku tit: = *Złączenie Trybunału Koronnego* = fol: 198. Art: VII. w słowach: „ Drugi Regeſtr *Expulſionum* we Srzody y we Czwartki, „ *ante alias omnes Cauſas* do ſądzenia brany bydź ma; w którym, gdyby takiey natury Sprawy nie było, lub nie ſtało, Regeſtr Woiewodzki Ordynaryiny czas iego zaſtąpi „ które w dni Srzodowe y Czwartkowe Regeſtr *Expulſionum* brać każe, y dopiero w niedoſtatku Spraw Expulſyinych Regeſtra Spraw Ordynaryinych wołać pozwala. Rekwiruiemy zatym Trybunał Koronny, aby wyżey wyrażone pełniąc Prawo, Regeſtr *Expulſionum* w dni rzeczone (wyiąwſzy czas Sprawom Remiſſowym y Kommiſſyinym oznaczony) nieodſtępnie był brany; ſtrzegąc ſię, ile bydź może, Spraw z innych Regeſtrów na te dni zaciągania.

N[ro.] 386.

Dnia 24. Miesiąca PAZDZIERNIKA.

Rezolucya na Memoryał U. Jana.

Rezolwuiąc Memoryał, w którym U. Jan dopraſza ſię o wytłomaczenie Prawa 1588. Roku, Vol: II. fol: 1209. tit: = *O Kadukach* = to ieſt: Czyli w niedoſtatku Sukceſſorów Oyczyſtych *ad octavum uſque gradum*, Sukceſſorowie Macierzyści, y wzaiemnie w niedoſtatku Sukceſſorów Macierzyſtych, Sukceſſorowie Oyczyści krwie *reſpectivè* każdey linii w ſobie nie maiący, ſukcedować mogą? czyli też po bezpotomnym iedney linii zeyściu, Kaduk bezpotomney linii, oddzieliwſzy fortunę drugiey linii, maiątek poſiadać ma? My KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: Jż gdy wyżey rzeczone Prawo w słowach „ iż ſię Kaduk Szlacheckich Dobr, tak Oyczyſtych, iako Macierzyſtych rozumieć nie może, dokądby ſtawało powinnych Krewnych *utriusque ſexus ex utraque linea*, która „ nie może, ani ma bydź przerwana *quartò, quintò & perconſequens ulteriori gradu propinquitatis*, ale dokąd ſię iedno może wywieść, *Jus Succeſſionis legitimæ uſque ad octavum gradum incluſivè* „ wyraźnie *in retruſionem Juris Caduci*, *Jus Succeſſionis legitimæ uſque ad octavum gradum incluſivè* wyprowadzać każe; którego, gdyby Sukceſſorowie Macierzyści krwi Oyczyſtey, a Oyczyści Macierzyſtey nie maiąc, wywieść nie mogli, w takim więc przypadku rezolucya *Subſtantiarum* naſtąpić, y fortuna linii, którey *non extant Succeſſores, tam maſculi quàm femelli* według Prawa *ſub Jus Caducum*; inna zaś Sukceſſorom krwi doſtać ſię powinna.

Nro. 388.

Dnia 24. Miesiąca PAZDZIERNIKA.

Rezolucya na Rapport Grodu Włodzimierſkiego.

Odpowiedaiąc na Rapport Sądowy, w którym Urząd Grodzki W. dopraſza ſię Nas, y Rady Nieuſtaiącey Rezolucyi na Punkta naſtępuiące: *Pierwſzy*: Gdy niektóre części Woiewodztwa Bełzkiego przez oſtatnią Konwencyą *ad Corpus Reipublicæ* powrociły ſię, a Obywatele tych części nie maią ſobie przepiſanego *Forum*; czyli Grod Włodzimierſki, iako naybliżſzy, może roząłdzać tychże Obywatelów Sprawy? *Drugi: Sancitum* 1776. Roku, chcąc ocalić Podatek Podymnego Extradycyą Poddanych, do przyſzłego Seymu zawieſiło; ale gdy kto o zbiegłych iuż po zaprzyſiężoney Taryffie Poddanych Sprawę intentuie, y Inkwizycyami chce dowodzić; czyli tenże Grod Włodzimierſki może Inkwizycye nakazywać, y z onych Sprawę ſądzić? My KROL za Zdaniem Rady &c. ninieyſzą daiemy Rezolucyą: *Co do pierwſzego*: Iż na wzor Konſtytucyi 1764. *Convocationis* fol: 67. tit: = *Obiaśnienie Proceſſu* = Obywatele pomienieni od Woiewodztwa Bełzkiego *ad Corpus Reipublicæ* powróceni, w Juryzdykcyi mieyſcom bliżſzey, to ieſt Grodu lub Ziemſtwa Włodzimierſkiego w Trybunale Lubelſkim, aż do Rezolucyi Stanów ſądzić ſię maią. *Co zaś do drugiego Punktu:* Jako *Sancitum* 1776. wydanie zbiegłych Poddanych ſzczegulnie tylko dla ocalenia dochodów Rzeczypoſpolitey z Podymnego do przyſzłego Seymu zawieſiło; tak, gdy kto o Extradycyą zbiegłych Poddanych czyniący, że ſą po zaprzyſiężoney Taryffie zbiegli, dowodzić zechce, w ten czas wſzelkie dowody y odwody nakazywać, onych ſłuchać, y podług onych Sprawę *Extraditionis* finalnie ſądzić może. A ieżeliby ſię pokazało, iż zbiegli Poddani w Taryffie Podymnego zaprzyſiężeni będą, w ten czas przepiſy *Sanciti* 1776. Roku powyżey wzmiankowanego, zachowane bydź maią.

Nro. 392.

Dnia 28. Miesiąca PAZDZIERNIKA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego J.

Rezolwuiąc Memoryał, w którym Urodzony J. dopraſza ſię o obiaśnienie w Prawie naſtępuiącey wątpliwości, to ieſt: Kto Dekret Grodzki na Kadencyi Prawem opiſaney *ex Controverſiis*, między Szlachcicem

chcicem Kredytorem z iedney, a Szlachcicem Dłużnikiem, Dobra w Mieście maiącym z drugiey strony, bądź to *ex Vi Inscriptionis*, bądź *ex re Subjectionis*, o dług na tychże Dobrach ubespieczony, y z Pozwów tamże kładzionych zapadły, po otrzymaney na Terminie dość-czynnym, podług przepisu tego Dekretu Publikacie exekwować powinien? My KROL za Zdaniem Rady *&c.* deklaruiemy: Ponieważ tak z naydawnieyszych Praw, Starostowie moc Exekucyi Dekretów, nie tylko wyższych Juryzdykcyi, ale tym bardziey swoiego Sądu zleconą maią; iako też Prawo Roku 1768. fol: 247. tit: = *Exekucya Dekretów* = Dekreta wszelkich Juryzdykcyi Kraiowych przez Starostów, lub ich Urzędy exekwowane mieć chciało; Sprawa zaś o długi na Dobrach Szlachcica w Mieście mianych, nie *ad fundum* Juryzdykcyi Mieyskiey podlegaiące, ale *ad superficiem* maiątek Szlachcica stanowiące, reguluie się: nadto poddaiący się Szlachcic, z Dóbr swoich iakowey (choćby nieprzyzwoitey) Juryzdykcyi, czyli to przez Inskrypcyą *Fori*, czyli przez Subjekcyą onemuż, nie tylko co do Sądu, ale też y co do Exekucyi owey Juryzdykcyi właściwey podlega. Przeto Dekret w powyższym przypadku zapadły, przez Urząd Starościński tego Grodu, w którym namieniony Dekret nastąpił, exekwowany bydź powinien; y takowa Exekucya, gdy podług Praw y Przepisów Uniwersału, względem Exekucyi Dekretów y Processów w Prowincyach Koronnych na dniu 22. Miesiąca Lipca w Roku teraz bieżącym wydanego, czyniona będzie, żadnym pretextem ani *nova acquisitione Juris stante Processu Creditoris* tamowana bydź nie może.

N^ro. 394.

Dnia 28. Miesiąca PAZDZIERNIKA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego S.

ODpowiedaiąc na Memoryał, w którym Urodzony S. użala się: Iż, gdy podług Prawa 1768. Roku, zyskał Dekret *Executionis* w Trybunale N. na Urodzonych TT. y Urodzonym B. na tenże Trybunał z Woiewodztwa Podolskiego Deputacie, później iak we dwa Miesiące na wniesioną od iedney Strony Illacyą przez nastąpioną tegoż Trybunału Deklaracyą rzeczony Dekret *Executionis* został przeistoczony; doprasza się od Nas KROLA, za Zdaniem Rady przy Boku Naszym Nieustaiącey Rezolucyi: Ażeby po mimo Deklaracyi na iednostronną Illacyą przeciwko wyraźnemu Prawu 1768. Roku, fol: 209. tit: = *Złączenie Trybunału Koronnego* = w słowach: „ a po przeczytanym „ Dekrecie, Illacye przez Patronów *instantaneè* tylko dopuszczane „ bydź maią; a gdyby ktożkolwiek z Palestry, drugiego albo trze-„ ciego dnia po przeczytanym Dekrecie *propter solam elusionem & „ tentationem Judicij in re decisa*, dla przewrócenia lub odmienienia

„ Dekretu Illacyą wnosić ważył się, y Dekret Przemieniać, takowy „ *una cum Parte Sessione Turris ad instantiam alterius Partis*, przez cztery Niedziele, y Tysiącem grzywien karany bydź ma Przewrócony zaś *per illationem in essentiali* Dekret, *ipso facto nullitatis* poczytuiemy „ wypadły Dekret *Executionis* prawnie nastąpiony, miał swoię podług Prawa *per traditionem* Exekucyą. Przeciwnie Trybunał w Odpowiedzi swoiey przez Urodzonego P. mieysce U. Marszałka pod ten czas zastępuiącego daney, twierdzi: Iż gdy Urodzony S. nie podług przepisu Prawa 1768. tit: = *Złączenie Trybunału Koronnego* = Wpis uczynił; które nakazuie, ażeby na Wpisach tak Powodów, iako y Pozwanych, imiona y przezwiska wyrażane były; że gdy Terminem swoim Urodzonego B. Deputata Podolskiego nie pociągał, subjekcyi podług Prawa maiąc Sprawę z Deputatem nie okazywał, ani osobiście do zezwolenia na *Judicatum* stawił się y nie dopełniwszy tych żądanych z Prawa formalności, Dekret *Executionis* otrzymał; z takowych przyczyn Trybunał przez Deklaracyą swoię Urodzonego B. Deputata od rygoru Dekretu *Executionis* podstępnie otrzymanego uwolnił; My KROL za Zdaniem Rady &c. ninieyszą daiemy Rezolucyą: iż Deklaracya Trybunału w rzeczach iedynie do Ordynacyi Sądowey onego ściągaiących się, będąc prawem dozwolona; naruszać nigdy nie może Dekretu we wszystkich prawnych uroczystościach nastąpionego.

N$^{ro.}$ 397.

DNIA 28. MIESIĄCA PAZDZIERNIKA.

Rezolucya na Memoryał U. Wacława.

ODpowiedaiąc na Memoryał Urodzonego Wacława zapytuiącego się: Czyli (w przypadku, gdyby Oyca przeżyły) Dzieci na umyśle niezdrowe, pod opieką prawną będące, w lat kilkanaście potym zeszłe, *pro existentibus* (mimo swoie na umyśle niezdrowie) rozumiane bydź maią? y czyli *interveniente* onych *ad octavum gradum* według Prawa *sterilitate*, Kaduk, nie po nich, iako na umyśle niezdrowych, ale Po Oycu, ktòrego też Dzieci przeżyły; czyli też po rzeczonych Dzieciach (na których głowie stanęła fortuna) od Nas prosżony bydź powinien? My KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: Iż gdy Sukcessya przez krew nie przez zmysły spada: przeto Dzieci, choć na umyśle niezdrowe, a Oyca przeżyły, *pro existentibus* rozumiane bydź maią; y *Jus Cauducum*, ieżeli *steriliter* według Prawa zeszły, nie po Oycu, który spadkiem krwi Dzieciom fortunę podał, lecz po dzieciach bezpotomnie zeszłych, od Nas KROLA proszone bydź może.

N^ro. 409. *Sub Litera.* A.

Dnia 14. Miesiąca LISTOPADA.

Rezolucya na Rapport Sądu Ziemſkiego R.

REzolwuiąc Rapport Sądu Ziemſkiego R, w którym dopraſza ſię rozwiązania wątpliwości w przypadku naſtępuiącym: Gdy Zwierzchność zgaſzonego Zakonu Jezuickiego Klaſztorami rządząca do funduſzow ſwoich Narodowemi Uſtawami zabronione Dobr leżących przyimowała Legacye, a te Dobra poźniey przez pomienionych Xięży z Obywatelami za inne Dobra Ziemſkie dziedziczne zamienione zoſtały; teraz przychodzi do Sądu Sprawa w dowodzie nieprawney Legacyi Dobr tych, które Obywatel przez zamianę Dziedzictwem poſiada: ten prawnie pociągniony pozwał wzaiemnie *pro Evictione* Dobr po-Jezuickich Właściciela, który na fundamencie Prawa oſtatniego Seymu, ſtaiąc *in exceptione Fory* do Sądu Kommiſſyi Edukacyiney, wyłamuie ſię; czyli więc wedle Konſtytucyi 1726. Roku, tę Sprawę całą, y nierozdzielność w ſobie maiącą, Ziemſtwo R. ma ſądzić? czyli podług oſtatniego Prawa do Kommiſſyi Edukacyiney odeſłać? My KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: Ze gdy prawne Zakweſtyonowanie Dobr teraz przez zamianę Ziemſkich dziedzicznych przez Ewikcyą obciąża, Dobra po-Jezuickie, funduſzem Kommiſſyi Edukacyiney będące, a takowy interes pryncypalny Prawa Roku 1775. y 1776. pierwey Kommiſſyi Sądowey, a teraz Kommiſſyi Edukacyiney do rozſądzenia powierzaią; przeto Ziemſtwo R. podług Przepiſu tych Praw ſobie poſtąpi; przez co bynaymniey Konſtytucyi 1726. Roku, do innego przypadku ſtoſowney nie ſprzeciwi.

N^ro. 409. *Sub Litera* B.

Dnia 14. Miesiąca LISTOPADA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego Michała.

REzolwuiąc Memoryał, w którym U. Michał dopraſza ſię wytłomaczenia Prawa 1776. Roku, względem dochodu od Papieru ſtęplowanego uchwalonego; a to z przyczyny: Czyli Kancellarye Narodowe mogą do Oblaty przyimować Rezolucye, y inne *Actus* Naſze, za Zdaniem Rady wychodzące, nie na ſtęplowanym Papierze,

bez naruszenia wyżey namienionego Prawa? MY KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: Ze w uchwaleniu wyżey wyrażonego Prawa, była myśl Stanów Rzpltey dochodòw publicznych powiększenia; a gdy Prawo 1775. Roku, wszelkie od Rady wychodzących Rezolucyi Extrakty, bez naymnieyszey opłaty wydawać rozkazuie; przeto dla nie przyczynienia expensy Skarbowi Koronnemu na Papier stęplowy, wszelkie Extrakty z Kancellaryi Rady nie na stęplowanym Papierze wychodzące, Kancellarye Narodowe *per Oblatam* przyimować, y podług żądania one podaiących autentykować powinny. Extrakty zaś Oblat rzeczonych Rezolucyi Rady na Papierze stęplowanym wydawane, z Kancellaryi Narodowych bydź maią.

N^ro. 410.

DNIA 14. MIESIĄCA LISTOPADA.

Uniwersał względem Dezertorów od Woysk Rzeczypospolitey Koronnego y W. X. Litewskiego.

WSzem w obec &c. wiadomo czyniemy: Chcąc zapobiedz wynikaiącym szkodom w Woysku Rzeczypospolitey przez dezercye częste Zołnierzy od Kommend y Chorągwi właściwych zachodzące, przed Nami y Radą przy Boku Naszym Nieustaiącą z uszczerbkiem liczby y porządkow, które znaczney potrzebuią expensy, zaskarżone; uznaliśmy za Zdaniem teyże Rady, rzeczą potrzebną wydać nineyszy List Nasz Uniwersał do Miast, Miasteczek, y Wsiow pod Naszym Panowaniem będących, tak w Koronie, iako y w W. X. Litewskim; zalecaiąc: *1mo.* Skoro się trafi, że gdziekolwiek Dezertor Zołnierz Polski przechodzić będzie, albo szukać ucieczki, tedy łapany bydź ma natychmiast, y do swoiey odesłany Kommendy, która przyzwoitą za to wyznaczy nadgrodę. *2do.* Za Dezertorów zaś Zołnierzy ci nie maią bydź rozumiani, ktòrzy za Urlopem lub Ordynansem z mieysca na mieysce przechodzić będą; owszem, tacy, gdy Urlop lub Ordynans Kommendy swey ukażą, wstrzymywani bydź nie powinni. *3tio.* Aby także ztąd nieprzyzwoitość Kunsztom y Rzemiosłom Kraiów Naszych przez chwytanie y uciemiężanie pod pozorem dezercyi Woyskowey, Rzemieśników różnego rodzaiu, bądź wędruiących, bądź z zagranicy wchodzących, nie zachodziła; waruiemy, y wszystkich Obywatelów Krolestwa Naszego wszelkiey kondycyi y stanu, ostrzegamy, aby takowych Ludzi Rzemieślników nie nagabali; owszem wszelkie onym bespieczeństwo, skoro attestata Cechow swych lub Magistrów ukażą, zostawiali, y przechodu nie trudnili; ku czemu ciż wszelkiego rodzaiu Rzemieślnicy, gdy do Kraiu wchodzić, lub od Miasta do Miasta wędrować będą, w namienione attestata Mieyskie, lub Cechowe, albo Magistrowskie opatrywać się maią.

Nro. 414.

Nro 414.

Dnia 18. Miesiąca LISTOPADA.

Rezolucya na Memoryał Sądu Ziemſkiego Z.

REzolwuiąc Memoryał Sądu Ziemſkiego Z. dopraſzaiącego ſię wytłumaczenia Prawa Roku 1774. tit: = *O Sądach Ziemſkich* = przez Konſtytucyą 1768, na całą Koronę rościągnionego, a iaśnie nie wyrażaiącego, czyli Subdelegaci na mieyſce nieprzytomnych Sędziów Ziemſkich na Kadencyi do ſądzenia obrani, na expedyowanie Kondeſcenſyi z Dekretów ſwoich wyznaczonych, zieżdżać mogą? MY KROL za Zdaniem Rady *&c.* deklaruiemy: Iż gdy wyżey wyrażone Prawo 1764. Roku, iaśnie mówi: że w nieprzytomności któregokolwiek z Sędziów Ziemſkich obrany Subdelegat Kadencye tychże Sądów ſądzić powinien, którymby Sędzia, na którego mieyſcu ieſt obrany, *ob legalitates* nie był przytomny, y expedyowania Kondeſcenſyi mocy nie daie; przeto Sąd Ziemſki Z. w tey mierze Prawo *quo ad literam* zachować powinien.

Nro. 428.

Dnia 2. Miesiąca GRUDNIA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego Protha.

REzolwuiąc Memoryał, w którym U. Proth małoletni, bez aktualnych Opiekunów będący, a z mocy Praw, mianowicie 1347. Roku, Vol: I. fol: 44. tit: = *de Tutoribus Puerorum &c.* = że Dzieci lat nie maiące, u Prawa nie odpowiadaią; także Konſtytucyi Roku 1768. tit: = *Złączenie Trybunału Koronnego* = że w Opiekach do lat ośmnaſtu zoſtawać maią; uwolnienia ſię od Proceſſu, y Dekretu *Executionis*, nie mniey dodania od Nas Opiekunów, końcem porządnego y prawnego w Juryzdykcyach odpowiedania dopraſza ſię; MY KROL za Zdaniem Rady *&c.* deklaruiemy: Iż gdy prawność przewiedzionych Proceſſów, y onych Exekucya, Prawami y Uniwerſałem Naſzym za Zdaniem Rady na mocy tychże Praw przepiſana, Decyzyi Departamentu Woyſkowego w Radzie Nieuſtaiącey, ieſt zoſtawiona; przeto Strona tamże przy wnieſioney przeciwko ſobie illacyi, ſwoie uczyni zarzuty. Co ſię zaś tycze żądanego Opie-

W

kuna, nie pierwey o dodanie onego rzeczony U. Proth NAS KROLA będzie mógł prosić, aż według Prawa 1775. Roku, fol: 69. tit: = *Ubespieczenie Sierot y Wdow* = wypadłego, w Grodzie lub Ziemstwie którymkolwiek, iakichkolwiek Dobr przez siebie posiadanych, właściwym, wyznaczenie Opiekunów odmowione mieć będzie. Ci zaś Opiekunowie, lub Opiekun, w każdym Sądzie y Prowincyi, assystować *Pupillo*, moc maią.

Nro. 438. *Sub Litera A.*

Dnia 23. Miesiąca GRUDNIA.

Uniwersał do U. U. Starostów Grodowych, względem Rekwizycyi o pomoc woyskową.

WSzem w obec &c. wiadomo czyniemy. Gdy podług opisu Prawa o exekucyi Dekretów ustanowionego, Departament Woyskowy oboyga Narodów liczne odbiera o pomoc woyskową do takowych exekucyi Rekwizycye, od różnych Urzędników Grodowych, mianowicie niższych Vices-Regentów, Burgrabiów, y Subdelegatów, iak z imion, tak z charakterów pisma mniey znaiomych zachodzące, a z obowiązku swego pilnie examinuiąc, y roztrząsaiąc Rekwizycye tych Urzędników do zyskania pomocy woyskowey należyć prawem opisane, y Departament w dodaniu Im woyska zaręczaiące, doświadczył ten Departament widocznie, że od iednego Urzędnika innym charakterem dzieło oryginalne tradycyi niedopuszczoney podpisane, y inną pieczątką stwierdzone, a innym wcale charakterem List dodania woyska rekwiruiący podpisany, y innym herbem zapieczętowany; z tego więc doświadczenia wnosząc, że przez samych Pryncypałów interessów, lub przez promowuiących one, mogą bydź czynione pod Juryzdykcyami podstępy, mianowicie listy pomocy woyskowey rekwiruiące, imieniem Urzędników Grodowych, z charakteru pisma, y herbów Departamentowi nieznaiomych kompillowane; MY KROL za Zdaniem Rady przy Boku Naszym Nieustaiącey, uznaliśmy rzeczą potrzebną wszystkim Urodzonym Starostom Naszym Grodowym, y ich Urzędom zalecić, oraz Uniwersałem publicznym ogłosić, iakoż ninieyszym Uniwersałem Naszym, za Zdaniem teyże Rady ogłaszamy, y pomienionym Urodzonym Starostom Naszym Grodowym, y ich Urzędom zalecamy: Aby Rekwizycye Listowne o pomoc woyskową szczegulniey przez Urzędnikow pisane, nie inaczey tylko pieczęciami tych *respective* Grodów (gdzie Manifesta o niedopuszczenie Tradycyi będą czynione) pieczętowali, y do Departamentu Woyskowego odsyłali; z pieczątkami zaś Ich herbów nieznaiomych nie maią bydź akceptowane.

Nro. 438. *Sub Litera B.*

Dnia 23. Miesiąca GRUDNIA.

Uniwerſał względem podania Regeſtrów krzywd y ſzkod w Kraiu od Pruſs odkordonowanych poczynionych.

WSzem w obec &c. do wiadomości podaiemy. Sprawiła to troſkliwość Oycowſkiego ſerca Naſzego o całość Maiątków Obywatelów z Kordonu Pruſkiego pod Panowanie Naſze y Rzeczypoſpolitey wroconych, że gdy nas dochodziły partykularne wiadomości: Jakoby po wielu mieyſcach z tegoż Kordonu wypuſzczonych, przez Officyaliſtów Ekonomicznych, y Poddanych Króla Jmci Pruſkiego, tymże Obywatelom y Poddanym Naſzym rozmaite krzywdy poczynione bydź miały, y podatki publiczne na przyſzły czas y po terminie Konwencyi, to ieſt: dnia 22. Sierpnia 1776. Roku, od nich wyciśnione zoſtały; nie omieſzkaliśmy tych to Obywatelów y Poddanych Naſzych y Rzeczypoſpolitey, z Kordonu Pruſkiego wychodzących, Liſtem Naſzym Uniwerſałem ieſzcze pod dniem 10. Stycznia Roku ninieyſzego kończącego ſie, obwieścić, y onymże zalecić: „ *Ażeby ci wſzyſcy, ktorzy w czaſie Demarkacyi, przy wyiściu z Kordonu Pruſkiego, ſzkody iakiekolwiek, czyli to na maiątkach, albo ludziach, gdyby też y lużnych, poniewolnie z Dobr ſwoich zabranych ponieśli, albo podatki publiczne na przyſzły czas, począwſzy od terminu Demarkacyi, dnia 22. Mieſiąca Sierpnia w Roku przeſzłym 1776. zawartey, z Dobr Ich wybrane ſą, Regeſtra tych wſzyſtkich ſzkod y krzywd ponieſionych porządne, dokładne, y rzetelne z wyrażeniem: kto? gdzie? kiedy? to ieſt: w iakiey okazyi? którego dnia y Mieſiąca? przez kogo? y w czym zoſtał ukrzywdzony? wiele od niego po terminie Konwencyi na czas przyſzły podatku publicznego wybrano? czyli dokument na to iaki dano? y kto go podpiſał? y co ten dokument w ſobie zamyka? ręką każdego Dziedzica, lub Poſſeſſora podpiſane, w Kſięgach Urzędowych naybliżſzych tych Dobr oblatowane y zaprzyſiężone, do Kancellaryi Rady przy Boku Naſzym Nieuſtaiącey, przyſyłali*; A to końcem uczynienia Królowi Jmci Pruſkiemu przyzwoitego w tych wſzyſtkich pokrzywdzeniach przełożenia, y w perſwazyi, że tenże Król Jmć Pruſki nieſprawiedliwości y gwałtów, przez Poddanych ſwoich Naſzym udziałanych, nie tylko nie pochwali, ale owſzem one przykładnie ukarze, y Naſzym doſtateczną ſatysfakcyą z powróceniem ſzkod, nakaże. Lubo tedy zalecenia Naſze w tym wſzyſtkim, iakośmy wyrazili, niewątpliwie po Grodach ogłoſzone zoſtały, gdy iednak mała bardzo liczba Regeſtrow takowych od Obywatelow z Kordonu Pruſkiego wychodzących, do Kancellaryi Rady przy Boku naſzym Nieuſtaiącey, odeſłanych znayduie ſię, czyli to dla tego, że w Domach ſiedzący Oby-

watale wiadomości o tym mieć nie mogli; czyli dla tego, że niektóre okoliczności zatrudniaiąc dokończenie Demarkacyi w części Ziemi Dobrzyńſkiey, ograniczenie finalne oneyże przedłużyło ſię więcey, niż czas do podawania wymienionych Regeſtrów był wyznaczony, a Obywatele nie wiedząc, iaki ich los miał potkać obawiać ſię mogli pod ów czas podawać ſpiſania krzywd ſwoich. Przeto, kiedy iuż teraz y ograniczenie Kraiu Naſzego w ścianie Pruſkiey zupełnie ieſt zakończone, y nawet Ratifikacya przez Nas Króla Konwencyi z Królem Jmcią Pruſkim zawartych naſtąpiło; My KROL za Zdaniem Rady przy Boku Naſzym Nieuſtaiącey, uznaliśmy rzeczą potrzebną przerzeczonych Obywatelów y Poddanych Naſzych, z Kordonu Pruſkiego wyſzłych, tym powtórnym Liſtem Naſzym Uniwerſałem obwieścić, y onymże zalecić, iakoż obwieſzczamy y zalecamy, ażeby przepiſowi Naſzemu, względem podania Regeſtrów wſzelkich krzywd y ſzkod poczynionych, przez Officyaliſtów Ekonomicznych y Poddanych Króla Jmci Pruſkiego od czaſu zawartey Konwencyi dnia 22. Sierpnia 1776 Roku udziałanych, w pierwſzym Uniwerſale Naſzym wyrażonemu, y w ninieyſzym, iako wyżey ponowionemu we wſzyſtkich punktach y artykułach zadoſyć uczynili, a to naydaley do 1. Mieſiąca Kwietnia w Roku naſtępuiącym, przeſyłaiąc do Kancellaryi Rady przy Boku Naſzym Nieuſtaiącey oblatowane y zaprzyſiężone Regeſtra. Żeby zaś każdy, do czyiey wiadomości o tym Liście Uniwerſale Naſzym, za Zdaniem Rady przy Boku Naſzym Nieuſtaiącey wydanym należy, był uwiadomiony, tenże wydrukować, po Grodach oblatować, y do Obywatelów na Pograniczu Pruſkim rozeſłać roſkazaliśmy.

ROKU 1778.

Nro. 3.

Dnia 2. Miesiąca STYCZNIA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego Rafała.

REzolwuiąc Memoryał, w którym Ur: Rafał dopraſza ſię wytłumaczenia Praw o Dożywociu Matki, y długach przez Dzieci zaciągnionych, z przypadku naſtępuiącego: Zona maiąca od Męża podług Prawa zeznane Dożywocie, y onego po śmierci Męża Dekretami ubeśpieczona zażywaiąc, gdy Dzieciom ſwoim ſubſtancyi potrzebuiącym, w Dobrach Dożywociu ſwoiemu podległych, mieſzkania y ſubſtancyi pozwala, nie uſtępuiąc tych Dóbr z pod ſwego Dożywocia, ani przez żadną Tranzakcyą onym w poſseſsyą wypuſzczaiąc, czy mogą Kredytorowie tychże Dzieci poſzukuiąc ſwoich długow, na Dobrach żadnym tytułem y pretextem do poſseſsyi

dziec

Dzieci nie należących, lecz Prawu dożywotniemu Matki podległych, Procesa przewodzić, y Matce nic onym niewinney, też Dobra odbierać? My KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: Ze Prawa ubeśpieczaiące Dożywocia dla przeżywaiącego z małżonkow, do tych tylko długow płacenia *in emundationem Juris Advitalitii* obowięzuią, ktòre zaczynaiącą się podług Prawa dożywotniego do Dóbr Intromissyą, y onych possessyą poprzedzaią; co się nie ma rozumieć o długach przez Dzieci, przed zaczęciem Prawa dożywotniego, bądź y potym zaciągnionych, gdyż są Prawa wyraźne, które Dzieciom tak w małoletności będącym, iako y z małoletności wychodzącym, długow zaciągać zabraniaią na te Dobra, które będąc pod innym Prawem dożywotnim, w onych dzierżeniu nie zostaią. Dla tego Kredytorowie takowe długi u Dzieci maiący, żadnych Processow na Dobrach pod Dożywociem Matki będących, prawnie przewodzić nie mogą, chyba tylko w ten czas, y na takowych Dobrach, któreby Matka *in solennitate de Jure requisita*, z pod Dożywocia Dzieciom ustąpiła; co ciż Kredytorowie autentycznemi Tranzakcyami, aktualną possessyą probuiącemi, dowodzić w Sądzie przyzwoitym powinni.

Nro. 4.

Dnia 2. Miesiąca STYCZNIA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego Stefana.

Na Memoryał Ur: Stefana, w którym zanosi użalenia swoie przeciwko Urzędowi Grodzkiemu Ł. Iż ten nastąpiony w Sądzie swoim Dekret, Sprawę iego z Urodzonym S. Starostą O. finalnie decyduiący, przez powtórny swóy wyrok zupełnie odmienił: doprasza się pierwszego Dekretu, y Procesu prawnie nastąpionych Exekucyi, albo tey Sprawy do Ziemstwa Ł. odesłania; My KROL za Zdaniem Rady &c. gdy po upłynionym cztero-niedzielnym czasie Kommunikacyi, tak od Urodzonego S. Starosty O. iako y Urzędu Grodzkiego Ł. żadney na tenże Memoryał nie odbieramy odpowiedzi, tę nań daiemy Rezolucyą: Ze Rada Nieustaiąca nie maiąca mocy Sądowey, ani Dekretow rozeznawać, ani Spraw do Sądu odsyłać nie może; ale iako Prawa wszelkim Urzędom y Jurysdykcyom Sądowym, swoie Dekreta odmieniać, y przesądzać zabraniaią, tak tym bardziey Sądy *primæ Instantiæ*, mocą tych Praw są związane, ktòrych Dekreta wyższych Sądow rozeznaniu podlegaią. A zatym tenże Urodzony Stefan ma otwartą drogę dochodzić prozekucyi Dekretu y Procesu swoiego; którey Dekret powtórny, pierwszemu przeciwny (iako z Prawem niezgodny) tamować nie może.

N^ro. 12.

Dnia 2. Miesiąca STYCZNIA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego T.

Rezolwuiąc Memoryał, w którym Urodzony T. doprasza się wytłumaczenia Prawa, 1776. Roku, titulo = *Dochody Skarbu publicznego* = z przypadku następuiącego: Ze gdy zeznaną sobie od Matki Dobr Donacyą w Aktach własnego Powiatu chciał oblatować, zatrudniaią mu takowe aktykowanie Kancellarye, mieniąc: iż dla opłacenia podatku od papieru stęplowego, przy Oblacie Donacyi, y Kwit *de pretio Bonorum* aktykowany być powinien; My KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: Ze wyżey wyrażone 1776. Roku Prawo nie przymusza Obywatelow, ażeby przy zeznaniu Donacyi, koniecznie Kwit *de pretio* zeznawali, tylko w ten czas, gdy tenże Kwit, bądź osobny, bądź w inszey Tranzakcyi zawieraiący się, zeznawać będą, podatek podług klassy papieru stęplowego do płacenia nakazało; przeto y Kancellarye w porządku tego Prawa exekucyi, w ten czas na papierze stęplowanym Kwity *de pretio* przyimować powinny, gdy one Obywatele zeznawać, lub aktykować będą. A pod tym pretextem nie powinny być denegowane Akta publiczne Obywatelom, do zeznania, lub aktykowania Tranzakcyi wszelkich, które do inszey klassy podatku tego należą.

N^ro. 13.

Dnia 2. Miesiąca STYCZNIA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego Jakuba.

Rezolwuiąc Memoryał, w którym Urodzony Jakub żąda wytłumaczenia Prawa, 1775. Roku, folio 69. titulo = *Ubespieczenie Sierot y Wdow* = Czyli Białogłowy nie owdowiałe, ale sposobem Procesu od ślubow małżeńskich, y obowiązkow onychże uwolnione, bezdzietne, żadney substancyi mężowskiey nie posiadaiące, swoie tylko dziedziczne Dobra dzierżące, y onemiż rządzące, podpadaią pod obowiązek Prawa, względem dodawania Kuratorow Wdowom, ustanowionego? My KROL za Zdaniem &c. deklaruiemy: Iż Białogłowy nie owdowiałe, lecz sposobem Procesu od ślubow małżeńskich uwolnione, bezdzietne, y żadney substancyi mężowskiey nie posiadaiące, tylko własną y Przodkow swoich fortuną rządzące się, pod obowiązek wyżey rzeczonego, względem dodawania Kuratorow Wdowom (ieżeli tego same żądać nie będą) nie podpadaią Prawa.

Nro. 14.

Dnia 2. Miesiąca STYCZNIA.

Rezolucya na Rapport Urzędu Grodzkiego R.

Rezolwuiąc Rapport Urzędu Grodzkiego R. w którym doprasza się o rozwiązanie wątpliwości w następuiących przypadkach: *Pierwszy*: § Summy ewikcyonalne, gdy *vigore Juris Advitalitii Competitor* chce na inną Ewikcyą przenosić, czyli mocen iest o to pozwać? y pozwany pierwszy Ewiktor, czyli prawnie upierać się może racyami bespieczney Ewikcyi? *toż* o Summy wyderkaffowe kiedy Kollator chce wziąć na swoie Dobra dla pewnieyszego dochodu? My KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: Tak Possessor na oczyszczenie Prawa dożywotniego, o podniesienie Summy ewikcyonalney za poprzedzaiącym stawieniem dostatecznego Ewiktora, iako y Właściciel Summy o zapłacenie one na dostateczną Ewikcyą pozywać może, a pozwany pierwszy Ewiktor o zapłacenie, niema żadnego Prawa przeczyć należącey od siebie solucyi, pod tym pretextem: że iest Ewiktor dostateczny; chyba, żeby były iakowe z Prawa, lub z Tranzakcyi ważne przyczyny, któreby *inhærentiam primæ Evictionis* utwierdzały. Kollator zaś żadnego Prawa do Summy wyderkaffowey nie maiący, nie może pozywać o podniesienie Summy na swoią Ewikcyą.

N$^{ro.}$ 16.

Dnia 2. Miesiąca STYCZNIA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego Andrzeia.

Rezolwuiąc Memoryał Urodzonego Andrzeia dopraszaiącego się wytłumaczenia Prawa w przypadkach następuiących: *Pierwszy:* Statut o Sukcessyi mówi, że Brat po Bracie następuie; żeby zaś Siostry, albo po Siostrach, albo po Braciach zmarłych do Sukcessyi należały, nic o tym nie wspomina; a *Præjudicata* różnie w tey mierze nastąpione nie daią poznać pewnie, iak te Prawo Sukcessyine ma być rozumiane. *Drugi:* Osoba bądź *Civilis*, bądź *plebejæ conditionis*, będąc nobilitowana, gdy na zadosyćuczynienie Prawu, końcem okazania possessyi, Summy na Dobra Ziemskie wnosi, a potym bezpotomnie umiera; w takowym przypadku, czyli Sukcessorowie iego nie będący Szlachtą, mogą być właścicielami Summ na Dobra wniesionych? czyli też te Summy *Fisco* podlegać maią? My KROL za Zdaniem &c. deklaruiemy; *co do pierwszego*: Uznaiemy potrzebę, ażeby przypadek iaśnie z okolicznościami wraz z wymienieniem Strony był opisany, y żeby takowy Memoryał podług przepisu Uniwersału teyże Stronie był kommunikowany. *Co do drugiego*: Ponieważ Summy na Dobra wniesione nie są takiemi Dobrami, którychby Sukcessorowie nie-szlacheckiego Stanu z Dobr podnosić, y onych właścicielami być nie mogli; przeto po zmarłym nowo nobilitowanym bezpotomnie, *non ad Fiscum*, ale do Sukcessorow takowe Summy należeć powinny.

N$^{ro.}$ 17.

Dnia 2. Miesiąca STYCZNIA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego Jozefa.

Odpowiedaiąc na Memoryał Urodzonego Jozefa dopraszaiącego się Rezolucyi: Czyli Komornicy Ziemscy, iako na Sądach Ziemskich nie zasiadaiący, na ustęp wychodzić maią? czyli też iako będący w Ziemstwach Urzędnikami przysięgłemi, pod czas ustępow w Izbie Sądowey znaydować się mogą? y czyli tylko w ten czas mogą się znaydować, gdy Sędziowie tego żądać będą? My KROL za Zdaniem &c. deklaruiemy: Ze gdy Prawa mieć chcą, ażeby dla ube-

nia Sekretu w Izbie Sądowey, pod czas uſtępu nikt więcey tam ſię nie znaydował, iak tylko Sędziowie, y onych Piſarze; przeto zachowuiąc przepis Uniwerſału Naszego za Zdaniem Rady na dniu czternaſtym Mieſiąca Lutego w Roku dopiero zeſzłym 1777. wydanego, Komornicy Ziemſcy, iako ſzczegulnie na Urząd wykonywaiący, a nie na Sekret Sądowy przyſięgli, na Sądach pod czas uſtępu w Izbie znaydować ſię nie powinni.

Nro. 18.

Dnia 9. Mieſiąca STYCZNIA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego Tadeuſza.

Odpowiadaiąc na Memoryał, w którym Urodzony Tadeuſz dopraſza ſię Rezolucyi w naſtępuiącey okoliczności: Prawo Roku 1776. pod tytułem = *Dochody Skarbu Koronnego* = w ſłowach: „ Od wſzelkich Wexlow, Kart ręcznych, y Zapiſow, a w Tran„ zakcyach o kupno Dóbr tylko od Kwitu *de pretio* zeznawaiący w „ Aktach, lub biorący do Wexlow y Kart ręcznych papier ſtę„ plowany, podług naſtępuiącey Klaſsyfikacyi, wypłacić ma &c.„ wyraźnie kupuiących Dobra do opłacenia ſtęplu w Kwitach obowięzuie; czyli tedy Syn, biorący darmo od Oyca lub Matki Donacyą na Dobra poſiadane, lub w Prawie będące, bez żadnego ſzacunku y naymnieyſzey opłaty, winien ieſt opłacić ſtępel większy, niż od zwykłych Donacyi, w tymże Prawie naznaczony, lub nie? ile, gdy tenże Syn Prawem natury, choć poźniey, gdyby y Donacyi nie miał, też ſame bez opłaty poſiadałby Dobra? My KROL za Zdaniem &c. deklaruiemy: Iż, ponieważ wyż rzeczone Prawo 1776. Roku względem opłaty Stępla uſtanowione, determinuie tę opłatę w proporcyi Summ, za Dobra danych y Kwitem *de pretio* oznaczonych, a w uczynioney przez Matkę lub Oyca Synowi Donacyi, gdy ani cena Dobr, ani Kwit *de pretio* mieyſca nie ma; przeto takowa Tranzakcya na ordynaryinym papierze ſtęplowanym piſana być powinna, y opłacać Stępla według Proporcyi Summy, która w takowey Tranzakcyi żadna nie ieſt wyrażona, nie może.

Nro. 29.

Dnia 16. Miesiąca STYCZNIA.

Rezolucya na Rapport Urzędu Grodzkiego O.

Rezolwuiąc Memoryał Urzędu Grodzkiego O. w którym doprasza się rozwiązania przypadku następuiącego: Że gdy Strony w Sprawach uczynkowych, a osobliwie względem kontrowersyi o grunta wywodzą Inkwizycye, trafia się, że obustronne z oczywistych świadkow *pro & contra* wywiedzione świadectwa są równe w dowodzie y odwodzie; a gdy powtórne z innych świadkow będą nakazane Inkwizycye, też sama *paritas testimoniorum* wynika, tak, że większey ważności dowodow lub odwodow Sąd poznać nie może? My KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: Że w przypadku takowym bardzo rzadko praktykować się mogącym, Sąd wielką baczność mieć powinien na wszelkie okoliczności względem Swiadkow y świadectw, którychby kombinacye *paritatem Testimoniorum* rozwiązać mogły. A gdy żadną miarą większa ważność dowodow, lub odwodow nie pokaże się w Sprawie uczynkowey finalney decyzyi Grodu podległey, ma mieć za Prawidło powszechnie przyięte *Axioma*: że lepiey obwinionego uwolnić, niżeli niewinnego potępiać; Sprawy zaś finalney decyzyi Grodu nie podległe, osobliwie, gdzie kontrowersye gruntowe zachodzą, *ad Forum competens*, gdzie komportacya Dokumentow rzecz oświecaiących, y ich poznanie nastąpić może, ma odsyłać.

Nro. 33.

Dnia 20. Miesiąca STYCZNIA.

Rezolucya na Rapport Urzędu Grodzkiego Ł.

Rezolwuiąc Rapport, w którym Urząd Grodzki Ł. doprasza się o rozwiązanie wątpliwości w przypadku następuiącym: Barbara, którey Syna Tomasz, Tadeusz, y Szymon, okrutnie zabili, czyniąc w Grodzie prozekucyą naprzeciw zaboycom, iednana przez nich za pośrednictwem Piotra zezwala na Kompromis, y ten zapisuie; godzą się na Superarbitra; terminu, na kiedy, nie wyznaczaią; y w regułę piszą, *ad Sopiendam Causam*; pomimo zapisany w Aktach Kompromis czynią ręczną Komplanacyą, którą im Piotr pi-

ſze, y iako przyiaciel podpiſuie; przez tę Komplanacyą Tomasz, Tadeusz, y Szymon, w nadgrodę grunta puſzczaią; Barbara w czas nieiaki potym poſtrzegłſzy błąd ſwóy, iż w takowey Sprawie godzić ſię ważyła, grunt porzuciła, y do Akt Manifeſt zanioſła o nieważność zapiſanego Kompromiſsu, y do Grodu o ſkaſsowanie onego, y przywrócenie Sprawy *in integrum* pozwała zabóyców; przeciw Piotrowi zanioſła podobnie Barbara urzędowne zażalenie, winiąc go *de complicitate* przez radzenie uſkutecznionego na oſobie iey Syna zabóyſtwa, & *de curatione ſuppreſſionis pœnœ publicœ* przez ſkoiarzenie Komplanacyi, y równie do Grodu *ad contextum* Manifeſtu termin exportowała. Przy przypadaiącey Sprawie Barbary na przeciw Tomaſza, Tadeuſza, y Szymona, gdy pozwani Zapis Kompromiſsu w Sądzie złożyli; Aktorka zaś nie Receſs od niego, lecz Manifeſt *de nullitate*, oraz Pozwy *pro caſsatione* kładła; Grod, ponieważ *cognitiones Tranſactionum* nie ſą mu dozwolone, po rezolucyą *ad Forum competens* odeſłał. Gdy naſtąpiła Sprawa druga Barbary przeciw Piotrowi, Piotr położył pozew ſwóy Barbarze do Ziemſtwa wydany, o cyrkumſkrypcyą y niewinną pienię (na dni cztery przed zapozwem od Barbary exportowany) y *exceptionem Fori ad mentem Legis* wnoſił; Urząd Grodzki zaſtanowiwſzy ſię z iedney strony nad wyrazami Prawa, z drugiey, widząc, iż allegacya iego czyni ſprawiedliwości wycieczkę, rzekłſzy *Deliberat*, czyni w tey mierze zapytanie? My KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: Ponieważ Pozew po Barbarę od Piotra do Ziemſtwa wydany, uprzedził Aktorat od Barbary przeciwko Piotrowi do Grodu intentowany; przeto z mocy Prawa Roku 1764. *de prœventione Fori*, do Ziemſtwa, gdzie wprzód Sprawa Pozwem Piotra wyciągniona zoſtała, odeſłana być powinna. Zleciliśmy oraz W. Lipſkiemu Kasztelanowi Łęczyckiemu prezyduiącemu w Departamencie Sprawiedliwości, piſania do Sądu Ziemſkiego Ł. z inſynuacyą, aby, ieżeli *crimen perpatratum* okaże ſię, *pœna publica ſuppreſsa* nie była.

Nro. 36.

DNIA 23. MIESIĄCA STYCZNIA.

Rezolucya na Memoryał U.U. Jozefa, Kazimierza, y drugiego Kazimierza.

Rezolwuiąc Memoryał U.U. Jozefa, Kazimierza, y drugiego Kazimierza, zapytuiących ſię: Izali będąc oczywiście oſiadłemi w Woiewodztwie M. do którego Generała należy Powiat R. może im być dyſputowana oſiadłość, w tymże Powiecie R.? My

KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: Ze gdy Statut W. X. Lit: w Artykule I. z Rozdzialu 4. te ma słowa „ Z pośrzodka z siebie cztérech Osob Szlacheckich, ludzi dobrych y pobożnych, „ cnotliwych y godnych, w Prawie umieiętnych, pisać umieiących, „ Rodziców tego Państwa W. X. Lit: y w tym Powiecie nie nowo, y niezmyślenie osiadłych obrać. „ nakazuie w tymże Powiecie osiadłych obierać; a Konstytucya Seymu w Roku 1562. zaczętego, a kończącego się w Roku 1563. Vol: II. fol: 619. titulo = *O osiadłości Dygnitarzow* = tak mówi: „ Gdy o tym pierwsze Statuta dostatecznie uczą, aby każdy Dygnitarz y Urzędnik w tey „ Ziemi był osiadły, gdzie Dygnitarstwo dzierży; a iż częstokroć „ takowe wątpliwości wszczynały się, że wiele ludzi tak to ciasno rozumieli, chcąc, aby to ci Dygnitarze y Urzędnicy, nie w „ Ziemi, ale w Powiecie byli osiedli, obiaśniaiąc tedy Statuta o „ tym przez Przodki Nasze uczynione, ustanawiamy: aby każdy Dygnitarz y Urzędnik w swym Woiewodztwie doskonałą, nie zmyśloną osiadłość miał; a ktemu takową, w któreyby mógł pomieszkiwać: a osiadłość takowa ma się rozumieć, „ w okręgu Woiewodztwa onego, a nie w Powiecie, wyimuiąc z „ tego Ruskie y Mazowieckie. „ Konstytucya zaś Roku 1774 na Konwokacyi *względem obierania Urzędników Ziemskich*, reassumowała w słowach: „ *Eligendi* do Urzędów Ziemskich, powinni być *bene nati*, y Possessye Ziemskie w tymże Woiewodztwie y Powiecie „ podług Statutu W. X Lit: y Konstytucyi 1562. y 1563. mieć „ powinni. „ Ponieważ Konstytucyą *Convocationis* 1764. tak Statut W. X. Lit: Possessyą Urzędnikowi mieć w Powiecie nakazuiący, iako y Konstytucya 1562. *in tertium* kończącego się Seymu, obiaśniaiąca wyżey wyrażony Statut: że Urzędnikowi dość iest mieć Possessyą w Woiewodztwie, są reassumowane; przeto z mocy Praw tłumaczenia Nam y Radzie przy Boku Naszym Nieustaiącey nadaney, uznaiemy, iż Konstytucya 1562. Statut wyżey wspomniony obiaśniaiąca, a Prawem Konwokacyinym 1764. na Wielkie Xięstwo Litewskie rozciągniona, osiadłych w Woiewodztwie Obywatelów podług przepisu Konstytucyi 1768. folio 129. titulo = *Porządek Szymikowania* = *etiam* zastawnym Possessorom, tytuł Possessyi & *Capacitatem Eligibilitatis* zostawuiącey, za osiadłych w Powiecie tegoż Woiewodztwa być oznacza.

Nro. 42.

DNIA 27. MIESIĄCA STYCZNIA.

Rezolucya na Memoryał Ur: Konstantego, y Zony iego.

Rezolwuiąc Memoryał, w którym Urodzony Konstanty żaląc się: Iż w Sprawę onego z Zoną swoią, iako oboyga wyznania Ewan-

gelickie-

gelickiego będących, rozwodową, Zwierzchność Duchowieństwa Rzymskiego Katolickiego wdała się przeciwko Prawom, a mianowicie pierwszemu Statutowemu, w Rozdziale piątym, Artykule dwudziestym, tudzież powtórnemu Traktatowemu 1768. Roku, które to Prawa w rozsądzenie Spraw takowych wdawać się Zwierzchności Duchowieństwa Katolickiego, wyraźnie zakazuią; doprasza się o Rezolucyą, do którego Sądu ta Sprawa ma należeć? Niemniey odpowiedź, w którey Ur: Wincenty imieniem Ur: wspomnionego U. Konstantego żony czyniący, twierdzi: iż ta Sprawa iuż finalnie dwoma Dekretami, to iest, Konsystorza Wileńskiego, y Nuncyatury Apostolskiey rozsądzona, nie była między Małżeństwem oboygiem wyznania Ewangelickiego, ponieważ Urodzonego Konstantego żona, z Oyca Katolika, a Matki wyznania Ewangelickiego urodzona, od Xiędza Katolickiego ochrzczona, podobnie edukowana, gdy potym do wyznania Ewangelickiego przymuszona była, powtórną rewokacyą wedle obrządku Kościoła Katolickiego uczyniła; Procefs ten rozwodowy do Sądu Konsystorza Katolickiego intentowany, iako był ieszcze w Roku 1759. zaczęty, nie mógł naruszyć Prawa Roku 1768. Traktatowego, iako później uchwalonego; podobnie Dekret Konsystorza Wileń: w Roku 1776, tudzież powtórny Dekret Nuncyatury Apostolskiey w Roku 1777. nastąpione, nie mogły się sprzeciwić wyżey wyrażonemu Traktatowemu 1768. Prawu, ponieważ Prawo Roku 1775. pod tytułem = *Akt Osobny* = folio 59. Sprawy takowe, gdzie ieden z Małżonkow Katolik, a drugi Dyssydent, Konsystorzom Katolickim rozsądzać pozwoliło; przeto doprasza się, ażeby Urodzonego Konstantego żona, iako iuż wyżey rzeczonemi Dekretami w Sprawie rozwodowey finalnie zaspokoiona, od dalszych Procefsów uwolnioną została? My KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: Ze Rada mocy Sądowey nie maiąca w rozeznanie wyżey wyrażonych Dekretow, co do Sprawy pryncypalney wchodzić nie może. A ponieważ ten Procefs Rozwodowy w Roku 1759. był zaczęty, więc nie mógł naruszyć Prawa Traktatowego Roku 1768. iako daleko później uchwalonego, podobnie y dwa Dekreta wyżey wyrażone rozwodowe nie mogły naruszyć tegoż samego Prawa, kiedy wyżey namienione w Akcie osobnym Traktatowe 1775. Prawo ma następuiące w sobie wyrazy „ Procefsa *in Puncto* Roz„ wodow y Separacyi *à Foro & à Mensa* dependować będą od Kon„ systorzow Katolickich, skoro ieden z Małżonkow będzie Kato„ lik, a drugi Dyssydent. „

Nro. 53.

Dnia 20. Miesiąca LUTEGO.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego Jana.

Rezolwuiąc Memoryał, w którym Urodzony Jan Podsędek Ziemski P. z Urzędu swoiego doprasza się wytłumaczenia Prawa 1768. Roku, titulo = *Złączenie Trybunału Koronnego* = folio 220. w słowach: „ Zaczynaiący zaś kwestyą o granicę przez Sąsiada possy„ dowaną, żadną miarą do gruntow, czyli lasow pretendowanych, „ zabierać się nie ma, ani szkod żadnych czynić, *sub pœnis* czte„ rech niedziel wieży, *& mille Marcarum ex Regestro tactorum Termi*„ *norum vindicandarum*, *& responsione* za takowe szkody y wiolencye, „ *etiam ante decisionem causæ granicialis extendendæ* „ a to z przypadku nasłępuiącego. Trzech wspóldziedziców iedney Wsi, upewnili między sobą Tranzakcyą wspolne lasu używanie: gdy ieden z nich Piotr, po mimo wiadomość drugich Pawła y Jędrzeia, wyprawił w tymże lesie gruntu sztukę, y zasiał zbożem, Paweł z Jędrzeiem, broniąc takowey uzurpacyi, zbierać zasiewu nie dozwolili; ztąd wynikła Sprawa: Czyli więc z takowey kontrowersyi popełnione wiolencye, podpadać mogą pod rygor namienionego Prawa? y kto te wiolencye popełnił: czyli czyniący uzurpacyą gruntu wspolnego? czyli broniący uzurpacyi? My KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: Ze wyżey wyrażone 1768. Roku Prawo nie inny ma cel, tylko, ażeby w kontrowersyach o własność gruntow, żadne nie działy się wiolencye, y żeby aktualni onych Possessorowie od przemocy ubespieczonemi byli, poki o kontrowersye finalna w Sądzie nie nastąpi rozprawa. Ten zaś przypadek, gdzie ani kontrowersya o własność gruntow, ani aktualna onych przez iednego Possessya, przez drugich gwałtownie przeszkodzona być nie mogła, kiedy wszyscy wspolnie są onego właścicielami, pod rygor rzeczonego Prawa podciągany być nie może: y iako ta Sprawa nie *ex controversia de Fundo* wynika, tak szczegulnie tylko *ex qualitate facti & quantitate damni*, wedle innych Praw kraiowych poznawana y sądzona być ma; gdzie same dowody y odwody okazać powinny, czyli uzurpuiący, czyli uzurpacyi broniący, za wiolencye karze podlegać maią.

Nro. 57.

Dnia 20. Miesiąca LUTEGO.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego Franciszka.

Rezolwuiąc Memoryał Urodzonego Franciszka Sędziego Grodzkiego M. doprasżaiącego się wytłumaczenia Prawa 1776. Roku, Wielkiemu Xięstwu Litewskiemu służącego, titulo = *Obiaśnienie abusûs Officiorum* = fol: 13. względem nie zieżdżania na Sądy *sine legalitate, vel infirmitate*, według dawnych o tym ustaw; My KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: Iż każdy Urząd Sędziego, tak Ziemskiego, iako y Grodzkiego piastuiący, za nie przytomność swoię na Kadencyach przypadaiącą, *tanquam pro abusu Officii* pozywany y sądzony być może, którykolwiek bez legalnych przyczyn oddalać się będzie. Rozeznanie zaś wszelkich legalnych lub nie legalnych przyczyn nieprzytomności do tegoż samego Sądu, w którym *pro abusu Officii* Urzędy odpowiadać powinny, należeć ma.

Nro. 59.

Dnia 20. Miesiąca LUTEGO.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego Adama.

Odpowiadaiąc na Memoryał, w którym Urodzony Adam, doprasza się wytłumaczenia Prawa 1726. Roku, titulo = *Trybunał Głowny Koronny* = Nro 24. w słowach: „ Ze Trybunał Koronny Sądow żadnych po Gospodach, iako *Legibus cautum est*, odprawować nie powinien *sub nullitate judicati*,, Gdy to Prawo *Forum* nie oznacza, więc w przypadku takowym, y takowey Sprawie, gdzie *Forum* należeć ma? My KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: Ze są Prawa, a mianowicie 1768. Roku, titulo = *Złączenie Trybunału Koronnego* = fol: 219. w słowach: „ W Sprawach, które *pro relevatione Decreti Tribunalitii* Strony promowuią, zachowuiąc powagę „ tychże Dekretów *Ultimæ Instantiæ*, Trybunały Remiss żadnych, „ tak do Ziemstw, iako też do Grodów czynić nie maią, lecz ie „ *omnino* rozsądzać. „ które wyraźnie na rozeznanie Dekretów *Forum* Trybunału oznaczaią; ale kiedy Trybunał dla niewygody Ratusza, lub dla innego Powodu, Juryzdykcyą swoię przez dekla-

racyą Sądową przenieśie, takowy przypadek nie ma podpadać wyrazowi tegoż Prawa; bo te Prawo tylko służyć ma na te Dekreta które w partykularnym zeyściu się w komplecie, na uszkodzenie Strony iedney są ferowane.

Nro. 61.

Dnia 20. Miesiąca LUTEGO.

Rezolucya na Rapport Ziemstwa Z.

Odpowiadaiąc na Rapport, w którym Sąd Ziemski Z. doprasza się wytłumaczenia Prawa 1768. Roku, titulo = *Złączenie Trybunału Koronnego* = fol: 217. z okoliczności następuiących: *Pierwszey:* Gdy toż Prawo znosząc *Dilationem ad munimenta*, w Sprawach od lat dziesięciu y wyżey zadawnionych, ustanowiło Kommunikacyą Dokumentow; czyli więc w tych tylko Sprawach ma być nakazywana Kommunikacya, w których bywała przed tym *Dilatio ad munimenta* zażywana? czyli też we wszelkich Prawnych, nie wyimuiąc Spraw *Exemptionum*, y innych uprzywileiowanych od wszelkich Dylacyi? *Drugiey:* Gdy na drugiey Kadencyi Sądów Strona nie stawi się, y wypadłey Sentencyi *Communicationis Documentorum* zadosyć nie czyni, iak na trzecim terminie (gdzie iuż ostateczne nastąpić powinno rozsądzenie) Sąd ma postępować czyli Strona kontrawencyą czyniąca, na kommunikowane tylko y zaprzysiężone iedney Strony Dokumenta, odpowiadać, y sądzona być ma? czyli *luitis pœnis Contraventionis*, może ieszcze mieć *beneficium* dopełnienia Kommunikacyi na tym trzecim terminie *peremptorie*, czyli znowu aż na czwartym? *Trzeciey:* Czyli w Sprawach *communicationis*, iako do zaprzysiężenia osobistości wyciągaiących, *Dilatio pro majori suspensa, ex quo* Senator, Minister, Poseł, może mieć mieysce; niemniey *Dilationes pro majori*; czyli tylko w Sprawach osobistości wyciągaiących; czyli we wszelkich ważne być maią? My KROL za Zdaniem Rady &c. tę daiemy Rezolucyą: *Co do pierwszey okoliczności:* Wyżey wyrażone Prawo, w tych tylko szczegulnie Sprawach, od lat dziesięciu, lub wyżey zadawnionych Kommunikacyą Dokumentow nakazuie, w których przed tym na fundamencie Praw Dylacye *ad munimenta* używane były. *Co do drugiey:* Gdy na drugim terminie Strona *per communicationem Documentorum* sentencyi na pierwszey kadencyi wypadley, zadosyć nie czyni, na trzecim terminie może mieć ieszcze *beneficium* kommunikowania Dokumentów swoich; czego gdy nie uczyni, iuż na tym samym trzecim terminie, finalnie podług tegoż Prawa, sądzona być ma. A że ta Instancya *communicationis* podług Prawa *transgredi* nie powinna, y choćby oney Strony nie potrzebowały, Sąd *primæ Instantiæ* dopełniaiąc

niaiąc Prawo, onę nakazywać muſi; przeto ſtoſuiąc ſię do Rezolucyi Naszey dla Grodu L. pod dniem czwartym Lipca, Roku zeſzłego za Zdaniem Rady wydaney, deklaruiemy: Że kto Sentencyi *communicationis Documentorum* zadoſyć nie uczyni, iako *ſuccumbens in negotio*, za kontrawencyą karanym być nie ma. *Co do trzeciey nakoniec:* Gdy za poprzedzaiącą przyſięgą kommunikacya Dokumentow naſtępuie, a przez to Strona oſobiście ſtawać obowiązana; przeto *Dilationes pro majori* y Suſpenſy, iak ſą Prawami opiſane, ważną w Sądzie excepcyą mieć powinny: dla tego Dylacye *pro majori*, w Sprawach oſobiſtości nie wyciągaiących, ważney excepcyi czynić nie mogą.

N^ro. 63.

Dnia 20. Miesiąca LUTEGO.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego Woyciecha.

Na Memoryał, w którym Urodzony Woyciech dopraſza ſię o rozwiązanie wątpliwości z Prawa oſtatniego Seymu, titulo = *Rozwiązanie Konfederacyi* = folio 71. deklaruiącego *pro hoſte Patriæ* nie czyniącego w czaſie oznaczonym od związku Barſkiego Receſsu, y nie tylko od wſpołeczności Obywatelſkiey, ale też y od ſprawowania Urzędów Kraiowych takowego Obywatela oddalaiącego, wynikaiącey; Czyli kreowany Obywatel na Urząd Podſtaroſty Grodzkiego, znayduiący ſię w związku Barſkim, y od niego Receſsu nie czyniący, ſkładać może Sądy Grodzkie? y na nich, iako Sędzia, zaſiadać? My KROL za Zdaniem Rady &c. takową daiemy Rezolucyą: Że ieżeli Urodzony Woyciech ma nieodbite dowody, iż namieniony Podſtaroſta Grodzki ieſt w rzeczonym przypadku, ma przepis Prawa Roku 1776. ma Uniwerſał Nasz za Zdaniem Rady pod dniem czternaſtym Lutego Roku nie dawno zeſzłego wydany, podług których w podobnym przypadku ma ſobie zoſtawioną poſtępowania drogę; a Obywatel takowy w tym przypadku znayduiący ſię, iako *hoſtis Patriæ*, Sędziowſkiego Urzędu ſprawować nie może.

N^ro. 70.

Dnia 13. Miesiąca MARCA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego Tadeuſza.

Rezolwuiąc Memoryał, w którym Urodzony Tadeuſz Staroſta Sądowy O. z obowiązku Urzędu ſwoiego dopraſza ſię o wytłuma-

czenie Prawa w naſtępuiących okolicznościach: *Pierwſza*: Prawo Statutu Wielkiego Xięſtwa Litewſkiego w Artykule iedmnaſtym z Rozdziału czwartego nakazuiąc, aby były Pozwy zgodne y nieſkrobane, zdaie ſię wyciągać po Stronie pozywaiącey, aby rzecz ſwoią, o którą kogo pozywa, w Pozwie wypiſywała; tey myśli Prawa przeciwny wprowadzony zwyczay, iż częſtokroć podawaią Pozwy, żadney nie mianuiąc Pretenſyi, tylko pozywa o to, co ſię u Prawa dowodzić będzie. A tak pozwany nie wie, na iaką Sprawę ieſt zawołany, iakie ma ſpoſobić do uſprawiedliwienia obrony; potrzebaby więc takowe Pozwy za nikczemne ogłoſić, y od ſtawania za onemi Strony pozwane uwolnić. *Druga*: Konſtytucya Roku 1726. pod tytułem = *Sprawy in minori Subſellio nie drabowane* = na płocho appelluiących, winy kop czterdzieści, i ſiedzenie wieży naznacza; Konſtytucya zaś Roku 1764. pod tytułem = *O Appellacyach* = pozwalaiąc Appellacyi tylko od Dekretow *in principali* ſerowanych, innych Appellacyi broni, a tym ſamym Strony appelluiące *ab Accesſorio* karać podług przepiſu Konſtytucyi 1726. Roku obowiązywać zdaie ſię; że iednak poźnieyſza wyżey wſpomniona Roku 1764. Konſtytucya wyraźnie iey nie reaſſumuie, ani inney naznacza kary, odważaią ſię Strony y ich Prokuratorowie z wielkim Sądowego czasu zagaieniem od każdey akceſſoryalney decyzyi appellować, która Appellacya, chociaż podług Prawa nie bywa dopuſzczona, Sąd iednak w dawaniu Rezolucyi zatrudnieniu ulegać muſi; My KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: *Co do pierwſzey*: Ze cytowane Prawo Statutu Litewſkiego ſtoſuie ſię do autentyczney żałoby, która aby nie była odmieniana, gluzowana, ſkrobana, pod karą na fabrykacyą przepiſaną, iako to iuż ieſt wielo Prawami warowane; żeby zaś Pozwy kładzione, pomimo praktykowanego dotąd zwyczaiu, innym nowym ſpoſobem piſane były; Rada, iako mocy prawodawczey nie maiąca, nakazywać nie może, y nie widzi potrzeby; bo za pierwſzym zapozwem nikt do pryncypalney nie ſtawa rozprawy, a zatym po kopii Spraw ma doſyć czaſu przygotowania ſię na obronę ſwoią. Powtóre: Ze takowy nowy ſpoſob wydawania Pozwow nie mógłby wcześnie dóyść powſzechney wiadomości Obywatelów z onych ſzkodą y zawodem. Potrzecie: Ze wielu do piſania takowych Pozwow muſieliby ſzukać wiadomych doſkonale Prawa, których ułożenie autentyczney żałoby zawſze zatrudnia y zaſtanawia. Jeżeliby zaś ta reforma Pozwow koniecznie była potrzebna, wyraźnie na Seymie Prawem być muſi przepiſana. *Co do drugiey*: Gdy Konſtytucya Seymu *Coronationis* Roku 1764. pod tytułem = *O Appellacyach* = naznaczaiąca winy appellacyine, nie temu Sądowi, od którego zachodzi Appellacya, ale Sądowi *ultimæ Inſtantiæ* rozeznawania Dekretów ſłuſznie lub nieſłuſznie appellowanych Prawo maiącemu, *temere* appelluiących ſądzić moc daie; y gdy Konſtytucya Roku 1726. pod tytułem = *Sprawy in minori Subſellio nie drabowane* = podobnego ieſt brzmienia, przeto z uſtawy nadmienioney Roku 1764. Konſtytucyi, ieſt tylko w mocy Sądu każdego *primæ Inſtantiæ* nie dopuſzczać Appellacyi *ab acceſſoriali ſententia*, a karanie Stron uporczywie appelluiących winami appellacyinemi Sądowi *ultimæ Inſtantiæ* ieſt właściwe.

N^ro. 71.

Dnia 13. Miesiąca MARCA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego Marcina.

Rezolwuiąc Memoryał, w którym Urodzony Marcin Podstarośta Sądowy y Deputat Powiatu O. doprasza się o wytłumaczenie Prawa Roku 1726. titulo = *Inkwizycye* = w słowach: „ Iż gdy się zdarzy, że Urzędnik Ziemski lub Grodzki Deputatem będzie na Trybunał Wielkiego Xięstwa Litewskiego obrany, tedy *durante charactere* Deputactwa, na żadne Exekucye za Dekretami także na Inkwizycye y Kalkulacye, Weryfikacye, Kondescensye, Taxy, y Exdywizye, naznaczony być, podeymować się, y zieżdżać nie powinien będzie *sub pœna privationis Officii ad cujusvis instantiam* w Trybunale *decernenda* „ w kwestyi następuiącey: Czyli z mocy Prawa wyżey wyrażonego Urzędnik Ziemski albo Grodzki na Deputacyą obrany y przysięgły, zaraz od daty obrania swoiego wstrzymać się powinien od wszelkich czynności Urzędu swoiego, y wolnym być od zasiadania na Kadencyach Sądow Grodzkich lub Ziemskich? czyli też *ab actu* zaczynaiącey się Exekucyi Urzędu Deputata? My KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: Że gdy wyżey wyrażona Roku 1726. Konstytucya Deputatom Urząd na sobie Sędziego Ziemskiego lub Grodzkiego maiącym *durante charactere* Deputata na Exekucye, Inkwizycye, Kalkulacye, y inne Urzędowi Ziemskiego lub Grodzkiego Sędziego należące *Actus Judiciales*, zieżdżać y expedyować zabroniła, w ten czas iako Trybunał Głowny Wielkiego Xięstwa Litewskiego nie był rozdzielony, tak też y Deputaci *ab actu* obrania y przysięgi swoiey w Sądzie Trybunalskim zasiadać aż do końca obowiązani, do innych Aktów Sądowych expedyowania zieżdżać nie powinni byli. Ale gdy Prawo Seymu *Coronationis* Roku 1764. pod tytułem = *Opisanie Sądowey Sprawiedliwości, czas zaczynania Trybunału, y sądzenia onego* = Trybunał Litewski na kadencye podzieliło, a w każdey innym Deputatom zasiadać nakazało; przeto wyżey wyrażone 1726. Roku Prawo, iako poźnieyszym przeistoczone, nie inaczey ma być rozumiane, tylko, że każdy Sędzia Ziemski lub Grodzki na Trybunał obrany Deputat, w ten czas na expedyowanie wszelkich Aktów Sądowych do Urzędu swoiego przywiązanych zieżdżać nie powinien, kiedy na kadencyi Sądów Trybunalskich zasiadać y sądzić namienionym Prawem Roku 1764. iest obowiązany.

Nro. 72.

Dnia 13. Miesiąca MARCA.

Rezolucya na Memoryał Wielebnego Xiędza Jozefa.

Na Memoryał do Nas y Rady przy Boku Naszym Nieustaiącey podany, w ktorym Wielebny Xiądz Jozef wyraża następuiące prawne okoliczności: *Pierwszą*: Gdy nie na Dobrach Pozwanego Pozew kładziony będzie, czyli Pozwany w Sądzie sobie przez to nie należnym odpowiadać powinien? y czyli tamże otrzymany Process być może ważnym, y do obiekcyi legalnym? *Drugą*: Gdy kto Stronie Sprawę maiącey zarzuca Process *à latere*, czyli Sąd nie poznaiąc tego Processu może dawać swóy wyrok: *Non debere nocere Processu*? My KROL za Zdaniem teyże Rady takową daiemy Rezolucyą: *Co do pierwszey*: Ze Prawa Pozwow złe położenie, być złym terminem deklarowały; więc w wyż rzeczonym przypadku do Sądu należy, takowych *contra Terminum* excepcyi otrzymanych Processow y obiekcyi rozeznanie. *Co zaś do drugiey okoliczności*: Gdy kto *à latere* komu z kim innym Sprawę maiącemu w Sądzie zarzuca Process, któryby nie był sądownie skassowany albo zakwitowany; każdy Sąd dopełniaiąc Praw, obiekcyą takowych Processow za legalną deklarować powinien, gdy onego obiekcya podług Prawa 1768. Roku, titulo = *Złączenie Trybunału Koronnego* = folio 210. w słowach: „ Nikt zaś nikomu kondemnatą cudzą szkodzić nie może, chyba specyalną do tego maiący Plenipotencyą, „ lub nabywszy Prawa na intereß *cum toto Processu* „ będącego w Sądzie czyniona będzie.

Nro. 77.

Dnia 17. Miesiąca MARCA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego D. Sędziego Grodzkiego Z.

Rezolwuiąc Memoryał Urodzonego D. Sędziego Grodzkiego Z. w którym doprasza się z Urzędu swoiego wytłumaczenia Prawa Roku 1775. folio 67. titulo = *Warunek Dziedzicow y Dzierżawcow* = z przyczyny następuiącey: gdy to Prawo w przypadku roszczo-

nych

nych pretensyi od Dzierżawcy do Dziedzica, Dzierżawcom *ex Asse* likwidować się nakazuie, w czasie od Swiętego Jana Roku 1768. do teyże daty Roku 1774. Czyli Dziedzic od dziedzictwa odsądzony, gdy mu Dekretem sposób nakazaney kalkulacyi nie iest przepisany, może podpadać pod obowiązek tego Prawa; ile gdy żadnych z niedoboru dochodów pretensyi do nowego dopiero następuiącego Dziedzica rościć nie mogący; iakowych więc Dzierżawców to Prawo obowiązuie? y czyli nawet w tych Woiewodztwach *ex Asse* swoim *Juris*-datorom likwidować się powinni, w ktòrych od dawnego y dotąd praktykowanego zwyczaiu, wszelkie w Dobrach Ziemskich dochody z dni roboczych y danin wywodzone bywaią? My KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: Ze wyżey wyrażone Prawo *favore* Dziedziców y Dzierżawców nie innym celem iest uchwalone, tylko ażeby z przyczyn publiczney klęski Dziedzice ponoszący w Dobrach swoich szkody, sprawiedliwą mieć mogli indemnizacyą, tudzież na wzaiem, gdyby Dzierżawcy onych w niedoborze dochodów sobie wypuszczonych ponosili szkodę, dla dowodu rzetelności szkody swoiey z przyczyny powiększoney ceny produktów przez czas w Prawie wyznaczony *ex Asse* likwidować się obowiązani; y takowych szczegulnie Dzierżawców, y za Processami Dobra trzymaiących, a nie inne osoby tym sposobem do likwidowania się *Juris*-datorom swoim wyżey wyrażone Prawo pociąga. A że żadney excepcyi dla Woiewodztw inny sposob likwidacyi z Dóbr Ziemskich maiących wyraźnie nie uczyniło; przeto we wszystkich Woiewodztwach Koronnych Dzierżawcy maiący dostateczne Prawo zakładać pretensye swoie o niedobor dochodow przez się dzierżonych do Dziedzicow, przez czas tylko w Prawie oznaczony *ex Asse* likwidować się powinni. Co zaś do przeszłych przed Rokiem 1768. iako do następuiących po Roku 1774. czasów, innych zwyczaynych po niektórych Woiewodztwach kalkulacyi, likwidacyi sposobow to Prawo nie przeszkadza, ani żadnym pretextem naciągane być może.

Nro. 84.

Dnia 24. Miesiąca MARCA.

Rezolucya na Memoryał Grodu L.

Na Memoryał, w ktòrym Urząd Grodzki L. doprasza się rozwiązania przypadku następuiącego: Szlachcic o zamordowanie Dziecięcia obwiniony, po odebranych od niego, żony iego, y syna dwonastoletniego wolnych konfessatach, y wyprowadzonych przez dwudziestu czterech świadkow Inkwizycyach, temi w innych defektach przekonany, w zadanym zaś zamordowaniu Dziecięcia

lubo dostatecznie przeświadczony, że to się w iego domu stało, y tak skłute Dziecię zaniósł do Kościoła, przecież, aby to on z żoną y innym iakim wspołecznikiem morderstwo wykonał, nie iest dostatecznie skonwinkowany; Czyli więc po zniesieniu przez Prawo Seymu ostatniego konfessat cielesnych, innym iakim sposobem ma bydź dochodzona prawda y wspołecznistwo? czyli też obwiniony z wyżey rzeczonych świadectw sądzony bydź powinien? My KROL za Zdaniem Rady &c. takową daiemy Rezolucyą: Ze Prawo Seymu ostatniego folio 42. titulo = *Konwikcye w Sprawach Kryminalnych* = wyraźnie Juryzdykcyom Sądowym *Jus gladii* maiącym tylko nakazywania konfessat przez tortury zabrania, a natychmiast wszelkich sposobów dowodu, odwodu, y konwikcyi, iakie powszechnie w Sprawach Kryminalnych nakazywane bywaią, używanie zaleca; przeto, ieżeli Urząd Grodzki L. sądząc Sprawę Kryminalną, żadnego z tych sposobów w Processie swoim nie opuścił, ktorych dokładność dowodów y odwodów żądać mogła, wedle onych, ile z Prawami y z Sprawiedliwością zgadzać się będą, Sprawę Kryminalną lub Semi-kryminalną do siebie wprowadzoną rozsądzić powinien.

N^ro. 93.

Dnia 31. Miesiąca MARCA.

Rezolucya na Memoryał Synagogi Kazimierskiey przy Krakowie.

NA Memoryał tak Kahału Kazimierskiego przy Krakowie, dopraszaiącego się wytłumaczenia Prawa 1775. Roku, na ktorego fundamencie Kommissya Edukacyina żąda u tegoż Kahału od Summ funduszowych po-Jezuickich pięć Prowizyi od Sta; Kahał zaś okazuie, że od tych Summ nie większy Procent, iak trzy nie zupełnie od Sta wypłacał, a to na mocy Dekretów z Kommissyi za Reskryptem wyznaczoney, *pierwszego* w Roku 1719, tudzież *drugiego* 1747. Roku, wypadłych; Czyli więc takowe Dekreta w ważności swoiey przez wyrażone Prawo 1775. naruszone zostaią? *Jako też* na Notę Kommissyi Edukacyi Narodowey, na zapytanie Departamentu Sprawiedliwości czyniącey Odpowiedź, w którey twierdzi, że wyżey wyrażone Dekreta, wypłacania Prowizyi miarkuiące, nie mogą bydź przesądne, ani ważności Praw 1775. y 1776. naruszaiące, które wyraźnie od wszelkich Summ funduszowych po-Jezuickich Procent po pięć od Sta naznaczaią; My KROL za Zdaniem Rady &c. tę daiemy Rezolucyą: Ze gdy Prawa *Tysiąc, Siedmset, Siedmdziesiąt Piątego y Szóstego* Roku, od Summ funduszowych po-Jezuickich bez excepcyi po pięć od Sta brać nakazały, ważności

onych wyroki Sądowe naruszać nie mogą. A że Synagoga Kazimierska dopiero w Roku 1776. z Kordonu Austryackiego do Kraiów Rzeczypospolitey odgraniczona została; spodziewa się Rada Nieustaiąca, że iako Prawo Kraiowe dopiero ią wiązać zaczęło gdy do Kraiu powróciła, tak Kommissya Edukacyina, podług względów na sprawiedliwość y teyże Synagogi zubożenie, w tey Sprawie wyroki Sądowe miarkować będzie.

Nro. 96.

Dnia 7. Miesiąca KWIETNIA.

Uniwersał względem dodania pomocy Woyskowey do Exekucyi Podatków y Processów.

Wszem w obec y każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, przy offiarowaniu Łaski NASZEY KROLEWSKIEY wiadomo czyniemy: Iż z dotkliwością Serca Oycowskiego odbieraiąc w Radzie Naszey Nieustaiącey tę reprezentacyą: iako Obywatele Państw Naszych wyrokom Prawa y Juryzdykcyi Krajowych, tak liczne czynią odpory y sprzeciwienia się, że do Exekucyi, tak w wypłacaniu Podatków, iak w dosyć czynieniu Dekretom Sądowym, Woysko Rzeczypospolitey, ile w tak szczupłym Kompucie będące, na części roztargnione y nużone silnieyszym potrzebom Kraiowym ku opatrzeniu Granic y strzeżeniu wewnętrznego bespieczeństwa wystarczyć nie może; przedsięwzięliśmy więc za Zdaniem Rady przy Boku Naszym Nieustaiącey zalecić Departamentowi teyże Rady Woyskowemu, aby odtąd oszczędzaiąc Woyska od takowych licznych Exekucyi, iuż nie po kilku, lub kilkunastu, albo więcey ludzi iak dotąd, lecz do każdey Podatku lub Dekretu Exekucyi na iedno mieysce po iednym tylko Zołnierzu dodawać dysponował; który Zołnierz, gdy do Exekucyi Dekretu, czyli tradowania maiątku upornego Obywatela podług kondycyi Prawa y Ordynansu wyższey Kommendy na piśmie y z pieczęcią teyże wydanego, będzie użyty, ten z zupełną dzielnością (tak, iakby ich większa liczba,) nie tylko Urzędnikowi do wykonania Dzieła podawczego asystować, ale y do wysiedzenia prawney Possessyi Obywatelowi onę obeymuiącemu pomoc czynić powinien będzie. Gdzieby zaś do Exekucyi Podatków Rzeczypospolitey był kommenderowany, iżby przez łatwość sustentowania iedney Osoby nie stał się w Exekucyi bezskuteczny, lub w niey nie ziścił przedłużenia, mieć będzie od Kommendy swoiey rozkaz y wolność u Obywatela Exekucyi podpadaiącego za karę uporu w wykonaniu Prawa przez czas trwaiącey Exe-

kucyi, poki Obywatel podatku nie wypłaci, wymagać y istotnie wybierać, to iest: w dwóch pierwszych tygodniach żołd, czyli lenung, na iednego Unter-Officyera y sześciu Gemeynów, podług regulaminu płacy woyskowey przypadaiący, oraz, ieżeli konny, to y furaż na tyle koni; a w drugich dwòch tygodniach, aż do Miesiąca, iak na dwóch Unter-Officyerów y dwunastu Gemeynów, y koni tyleż; a po wyszłym Exekucyi miesiącu gdyby ieszcze Obywatel nie wypłacił Podatku, iak na dwóch Unter-Officyerów y dwudziestu czterech Gemeynów, takowy lenung y furaż na tyleż koni Obywatel uporny exekwuiącemu Zołnierzowi wypłacać przymuszony będzie. Żądamy zaś po wiernych Obywatelach Państw Naszych, oraz wszystkim w ogulności y każdemu w szczegulności zalecamy, aby świętość Praw Narodowych istotnie poważaiąc, przepisy ich y wyroki Dekretów pilnie dopełniali, siebie od Exekucyi żołnierskiey, zaś Woysko od nużenia niemi uchraniali. A gdzieby Obywatel przez własny upor takową Exekucyą z obowiązku Prawa na siebie ściągnął, aby Zołnierz, iako Powagę Maiestatu Naszego Rzeczypospolitey y Praw Narodowych reprezentuiący, był od każdego zupełnie bespieczny, szanowany, y w wykonywaniu zleconego mu dzieła naymnieyszego od kogożkolwiek nie doznawał odporu; ktoby zaś mimo wszelkie spodziewanie Nasze Zołnierzowi exekwuiącemuważył się opierać, a tym więcey (uchoway Boże) na niego targnąć się, takowy surowościom, na nieposłusznych Prawami dawnemi przepisanym, podpadać będzie. List ten Nasz Uniwersał podpisaliśmy, y on wydrukowany *per Copias* pod Pieczęcią Rady przy Boku Naszym Nieustaiącey z podpisem Wielebnego Sekretarza teyże Rady po Woiewodztwach, Ziemiach, y Powiatach w Prowincyach Koronnych y Litewskiey rozesłać roskazaliśmy.

Nro. 106.

Dnia 10. Miesiąca KWIETNIA.

Rezolucya na Memoryały Urodzonego Czerskiego y Miasta Starey Warszawy, względem Szlachtuzów.

ROztrząsnąwszy Memoryał U. Czerskiego, względem wystawienia Szlachtuzów w Mieście Naszym Rezydencyonalnym Warszawie, końcem zachowania czystości y nieiakiego użytku, podany, tudzież Odpowiedź Miasta Starey Warszawy na fundamencie Praw, Przywileiów, y Dekretów, Prawo do tego sobie służące przekładaiącego; My KROL za Zdaniem Rady &c. takową daiemy Rezolucyą: Gdy Miasto Stara Warszawa Przywileiem Roku 1413. że z rzezi bydła użytki temuż Miastu się należą, tudzież Dekretem

Sądów

Sądów Naszych Zadwornych Koronnych Roku 1688. Miastu wystawienie Szlachtuzów nakazuiącym, dowodzi; oraz na utwierdzenie Praw sobie służących y Dekretów na fundamencie tychże Praw zapadłych, Konstytucye Roku 1676. 1678, 1710. składa; przeto Miasto Nasze Rezydencyonalne Warszawę przy mocy takowych Praw y Dekretów, *per specificum* pożytki z rzezi bydła dla niego waruiących, zachowuiąc, deklaruiemy za Zdaniem Rady Naszey: iż Urodzony Czerski, w żądaniu swoim skutku zyskać nie może; Miastu zaś Warszawie zalecamy: aby dla publiczney wygody y dokładnieyszey baczności w biciu bydła zdrowego w mieyscach nadwiślanych y mniey publicznych Szlachtuzy w przeciągu roku iednego przynaymniey, iak Dekret Sądów Naszych Zadwornych nakazał, wystawiło; y Jatki nowe, ieżeliby nad te, które się teraz znayduią, były potrzebne, albo ieżeliby wygoda publiczna przeniesienia onych na inne mieysca wyciągała, ustanowiło, iżby dla ochędostwa nigdzie na publicznych Ulicach mięsa przedawane nie były. Do utrzymania takowego porządku, aby się od różnych Juryzdykcyi, Zwierzchności Miasta podlegać nie chcących (iako się Miasto w Memoryale swoim zażala,) przeszkody nie działy, uznaiemy rzeczą potrzebną, zalecić Juryzdykcyi Marszałkowskiey Koronney Exekucyą Policyi pod Bokiem Naszym maiącey, aby, tak do przeniesienia Jatek z mieysc, na których znaydować się nie powinny, albo gdzie niewygodę publiczną sprawuią, iako y do wystawienia Szlachtuzów, dokładną pomoc Miastu dała.

N^ro. 110.

Dnia 10. Miesiąca KWIETNIA.

Rezolucya na Memoryał Imieniem Urodzonego Vice-Prezydenta Trybunału Lwowskiego.

NA Memoryał, w którym U. B. Imieniem Urodzonego Vice-Prezydenta Lwowskiego czyniący, na fundamencie Rezolucyi Naszey za Zdaniem Rady pod dniem trzynastym Miesiąca Lutego w Roku 1776. nastąpioney, wykonanie przysięgi końcem dodania Kommissarzów w Trybunale Lwowskim pozwalaiącey; żąda, aby y teraz, gdy Urodzony Vice-Prezydent Lwowski został zapozwany o Komportacyą Dokumentów do Juryzdykcyi Kraiu Polskiego iako na funkcyi publiczney Vice Prezydenta Trybunału Lwowskiego będący, mógł wykonać przysięgę *super Comportationem Documentorum* przed tymże Trybunałem Lwowskim; a oraz dopraszа się, aby Ziazdowemu Sądowi prędkie sprawiedliwości przyśpieszenie było zalecone; My KROL za Zdaniem Rady &c. tę daiemy Rezolucyą: Że

wyżey namieniona Rezolucya nie może bydź fundamentem nnieyszego żądania, gdyż w tenczas, kiedy za takowemi Rezolucyami dodawanie Kommissarzów następowało, Strony, które były obowiązane do przysięgi, mogły bydź od teyże Rady dyspensowane, ażeby dla legalności w innych mieyscach onę wykonywały, ile gdy w takowym przypadku pozwolenie Prawu nie sprzeciwiało się. Że zaś Prawa wyraźnie mieć chcą, ażeby Strona do komportacyi przez Sąd Pozwem pociągniona, przed tymże samym Sądem, albo gdzie tenże Sąd termin y mieysce wyznaczy, osobiście komportacyą Dokumentów zaprzysięgła; przeto Urodzony Vice Prezydent Trybunału Lwowskiego, iako do Kraiu Polskiego po Administracyą Sprawiedliwości przychodzący, Prawami tegoż Kraiu do zaprzysiężenia teyże komportacyi iest obowiązany. Spodziewa się zaś Rada, że Sąd Ziazdowy bez żadney zwłoki, którey Prawa nie pozwalaią, żądaną sprawiedliwość wymierzy.

N^ro. 118.

Dnia 28. Miesiąca KWIETNIA.

Rezolucya na Memoryał Ziemstwa K.

ODpowiadaiąc na Memoryał, w którym Sąd Ziemski K. dopraszał się wytłumaczenia Praw z okoliczności następuiących: *Pierwszey: Usus invaluit* po wszystkich mnieyszych Subselliach, iż na Illacyą Strony *Dilationem Majoris* żądaiącey, ta pozwalana bywa, a *in probatione concessæ Dilationis Majoris* na powtórney Kadencyi nie dowodzi Strona *Majoritatem Negotii*, tylko zawsze zasłania się zaświadczeniem wyiednanym, od Urodzonego Marszałka Trybunalskiego podpisanym, dowodząc, że w Trybunale miała Sprawę; potrzebne więc wytłumaczenie tego Prawa, czyli *Dilatio Majoris* y w Sprawach nie wymagaiących osobistości, Stronie, która mieni mieć Sprawę w wyższym Sądzie, a nie wnosi *Majoritatem Negotii*, pozwalana bydź powinna? y czyli Strona żądaiąca *Dilationem Majoris* y oświadczaiąca *Majoritatem Negotii*, a tey nie okaże, czyli podług Prawa ma *cadere in Causa*, czyli *pœnas luere? Drugiey:* Konstytucyą 1775. Roku dla Sierot Opiekunowie, dla Wdów Kuratorowie są ostrzeżeni; z powodu tego Prawa, Wdowy niektóre dożywocia maiące, unikaiąc rozsądzenia, nayprzód żądaią *Dilationem* kommunikacyi Dokumentów na fundamencie Konstytucyi 1768., po tey wyszłey domagaią się wyznaczenia *Minorennibus* Opiekunów, daley pretenduią, aby miały przydanego Kuratora, y tak pięć kadencyi samemi Dylacyami z Konstytucyi wyżey wzmiankowaney wynikaiącemi, Wierzycielów przedłużaią; czyli więc Wdowy utrzymuiące się przy dożywo-

wocłu mogą żądać Opiekunów y Kuratorów? y czyli Wdowy w Sprawach uczynkowych iuż za wdowieństwa wynikłych, powinny używać Dylacyi wyznaczenia Kuratora? oraz Kurator iak się ma rozumieć, czyli ten, co należy w Sprawie, czyli ten, którego sobie Wdowa życzy, choć nie iest w Palestrze? *Trzeciey:* Często natrafia się, że Strona maiąc Dobra Processem skonwinkowane, chcąc zatamować drogę do Tradycyi zmownie daie komu Wexel y Dekret podług Prawa o Wexlach stanowionego, iak nayprędszey satysfakcyi przypuszcza, na terminie daie się wzdać, y za zmownym Wexlem y Processem, uprzedzaiąc rzetelnych Wierzycielów, przez Tradycyą obeymuie Dobra, na zmowie będący. Ztąd wynika, że Wierzyciele maiąc zupełny Proceśs, muszą drugi raz go prowadzić; Konstytucya zaś 1726. Roku pozwala obeymować Dobra *non attentis novis Possessoribus. Czwartey:* Gdy między Stronami w wyższey Juryzdykcyi zapadnie Dekret, a Sąd niższy przesądzi tenże Dekret, czy z wyroku takowego Dekretu przeciwko Prawu zapadłego, Publikaty mieć walor swóy powinny, bo Dekreta przeciw Prawu widocznemu nastąpione są *nullitatis? Piątey: Dilatio Communicationis Documentorum* Konstytucyą Roku 1768. ustanowiona iest w Sprawach od lat dziesięciu wynikłych, na mieysce Dylacyi *Munimentorum*, która przedtym po zmarłey głowie pozwalaną bywała. Trafia się często, że w Sprawie od lat dziesięciu wynikłey, a między żyiącemi zachodzącey, którakolwiek Strona bierze Dylacyą *Communicationis Documentorum;* w Sprawach zaś po zmarłey głowie lat dziesięć nie maiących podług teyże Konstytucyi Sukcessorowie nie mogliby żądać żadney Dylacyi: potrzebne więc wytłumaczenie, czyli Sukcessorowie po zmarłey głowie w Sprawie lat dziesięć nie maiącey, mogą zyskiwać *Communicationem Documentorum?* oraz w Sprawie od lat dziesięciu żyiące Strony, czyli mogą teyże Dylacyi używać? *Szostey:* Kiedy kto komu poczyni obiekcye z uymą honoru przez Memoryały do Rady podane, a tych nie dowiedzie lub dowodzić nie zechce, czyli Strona oskarżona względem opisania honoru, może w przyzwoitey Juryzdykcyi *pro pœnis agere? Siodmey:* Opiekunom nie posiadaiącym Substancyi małoletnich, czyli Prawo o Pozwach w własney Possessyi kłaść mianych służyć ma? czyli też na Pozwy w Substancyi małoletnich położone odpowiadać maią? My KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: *Co do pierwszey:* Prawa tym tylko *beneficium Dilationis pro Majori* w Sądach *primæ Instantiæ* pozwalaią, których osobistości konieczney Sprawa tamże intentowana wymagać będzie; a gdy na drugim terminie Strona takową Dylacyą biorąca, okaże one podług zwyczaiu y formy napisaną y podpisaną, Sąd *primæ Instantiæ* bez wdawania się *in cognitionem Majoritatis Negotii* zadosyćuczynienie pierwszemu Dekretowi swoiemu deklarować powinien. W przypadku niedosyćuczynienia wziętey y pozwoloney Dylacyi, Sąd takowe za kontrawencyą powinien wyznaczać kary, iakie Prawa przepisuią; a zaś w Sprawie osobistości nie wymagaiącey, takowe Dylacye pozwalane być nie maią. *Co do drugiey:* Lubo Konstytucya 1775. Roku, Opiekunów dla Sierot małoletnich, a Kuratorów dla Wdów, gdy tego żądać będą, nadanie

Ccij

dozwoliła, nie wymaga przez to, ażeby Wdowy dla zwłoki sprawiedliwości żądaiąc dodania Opiekunów albo Kuratorów do Dylacyi onych dodania zabierały się. Przeto Sąd dopełniaiąc wyżey rzeczone Prawo, żądanych Opiekunów albo Kuratorów dodawać może, a odciąwszy nieprawnie żądaną Dylacyą w Sprawie postępować nakaże, ile gdy przez Rezolucyą Naszą za Zdaniem Rady dla Grodu Radomskiego na dniu iedenastym Stycznia Roku bieżącego nastąpioną, iest deklarowano, że Kuratorowie na żądanie Wdów dodani, iako opieką y rządem Substancyi nie obowiązani, *ad comparendum peremptorie* Pozwami ciągnieni być nie powinni; a Kurator nie inaczey ma być rozumiany, tylko który na żądanie Wdowy sądownie dodany będzie. *Co do trzeciey:* Prawo 1726. Roku, tudzież 1764. Uniwersałem względem Exekucyi Dekretów y Processów wytłumaczone, w ten czas tylko *non attentis novis Possessoribus* Processa exekwować nakazuie, kiedy kto swoich Dobr sprocessowanych własność, albo Possessyą przez Tranzakcyą na osobę nowego *Juris*-kwezytora wlewa; ale gdy na Dobrach sprocessowanych inny, bądź rzetelny, bądź zmowny Pretensor podobnie dostateczny podług Prawa przewiedzie Process, y wprzody, niżeli pierwszy prawnie konwinkuiący, *per traditionem* też Dobra osiędzie, ktoby z nich miał być *potior Juris*, ten nowy przypadek, iako Prawem wyraźnie nie rezolwowany, od Rady, Prawodawczey Władzy nie maiącey, rozwiązany być nie może. Nie zagradza się iednak Stronie przez to droga podług dawnieyszych Praw, o kondykt krzywdzący sprawiedliwość czynienia y nowego *per traditionem* Possessora prawnie konwinkowania. *Co do czwartey:* Lubo Prawa niższym Juryzdykcyom przesądzenie Dekretów wyższey Juryzdykcyi *sub nullitate* zabroniły, iednakże takowych Dekretów, onych exekucyi y z nich nastąpionego Processu rozeznanie do Sądu przyzwoitego należy. *Co do piątey:* Prawo 1768. Roku, titulo = *Złączenie Trybunału Koronnego* = o kommunikacyi Dokumentów uchwalone nie inaczey ma być rozumiane, tylko, że w Sprawach, bądź po zmarłey głowie, bądź między żyiącemi od lat dziesięciu zadawnionych Dylacye *Communicationis Documentorum* (iako też Prawo chce mieć) nakazywane być powinny; w Sprawach zaś dawnością swoią lat dziesięciu niedochodzących, choćby po zmarłey głowie, nie obowiązuie to Prawo, ażeby Dylacya *Communicationis Documentorum* koniecznie nakazywana bywała, ale Sąd w takowych przypadkach innych Praw y zwyczaiów (ile dowody y odwody wymagać będą) trzymać się powinien. *Co do szostey:* Nie zarzuty ale zelżywości we wszelkich Tranzakcyach są Prawami zabronione; z tego powodu Uniwersałem dnia dwudziestego drugiego Września 1775. Roku, deklarowaliśmy, że Rada Memoryałów zelżywie pisanych przyimować nie będzie; więc które w Radzie do Rezolucyi są przyięte, żadna władza Sądowa w rozeznanie onych wdawać się, tym bardziey dla niepomnożenia niespokoyności między Obywatelami, Spraw tak intentowanych do Sądu swoiego przyimować nie powinna. *Co do siódmey:* Kładzenie Pozwów zawsze z okoliczności Sprawy wynikać musi; y tak gdy będzie Sprawa Substancyi małoletnich tycząca

się,

się, Pozwy na ich Dobrach pryncypalnie kładzione, mogą być dla uwiadomienia Opiekunów y w ich Dobrach położone; ale gdy Opiekun zawsze w Sądzie stawi się, moc intentowanego Processu nie do Dobr Opiekuna, ale do Dóbr małoletniego regulować się powinna. Nie idzie iednak za tym, ażeby Opiekunowie za Pozwem na Dobrach małoletniego położonym do stawienia się w Sądzie obowiązanemi nie byli; gdyż nie mogą się legalnie exkuzować niewiadomością ci, którzy o stanie interessu, pod opieką swoią będących, zawsze y wszelką wiadomość mieć powinni.

N^ro. 119.

Dnia 28. Miesiąca KWIETNIA.

Uniwersał w Exekucyi Prawa Roku 1776. *tituló: Obiaśnienie* Legis Sumptuariæ.

WSzem w obec y każdemu z osobna, &c. Iż gdy Prawo 1776. Roku, pod tytułem: = *Obiaśnienie* Legis Sumptuariæ = w następuiących słowach: *Chcąc uskutecznić pożyteczne dla Kraiu zamysły Poprzedników Naszych, w dawnych Prawach wyrażane, względem ściśnienia zbytków, y chcąc one do teraźnieyszey sytuacyi Oyczyzny Naszey przysposobować, postanawiamy* Lege præsenti, *za zgodą Stanów Skonfederowanych: ażeby żadna Osoba* utriusque sexûs *Stanu nie-Szlacheckiego, Złota, Srebra, Pereł, Kleynotów, ani Koronek do stroiu swego nie zażywała, ani drogich Futer, to iest: Marmurków y Sobolów; tudzież, żeby Miasta y Mieszczanie (wyiąwszy Magistraty, które na to osobne Prawa maią) Szabel y Szpad,* exceptô *podróży, u boku swego nosić nie ważyli się. Nietylko zaś tymże Osobom nie-Szlacheckiego Stanu, ale w powszechności wszystkim Obywatelom Państw Rzeczypospolitey,* cujuscunque Statûs & Conditionis, *bez excepcyi rozkazuiemy: żeby nie ważyli się do ubioru Służących swoich w Liberyi, Sukna, ani Pasamanów, ani Kapeluszów, ani Czapek, ani żadney części, czyli ozdoby ubioru ich sprawować z inszych Sukien ani Materyi, iak te, które w Kraiach Rzeczypospolitey fabrykowane są; złoto zaś y Srebro na tychże Liberyach pod żadnym pretextem znaydować się nie powinno. Ten sam zakaz rozciągamy do wszelkich Mundurów, dla pieszego y konnego Zołnierza, prostego Gemeyna Rzeczypospolitey; mianowicie zakazuiemy* cujuscunque Statûs & Conditionis *Obywatelom Rzeczypospolitey, używania Skór zagranicznych do obuwia y do siądzeń, szorów y oporządzeń końskich wszelkich; tudzież zakazuiemy zażywanie Karet y Powozów wszelkich, Szkła stołowego y Farfur nie porcellanowych, za Granicą robionych. Chcąc zachęcić Kraiowe Manufaktury, a przeto uychodzącym za Granicę pieniądzom, nieiaką uczynić tamę, a Stan Rycerski y Senatorski w przyzwoitey zachować dystynkcyi, mieć chcemy: żeby na pierwszych Seymikach Gospodarskich każde Woiewództwo obrać sobie Kolor Munduru moc miało, które to Mundury,*

nie komu innemu noſić wolno będzie, tylko Senatorom, Miniſtrom, mieyſce y Radę, gdzie ſą Poſſeſſyonatami, maiącym, y Szlachcie tychże Woiewodztw; y takowe Mundury z żadnego inſzego ſukna robione być nie maią, tylko z Kraiowego; co iednak noſzenia inſzych nie mundurowych Sukien nikomu nie zagradza. Ażeby ninieyſze Prawo nie ſtało ſię okazyą Manufakturzyſtom y Rzemieślnikom Kraiu Naſzego do zbytniego podnieſienia ſzacunku towarów y robot ſwoich; przeto mieć chcemy y uſtanawiamy: aby rozrządzenie nayprzezornieyſze w tey mierze uczyniły Kommiſſye Skarbowe, co do Woiewodztw z pomocą Urzędów Woiewodzińſkich; a co do Miaſta Warſzawy, Urząd Marſzałkowſki za znieſieniem ſię z Departamentami, Policyi y Skarbowym, pod approbacyą Naſzą w Radzie Nieuſtaiącey. Rygor na nieposłuſznych, co do używania towarów zagranicznych, taki mieć chcemy: żeby ad cujusvis inſtantiam przeſtępuiący ninieyſze Prawo mógłbyć pozwany, gdy z Szlacheckiego Stanu do Grodu lub Ziemſtwa, gdy z nie Szlacheckiego Stanu, do naybliżſzego Mieyſkiego Sądu, a to pod winą na Oſoby Stanu Szlacheckiego tyſiąca Grzywien, per medium Judicio, & Accuſatori, a na Oſobę Stanu nie Szlacheckiego pięciuſet Grzywien præciſa appellatione. Ażeby ninieyſze Prawo w exekucyi ſwoiey przez zbytne przyſpieſzenie uciążliwości Obywatelom nie przynioſło, mieć chcemy: żeby dopiero à die 1ma Maij 1778. Roku ſkutek ſwóy brało; po którym terminie, ktoby oſkarżony był o używanie któregokolwiek z wyż zakazanych artykułów, oprocz dawniey kupionych ſprzętów, będzie muſiał przed Sądem dowieść, że iuż miał w własności ſwoiey przed tymże dniem pierwſzego Maia 1778. Rozrządzenie przez Kommiſſye Skarbowe y Urzędy Marſzałkowſkie wyż wſpomnione, gdy od Nas w Radzie Nieuſtaiącey approbowane zoſtaną; Uniwerſałem Naſzym ante diem primam Maij 1778. publikowane być, y moc Prawa mieć ma: do exekucyi przez Nas KROLA, za Zdaniem Rady przy Boku Naſzym Nieuſtaiącey, przychodzi, a wyż w Prawie wyrażone Juryzdykcye po znieſieniu ſię z Departamentami, Policyi y Skarbowym, uwagi ſwoie y rozrządzenia naſtąpić miane pod approbacyą Naſzą poddały, które od Nas w Radzie za zgodne z Prawem ſą uznane; przeto pozoſtaie ieſzcze oſtatnia w uſkutecznieniu tegoż Prawa czynność, abyśmy to Uniwerſałem Naſzym, za Zdaniem Rady przy Boku Naſzym Nieuſtaiącey, do wiadomości publiczney podali: Jżby wyżey rzeczonego Prawa w całey ſwoiey oſnowie, od dnia pierwſzego Maia w Roku ninieyſzym do exekucyi przychodzącego, iak nayściśleyſze naſtąpiło dopełnienie. Gdy zatym przez wyrazy tego Prawa konkurrencya niektórych towarów zagranicznych y rękodzieł ieſt uchylona, a Fabrykanci y Rzemieślnicy Kraiowi przez to ſamo większy y prędſzy odbyt ſwoich towarów y rękodzieł mieć będą, oſtrzegaią ſię więc ninieyſzym Uniwerſałem, ażeby, unikaiąc oſtrości Prawa, towary ſwoie y rękodzieła taniey, niżeli dotąd, a przynaymniey tą ſamą ceną przedawali; czego Urząd Marſzałkowſki w Warſzawie, a Kommiſſye Skarbowe Oboyga Narodów wraz z Urzędami Woiewodzińſkiemi w całym Kraiu pilnie doſtrzegać maią. Aby ieſzcze to Prawo de Lege Sumptuaria większe użytki całemu Kraiowi przynioſło, y położyło tamę zmnieyſzaiącey ſię coraz bardziey maſſie cyrkuluiących pieniędzy, przez większy dotąd wychod onych za Granicę, niżeli wchod do Kraiu, z czego nieochy-

bne całego Kraiu zubożenie, y do potrzeby nawet ściągaiących się rzeczy niedostatek wyniknąć może; z Oycowskiey około Dobra Kraiowego pieczołowitości doradzamy y miłością Oyczyzny zagrzewamy, ażeby wszyscy bez excepcyi Państw Rzeczypospolitey Obywatele, użytek Kraiu powszechny za cel założywszy, wstrzymać się chcieli od zbytkowania w stołach y winach, od sprawowania nowych ze złotem y srebrem sukien, (procz z Fabryk Kraiowych) od kupowania kleynotów, koronek, y drogich sprzętów zagranicznych; zgoła, aby się powściągnęli od wszystkiego, bez czego wygodnie żyiąc y przystoynie się nosząc, obeyść się łatwo mogą: a w tym, że pierwsze w Kraiu Osoby będą dla innych przykładem, spodziewamy się nieomylnie. Niech ta prawda za nieodbitą będzie uznana, iż nie na świetnym okazałości blasku, ale na cnotach y zaletach dobrego Obywatelstwa zacność y szlachetność prawdziwa zasadza się. List ten Nasz Uniwersał podpisaliśmy, y on wydrukowany *per copias* pod pieczęcią Rady przy Boku Naszym Nieustaiącey, z podpisem Wielebnego Sekretarza teyże Rady, po Woiewodztwach, Ziemiach y Powiatach w Prowincyach, tak Koronnych, iako y Wielkiego Xięstwa Litewskiego, rozesłać rozkazaliśmy; a dla dostatecznieyszego wszystkich Obywatelów obwieszczenia, po Grodach y Parafiach publikować zleciliśmy.

Nro. 125.

Dnia 28. Miesiąca KWIETNIA.

Rezolucya na Memoryał Ziemstwa G.

REzolwuiąc Memoryał, w którym Urodzony Sędzia Ziemski G. z Urzędu swego podaiący doprasza się wytłumaczenia Prawa w przypadkach następuiących: *Nayprzód*: Konstytucya 1768. Roku, titulô: = *Złączenie Trybunału Koronnego* = folio 221. surowo zakazała konserwacyi próżnych Spacyów w Protokułach Kancellaryów, z tym dokładem: ażeby doyźrzane takowe *spatium* nieodwłocznie lineowane było. Więc gdy *in Protocollo Perpetuitatis* od dwóch, mniey, lub więcey Kwartałów Roku nie tylko doyźrzane, lecz y do zlineowania rekwirowane próżne *spatium* po odmowionym onego zapisaniu, zapisane zostało; czyli Tranzakcya tamże zapisana ważna być może? y czyli *Susceptans* podlega karze, którey zdałby się nie podlegać, gdyby na prożnym *spatium* zapisana Tranzakcya ważną być mogła? *Powtóre*: Taż sama 1768. Roku Konstytucya, folio 225. o ważności Tranzakcyi uchwalona, te tylko *Actus bonæ voluntatis* w swoiey ważności utwierdzać zdaie się, które przez autentyczne Tranzakcye zeznane będą; czyli więc y ręczne skrypta

nie roborowane pod moc tego Prawa podpadać mogą, lub nie? My KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: Ze namienione 1768. Roku Prawo, zostawiania prożnych mieysc w Protokułach pod surowością broniące, y onych nie odwłóczne lineowanie nakazuiące, nie inny ma cel, tylko zabieżenia wszelkim trafiać się mogącym fabrykacyom, a przez podstępne Tranzakcye krzywdom obywatelskim. Przeto gdzie idzie w takowym przypadku o rozeznanie ważności Tranzakcyi, Sąd względnie na Prawa y sprawiedliwość postępować iest obowiązany. Y tak gdy Obywatel *ad Acta* przyidzie, pod tąż samą datą w Protokule zeznania Tranzakcyi swoiey rekwirować będzie, a będący przy Aktach oney przyięcia nie odmówiwszy, szczególnie tylko dla zatrudnienia swoiego zapisanie odłoży; Obywatel przyrzeczeniu onego uwierzy y oddali się, a będący przy Aktach przyrzeczoney Tranzakcyi na zostawionym nań *spatium* nie zapisze, chociażby potym po rekwirowaney Kancellacie na tym samym *spatium* tęż samę Tranzakcyą, y tak, iak była żądana, zapisał. Takowa Tranzakcya, iako od Obywatela *bona fide* rekwirowana, y szczególnie z okazyi samego Regenta albo Susceptanta w czasie nie zapisana, swoiey ważności tracić nie powinna; gdy Obywatel iaśnie y dostatecznie tego dowiedzie, że Tranzakcyą z Prawa pozwoloną pod tąż samą datą, kiedy rekwirował, żądał mieć zapisaną; że na deklaracyą Susceptanta zatrudnieniem exkuzuiącego się *bona fide* bez żadnego z onym kondyktu spuścił się; że aż do czasu oney zapisania o próżnym zostawionym na nią *spatium* żadney nie miał wiadomości, albo dowiedziawszy się nieodwłócznie oney zapisania rekwirował. Gdy zaś tak dostateczne dowody ważności Tranzakcyi na prożnym *spatium* zapisaney legalizować nie będą, ważną być nie może. Jeszcze trafić się może przypadek, że Obywatele niespodziewanie ziechawszy się, potrzebować mogą w pobliższych Aktach zeznania Tranzakcyi, a potrzebnych do tego przy sobie mieć nie będą Dokumentów; więc wtenczas, gdy Tranzakcya *ex mutuo Partium consensu* żądana *praejudicium tertii* w sobie nie okazuiąca dla nie mienia przy sobie Dokumentów *in forma* w Protokule zapisana być nie może, *Transigentes* na spacyach podpisywać się mogą, z wyrażeniem na iakową Tranzakcyą dla nie mianych Dokumentów to *spatium* podpisuią, a w onych przytomności Susceptant tę Tranzakcyą *à capite spatii* zapisaniem Komparycyi y zwykłey formy zacznie, resztę *spatii* na to tylko zostawaiąc, co bez reprodukcyi Dokumentów nie odwłócznie zapisane być nie może, albo nie powinno. Na marginesie zaś karty wzdłuż całego mieysca zaczętey, a nie dokończoney Tranzakcyi, Susceptant ręką swoią powinien dokładnie opisać treść być maiącey Tranzakcyi, y umowiony *cum Transigentibus* wyrazić termin, na który do zupełnego zapisania Tranzakcyi Dokumenta produkować maią, y który nigdy dłuższy nad niedziel sześć *ab Actu* podpisanego mieysca rachowanych naznaczony być nie ma. A gdyby *Transigentes* umowionego y w Protokule wyrażonego terminu uchybili, takowe *spatia* na terminie Susceptant kancellować powinien; a w tymże samym Protokule pod Aktem uchybionego terminu, przyczynę takowey Kancellaty zapisać ma, pod rygorami Prawa

mi Prawa 1768. Roku. Inne zaś wszystkie Tranzakcye, któreby pod iakimkolwiek pretextem oprócz wyżey wyrażonych przypadków na *spatium* prożnym w Protokule pod zeszłą datą zostawionym zapisane były, ważne być nie mogą: a to na mocy wezwanego Prawa, które, gdy takowe *spatia* kancellować nakazuie, przez to samo zapisywane na nich Tranzakcye, iako podstępne, y zawsze kogo krzywdzić muszące, chce mieć za nieważne. A iako wszelkie Kancellarye do sprawowania wiernie y pilnie Urzędu swoiego Prawami są obowiązane, chociażby Tranzakcya na prożnym *spatium* zapisana za ważną uznana była, zawsze Aktami Rządzący za zostawione w Protokułach *spatia*, iako wyraźnemu Prawu sprzeciwiaiący się, surowościom onego podlegać powinni. Zeby zaś często rzeczona 1768. Roku Konstytucya dokładnieyszą w tey mierze miała exekucyą, maią być rekwirowane wszelkie Juryzdykcye y onych Kancellarye, ażeby Rządzący Aktami przygotowany na Protokuły w Sexternach, bądź w większych Woluminach, papier, Prezesom Juryzdykcyi swoiey wprzody podawali; którzy zostawuiąc iednę z początku na tytuł Protokułu kartę, a drugą na końcu onego, inne wszystkie karty po obydwòch stronach *á numero primo usq; ad ultimum*, liczbą znaczyć będą, wyraziwszy na ostatniey karcie kart liczbę, y na którym numerze kończą się, podpisywać maią. Y te Sexterny, czyli Wolumina maią być sznurkiem przez wszystkie karty przewlekane, a końce sznurków pieczęcią Prezesa do karty przypieczętowane. Dopiero potym onych Regenci y Susceptanci do przyięcia wszelkich Tranzakcyi zażywać maią. A każdy takowy Sextern, lub Wolumen zapisawszy, nieodwłocznie, ile być może, Prezesom swoim okazywać będą; którzy dokładną onego uczyniwszy rewizyą, gdzieby na końcu mieysca w Protokule próżne zostawały, własną ręką kancellować maią. A gdzieby w śrzodku Protokułu na iakikolwiek naymnieyszey Tranzakcyi Zapis prożne mieysca znaleźli, podobnie one skancellowawszy, podług Prawa 1768. Roku, karać każdy Sąd iest obowiązany. Co się tycze drugiego przypadku, są iasne namienionego 1768. Roku Prawa wyrazy, że tylko Donacye, Zapisy, Zastawy, Intercyzy, Kwity, y inne wszelkie *Actus bonæ voluntatis* autentycznie nastąpione, to iest, w Xięgach zeznane, albo tamże roborowane, wieczyście trwałe y niewzruszone, a przeto żadney kognicyi nie podlegaiące, są deklarowane. Wszelkie zaś *Actus bonæ voluntatis* tylko na piśmie ręcznym wyrażone y nieroborowane, iako mocą tego Prawa nie utwierdzone, Sądowey kognicyi podlegać mogą. A które wyraźnemi Prawami nie są zabronione, takowych, (z tey tylko samey przyczyny) że nie są autentyczne, y na ręcznym piśmie wyrażone, gdy inney przyczyny nieważności w sobie mieć nie będą, ważność naruszana być nie powinna.

N^ro. 132.

Dnia 1. Miesiąca MAJA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego B.

REzolwuiąc Memoryał, w którym U. B. doprasza się rozwiązania następuiącey wątpliwości: Czyli Opieka po zmarłych Rodzicach, Brata nad rodzeństwem życzącym go sobie y *pignus* dostateczne maiącego w iedney onegoż osobie, za dostateczną Opiekę rozumianą być ma? My KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: Ze podług Prawa 1420. Roku, fol: 71. titulô: = *De Orphanis, qui judicio vexantur* = Opiekunowie od Oyca Dzieciom naznaczeni, po śmierci onego przez naybliższych Krewnych oddaleni być nie mogą. A gdy bez naznaczonych podług tego Prawa Opiekunów zostaią małoletni, w ten czas Juryzdykcye Sądowe podług Prawa 1775. Roku, fol: 69. titulô: = *Ubespieczenie Sierot y Wdów* = *attenta proximioritate* Krewnych, razem *pignus* do odpowiedzenia maiących, dla pozostałych bez Opieki małoletnich maią moc dodawać Opiekunów, y z mocy tego Prawa kognicya *proximioritatis & sufficientiæ pignoris* do Sądu należy; który gdy w takowym przypadku postrzeże iaką wątpliwość, po rozwiązanie oney uda się; a My za Zdaniem Rady damy swoią Rezolucyą.

N^ro. 144.

Dnia 12. Miesiąca MAJA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego J.

REzolwuiąc Memoryał, w którym U. J. Pisarz Grodz: P. z Urzędu swoiego doprasza się wytłumaczenia Prawa Roku 1726. Deputatom Trybunału Dobr nabywać *stante functione* zakazuiącego: Czyli to Prawo *utrumque Collegium* Deputatów Swieckich y Duchownych *ligare* powinno? oraz, czyli y Dobr Mieyskich nabywanie zakazuie? My KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: Ze wyżey rzeczone Roku 1726. Prawo, folio 420. titulô: = *Trybunał Głôwny Koronny* = w następuiących wyrazach będące: „ waruiemy y „ to, ażeby Marszałkowie y Deputaci podczas Funkcyi swoiey za-

„ dnych Dobr, ani Dziedzictwem, ani iakimkolwiek sposobem nie „ nabywali, ani kontraktowali *in ordine* do nabycia, (oprócz Arendy „ dla wygody swoiey,) *sub nullitate* Tranzakcyi, które *pro cassabilibus* „ mieć chcemy „ z generalności, ani Deputatów Duchownych, ani nabywania Dobr Mieyskich nie excypuie; przeto nie inaczey ma bydź rozumiane, tylko, że wszystkim, tak Swieckim, iako y Duchownym Deputatom, Sędziom Trybunalskim, wszelkich Dobr, bądź Ziemskich, bądź Mieyskich, lub inney iakieykolwiek natury nabywać, o nie kontraktować *stante functione* onych, pod nieważnością Tranzakcyi zakazało.

Nro. 152.

Dnia 19. Miesiąca MAJA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego Alexandra y Odpowiedź U. Andrzeia.

NA Memoryał U. Alexandra, w którym twierdząc, że Sprawa iego z Urodzonym Andrzeiem przez Kommissyą z Seymu 1775. Roku wypadła sądzona, gdy potym do Trybunału na mocy ostatniego Prawa 1776. Roku wprowadzona była, Trybunał Koronny bez komparycyi Sukcessorów Urodzonego T. do tey Sprawy należących, uciążliwy dla U. Alexandra ferował Dekret. Doprasza się przeto, aby Exekucya takowego Dekretu (ile przeciw Prawu 1776. Roku, same tylko Dekreta oczywiste y *ex seriis Partium controversiis* ferowane utwierdzaiącemu, zapadłego,) wstrzymana została. Niemniey na Odpowiedź U. Andrzeia, w którey twierdząc, że Sprawa, którą Urodzony Alexander między sobie y Sukcessorów U. T. dzieli, była Sprawą samego tylko Urodzonego Alexandra, za którego pieniądze Urodzony T. ponabywał zmównie wlewków Prawa na dług przez Urodzonego Alexandra Urodzonemu Andrzeiowi winny, a zatym, że Dekret na stawanie U. Alexandra zapadły, iest oczywisty; doprasza się, aby stosuiąc się do wyż rzeczonego 1776. Roku Prawa, tenże Dekret został w swey mocy niewzruszony. My KROL za Zdaniem Rady &c. następuiącą daiemy Rezolucyą: Że Prawo 1776. Roku, titulô: = *Deklaracya o Kommissyach y Remissach &c.* = w następuiących wyrazach będące: „ a iak raz za„ padnie Dekret finalny *ad comparitionem Partium ex seriis controversiis*, lub po iedney Kondemnacie na drugim Terminie kontuma„ cyalny w Trybunale &c. ten iuż niewzruszony nigdy y nigdzie „ zostanie;„ nie inaczey ma być rozumiane, tylko, że Sprawy z Kommissyi Prawami Seymu 1775. Roku uchwalonych *ad Fora com-*

petentia wyżey namienionym Prawem odesłane, gdy tamże *ex seriis Partium controversiis* finalnie lub po iedney Kondemnacie na drugim Terminie kontumacyalnie rozsądzone zostaną, żadnym sposobem, nawet w innych przypadkach Prawem pozwolonych, ani *ex vi Legis*, ani *ex vi noviter repertorum documentorum* wzruszane być nie mogą.

Nro. 159

Dnia 22. Miesiąca MAJA.

Rezolucya na Memoryał Ziemstwa K.

REzolwuiąc Memoryał, w którym Sąd Ziemski K. doprasza się rozwiązania następuiącey w Prawie wątpliwości: Czyli Prawo 1768. Roku *de noviter repertis Documentis* uchwalone, do samych Dekretów Trybunalskich przystosowane, ma się rozciągać y do Dekretów Kommissyinych, Trybunałowi Koronnemu pod Rezolucyą przez Konstytucyą 1776. Roku poddanych? My KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: Ze wyżey wyrażone Prawo 1776. Roku, w wyrazach będące: „ a iak raz zapadnie Dekret finalny *ad comparitionem Partium ex seriis controversiis*, lub po iedney Kondemnacie na „ drugim Terminie kontumacyalny w Trybunale &c. ten iuż nie „ wzruszony nigdy y nigdzie zostanie; „ nie inaczey ma być rozumiane, tylko, że takowe Dekreta, ani *ex vi Legis*, ani *ex vi noviter repertorum documentorum*, ani żadnym innym sposobem wzruszane być nie mogą. A iako są tymże poźnieyszym Prawem z pod mocy Konstytucyi 1768. Roku wyięte, tak żaden Sąd w poznanie onych z mocy tego Prawa 1768. Roku, wdawać się nie może.

Nro. 167.

Dnia 7. Miesiąca MAJA.

Uniwersał względem Borów y Lasów w Koronie y w Wielkim Xięstwie Litewskim.

WSzem w obec y każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, przy ofiarowaniu Łaski Naszey KROLEWSKIEY wiadomo czyniemy: Jako dostatki Państw, nie tylko na Rządzie dobrym, Sprawiedliwości, wolnym Handlu, ale y na Gospodarstwie Obywatelów

zasadzaią się, tak, gdy wszystko, cokolwiek obfitość w Kraiach Rządowi Naszemu powierzonych pomnożyć może, Nas KROLA y Radę przy Boku Naszym Nieustaiącą zatrudnia; nie może Nas nie zastanawiać y ta część Gospodarstwa Kraiu naszego, która konserwacyą Borów y Lasów za cel ma. Przeto, gdy z niemałym nieukontentowaniem Oycowskiego serca Naszego wiele odbieramy żażaleń, że Obywatele Państw Rzeczypospolitey żadnego pomiarkowania w wyrąbywaniu Borów nie zachowuią, ale uwodzeni nadzieją nietrwałych zysków bez rożnicy y porządnego wydziału razem Lasy własne pustoszą; z drugiey strony, Ludzie swawolni y Pasterze, zapalaiąc stare wrzosy po Lasach, przez szerzący się tym sposobem ogień nietylko własnych Panow, ale y Sąsiedzkie Bory w niebespieczeństwo wprowadzaią, tak dalece, że naywiększa Obywatelów przezorność nie potrafi Lasów swoich od takowego zachować pożaru; przez ten zaś nieporządek powszechny y niebaczność niektórych Gospodarzów nie tylko Dziedzice y Possessorowie w szczególności, ale y Kray cały w ogulności nayistotnieyszych do gospodarstw potrzeb pozbawionym być może; zapobiegaiąc tedy tak szkodliwey nadal Kraiowi całemu Borów y Lasów ruinie, a Naszą Oycowską o uszczęśliwienie Obywatelów zaspakaiaiąc troskliwość, uznaliśmy potrzebę tym Listem Uniwersałem Naszym, za Zdaniem Rady przy Boku Naszym Nieustaiącey, ostrzedz wszystkich Obywatelów Państw Rzeczypospolitey, tak Possessorów Dobr Naszych KROLEWSKICH y Duchownych, iako y Dziedziców Dobr Ziemskich w Koronie y W. Xięstwie Litt: ażeby, unikaiąc rygoru Praw przeciwko wypalaiącym y pustoszącym Bory stanowionych, mianowicie Statutu Władysława Jagiełła, Roku 1420, fol: 80. tit: = *De arvipirio & incendio Sylvarum* = Statutu Jagiellona, w tymże Roku, fol: 77. tit: = *Quatuor Articulos Capitaneus, seu ejus Judex judicabit* = Statutu Kazimierza Wielkiego, Roku 1347. fol: 35. tit: = *Plantationes & Insertiones, Pomarii destruentes & evellentes* = niemniey Konstytucyi Koronnych, Roku 1607. fol: 1620. pod tytułem: = *O Borach y Lasach Podlaskich* = Roku 1647. fol: 127. pod tytułem: = *Puszcz w Woiewodztwie Mazowieckim ochrona* = tegoż Roku, fol: 129. pod tytułem: = *Bory, Lasy* = Roku 1676. fol: 395. pod tytułem: = *O Borach y Lasach* = a w Statucie W. Xięstwa Litewskiego, w Rożdziale dziesiątym, Artykule trzecim y siedmnastym, pod tytułem: = *O Pożarach w Puszczach y Lasach* = nie ważyli się wypalać Borów y Lasów, y tego pilnie dostrzegali, ażeby Ludzie ich y Pasterze, za których podług Prawa w odpowiedzi zostawać będą, podobnych, iak dotąd trafiało się, w Borach y Lasach nie wzniecali pożarów, a wznieconym, mimo wszelką ostrożność, przez prędki ratunek rozszerzać się nie dopuszczali; ażeby zaś Prawa wyżey wyrażone y Rozrządzenia Nasze na fundamencie tychże Praw w ninieyszym Uniwersale umieszczone, tym prędzey y skuteczniey dopełnione zostały, zalecamy Urzędom Grodzkim, do których Sądu exekucya kary na nieposłusznych Prawom tym, podług namienionego Statutu Jagiellońskiego, należy, aby pokrzywdzonym przez wypalenie Borów iak nayprędszą czynily sprawiedliwość, a przestępców podług opisu Praw y

Ff

Konstytucyi szczegulnych, wielu Woiewodztwom w tey mierze służących, *ad cujusvis instantiam*, karali. A że nie dosyć iest, dla pomyślności Kraiu y okazania dobrego obywatelstwa, to tylko czynić, co Prawa Kraiowe nakazuią, ale prócz tego iest obowiązkiem każdego Obywatela, dokładać się z ochoty y gorliwości własney do Dobra publicznego, chociaż do tego, przez co użytecznym być może, Prawa go wyraźnie nie obowięzuią; przeto, gdy z wielu miar o tey powolności Obywatelów Rzeczypospolitey przeświadczeni iesteśmy, przekładamy im nieodbitą potrzebę pilnieyszego, niż dotąd, gospodarstwa w utrzymaniu Borów y Lasów, y ułożenia stałego raz nazawsze porządku, podług którego w wydzielonych tylko przez Dziedziców y Possessorów częściach, a nie we wszystkich razem Borach, drzewo na opał y na handel ma być wyrąbywane; gęste bowiem przykłady wyciętych z gruntu y wypalonych Borów, osobliwie po nadrzekami spławnemi znayduiących się, każą się lękać przezornemu rządowi, ażeby przez dalsze zaniedbanie tey części gospodarstwa, Kray cały z drzewa, nawet do potrzeb koniecznych, nie był ogołocony; z tych więc powodów celem dobrego porządku y powszechnego użytku zagrzewamy Dziedziców y Possessorów Dobr Ziemskich y Duchownych, a Possessorom Dobr Naszych KRÓLEWSKICH wyraźnie zalecamy, aby Borów y Lasów, które w Dziedzictwie lub Possessyi swoiey maią, przez nieporządne wyrąbywanie nie pustoszyli, ale przykładem nayrządnieyszych Kraiów y z obowiązkow Possessorom Dobr KROLEWSKICH Prawami przepisanych, nayzdatnieysze tylko do zrębu części Borów wyznaczali, a które dla potrzeb dalszych y wygody całego Kraiu konserwowane być powinny, konserwowali. List ten Nasz Uniwersał, za Zdaniem Rady przy Boku Naszym Nieustaiącey, Ręką Naszą podpisany, wydrukować rozkazaliśmy, y on *per copias* pod Pieczęcią Rady Naszey, z podpisem Wielebnego Sekretarza teyże Rady, po Grodach w Koronie y Wielkim Xięstwie Litewskim rozesłać, a dla pewnieyszey wszystkich wiadomości po Parafiach z Ambony publikować zaleciliśmy.

Nro. 169.

Dnia 2. Miesiąca CZERWCA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego Jozefa.

REzolwuiąc Memoryał, w którym U. Jozef Podsędek K. z Urzędu swoiego doprasza się wytłumaczenia Prawa w następuiących okolicznościach: *Pierwszey:* Ponieważ Rezolucya Nasza za Zdaniem Rady pod dniem 22. Miesiąca Lipca 1777. Roku, na

Memoryał Urodzoney B. nastąpiona, ma w swoim brzmieniu: że Dekreta Kontumacyine Zagraniczne nie podpadaią pod Prawo Traktatowe, w Akcie osobnym, Artykule VI. położone, y że w Sprawach o Grunta z Kordonu do Kraiu powrócone, y o wszelkie wynikaiące ztąd pretensye, w Kraiu *in Foro competenti* rozprawić się należy; iak więc te *Forum competens* ma być rozumiane, czyli za Sądy *primæ Instantiæ*, czyli za Trybunał? *Drugiey*: Gdy Prawo 1768. Roku, fol: 218, titulo: = *Złączenie Trybunału Koronnego* = Sądom *primæ Instantiæ* dopiero *à definitiva Sententia* Appellacyi dopuszczać nakazało; czyli Sąd *primæ Instantiæ*, przyznawszy u siebie *Fori competentiam* dla wprowadzoney Sprawy *post recessum* Strony tę excepcyą czyniącey, na drugim terminie *ad oppositionem prosecutionis de gravamine*, może prawnie czynić Remissę do Trybunału? czyli też na fundamencie rzeczonego 1768. Roku Prawa, dalsze rozsądzenie Sprawy kontynuować iest obowiązany? My KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: *Co do pierwszey*: Że w podobnym przypadku Sprawy do Sądu przychodzące z natury swoiey *de competentia Fori* rozeznawane być powinne, y ieżeli po czasie powróconych przez ostatnią Demarkacyą do Kraiu Polskiego Gruntów, *primo intuitu* do sądzenia przychodzą; podług Praw 1726. y 1768. Roku do Sądów *primæ Instantiæ* intentowane być maią. *Co do drugiey*: Gdy który Sąd *primæ Instantiæ* przyzna u siebie dla wprowadzoney Sprawy *Fori competentiam*, chociażby Strona oppozycyą prozekucyi *de gravamine* czyniła; dopełniaiąc Prawa 1768. Roku, finalnie decydować nakazuiącego *post agnitum Forum*, daley w rozsądzeniu Sprawy postępować powinien.

Nro. 170. *Sub Litera A.*

DNIA 2. MIESIĄCA CZERWCA.

Rezolucya na Memoryał U. Józefa.

REzolwuiąc Memoryał, w którym U. Jozef Sędzia Grodzki D. doprasza się rozwiązania wątpliwości następuiącey: Czyli Sprawy expulsyine z Dobr natury Królewskiey, tak w Miastach, iako też Dzierżawach, y Wsiach, zgoła wszelkiego rodzaiu Dobrach, *Juris Regii* nadarzaiące się w Sądach tylko Zadwornych sądzone y konkludowane być maią? a znowu z Dobr natury Ziemskiey dziedzicznych, Sprawy expulsyine do Sądów Ziemskich, lub Grodzkich, albo Trybunalskich tylko należeć powinny? My KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: Ponieważ Ordynacya Sądów Naszych Zadwornych Koronnych Prawem 1764. Roku na Seymie *Coronationis* utwierdzona, ma w sobie Regestr expulsyiny, do sądzenia Spraw *Expulsionis* z Dobr Królewskich wyznaczony; więc,

z mocy tego Prawa Sprawy expulsyine gdy kto kogo (kwestyonuiąc uprzywileiowane Prawa) z Dobr Krolewskich wygania, takowe Sprawy w Sądach Asseslorskich Koronnych sądzone być maią. Toż się ma rozumieć o Dobrach Ziemskich, iż z nich wygnany w Sądach Ziemskich sprawiedliwości poszukiwać powinien.

Nro. 170. *Sub Litera B.*

Dnia 2. Miesiąca CZERWCA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego Jozefa.

REzolwuiąc Memoryał U. Jozefa Sędziego Grodzkiego D. z Urzędu swego podaiącego do rozwiązania następuiące wątpliwości: *Pierwszą*; Ponieważ Konstytucya 1768. *inter materias Status*, fol. 101. §. = *Nigdy* = Sprawy o wykupno Dobr, przed innemi Sprawami sądzić zaleciła; więc na ostatniey Grodu D. Kadencyi mocą tego Prawa wniesiona była do Sądu Illacya z zapytaniem: do którego Regestru takowe Sprawy wpisywać się powinny? Ponieważ *ordynaryiny* blisko tysiącem Wpisów zawalony, *taktowy* zaś y *poenalium* zdaią się być nieprzyzwoite, a z *remissoiwego*, (w który Sprawy z Trybunału tylko odsyłane wpisuią się, y *ante alias Causas* do sądzenia brane bywaią,) lubo nayzręczniey takowe Sprawy sądzićby się mogły, iednak, że Grodu w tey mierze Rezolucya niedostatecznie wstrzymałaby upornych y piennych od zażaleń y przedłużenia z tey okazyi procesow; zaczym Sąd Grodzki D. doprasza się o przystosowanie tego przypadku do rzeczonego Prawa, y naznaczenie, w który Regestr Sprawy exempcyine wpisywane być maią. *Drugą*: Znacznieysza część Obywatelów nędznych y ubogich, prawuiąc się między sobą częstokroć o Złotych Trzydzieści, albo mniey, po zyskanym Dekrecie *solutionis* y otrzymaney na terminie publikacie, łatwieyszą mieli przedtym drogę znalezienia satysfakcyi przez Tradycyą Officyalisty z Grodu właściwego; teraz zaś udaiąc się do Trybunału po Dekret *Executionis*, którego wyrobienie Złotych 54. kosztuie, a *litis expensæ* nigdy nie przysądzaią się, dwoie tyle tracić muszą, niżeli odbiorą, co im należy; zaczym Grod D. przez Prawo obowiązany do pomagania sierotom y ubogim Szlachcie, doprasza się deklaracyi, iżby przynaymniey Sprawy *minoris importantiæ*, Summy Tysiąca Złotych nie przenoszące, bez udawania się po Dekret *Executionis* do Trybunału przez właściwe Urzędy Grodzkie exekwowane być mogły. *Trzecią*: Według zwyczaiu Woiewodztwa Podlaskiego, z każdey Włoki Taryffowey w Dobrach Ziemskich, gdzie zaszły kompozycye dziesięciny, po kopie żyta y tyleż iarzyny Księża Plebani wybieraią: lecz że Taryffy między

sobą

sobą nie zgadzały się, ponieważ napisano było w iedney, że Wieś Macieiów Włok kilkadziesiąt posiada, w drugich zaś, że tylko kilka; więc Sąd naznaczył Kondescensyą dla wywiedzenia się, według któtey Taryffy Ziemia znosi y opłaca publiczne ciężary, tudzież dziesięciny; aby według teyże y z Macieiowa przysądzona została. Officyaliści Ziazdowi od oboiey Strony sprowadzeni zgodzili się: że Wieś Macieiów, podług używanych Taryff, tylko Włok kilka posiada; lecz że słowo było dołożone w Taryffie, = *osiadłych* = wyniknęła między niemi Kwestya z tłumaczenia Uniwersałów dawnych Poborowych, na Seymach kilkudziesiąt uchwalonych, w których ponieważ wyrażono, że z każdey Włoki osiadley po Złotemu, z szlacheckiey po pół-Złotego, z pustey y pasżney po Groszy 10, &c. Posessorowie płacić powinni; więc Officyalista Plebański wnosił sobie, że gdy dwoie tyle Poboru brano z Włoki osiadłey, iak z szlacheckiey, więc też dwa razy być większą musiała Dziesięcina. Zaś Officyalista z strony Dziedzica rozumiał: że Stany Rzeczypospolitey maiąc wzgląd na ubogą Szlachtę y prerogatywę ich Stanu, tudzież, że swoię cząstkę roli własną ręką uprawiać musieli; tylko połowę na nich włożyły podatku tego, iaki dawali Panowie Włoki swoie poddanemi osiadłe maiący. A zatym pierwszy po dwie kopy żyta, y tyleż iarego zboża, z każdey Włoki dawać naznaczył, w rozumieniu, iż są dla słowa = *osiadłe* = dwa razy większe; drugi zaś tylko po iedney kopie żyta, y tyleż iarzyny, według okolicy tameczney y Dekretu (z mocy którego sądzili) dawać postanowił; który więc z nich lepiey Prawo rozumiał, y Uniwersały Poborowe? My KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: *Co do pierwszey*: Ponieważ toż samo 1768. Roku Prawo, tak Sprawy o wykupno, iako też y Regestr remissowy *ante omnes Causas* brać do sądzenia nakazuie; przeto wykonane będą onego obydwa przepisy, gdy Sprawy *exemptionum* do Regestru remissowego wpisywane, y z niego do sądzenia wołane będą. *Co do drugiey*: Wyidzie Rezolucya Nasza, za Zdaniem Rady, przez Uniwersał deklarować się maiąca. *Co do trzeciey nakoniec*: Przypadek opisany pokazuie wyraźnie, że się Osoby w sądzeniu takowey Sprawy rozpisały; więc gdy Sąd takowy rozpis rozeznawać maiący znaydzie przyczyny wątpliwości y porozwiązanie oney uda się, w ten czas z Radą Nieustaiącą rezolwować będziem.

N^ro. 172.

DNIA 2. MIESIĄCA CZERWCA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego Stanisława.

REzolwuiąc Memoryał, w którym U. Stanisław doprasza się wytłumaczenia Prawa w pytaniach następuiących: Czyli Prawo

1768. Roku, w Sprawach zadawnionych do Ziemstw lub Grodów przychodzących, kommunikacyą Dokumentów do przyszłey Kadencyi ostrzegaiące, szczegulnie na Ziemstwa y Grody napisane, w Sprawach (które powagą Seymową Roku 1775, do Trybunału po zupełne *summario Processu* rozsądzenie odesłane) zaś Prawem Roku 1776. titulô: = *Deklaracya o Kommissyach y Remissach &c.* = tamże pozostałe, do Trybunałów (gdzie Prawo 1726. Roku, komportacyi czynić zabrania) ściągać się może? lub też z względu osobnego Prawa na Trybunały, co do przypadku tego, Roku 1726. napisanego, w tych wyrazach: „ w Sprawach *Juris* zaczynaiących się, „ do Trybunału *in primo termino* przychodzących, dla skrócenia Processu y zabieżenia zagęszczonym *de noviter repertis Documentis* Dekretów Trybunalskich wielą Praw obwarowanych wzruszaniom, „ mieć chcemy: ażeby Strony *litigantes* wzaiemnie sobie Summaryusze dawały przed Sprawą, które Marszałek Trybunalski, albo „ przy Lasce będący podpisać ma „ na kommunikacyi przed przypadnieniem Sprawy Dokumentów Summaryuszu kończyć się powinno? y czyli Senator lub Poseł w Sprawie przez Seym 1776. Roku, do Trybunału dla przyśpieszenia Stronom sprawiedliwości odesłany, z przyczyny nadchodzącego Seymu, *beneficiô suspensionis gaudere* może? lub też takowe *beneficium* z powodu Seymowego odesłania, a w nim zapewnionego przyśpieszenia sprawiedliwości uchodzić? My KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: Ze wyżey rzeczone 1726. y 1768. Roku, Prawa w iasnych wyrazach żadnego tłumaczenia nie potrzebuią. Przyczyny zaś kommunikacyi albo komportacyi Dokumentów przed Sądem Trybunału Koronnego, nie tak z mocy wyżey namienionych Praw, iako z okoliczności Interessu y Sprawy wynikać mogą; dla czego ta Instancya mocy y rozeznaniu, wedle Praw temuż Sądowi Trybunalskiemu służących, podlega. *Co do drugiego*: Już iest dawnieyszą Rezolucyą Naszą, za Zdaniem Rady, deklarowano: że ani Senator, ani Minister, ani Poseł, *beneficiô suspensionis* pod czas następuiącego y agituiącego się Seymu w żadnych Sądach y Sprawach prawnie zasłaniać się nie może, ani od stawania tamże excypować w Sprawach takowych, gdzie onego osobistości konieczney Prawa nie wymagaią.

Nro. 173.

Dnia 2. Miesiąca CZERWCA.

Rezolucya na Memoryał W. R.

NA Memoryał, w którym Wielm: R. Marszałek Trybunału Lit: twierdzi: Ze, iako obowiązany sprawowaniem Urzędu Marszałkowskiego, nie będzie mogł stawać w Sądzie y rozprawiać się w

Sprawach osobistości onego wymagaiących; doprasza się przeto, aby na mocy Konstytucyi 1726. tudzież drugiey 1764. Roku, wyszedł List Rekwizycyonalny do Subselliów Koronnych, aby te, agitować się maiące przed sobą Sprawy, niemniey Akta Kondescensyine do czasu zakończenia funkcyi Marszałkowskiey tegoż Wielmożnego R. wstrzymały; My KROL, za Zdaniem Rady &c. tę daiemy Rezolucyą: Ze iako wyżey wyrażone 1764. Roku Prawo dla Senatorów, Ministrów, y Posłów na Seymie będących, daie *beneficium suspensionis* od stawienia się przed wszelkim Sądem w Sprawach osobistości wyciągaiących, tak podobnie Wielm: R. Marszałek Trybunału Litewskiego na Urzędzie publicznym będący y pierwszeństwo trzymaiący *eódem benefició gaudere* może, ale tylko w tych Sprawach, w ktòrych Prawa wyraźne iego osobistości wyciągaią.

Nro. 194.

Dnia 12. Miesiąca CZERWCA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego Adama.

REzolwuiąc Memoryał, w ktòrym U. Adam doprasza się wytłumaczenia Prawa 1776. tituló: = *Deklaracya o Kommissyach y Remissach &c.* = Sprawy Kommissyine Ziemskie do Trybunału odsyłaiącego, w słowach: „ a iak raz zapadnie Dekret finalny *ad comparitionem partium ex feriis controversiis*, lub po iedney Kondemnacie na „ drugim Terminie Kontumacyalny w Trybunale, ten iuż niewzruszony nigdy y nigdzie zostanie „ z których słów wynika wątpliwość następuiąca: Kiedy na pierwszym Terminie iedna Strona skondemnuie drugą, a ta skondemnowana wyniosszy potym swoy termin, stawa naprzeciw Stronie kondemnuiącey, iuż potym nie stawaiącey; czyli takowy Termin Strony skondemnowaney ma się rozumieć za pierwszy, czyli iuż po owey Kondemnacie przez Stronę kondemnuiącą otrzymaney, za drugi Termin, tak, iżby na tym terminie Dekret finalny Kontumacyalny mógł wypadać, albo nie? My KROL za Zdaniem Rady &c, deklaruiemy: Ze dopiero wspomnione Prawo 1776. Roku, w słowach: „ po iedney Kondemnacie „ na drugim terminie (Dekret) Kontumacyalny w Trybunale „ ma być tak rozumiane: że gdy Strona pozywaiąca na Stronie zapozwaney, a do Sądu nie stawaiącey, na pierwszym Terminie zyska Kondemnatę; na drugim zaś Terminie na teyże samey Stronie zapozwaney, y znowu nie stawaiącey otrzyma Dekret Kontumacyalny w Trybunale, ten iuż, podług wyrazów Prawa, niewzruszonym nigdy y nigdzie zostanie. Dla tego y ten, który na pierwszym Terminie był skondemnowany, w przody Kondemnatę na nie stawaią-

cym otrzymywać powinien, a potym dopiero Dekret na pierwszey lub drugiey Strony aktorstwo, chociażby *in Contumatiam* otrzymany, z mocy wyżey wyrażonego Prawa nigdy y nigdzie wzruszony być nie może.

Nro. 219.

Dnia 12. Miesiąca SIERPNIA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego Szymona.

REzolwuiąc Memoryał, w którym U. Szymon doprasza się wytłumaczenia wątpliwości Prawa w tym przypadku: Andrzey służył lat kilka za Ekonoma u Piotra w Dobrach iego Koronnych; gdy do zdawania rachunków Panu swemu przyszło, zawiniony poczynionemi wielą w Dobrach szkodami, sprzęty swoie y zbior cały do Szwagrów swych w Litwie mieszkaiących taiemnie poprzewoził, y sam niedokończywszy rachunków tamże uiechał, nie chcąc więcey na naypowolnieysze rekwizycye Pana swego powrócić. Piotr nie wchodząc w roztrząśnienie dalsze wydatków, szczegulnie Regestra podane obrachowawszy wynalazł, że Andrzey gotowego grosza kilkadziesiąt Tysięcy sobie przywłaszczył y winnym pozostał. Jest tedy *pierwsze* załącego się zapytanie: Jeżeli Sługa w takowym sposobie, iak Andrzey w powierzonych Dochodach Panu zaszkadzaiący, y taiemnie z Woiewodztw Koronnych, w których miał dyspozycyą, do Litwy uchodzący, a dostateczney na szkody odpowiedzi nie maiący, tak iak innego gatunku uszkodziciele imany na każdym mieyscu y do Sądu stawiony być może? *Do tego,* Matka y Szwagrowie Andrzeia pomagaiąc do przewożenia się iemu, y przyimuiąc do schowania uwiezione sprzęty, czyli ściągaią społeczność na siebie szkody Piotra? Y lubo takowe przewiezienie na grunt Litewski nastąpiło, gdy iednak ciż Szwagrowie Andrzeia, u których on iest przyaresztowany, maią Possessye w Koronie, z tych tedy czy mogą być pozwanemi do Zwierzchności Koronney? Aże Andrzey nie zważaiąc na Prawa, iż te osiadłych aresztować bronią, ważył się na Osoby, acz w usługach Piotra będące, lecz Possessye Ziemskie y Urzędy posiadaiące, zanosić areszt, y do Ksiąg Koronnych wpisywać y zeznawać, iest *ostatnim* zapytaniem się tegoż Urodzonego Szymona, który Sąd Koronny czyli Litewski, dla dochodzenia Eliminacyi z Ksiąg Koronnych oczerniaiącego przez wzięcie dobrey sławy aresztu iest przyzwoitym? My KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: Że gdy Sługa pokrzywdził swego Pana przez Rząd Dobr w Koronie będących, gdy iego Krewni, u których z maiątkiem swoim został aresztowany, do Koronney należą Juryzdykcyi, o stawienie aresztowanego y za poprzedzaiącemi rachunkami o usprawiedliwienie się z Rządu Ekonomicznego pozywani y tamże sądzeni bydź mogą, gdzie y Sprawa o nienależyte Possessyonata y Urzędnika aresztowanie intentowana być może.

Nro 220.

Nro. 220.

Dnia 12. Miesiąca SIERPNIA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego Macieia.

REzolwuiąc Memoryał, w którym U. Maciey doprasza się wytłumaczenia Prawa 1581. Roku, w Statucie W. Xięstwa Litewskiego umieszczonego, w następuiącey okoliczności: wzmiankowane Prawo, titulô: = *Trybunał Obywatelow Wielkiego Xięstwa Litewskiego* = §. = *Sposob obierania Sędziow* = mówiąc w słowach: „ ku temu, ieśliby „ któremu z tych Głownych Sędziow iego własna tamże u Sądu „ Głownego Sprawa przypadała, tedy drudzy Sędziowie odprawo- „ wać tę iego Sprawę maią, a on sam przy wotowaniu tey Sprawy „ swey być nie ma, ale powinien będzie precz wyniyść „ nic wyraźnego nie stanowi na przypadek: gdyby przychodziła pod Sąd Trybunalski takowa Sprawa, w którey niegdy, bądź Marszałek, bądź Sędzia Trybunalski miał część własną, ale oney na kilka lat przed Funkcyą Marszałkowską, czyli Deputacką zrzekłszy się, na inną przelał Osobę; przeto zapytuie się: Czyli takowy Marszałek, bądź Sędzia Trybunalski, na takowey Sprawie, między wlewkowym Aktorem, a iego Stroną przeciwną przed Sądem Trybunalskim toczącey się, ma osobiście zasiadać? czyli też Marszałek, zdawszy na ten czas Laskę Vice-Marszałkowi, a Sędzia równie zostawiwszy rzecz wyrokowi Kollegów swoich, od sądzenia oney usunąć się powinien? My KROL, za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: Ze ieżeli Sędzia, Deputat, lub Marszałek Trybunalski przez Ewikcyą, Sukcessyą, lub z inney iakieykolwiek przyczyny do Sprawy wchodzi, albo do niey pociągniony będzie, podług Praw, a mianowicie 1726. Roku, na Sądzie takowey Sprawy zasiadać nie może, a podług wyżey rzeczonego 1581. Roku Prawa, na ustęp wychodzić powinien. A ieżeliby Strona z nim Sprawę maiąca na tym Trybunale sądzoną mieć nie chciała; wedle tychże Praw do drugiego Trybunału odesłana być ma.

Nro. 221.

Dnia 12. Miesiąca SIERPNIA.

Rezolucya na Memoryał U.U. Wincentego y Jozefa.

REzolwuiąc Memoryał, w którym U.U. Wincenty y Jozef Bracia między sobą rodzeni twierdząc: że gdy Urodzony Michał Dekretem y Processem został skonwinkowany o wydanie prywatnego

Hh

y ręcznego dla U. P. z Aktami Grodzkiemi K. nie zgadzaiącego się *Atteſtatum*, iakoby Rezygnacya Dobr części Z. przez U. Katarzynę na Osobę U. Janusza Roku 1650. w Grodzie K. przyznana, do Ksiąg Ziemskich K. Roku 1607. przeniesiona, a po spustoszeniu przez woynę Kozacką Akt Grodzkich K. powtòrnie z Ziemstwa do tychże Akt sposobem oblaty podana y wpisana, w tychże Aktach Grodzkich znaydować się nie miała; zanoszą przed Nas prożby swoie o Rezolucyą na punkta y zapytania następuiące: *Nayprzòd*: Gdy U. Michał nie ma nigdzie Possessyi dziedziczney ani zastawney, do ktòreyby Exekucya prawna mogła być sprowadzona; iakowy Urodzeni zadaiący mogą mieć sposob prawny zyskania Exekucyi z Osoby skonwinkowaney Szlachcica niepossessyonata? *Powtóre*: Gdy tenże U. Michał przeciwko Dekretowi za-appellowanemu dotąd w Trybunale nic nie czynił; ieżeli ten Dekret *pro finali* ma być miany, podług *Axioma* prawnego: *Motio non proſecuta tranſit in rem judicatam*? *Po trzecie*: Obywatele Woiewodztw Kiiowskiego, Bracławskiego, Wołyńskiego, gdzie Dobra Z. leżą, ieżeli dla zdezolowania Akt własnych Grodów mogą być pociągani do okazywania Praw oryginalnych, Zapisów, lub Intromissyi w Grodach zeznawanych? czyli też dosyć na tym, aby podług Konstytucyi 1654. Roku, volumine IV. foliô 1449. oraz Roku 1661. volumine eodem, foliô 722. pokazali, choćby przez Swiadków, Dokumentòw innych nie maiąc, iż *ante hoſticum Chmielniecianum* Roku 1648. iako *Hæredes in poſſeſſione Bonorum* zostawali, a tak, iżby o te Dobra inkwietowani nie byli, y w wiecznym dzierżeniu zostawali? *Nakoniec*: Jeżeli ręczne świadectwo, prywatne, y bez wiedzy Urzędu przyzwoitego dane, miało, lub może nadwerężyć powagę Akt y Dekretu, tudzież Extraktòw autentycznych teyże Rezygnacyi y Wizyi urzędowney, podpisami całego Urzędu stwierdzonych? które aby były powagą podpisów Rady authoryzowane, ciż U. U. Wincenty y Jozef żądaią. My KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: *Co do pierwſzego y drugiego* punktu: Jeżeli założona od Dekretu K. Appellacya nie iest prawnie prozekwowana, takową preskrypcyą Sąd ma władzę rozeznawać, aże od tego Dekretu założona Appellacya nie iest dopuszczona; Exekucyą swoią mieć powinien, iako y Proceſs z niego nastąpiony wedle Praw y Uniwersału o Exekucyach Dekretów y Processòw wydanego, który dokładnie opisuie, iaka ma być Exekucya na Osobach Processem przekonanych. *Co do trzeciego*: Prawa, a mianowicie Prawo Roku 1661. vol: IV. foliô 722. titulô: = *Securitas Bonorum & Honorum* = dla Woiewodztw Wołyńskiego, Bracławskiego, Kiiowskiego, y Czerniechowskiego uchwalone, nie inaczey mieć chce, tylko, gdy Obywatel wyrażonego któregokolwiek Woiewodztwa w żadnych Aktach lub Archiwach Dokumentów Prawo iego utwierdzaiących znaydować nie może; niemniey, gdy Dokumenta autentyczne znaydowane y produkowane nie będą, któreby dostatecznie nieprawne Dziedzictwo dowodziły; w ten czas na mocy wyżey wyrażonego Prawa, gdy przez Inkwizycye Possessyi *ante hoſticum* aktualney dowiedzie, dowod takowy dostatecznego Prawa iego będzie utwierdzeniem. *Nakoniec*: Gdy produkowanych do podpisu Dokumentów

Radzie takowym sposobem autentykować nie należy; deklaruiemy zatym: że podług Praw Kraiowych Officyalistowie *circa Acta* będący prywatnych ręcznych świadectw *de non existentia* w Aktach Tranzakcyi wydawać nie powinni; ale takowe *Attestatum* być powinno autentyczne, które pod imieniem Rekwizycyi w Akta wpisane y Rekwirentowi Extraktem wydawane być powinno. A gdy w Aktach rekwirowana Tranzakcya znayduie się, a Kancellarya, bądź prywatne, bądź autentyczne, *de non existentia* oney dałaby zaświadczenie, takowe *Attestatum* legalności znayduiącey się aktualnie Tranzakcyi żadnym pretextem naruszać nie może; tym bardziey, gdy *pro falso privato Attestato* wydaiący one Dekretem, chociaż appellowanym, zostanie ukarany; który to Dekret y inne przy nim przyłączone Tranzakcye rękami Urzędu Grodzkiego K. podpisane, w Radzie Nieustaiącey pokładane, iż są autentyczne, Przewielebny Xiądz Kanclerz Wielki Koronny, iako Prezes Departamentu Spraw Cudzoziemskich, legalizować ręką swoią będzie.

Nro. 224.

Dnia 12. Miesiąca SIERPNIA.

Rezolucya na Memoryał U. Bogusława Pisarza Ziemskiego S.

REzolwuiąc Memoryał U. Bogusława Pisarza Ziemskiego S. który w wyrażonych wątpliwościach Prawa z Urzędu swego szuka obiaśnienia: 1*mo.* Gdy Prawa Trybunałom W. Xięstwa Litewskiego, opisuiąc dwie Repartycye Litewską y Ruską Woiewodztwom y Powiatom, w swoich osobno Repartycyach rozprawować się nakazały, y tymże Trybunałom Sprawy appellacyine do rozsądzenia wyznaczyły; Sprawa więc osądzona z przyzwoitego Regestru w Ziemstwie Wileńskim czy może być wciągana do Repartycyi Trybunału Ruskiego, y tenże Trybunał czy ma moc *extra Repartitionem* rozsądzać Sprawę? 2*do.* Zdarza się często, że Sprawy sukcessyine za Appellacyą do Trybunału przychodzące, osobny swoy appellacyiny Regestr maiące, pod pretextem Sprawy z Woźnym lub Plenipotentem o mniemane pokrzywdzenie uformowaney, w Regestr Taktowy wciągane bywaią, a przez to Strona czekaiąc Sprawy z przyzwoitego Regestru, nie maiąca gotowości na Odpowiedź z Regestru *contra Legem* użytego, szkodę ponosić musi; Konstytucya więc 1764. titulô: = *Regestr Taktowy* = *nullitatem* Wyroków w Sprawach do Regestru Taktowego nienależnych zakładaiąca, czy powinna mieć swoią Exekucyą? My KROL za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: *Ad 1mum.* Ze Prawa, a mianowicie 1726. 1775. Roku

opisały wyraźnie y należycie: które Woiewodztwa y Powiaty, y iakowey natury Sprawy w Trybunale Litewskim na Repartycyach swoich sądzić się maią; przeto ieżeli Sprawa któreykolwiek Repartycyi wyrokiem Trybunalskim do Ziemstwa Wileńskiego odesłana, tamże sądzona była, Strony *per Appellationem* prozekwuiące w tymże Wileńskiey Repartycyi Trybunale unikaiąc *pœnas evocationis & nullitatem Judicati*, z Regestru przyzwoitego sądzić się powinne. *Ad 2dum*: Konstytucya 1764. Roku, Regestr Taktowy szczegulnie tylko dla opatrzenia *securitatis & authoritatis Judiciorum* dla Spraw *violatæ securitatis Judicialis* naznaczyła, y oprocz tych, żadnych innych y pod żadnym pretextem w Regestr Taktowy wpisywać, z niego wołać, y sądzić *sub nullitate Decretorum & refusione Damnorum* zabroniła; o co y Uniwersałem Naszym, za Zdaniem teyże Rady Nieustaiącey, Dnia XIV. Miesiąca Lutego, Roku przeszłego wydanym do wszelkich Juryzdykcyi nastąpiła Rekwizycya: ażeby Sędziowie z Regestrów *Summarii Processûs* y appellacyinych pod fałszywym *identitatis negotii* pretextem Aktoratów do Taktowego Regestru przenosić nie dopuszczali, lub nie rozkazywali. Przeto, tak wyżey rzeczonego Prawa, iako y Uniwersałów przepisu, Rada *Executionem* doziéraiąca, Juryzdykcyom, do których należy, zaleca.

Nro. 225.

Dnia 12. Miesiąca SIERPNIA.

Rezolucya na Rapport Sądowy Ziemstwa Z.

ODpowiadaiąc na Rapport Sądowy, w którym Ziemstwo Z. donosi przypadek następuiący: Urodzeni Ignacy y Tekla zawarli między sobą Tranzakcyą, przez którą ciż Małżonkowie z wzaiemnych pokwitowali się zapisów. *Nad to*: ponieważ na tęż U. Teklę spadła Sukcessya po iey Bracie, niektórym podległa Processom, a U. Ignacy będąc z przyczyny swoiey własney fortuny licznemi obarczony Processami, nie mógł Zonie swoiey od różnych (z Substancyi na nią spadłey) pozywaney, y pozywaiącey, w żadnym Sądzie *præbere Assistentiam Maritalem*; też żoninę Fortunę w Procesa wprowadzał. *Do tego*: gdy ciż Małżonkowie z przyczyn sobie wiadomych rozwodowy między sobą do Juryzdykcyi Duchowney formowali Proces, y tam Separacya między niemi nastąpiła, z tych Powodów U. Ignacy przez Tranzakcyą 1777. Roku, Dnia 12. Miesiąca Września w Zytomirzu spisaną y Dekretem Sądu Polubownego Roku tegoż y Dnia potwierdzoną, odstąpiwszy od wszelkiego Prawa do Substancyi Zony swoiey mianego, uwolnił też Zonę swoią od assystencyi Małżeńskiey z Prawa iey przynależney, daiąc moc oney w każdym Sądzie y

Urzędzie

Urzędzie ſtawać *active* bez aſsyſtencyi. Gdy tedy przypadła Sprawa W. Ch: przeciwko U. Tekli w aſsyſtencyi Męża ſwoiego pozwaney, Sąd Ziemſki Z. na wnieſione z Strony W. Ch: o doſtateczniey-ſzą U. Tekli Komparycyą, aby ſię w aſsyſtencyi Męża piſała, żądanie zapatrzywſzy ſię, że U. Tekla wyż rzeczoną Komplanacyą Dekretem Polubownym potwierdzoną, tudzież Extraktem wydanym Rezolucyi Naſzey, za Zdaniem Rady Nieuſtaiącey, pod dniem 23. Mieſiąca Stycznia, Roku teraźnieyſzego wypadłey (Sądowi właściwemu, ieśliby iaką upatrywał wątpliwość, po rozwiązanie oney do teyże Rady udać ſię zalecaiącey) u Sądu ſwoiego ſkłada; maiąc procz tego przed oczyma Prawa: *pierwſze:* 1768. Roku, *Actus bonæ voluntatis* za niewzruſzone być deklaruiące; *drugie:* 1775. Wdowom nawet Kuratorów przydawać zalecaiące; *trzecie:* wielokrotnie aſsyſtencyą Mężów dla Zon nakazuiące; *czwarte nakoniec:* 1776. powagę Dekretów Sądu Polubownego y na Koronę rozciągaiące, Rezolucyą ſwoią na żądane polepſzenie Komparycyi zawieſił do przyſzłey Sądów ſwoich kadencyi, a tey wątpliwości rozwiązania dopraſza ſię; zaczym My KROL, za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: Ze ieżeli Dekret Duchowny Separacyą czyniący między tym Małżeńſtwem, naſtąpił *quò ad Thorum, & quò ad Bona*, y na zawſze, ieżeli z mocy tego Dekretu między Separowanemi Komplanacya, y Dekret Kompromiſsarſki onę potwierdzaiący, czyniąc podział Subſtancyi, y uwalniaiąc ſię *ab aſsiſtentia Conjugali*, nie naſtąpiły pod żadnym pretextem *cum præjudicio tertii*; *ſeparata à Thoro & à Bonis* Męża ſwoiego, bez aſsyſtencyi onego, do Sądu ſtawić ſię może.

N^ro. 226.

Dnia 12. Miesiąca SIERPNIA.

Rezolucya na Rapport Ziemſtwa O.

ODpowiadaiąc na Rapport Sądu Ziemſkiego O. w którym tenże Sąd dopraſza ſię wytłumaczenia naſtępuiących Prawa wątpliwości: *Pierwſzey*: Gdy Strona *ex vi noviter repertorum Documentorum* zapozywa do Ziemſtwa drugą Stronę, z którą *ex ſeriis controverſiis in Acceſſorio* tylko, a nie *in Negotio* Dekret uciążliwy, a z drugiemi po odſtąpieniu teyże Strony *in Negotio* w iedney Sprawie, lecz przeciwnie temu, który *in Acceſſorio* bronił ſię, uciążliwy dla odſtępuiącego w Trybunale zapadł; czyli może taż Strona *in Acceſſorio* od Komparycyi odſtępuiąca iść przeciwko Dekretowi finalnie zapadłemu *ex vi noviter repertorum Documentorum*? y czyli może Sąd Ziemſki na mocy tychże Dokumentów Strony oſtatecznie rozſądzać? *Drugiey*: Gdyby kto z Powinowatych Córkę u Matki, z właſney Subſtancyi onęż wychowuiącey, nie na Zonę, ale z iakoweyſiś pry-

waty uwiozł; czyli przychylaiąc się do Konstytucyi 1607. pod tytułem: = O porwaniu Kobiet = czynienie w Grodzie *tanquam de Captivis* być powinno? czyli w Sądzie Ziemskim krzywdzący Matkę zapozwany, bez Inkwizycyi karany, y powrót Corki Matce uczynić powinien? czyli do Inkwizycyi przystąpić: z iakowych to przyczyn uczynił? *Trzeciey*: Gdy się zdarzać zwykło, że po razy dwa y trzy rowność Swiadków na Inkwizycyach, chociaż z postronnych ludzi wywodzonych, wynika; w takowym razie co czynić, y iak postąpić Sąd ma? My KROL, za Zdaniem Rady &c. deklaruiemy: *Co do pierwszey*: Konstytucya 1768. Roku, *ex vi noviter repertorum* przeciwko Dekretom iść pozwalaiąca, nikogo nie excypuie, kto swoy intereß nowo wynalezionemi Dokumentami ratować może; przeto y Strona, chociaż *ab Accessorio* odstępuiąca, nie może mieć żadney przeszkody iść *ex vi noviter repertorum Documentorum* przeciwko Dekretowi po iey odstąpieniu z innemi Stronami wypadłemu. Sąd zaś Ziemski iak ma *noviter reperta* usprawiedliwiać y daley w tey mierze postępować, znaydzie wyraźne w tymże Prawie przepisy. *Co do drugiey*: Przyczyna y sposob uwiezienia Corki od Matki przez Krewnego *ex facto* wynika; iak zaś Sąd ma to rozeznawać? Inkwizycye wyprowadzać, lub nie? przestępnego karać? y czyli ta Sprawa w Grodzie lub Ziemstwie sądzona być powinna? ma Prawa, które przepisuią *gradum Juris* w takowych przypadkach, niemniey y *Forum*, gdzie Sprawy takowe sądzone być maią. *Co do trzeciey*: Już wyszła Rezolucya Nasza, za Zdaniem Rady, do Grodu O. pod dniem 16. Miesiąca Stycznia, Roku teraźnieyszego, że w przypadku takowym, bardzo rzadko praktykować się mogącym, Sąd wielką baczność mieć powinien na wszelkie okoliczności względem Swiadków y Swiadectw, którychby kombinacye *paritatem Testimoniorum* rozwiązać mogły. A gdy żadną miarą większa ważność Swiadków lub dowodów nie pokaże się w Sprawie uczynkowey, finalney Decyzyi Grodu podległey; ma mieć za prawidło powszechnie przyięte *Axioma*: że lepiey obwinionego uwolnić, niżeli niewinnego potępiać.

Nro. 227.

Dnia 12. Miesiąca SIERPNIA.

Rezolucya na Memoryał U. Ignacego Sędziego Ziemskiego L.

REzolwuiąc Memoryał, w którym U. Ignacy Sędzia Ziemski L. z Urzędu swoiego zapytuie się: Czyli *Sancita* na Seymie Konfederacyi generalney w Roku 1775. wydane, approbuiące Tranzakcye na Dobra, mogą być na przeszkodzie w Sądzie, gdzie Sprawa

zawisła do odzyskania własności swey temu, który w tychże Dobrach do części pewnych Prawo maiąc, proceś o to miał rospoczęty? y czyli Juryzdykcya Sądowa dla rzeczonego *Sancitum* wdać się nie ma w poznanie, co podpada pod Dziedzictwo Strony wiodącey o to Proceś? czyli raczey Konstytucya 1776. Roku, titulô: = *Deklaracya o Kommissyach y Remissach* = dozwalaiąca Juryzdykcyom rozsądzać Sprawy, nie zważaiąc na żadne Seymowe legalizacye, ma być w rozeznaniu Sądowi prawidłem? My KROL, za Zdaniem Rady &c. przychylaiąc się do Intencyi Prawa, które nikomu własności iego bez Sądu odeymować nie chce, y do tego celu Konstytucya 1776. Roku, titulô: = *O Kommissyach y Remissach* = zmierza, deklaruiemy: Ze takowe *Sancita* utwierdzaiące Tranzakcye w swych wyrazach nie mogły zaymować cudzey własności; y dla tego, ani Strony proceś rozpoczęty maiącey o swą należytość tamować, ani Sądu, w którym Sprawa zawisła w poznaniu dowodów y uczynieniu sadministracyi sprawiedliwości Stronie proceder wiodącey, wiązać mogą.

N^ro. 228.

DNIA 12. MIESIĄCA SIERPNIA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego Ignacego Sędziego Ziemstwa L.

ODpowiadaiąc na Memoryał, w którym U. Ignacy Sędzia Ziemski L. z Urzędu swoiego czyniący doprasza się rozwiązania wątpliwości następuiącey: Dekret Trybunalski Sprawę Graniczną z Kommissyi Seymu 1775. wprowadzoną, *quo ad Causam Juris* finalnie osądziwszy, dla osądzenia Sprawy uczynkowey wyznaczył Kondescensyą, daiąc moc finalnego bez Appellacyi *etiam in Contumatiam* rozsądzenia. Na terminie Kondescensyi po zapisaney od iedney Strony Komparycyi, druga nie pisząc oney wrociła Remissę do Trybunału, opponuiąc termina przeciw Dekretowi Trybunalskiemu; Sąd Ziazdowy dał rezolucyą, że nie maiąc więcey mocy nad Exekucyą Dekretu Trybunalskiego, żądaney Remissy czynić nie może. Strona nie zyskawszy Remissy w Sądzie Ziazdowym stawić się nie chciała; czyli więc Sąd Ziazdowy powinien w takowym przypadku sądzić *etiam in Contumatiam* nie stawaiącey Strony Sprawę Dekretem Trybunalskim odesłaną? My KROL, za Zdaniem &c. deklaruiemy: Ze y Prawa y zwyczaie Sądowe mieć chcą, że Strona *prius comparere*, a potym *controvertere* powinna; dla tego y wniesienie żądaney Remissy nie powinno było być rezolwowane, kiedy Strona wprzody przez zapisanie Komparycyi w Sądzie nie stawiła

ſię. A iako Sprawa uczynkowa Dekretem Trybunalſkim do finalnego *etiam in Contumatiam* rozſądzenia *præciſâ Appellatione* ieſt odeſłana, tak Sąd Ziazdowy, nie zważaiąc na żadne oppozycye y zatrudnienia, Regułę Dekretu Trybunalſkiego, iak mu ieſt przepiſana, exekwować powinna.

Nro. 235.

Dnia 19. Miesiąca SIERPNIA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego Woyciecha.

REzolwuiąc Memoryał, w którym U. Woyciech dopraſza ſię wytłumaczenia Prawa 1776. Roku, titulò: = *Deklaracya o Kommisſyach y Remmiſſach &c.* w ſłowach: „ A komuby za Dekretem Kontu„ macyalnym Dobra odebrane były, takowemu przyſpieſzaiąc „ ſprawiedliwość, z Regeſtru *Expulſionum* wolność rozſądzenia ſię „ *in toto Negotio* pozwalamy, „ gdzie więc Dekret Kommiſſyiny rozmaitey natury *Juris* Kategorye wielu Oſob tyczące ſię rozſądzał? niemniey udzielny Aktorat iedney Strony przeciwko drugiey o Expulſyą intentowany, przeciwnie Prawu decydował, gdy iedna Strona poruſzaiąc takowy Dekret Kommiſſyiny *in Foro ultimæ Inſtantiæ* w Aktoracie ſamym tylko *Expulſionis* od związku z Kategoryami innemi prawnemi niedependuiącym z Regeſtru *Expulſionum* czyni, y iuż na pierwſzym Terminie na nieſtawaiącey drugiey Stronie Kondemnatę otrzymała; czyli może bydź do odpowiedzenia z własnego Wpiſu ſzczegulnie o Expulſyą z Regeſtru expulſyinego przeciwko iedney Oſobie uczynionego w tych rozmaitych prawnych Kategoryach wſzyſtkich, z expulſyą żadney konnexyi nie maiących, pod pretextem ſłów Konſtytucyi: „ *in toto negotio* wolność rozſądzenia ſię zoſtawuiemy „ Wyrokiem Sądowym przyciśniona, albo nie? My KROL &c. deklaruiemy: Ze lubo wyżey rzeczone 1776. Roku Prawo w Trybunałach Remiſſowe y Woiewodzkie Regeſtra do ſądzenia Spraw Kommiſſyinych wyznaczyło, nie exkluduie przeto Regeſtru *Expulſionum*, z którego nie tylko Sprawy expulſyine, ale y inne wſzelkie Kategorye, które Sąd Kommiſſyiny obeymował, albo obeymować był powinien, ſądzone być maią. Gdyby zaś kto do takowey Sprawy w Sąd Kommiſſyiny nie wchodzący ani wchodzić nie maiący, chciał z pod tegoż Wpiſu przyłączać Kategoryą ſwoią; do Sądu będzie należało takowe rozeznanie podług Praw wſzelkich nienależytych konnexyi zabraniaiących.

Nro 239.

Nro. 239.

Dnia 19. Miesiąca SIERPNIA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego Jana.

NA Memoryał, w którym U. Jan doprasza się wytłumaczenia Konstytucyi pierwszey 1635. Roku Vol: IV. fol: 856. titulô: = *O Widerkaufach* = drugiey Roku 1726. Litewskiey, y na Koronę rozściągnioney, Vol: VI. fol: 488. tit: = *Warunek* de non alienandis Bonis = trzeciey 1764. Roku, fol: 81. titulô: = *Ubespieczenie Miast* = czwartey nakoniec 1768. Roku, fol: 350. titulô: = *O nieoddaleniu Dobr Ziemskich od Stanu Swieckiego* = które wszystkie wyżey wyrażone Prawa, nie tylko Dziedzictwem Dobr Swieckich nabywania, ale na nie więcey nad połowę onych wartości Summ wnosić Duchownym zabraniaią, w przypadku, gdy Duchowny lub *Communitas* Duchowna *jure potioritatis, quâ Creditor* na Dobrach Ziemskich Swieckich, nie iuż w połowie, ale w całey onych wartości ulokowana będzie; czyli takowe Summ Duchownych na Dobra Ziemskie wnioski, oczywiście przeciwko wyrażonym wyżey Konstytucyom nastąpione, maią przez połowę odpadać wedle Konstytucyi 1635. Roku? czyli według Konstytucyi 1726. *medietas Delatori, medietas Fisco cedere* powinna? My KROL, za Zdaniem &c. takową daiemy Rezolucyą: Iż wyżey rzeczone Prawa, celem nieoddalenia Dobr Swieckich do Stanu Duchownego, iak są w swoich wyrazach, nie inaczey mieć chcą, y nie do innych przypadków stosuią się, tylko, że Stan Duchowny, pomimo przepisu Praw, Dziedzictwa Dobr Swieckich nabywać, y na nie, bądź przez Widerkauf, bądź przez Zastawę więcey nad połowę wartości Summ wnosić nie powinien. Na takowe przypadki w tychże Prawach opisane, rygory są uchwalone, y stosować się mogą. Gdy zaś Osoby albo *Communitas* Duchowna, iako *Creditor jure potioritatis*, na Dobrach Swieckich lokowana zostaie, choćby w Summie wartości onych dochodzącey, pod rygor wyżey rzeczonych Praw podpadać nie może; ponieważ nie sam Kredytor Dobra takową Summą oneruie, ale za przewodem Prawa y sądowego Urzędu wyrokiem, częstokroć z szkodą swoiego Prawa Kredytorskiego, tak lokowany zostaie.

Nro. 240.

Dnia 19. Miesiąca SIERPNIA.

Rezolucya na Rapport Sądowy Urzędu Grodzkiego R.

ODpowiadaiąc na Rapport Sądowy Urzędu Grodzkiego R. w ktorym U. Woyciech Podstarosta y Sędzia Grodzki R. z Urzędu swoiego doprasza się rozwiązania wątpliwości następuiącey: Konstytucya 1768. Roku, titulô: = *O nieoddaleniu Dobr Ziemskich od Stanu Swieckiego* = wykupno Duchownych z Dobr Ziemskich Prawem widerkaufowym lub zastawnym, *præcisis reparationibûs* Dziedzicom ostrzegła; czyli ta Konstytucya do Dobr *Jure Potioritatis* przez Duchownych posiadanych służyć ma? y czyli *Exemptio Bonorum potioritatorum* z Possesyi Duchownych ma być sądzona także *præcisis reparationibûs*? My KROL za Zdaniem &c. deklaruiemy: Że wyżey rzeczona Konstytucya do Possessorów *Jure Potioritatis* lokowanych nie ściąga się, ale podług poźnieyszey 1776. Roku, titulô: = *Warunek Kontraktow Zastawnych y Dobr* more Potioritatis *posiadanych.* = Rezolucyą Naszą, za Zdaniem teyże Rady Naszey Nieustaiącey, na Memoryał Urodzonego G. pod Dniem XXIX. Miesiąca Sierpnia Roku przeszłego nastąpioną wytłumaczoney: Duchowni Kredytorowie *Jure Potioritatis* lokowani, iako na zkupie będący, lubo do kalkulacyi pociągani być nie mogą, iednakże gdy za mogące się trafić Dobr dezolacye wykupuiącym odpowiadać obowiązani; przeto y o nadgrodę potrzebnych reparacyi gruntowych prawnie dopominać się mogą.

Nro. 241.

Dnia 19. Miesiąca SIERPNIA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego Sędziego Ziemskiego G. y Odpowiedź Urodzonego M.

REzolwuiąc Memoryał, w ktorym U. Sędzia Ziemski G. żali się w okoliczności następuiącey: że gdy w dawnieyszym czasie żądał od Urodzonego M. zapłacenia Summy na Dobrach onego

Kontraktem Zastawnym będącey, a Urodzony M. *in exemptionem* Dobr swoich oney nie wypłacił; na Seymie 1775. Roku nastąpiła Konstytucya wyznaczaiąca Kommissyą, która tak Summę Zastawną *in Exemptionem*, iako y inne na iednym Terminie nierozdzielnie przez UU. MM. U. Sędziemu zapłacić, y aż po wypłaceniu onych U. Sędziemu z Dobr Zastawnych ustąpić nakazała. Poźniey na fundamencie 1776. Roku Prawa, titulô: = *O Kommissyach y Remissach* = U. M. o rozpoznanie tego Dekretu intentował Sprawę do Trybunału, gdzie na Terminie teyże przypadaiącey z Aktoratu swoiego U. Sędzia na Urodzonych MM. otrzymał Kondemnatę; dopiero po takowych nastąpionych Processach na Terminie kończącego się *Triennium* Urodzony M. Summę tylko Zastawną prezentuiąc, do rehabicyi Dobr gwałtownie zabiera się; przeto U. Sędzia doprasza się, aby Urodzony M. Dekretom zadosyć uczynił, y podług wyroków onychże *ante exsolutionem Summarum* U. Sędziemu w Possessyą Dobr wdzierać się nie ważył. Tudzież na Odpowiedź, w którey Urodzony M. utrzymuie, że Dekret uciążliwy Kommissyi Seymowey 1775. Roku, *in Contumatiam* onego ferowany, podlegaiący pod moc Prawa 1776. Roku, na którego fundamencie Sprawa intentowana, że tamże podstępnie zyskana Kondemnata z przyczyny źle położonego Pozwu; nie mogą naruszać w mocy swoiey 1768. Roku Prawa, które Dziedzicom Dobr rehabicyi pozwala, gdy Summa Zastawna na Terminie, w przypadku nieprzyięcia, autentycznie złożona będzie; doprasza się więc o zalecenie U. Sędziemu ażeby co do Summ *extra* Possessyinych y Pretensyi wielo Manifestami y Terminami zażalonych, podług Konstytucyi 1768. Roku, o Kommissyach stanowioney, na drugim Terminie w Trybunale następuiącym, ile z bliskiego Dziedzica Wpisu finalnego czekał wyroku, a podług Konstytucyi 1768. Roku, po zaliczoney w Grodzie zapieczętowaney y reponowaney na Terminie Summie Zastawney, z Dobr L. po skończoney rumacyi nieodwłócznie ustąpił, y po wziętey iuż nie gwałtownie z strony Dziedzica, lecz prawnie przez Woźnego y dwóch tylko Szlachty Intromissyi, Possessyi onemu nie przeszkadzał. My KROL za Zdaniem &c. deklaruiemy: Ze Prawo 1768. Roku, titulô: = *Materiæ Status* = pod Artykułem 13. fol. 101. będące w słowach. „komu albowiem z Dzierżawców Kontrakt wyszedł, y któremu
„ Zastawnikowi w Koronie Summa w Grodzie, y według Zapisu
„ *in Termino Solutionis*, a w Wielkim Xięstwie Litewskim według
„ opisu na gruncie, a gdy tam nie będzie przyięta, w Grodzie
„ złożona będzie, z Possessyi ustępować powinien; a potym ieżeliby
„ miał co *ad repetendum* Dzierżawca lub Zastawnik od Dzie-
„ dzica, albo ten od nich *è converso*, *in Foro competenti, præcisâ ap-*
„ *pellatione* rozprawić się im będzie wolno; gdzie *ante omnes alias*
„ *Causas* Sprawy o Pretensye z Arędy lub Zastawy Dobr pocho-
„ dzące, sądzone być powinny, „ w ten czas Possessorom na Terminie wykupna za oddaniem lub reponowaniem zastawney Summy wprzody z Dobr ustępować, apotym o Pretensye rozsądzić się nakazuie y obowięzuie, kiedy do czasu tego Terminu Pretensye Possessorskie prawnie ewinkowane y postanowione nie będą; dla

tego nie może się stosować do przypadku, kiedy przed Terminem zaprezentowaney y złożoney Summy Dekret Kommissyi Seymowey, tak Zastawną, iako i inne Summy razem wypłacić, a dopiero po wypłaceniu z Dobr ustąpić nakazał. A że ta Sprawa na fundamencie wyżey rzeczonego 1776. Roku Prawa do Trybunału intentowana, tam Strony sprawiedliwego żądań swoich uskutecznienia oczekiwać maią.

Nro. 245.

Dnia 19. Miesiąca SIERPNIA.

Rezolucya na Memoryał Sądu Ziemskiego W.

REzolwniąc Memoryał, w którym Sąd Ziemski W. żąda obiaśnienia Prawa 1775. Roku, fol: 67. titulô: = *Warunek Dziedziców y Dzierżawców* = w przypadku następuiącym: Stefan kupił od Tomasza Dobra zadłużone, które przez lat kilka posiadaiąc, opłacał na nich Długi Tomaszowe. Nie kontent potym z przedaży Tomasz, zapozywa Stefana, y przez Dekret kassuie uczynioną przedaż, wygrywaiąc razem na Stefanie kalkulacyą z Dobr trzymanych, bez przepisania sposobu, czyli podług zwyczaiu na Wołyniu od kilku wieków zachowałym z dni roboczych y danin, czyli z ziarna rachować się powinien? Stefan, czyniący dosyć Dekretowi, wylicza się z wszelkich ogulnie dochodów zwyczaiem Woiewodztwa Wołyńskiego na dni robocze y wszelakie daniny, składaiąc się, że podług Dekretu dosyć uczynił; przywodzi przyczynę z Prawa o Dzierżawcach y za Processami Dobra trzymaiących, że o niedobory u nowo uznanego Dziedzica Pretensyi żadnych nie rości, że nie za Kontraktem arędownym, lub za Tradycyą, czyli Processem, lecz za Donacyą w Dobrach siedział, Stefan składa się. Nie przestaie na tym rachunku Tomasz, ale koniecznie z ziarna domaga się kalkulacyi; ieżli więc Stefana, dopiero za Dekretem oddalonego Dziedzica, wiąże Prawo Roku 1775. fol: 67. wyżey wspomnione, lub nie? My KROL za Zdaniem &c. deklaruiemy: Że iuż wyszła Rezolucya pod Dniem 17. Miesiąca Marca, Roku teraźnieyszego, wyraźnie do tego przypadku stosuiąca się: że nie Dziedzic od Dziedzictwa odsądzony, ale bądź za Tradycyą, bądź za Kontraktem Possessorowie lub Dzierżawcy, gdyby sobie o niedobor Dochodów do Jurysdatorów Pretensye rościli, podług wyżey wyrażonego 1775. Roku Prawa, od Roku 1764. do 1768. *ex asse* likwidować się powinni, *etiam* w tych Woiewodztwach, gdzie z dni roboczych y danin Intraty bywaią wyprowadzone.

Nro 243.

N^ro. 244.

Dnia 19. Miesiąca SIERPNIA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego Jozefa Sędziego Grodzkiego D.

REzolwuiąc Memoryał, w którym U. Jozef Sędzia Grodzki D. z Urzędu swoiego dopraszа się wytłumaczenia wątpliwości do Sądu swego przychodzącey, a Rezolucyą Naszą pod dniem 2. Miesiąca Czerwca, Roku teraźnieyszego 1778. dla niedokładnie wyrażoney przez podany Memoryał okoliczności do Sądowego zapytania odłożoney; ta zaś iest następuiąca: Według zwyczaiu Woiewodztwa Podlaskiego z każdey Włoki Taryffowey w Dobrach Ziemskich, gdzie nie zaszły Kompozycye, Dziesięciny po kopie Zyta y tyleż Jarzyny Xięża Plebani wybieraią; lecz że Taryffy między sobą nie zgadzały się, ponieważ napisano było w iedney: że Wieś Macieiow Włok kilkadziesiąt posiada; w drugich zaś: że tylko kilka; więc Sąd naznaczył Kondescensyą dla wywiedzenia się, według którey Taryffy Ziemia znosi y opłaca publiczne ciężary, tudzież Dziesięciny, aby według teyże y z Macieiowa przysądzona została. Officyaliści Ziazdowi od oboiey strony sprowadzeni, zgodzili się, że Wieś Macieiow, podług używanych Taryff, tylko Włok kilka posiada; lecz że słowo dołożone było w Taryffie = *osiadłych* =, wyniknęła między niemi kwestya, z tłumaczenia Uniwersałów dawnych Poborowych na Seymach kilkudziesiąt uchwalonych, w ktòrych ponieważ wyrażono: że z każdey Włoki osiadłey po Złotemu, z Szlacheckiey po pòł-Złotego, z pustey y pasżney po 10. Groszy płacić powinni; więc Officyalista Plebański wnosił sobie, że gdy dwoie tyle Poboru brano z Włoki osiadłey iak z Szlacheckiey, więc też dwa razy większą być musiała Dziesięcina. Officyalista zaś z strony Dziedzica rozumiał, że Stany Rzeczypospolitey maiąc wzgląd na ubogą Szlachtę y prerogatywę ich Stanu, tudzież że swoię cząstkę roli własną ręką uprawiać musieli, tylko połowę włożyły podatku tego na nich, iakie dawali Panowie Włoki swoie poddanemi osiadłe maiący; a zatym pierwszy po dwie Kopy Zyta y tyleż iarego Zboża z każdey Włoki dawać naznaczył, w rozumieniu, iż są dla słowa = *osiadłe* = dwa razy większe; drugi zaś tylko po iedney kopie Zyta y tyleż Jarzyny według okolicy tameczney y Dekretu, z mocy którego sądzili, dawać postanowił; który więc z nich lepiey Prawo rozumiał y Uniwersały Poborowe? My KROL &c. deklaruiemy: Że Taryffy Poborowe, iako tylko uchwały Podatkòw publicznych tyczące się, nie powinny bydź brane *pro norma* dla żądaney z Łanow Dziesięciny Kościelney, ktòra z inszych Praw sobie wy-

raźnie służących, albo z zwyczaiow rozeznawana y miarkowana bydź powinna; dla tego Officyalista według zwyczaiu okolicy tameczney Dziesięcinę przysądzaiący, lepiey do Prawa y Sprawiedliwości wyrok swóy stosował.

Nro. 245. *Sub Litera A.*

Dnia 19. Miesiąca SIERPNIA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego Jana B.

REzolwuiąc Memoryał, w którym U. Jan B. doprasza się wytłumaczenia Prawa 1776. Roku, tit: = *O Kommissyach y Remissach* = a to w następuiącey okoliczności: Gdy w Sprawie Kommissyiney między nim a Urodzonym L. z iedney, y Urodzonemi L.L. z drugiey Strony Kommissarze w rowności wotow rozpisali się, y Urodzonemu L. pomimo niesłusznego odsądzenia przez drugich Kommissarzy Jurament nakazali; czyli na mocy wzmiankowaney Konstytucyi takowy Jurament iuż wykonany w przyzwoitey Juryzdykcyi poznawany bydź może, lub nie? My KROL &c. deklaruiemy: Że gdy rzeczone 1776. Roku Prawo rozpisowe Kommissyine Dekreta rozeznaniu Sądowemu poddaie; przeto y wszelkie w Kommissyach nastąpione wyroki *etiam* nakazanych chociażby wykonanych Juramentów z mocy tegoż Prawa rozeznaniu Sądowemu podlegaią.

Nro. 245. *Sub Litera B.*

Dnia 19. Miesiąca SIERPNIA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego W.

REzolwuiąc Memoryał, w którym Urodzony W. doprasza się wytłumaczenia Prawa w niżey wyrażoney wątpliwości: Prawo 1768. Roku, pod tytułem: = *Złączenie Trybunału Koronnego* = fol: 214. względem poddania się Strony *Judicato* osobiście tymże Prawem stawać obowiązaney (gdyby z Deputatem była Sprawa) nie obiaśniło dostatecznie, czyli Strona Powodowa w konkurrencyi wielu Osob składaiąca się, y w kilku tylko Osobach osobiście pisząca się, a w innych dla gwałtownych y publicznych okoliczności przez Plenipotenta dokładną dyktuie subiekcyą, lub nie? y na fundamencie

tym sposobem zapisaney Subiekcyi, czyli powinna zyskiwać *Judicatum sine beneficio* Remissy, *ex quo Judex deputatus*? to iest, czyli dyktuiąc Subiekcyą każdy w Termin stanąć powinien osobiście koniecznie? czyli też gdy dwòch tylko zapisuią Subiekcyą, w niemożności znaydowania się przytomnie wszystkim, zadosyć staie się Prawu, lub nie? My KROL &c. deklaruiemy: Ze wyżey rzeczone 1768. Roku Prawo dla tego Stronie z Deputatem Sprawę maiącey, gdy zechce, osobiście *Judicato* poddawać się nakazuie, ażeby przez Plenipotentów czynione Subiekcye, częstokroć pomimo woli Pryncypałów następować mogące, onych nie pokrzywdzały; ale gdy w podobnym przypadku Strona Powodowa z wielu wspòł-Aktorów składaiąca się, częścią osobiście, częścią przez umocowanych specyalnie do tego Plenipotentów z Deputatem sądzić się zechce, y *Judicato* podda się, takowa Subiekcya ważność swoią mieć powinna, y po niey nastąpione, bądź Sądowe wyroki, bądź Processa, pod pretextem iednego nieosobiście stawaiącego Aktora, naruszane bydź nie mogą.

Nro. 246.

Dnia 19. Miesiąca SIERPNIA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego Jana.

REzolwuiąc Memoryał, w którym U. Jan doprasza się wytłumaczenia Prawa w okoliczności następuiącey: Pomimo dawnieysze Prawa, przepisy *Forum* do rozsądzenia Spraw *potioritatum* w Trybunałach oznaczaiące, zagęściły się niedawne praktyki: że niektóre Ziemstwa przywłaszczyły sobie moc poznawania Spraw tego gatunku, w rozsądzenie onych wdaiąc się. Biorą za fundament Konstytucyą 1768. Roku, tit: = *Złączenie Trybunału Koronnego* = fol: 217. w słowach: „ obserwuiąc *quàm rigidissimè gradum Instantiarum* nakazuiemy: aby żadna Sprawa, która w Grodzie lub Ziemstwie sądzona nie będzie, albo *per viam gravaminis aut appellationis* do Trybunału z Ziemstwa lub Grodu nie wytoczy się, takowa w Trybunale *ex cruda Citatione* sądzona bydź nie może, *et Pars provocans* ma bydź ukarana 500. grzywien *pro evocatione*, a Sprawa z Trybunału odesłana będzie, gdzie *meretur Forum ad primam Instantiam*, wyiąwszy te Sprawy, w których iuż Dekreta Trybunalskie pozachodziły; a gdyby komu *evocatio extra Provinciam* dowiedziona była, takowa Strona rygorowi dawnego Prawa podpadnie, y ukaraną 1000. grzywien zostanie. „ Czyli więc Sprawy *potioritatum* pod pomienioną Konstytucyą podpadać powinny? czyli Ziemstwa maią moc tychże Spraw sądzenia, wtedy nawet, gdy Dobra rozciągaią się po różnych Woiewodztwach, Ziemiach, y Powiatach? oraz, gdy Do-

bra w różnych zoſtaią Prowincyach, czyli oſobno w każdey Prowincyi Dekreta *potioritatis* zyſkiwać należy? My KROL &c. deklaruiemy: Ze Prawo 1768. Roku te Sprawy *primo intuitu* przychodzące w Sądach *primæ Inſtantiæ* wprzody decydować nakazuie, które *extra Juriſdictionem* onych nie rozciągaią ſię, albo w generalności ſwoiey nie maią Kategoryi w Sądach *primæ Inſtantiæ* iuż decydowanych; Sprawy zaś *potioritatis* częſtokroć *extra Juriſdictionem* iednego Ziemſtwa rozciągaią ſię, niemniey *concurrentes Creditores* Sprawy ſwoie *in primis Inſtantiis* iuż decydowane miewaią; z tych przyczyn y na mocy Praw, a mianowicie 1676. Roku vol: V. fol: 357. tit: = *Trybunał Koronny* = w ſłowach: „ Sprawy zaś *potioritatis*, według Konſty„ tucyi *Anni* 1588. *o ważności Zapiſów* napiſaney, nie wdaiąc ſię „ w taxy, Trybunały ſądzić maią „ kto *pro conſtituenda potioritate primo intuitu* pozywa, nie do Ziemſtwa, ale do Trybunału pozywać powinien. A gdyby kto *evocatoriè* do Ziemſtwa pozwał, takowe Sprawy Ziemſtwo do Trybunału, bez żadney excepcyi y wdawania ſię w kognicyą, odſyłać powinno.

Nro. 256.

DNIA 28. MIESIĄCA SIERPNIA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego Felixa.

REzolwuiąc Memoryał, w którym U. Felix Podſtaroſta Grodzki z Urzędu ſwego donoſi: Iż *propter legalia impedimenta*, naywięcey zaś dla znaczney ſłabości zdrowia, nie może teraz dopełniać obowiązków ſwoich w ſądzeniu, a potrzeba nieuchronna wymaga ſądzenia Spraw, nie tylko Powiatowych, ale przez Rezolucye Naſze za Zdaniem Rady do Sądu ſwego odeſłanych; twierdzi: iż kilka oſob do więzienia oddanych (których Delatorowie żywić nie chcą) ſwoim koſztem utrzymywać muſi; dopraſza ſię, aby mu dana była moc Subdelegata do ſądzenia, tak Sądów Kwerelowych, iako też y Potocznych, na mieyſce ſwoie poſtanowienia; tudzież na utrzymywanie więźniow, y na popieranie Sprawy przeciwko onym, aby obmyślony był funduſz. My KROL &c. takową daiemy Rezolucyą: Ze Prawo 1775. Roku, fol: 22. tit: = *Obiaśnienie* denegati Judicii &c. = wyraźnie do takowego przypadku ſtoſuiące ſię, gdyby Podſtaroſta Grodzki zachorował, Sędziemu albo Piſarzowi Kadencyą ſądzić pozwala, a w przypadku którego z tych *legalis impedimenti* Staroſta Subdelegata nominować będzie; którego gdyby Staroſta nie nominował, Subdelegat ſpoſobem dla Ziemſtw opiſanym, do ſądzenia iedney Kadencyi obrany bydź może. Przeto y U. Podſtaroſta Grodzki Warſzawſki *obſtante legali impedimento* którymkolwiek z tych ſpoſobem

od sądzenia Kadencyi Sądów zastąpiony bydź może. Na czyią zaś Delacyą więzień osadzony, tego kosztem żywiony y konwinkowany bydź powinien. Gdy się zaś trafi więzień bez Delatora osadzony, koszt na sustentacyą onego y prawną konwikcyą do Skarbu publicznego należy, według Rezolucyi Rady w podobnym przypadku zapadłey pod Dniem 14. Kwietnia Roku bieżącego.

Nro. 267.

Dnia 28. Miesiąca SIERPNIA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego Klemensa.

REzolwuiąc Memoryał U. Klemensa Podstarosty L. z Urzędu swego zapytuiącego się w okoliczności następuiącey: Prawo 1775. Roku tit: = *Ubespieczenie Długów* = fol: 65. ustanowiło: aby wszelkie Assekuracye y Wexle Kraiowe w Aktach właśnego Woiewodztwa y Grodu, Zagraniczne zaś w Kommissyach Skarbowych *respective* w Protokułach umyślnie na ten koniec uformowanych oblatowane były pod utratą Summy. W tym tylko rożnica bydź zdaie się, iż to Prawo względem Długów Kraiowych determinowało czas Oblaty Rok y sześć Niedziel, a względem Długów Zagranicznych nie masz wyrażonego czasu względem Oblaty czynienia; czyli więc wyżey wymienione Prawo ściągać się powinno we wszystkim, nie tylko co do rygoru, ale też y co do czasu, tak względem Długòw Kraiowych, iako też y za Granicą zaciągnionych? My KROL &c. deklaruiemy: Ze Prawo 1775. Roku fol: 65. tit: = *Ubespieczenie Długow* = gdy przepisuie na Oblatę wszelkich Wexlow y Assekuracyi Kraiowych przeciąg czasu Rok y sześć Niedziel, a nieodwłòcznie na Oblatę Wexlow y Assekuracyi Zagranicznych Protokuł Kommissyom Skarbu uformować zaleca, y tamże one Kredytorom Zagranicznym swoie Wexle y Assekuracye pod nieodzyskaniem Summ oblatować nakazuie, y innego przeciągu czasu nie oznacza; nie inaczey ma bydź rozumiane, tylko, że wszelkie Wexle y Assekuracye Zagraniczne od Daty onych w Rok y sześć Niedziel w Protokułach Kommissyi Skarbu Oboyga Narodòw *respective* pod nieważnością onych oblatowane bydź powinny. Prawo zaś tegoż samego Roku tit: = *Ustanowienie Praw Wexlowych* §. III. = *O Preskrypcyi* = fol: 77. będące w słowach: „Wexle właśne za Granicą dawane do dwóch Lat moc „ swoią Wexlową mieć maią „ tak ma bydź rozumiane: że gdy Kredytor Zagraniczny swoy Wexel w Rok y sześć Niedziel od Daty onego, podług wyżey rzeczonego Prawa, w Protokule Kommissyi Skarbo-

wey oblatować będzie, takowy do dwòch Lat mocy swoiey Wexlowey nie traci, y po wyszłym czasie prostą ręczną kartą staie się. Gdy zaś Kredytor Zagraniczny w Rok y sześć Niedziel Wexlu swoiego nie oblatuie, iuż mu to powtòrne Prawo o Preskrypcyi Wexlowey uchwalone nie służy; ale Wexel takowy, nie tylko moc Wexlową, ale y ważność prostey karty ręczney po wyszłym czasie Roku y sześciu Niedziel z mocy wyżey wyrażonego pod tytułem: = *Ubespieczenie Długòw* = Prawa utracać powinien.

N^ro. 271.

DNIA 28. MIESIĄCA SIERPNIA.

Rezolucya na Memoryał Wielm: Urodz: Stanisława y Antoniego.

RÉzolwuiąc Memoryał, w którym Wielmożny Stanisław y Urodzony Antoni K. doprászaią się obiaśnienia następuiącey Prawa wątpliwości: Konstytucye 1768. y 1776. Roku ustanowiły: ażeby od umieraiących, w chorobie zostaiących żadne *Legata favore* Duchowieństwa nie były ważne; ieżeli więc takowe Prawa o Zapisach y Legacyach ostatniey woli równie na Wielkie Xięstwo Litewskie, iako y na Koronę rościągać się maią? My KRÒL &c. deklaruiemy: Iż tak Prawo 1768. Roku, tit: = *O nie oddaleniu Dobr Ziemskich od Stanu Swieckiego* = iako y drugie 1776. tit: = *Tranzakcye Potestamentowe* = same w swoich wyrazach dosyć są iasne, że tylko dla Prowincyi Koronnych uchwalone.

N^ro. 275.

DNIA 1. MIESIĄCA WRZESNIA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego Andrzeia.

REzolwuiąc Memoryał, w którym U. Andrzey doprasza się wytłumaczenia Prawa 1776. Roku, pod tytułem: = *Zagrodzenie młodym tracenia Substancyi* = które wszystkie Skrypta y Wexle od Osob w

wieku młodym pod władzą Rodziców zostaiących y Substancyi wypuszczoney nie maiących dane, chce mieć za nieważne; a że między daiącemi takowe Wexle, iedni są w wieku zupełnym nie będący, drudzy wypuszczoney sobie Substancyi nie maiący; czyli więc takowe Prawo dla tych ma tylko służyć, w którychby Osobach nieletność razem z nieposiadaniem wypuszczoney od Rodziców Substancyi znalezioną była? My KROL &c. deklaruiemy: *Ze* ieżeli małoletni pod władzą będący Summ iakimkolwiek sposobem zaciąga, takowe Długi nie tylko do Substancyi Rodziców, albo iego regulować się nie powinny; ale nawet Wexle y wszelkie Assekuracye ważne bydź nie mogą. Jeżeli zaś iuż *competentiam Annorum* maiący zaciąga Summy, onego wszelkie Wexle y Assekuracye pod rygor wyżey rzeczonego Prawa *de Minorennibus* nie podpadaią; ale do Dobr, ktòrych w aktualnym swoim nie ma dzierżeniu, żadnym pretextem regulować się nie mogą poty, poki do iego aktualnego y prawnego własnictwa y rządu nie przyidą.

N$^{ro.}$ 280.

Dnia 1. Miesiąca WRZESNIA.

Rezolucya na Memoryał Ziemſtwa Nurſkiego.

Rezolwuiąc Memoryał, w którym U. Franciſzek Sędzia Ziemſki Nurſki dopraſza ſię z Urzędu ſwego obiaśnienia Prawa w następuiącym przypadku: W Sprawie Działowey o Dobra w Podlaſkim y Mazowieckim Woiewodztwach leżące, ſtarſza Głowa rzeczonych Dobr nie trzymaiąca zapozwała do Sądu Ziemſkiego Nurſkiego; ten wyznaczył Kondeſcenſyą do podziału Subſtancyi, na którey młodſza Głowa dała ſię ſkondemnować, zaſłaniaiąc ſię Terminem do Ziemſtwa Bielſkiego, gdzie równie Dobra leżą, wydanym. Y gdy powtórnie Sprawa w Sądzie Ziemſkim Nurſkim przypadła, młodſza Głowa pokładała Termin do Trybunału; Sąd zaś żądanego odeſłania Sprawy nie dopuściwſzy, zapytuie ſię: czyli całą Sprawę o podział Subſtancyi rozſądzić powinien, ile że y Prawo Sprawom w Grodzie lub Ziemſtwie nierozſądnym do Trybunału *ex cruda citatione* wychodzić zabrania? My KROL &c. deklaruiemy: Ponieważ na takowy przypadek (gdzie rożność Juryzdykcyi, nie tylko względem Woiewodztwa, ale y Prowincyi, ſądzenie Sprawy o Dobra po różnych mieyſcach rozległe tamuie,) żadne Koronne nie znayduie ſię Prawo, któreby *Forum* naznaczało; przeto gdy w niedoſtatku Praw Kraiowych Juryzdykcye wſzelkie obcych używać mogą, tym przyzwoiciey Sąd Ziemſki Nurſki mieć może za Prawidło Konſtytucyą W. X. Litewſkiego 1764. Roku, Seymu Koronacyi Naſzey, tit: = *Tribunał W. X. Litewſkiego* = iakie ma ſądzić Sprawy; która mieć chce: ażeby Sprawy o Dobra w różnych Woiewodztwach y Powiatach będące *pro determinatione Fori* do Trybunału intentowane były.

Nro. 295.

Dnia 15. Miesiąca WRZESNIA.

Rezolucya oraz List Rekwizycyonalny do Miasta Wilna.

GDy Miasto Wilno na mocy Konstytucyi 1766. tit: = *Miasto Wilno* = w słowach: „ Między pożytkami, ktòre w Narodzie Naszym „ pomnażać usiłuiemy, y ten iest niepośledney wagi, abyśmy Miasto Kraiowe, ile Nam sposobność pozwala, z ruin dźwigaiąc do „ dawney przyprowadzili okazałości; przeto maiąc wzgląd na dezolacyą Miasta Naszego Stołecznego Wilno z przyczyny często „ doświadczonych pożarów, a chcąc od takowych przypadków tę „ Stolicę W. X. Litewskiego ocalić, *statuimus pro publico commodo*, „ aby w samym Mieście żadne Domostwa, Jatki, Budki dla przekupniow drewniane nie znaydowały się, y ieżeli się znayduią, aby „ za wyznaczeniem przez Miasto mieysca były przeniesione; w ulicach pryncypalnych Domostwa drewniane z kominami murowanemi, które są dobre, zostać maią bez reparacyi, iednak aby tylko „ w nich wodek y oleiów składu nie było, oraz aby *in spatio* dwóch „ Lat dachowką pokryte były; a gdzie zaś blisko Kościołów y Pałaców są drewniane Budowy, a tych Sąsiedzi dla powszechnego „ bespieczeństwa od ognia zniesienia będą żądali, tedy za taxą Sądu „ Woiewodzińskiego z Urzędem mieyskim *prævia solutione Superficierum* „ przez żądaiących tego zniesione bydź powinny, grunt iednak „ *penes Hæredes* zostać ma z wolnością murowania na nim; *ab hinc* „ zaś nikomu drewnianego w iakimkolwiek rodzaiu Budowania „ stawiać nie będzie się godziło.„ szczegulnie sobie służącey, Obywatelów Stanu Duchownego y Rycerskiego w Memoryale swoim o to (iż sprzeciwiaiąc się Prawu temu Kamienice y Dwory przez siebie posiadane, mimo ostrzeżenia Magistratowego Urzędu drewnianym dachem pokrywaiąc, częstych w Mieście pożarów są przyczyną,) zaskarża; przeto My KROL &c. uznaliśmy rzeczą potrzebną wydać ninieyszy List Rekwizycyonalny do wspomnionych Osob Possessye takowe maiących, zalecaiąc onym: aby, unikaiąc rygorów przerzeczonego Prawa, przywiedzioną wyżey Konstytucyą nieodwłocznie we wszystkim starali się dopełnić. Ze zaś Miasto Wilno wyznaie, iż oznaymowanie większey części Miasta Zydostwa Mieszkańcami w Sądach Assessorskich Proceder rospoczęło; zaczym deklaruiemy, że gdzie Sprawa zaczęta, tam iey wyroku oczekiwać powinno.

Nro. 299.

Dnia 15. Miesiąca WRZESNIA.

List Rekwizycyonalny do U. U. Instygatorów iako y do Juryzdykcyi W. X. Litewskiego.

ROstrząsnąwszy doniesienie U. Chmary Instygatora W. X. Litewskiego, tudzież przyłączone Dekreta Trybunalskie obudwóch Kadencyi Litewskich, widziemy dokładną U. U. Instygatorów Litewskich pilność w Exekucyi Prawa y Rezolucyi Naszey za Zdaniem Rady, zapozwanie wszelkich Kancellaryi nakazuiącey w porządku eliminacyi wszelkich Aktow Spisku Barskiego, które przez Widymusy y Excerpta na Kadencyi Grodzieńskiey Trybunalskiey Dnia 17. Miesiąca Sierpnia, Roku teraźnieyszego z różnych Kancellaryi komportowane, tamże za takowe uznane, do eliminowania iedne *in toto*, drugie iako w Tranzakcyach Cywilnych Interessów Obywatelskich tyczących, a słowa y tytuły do tegoż Spisku reguluiące się maiących, *in parte* są nakazane. A że niektóre Kancellarye ieszcze zadosyć Dekretom Trybunalskim nie uczyniły, satysfakcya na teraźnieyszych Roczkach Septembrowych iest zalecona. Ze zaś Rezolucya Nasza za Zdaniem Rady pod Dniem 10. Miesiąca Września, w Roku przeszłym 1777. wypadła, nie tylko Ziemskie y Grodzkie do Trybunału, ale y inne Kancellarye *ad Fora ultimæ Instantiæ competentia*, o podobną eliminacyą przypozywać nakazuiąca, ieszcze nie iest dopełniona; (kiedy o tym nie masz doniesienia,) przeto rekwiruią się U. U. Instygatorowie W. X. Litewskiego, ażeby wszelkie inne Kancellarye dotąd niepozywane, *ad Forum competens* o Exekucyą Prawa y Rezolucyi zapozwali; a ponieważ iedne Tranzakcye w całości, drugie w częściach lub niektórych słowach do eliminowania przychodzą, lub przychodzić będą, takowa zaś eliminacya naywiększey ostrożności potrzebuie; przeto lubo Dekret Trybunalski Kadencyi Grodzieńskiey samym Pisarzom y Regentom *in spatio* trzech Tygodni tę eliminacyą powierzył, iednakże My KROL &c. końcem zabespieczenia Tranzakcyi Fortun Obywatelskich dotykaiących, zalecamy y rekwiruiemy ninieyszym Listem Naszym Rekwizycyonalnym wszystkie Juryzdykcye W. X. Litewskiego, ażeby wzmiankowana eliminacya nie przez samych Pisarzów y Regentów, ale *per plenum Judicium*, podług przepisu Dekretów *ultimarum Instantiarum*, *etiam* z przedłużeniem wyznaczonego Terminu exekwowana była sposobem takowym: wszelkie Juryzdykcye, które do czynienia eliminacyi Tranzakcyi Dekretami wskazanych y wskazać się maią-

cych są obowiązane, maią na naybliższych Kadencyach y Sądach swoich obwieścić przez Deklaracyą Sądową Obywatelòw, ażeby ci, maiący intereſs do Tranzakcyi eliminować się maiących, na Kadencyach y Sądach znowu naſtępuiących do attentowania tychże eliminacyi (gdy zechcą,) ſtawili ſię, a wſzelkie Juryzdykcye y Urzędy iuż na tym ſamym Terminie *in pleno Judicio aperta ſtuba* Tranzakcye podług Dekretów *ultimæ Inſtantiæ* eliminować maią, chociażby Obywatele do tey attendencyi nie ſtawili ſię. Do tego ieſzcze końcem ocalenia Fortun Obywatelſkich zalecamy, ażeby te Tranzakcye, które całe eliminowane będą, Summaryuſzem Kategorycznym *de Actu & Data* ſpecyfikowane były, y takowe Summaryuſze aby zewſząd *ad Archivum* Rady były komportowane. A zaś Tranzakcyi, które tylko po części albo w ſłowach eliminowane będą, Widymuſy maią bydź wyięte, tak, iak przed naſtąpioną eliminacyą w Protokułach znaydowały ſię, y takowe zewſząd do Akt Trybunalſkich komportowane y tamże chowane bydź powinny, których Widymuſami wyimować z tychże Akt Trybunalſkich nie będzie należało, y które tylko zachowywane bydź maią na przypadek, gdyby kto z przyczyny eliminacyi zakweſtyonował Tranzakcyą.

Nro. 308.

Dnia 18. Miesiąca WRZESNIA.

Rezolucya względem Kwater dla Officyerów.

GDy Nam y Radzie przy Boku Naſzym Nieuſtaiącey uczyniona ieſt od Departamentu Woyſkowego przełożenie: że Officyerowie od rożnych Regimentów obligowani zieżdżać tu z Likwidacyą Woyſkową tychże Regimentów ſwoich, znayduią dla ſiebie cieżkość w naymowaniu mieſzkania; My KROL &c. uznaliśmy rzeczą ſłuſzną, ażeby tymże Officyerom, iako nie w właſnych, lecz Regimentowych intereſsach przybywaiącym, wyznaczone były Kwatery; y zalecamy zatym Kommiſsyi Kwaterniczey, aby tymże Officyerom od Regimentu z Likwidacyami przybywaiącym za każdą Rekwizycyą z Departamentu Woyſkowego wyznaczała Kwatery na czas rekwirowany.

Nro. 309.

Dnia 18. Miesiąca WRZESNIA.

Rezolucya na zapytanie Sądu Ziemſkiego Ł.

ODpowiedaiąc na zapytanie, które Sąd Ziemſki Ł. czyni przez Dekret ſwóy w oſnowie naſtępuiącey: Ponieważ Urodzony K. przez Manifeſta y Termin ſwóy do Sądu Ziemſkiego Ł. wydany na fundamencie nowo wynalezionych Dokumentów, Sprawę przeciwko U. Janowi y Dekretowi Ziemſkiemu Ł. w Roku teraźnieyſzym 1778. między Stronami zapadłemu o przeiſtoczenie tegoż Dekretu na mocy Konſtytucyi 1768. Roku, fol: 222. wprowadził, którą to Konſtytucyą rozeznanie Dekretów Trybunalſkich ieſt pozwolone, a czyli Dekreta Ziemſkie Sąd tenże z mocy wynalezionych Dokumentów ma przeſądzać iaśnie nie ieſt opiſano; przeto Sąd Ziemſki Ł. w tey oboiętności po tłumaczenie Konſtytucyi 1768. Roku, o Dekretach z nowo wynalezionych Dokumentów napiſaney, przed przyſzłą Sądów ſwoich Kadencyą do Rady Nieuſtaiącey posłać deklaruie; My KROL &c. takową daiemy Rezolucyą: Ze wyżey rzeczone Prawo Roku 1768. ma bydź rozumiane: iż gdy kto przeciwko Dekretowi Trybunalſkiemu *ex vi noviter repertorum Documentorum* idzie, takowa Sprawa *ex vi noviter repertorum* do Sądu Ziemſkiego należy, którey rozſądzenie z mocy tegoż Prawa *cum impoſitione perpetui ſilentii* zapada; a gdy kto po naſtąpionym Dekrecie Ziemſkim nowe Dokumenta rzecz ewinkuiące znayduie w tymże Sądzie, w którym *ante noviter reperta* Sprawa ſądzona była, ſądzoną bydź *ex noviter repertis Documentis*, podług przepiſaney Prawem Reguły, może.

Nro. 310.

Dnia 18. Miesiąca WRZESNIA.

Rezolucya na Memoryał Ziemſtwa W.

REzolwuiąc Memoryał, w którym Sąd Ziemſki W. dopraſza ſię rozwiązania wątpliwości naſtępuiącey: Piotr przed Lat ſześciu zabrał nieſłuſznie Pawłowi Zboże różnego ziarna w Kopach, którego powróce-

powrócenia Paweł różnemi sposobami domagał się; Piotr unikał oddania Zboż rzeczonych, owszem wszystkie w czasie drogim poprzedał, a zapozwany o to do Sądu końcem prędszego doyścia sprawiedliwości, zdał się na Sąd polubowny z umiarkowania Sądowego. Zboża mnieyszą nad urzędowe targi z Miast autentycznie wydane otaxowane ceną, y przysięga *super valorem* Pawłowi nakazana; Paweł tego Zboża nie przedawaiący, ani wiedzący po czemu Piotr one przedawał, nie chcąc zawodzić sumnienia swoiego, przysięgę wskazaną Piotrowi iako wiadomszemu ofiaruie; ieśli więc w takowym przypadku Paweł może ofiarować przysięgę Piotrowi, albo nie? My KROL &c. deklaruiemy: Ze są wyraźne Prawa w iakowych przypadkach Strona Stronie może *deferre Juramentum*. A że wyżey rzeczona Sprawa (iak Sąd Ziemski W. twierdzi,) w Sądzie polubownym ieſt decydowana; przeto wyrok onego rozeznaniu Sądowemu podlegać nie powinien, na mocy Prawa 1726. dla Prowincyi W. X. Litewskiego uchwalonego, a Konstytucyą Seymu ostatniego na całą Koronę rozciągnionego.

Nro. 313.

Dnia 18. Miesiąca WRZESNIA.

Rezolucya na Memoryał Urodzonego B. Starosty. C.

NA Memoryał, w ktòrym Urodzony B. Starosta C. żąda rozwiązania wątpliwości następuiącey: Prawa pod imieniem *Excepta Mazowieckie* nie tylko siedlisk lecz zamieszkania Zydom w Woiewodztwie Mazowieckim zakazywały; mieszkaiący tedy bezprawnie na ów czas w tymże Woiewodztwie Zydzi, do Kahałów innych Woiewodztw należeli, Konstytucya zaś 1775. Roku, pod tytułem: = *Podatek od Zydo'w w Królestwie Polskim* = nadaiąc Zydom *Incolatum*, mówi: stanowiemy, aby Parafianie Zydzi podług Taryffy Roku 1765. do Kahałów zapisani, Pogłowne swoie punktualnie do Kahałów swoich *respectivè* co Rata importuiąc, zawsze od dwòch Kahalnych starszych Kwity podpisane odbierali. Wynika tedy Kwestya: czyli Taryffa głow Zydowskich 1765. Roku sporządzona, a w Konstytucyi 1775. Roku wzmiankowana, ma służyć *pro norma* Zydom Mazowieckim, lub nie? Doprasza się oraz tenże Urodzony B. Starosta C. o Rezolucyą, aby Zydzi w Woiewodztwie Mazowieckim w nowym siedlisku na mocy rzeczoney 1775. Roku Konstytucyi mieszkaiący sami przez siebie, a nie przez Zydow, innego Woiewodztwa Podatki do Skarbu Rzeczypospolitey opłacali; tudzież, aby Taryffa 1768. Roku sporządzona, do tych tylko mieysc służyć mogła, w których Zydzi tegoż Roku Prawo do mieszkania mieli

My KROL &c. takową daiemy Rezolucyą: Lubo Konstytucya 1775. Roku, pod tytułem: = *Podatek od Zydow w Królestwie Polskim* = stanowi, aby Parafianie Zydzi podług Taryffy Roku 1765. do Kahałów zapisani, Pogłówne swoie punktualnie do Kahałów swoich *respectivè* co Rata importuiąc, zawsze od dwòch starszych Kahalnych Kwity podpisane odbierali; iednakże Taryffa głow Zydowskich Roku 1765. sporządzona, nie może bydź przystosowana do Zydów w Woiewodztwie Mazowieckim mieszkaiących, którym Rzeczpospolita dopiero w Roku 1775. osiadać y mieszkać w tymże Woiewodztwie pozwoliła. Gdy zaś ci Zydzi po Miasteczkach w Woiewodztwie Mazowieckim osiedli, w takowey znayduią się liczbie, że swoy Kahał formować mogą, a Dziedzice ich żądaliby tego, aby nie opłacaiąc się obcym Kahałom prosto od siebie do Skarbu Rzeczypospolitey wnosili Podatki; na ten czas Kommissya Skarbowa Koronna takowego żądania Dziedzicom życzącym zapisania Zydów do Kahałów w Woiewodztwie Mazowieckim nowo formowanych, iako naymnieyszego uszczerbku Skarbowi publicznemu nie czyniącego, odmówić nie może, maiąc to iednak na baczności, aby ciż Dziedzice pewney y niezawodney opłaty Podatków od tychże Zydow dostrzegali. A ieżeli ci Zydzi będąc przedtym do Kahałów w innych Woiewodztwach przyłączeni iakie długi do Skarbu publicznego pozostali, te od siebie, nie odsyłaiąc do tamecznych Kahałów, opłacać sposobem iuż praktykowanym między Kahałami Rachowa y Kraśnika powinni; co się ma rozumieć y o długach Kahalnych u Obywatelów zaciągnionych, do ktòrych, iako z dawnieyszego Kahału pochodzących, opłacenia Zydzi Parafianie, co się w nowy Kahał obracaią, są obowiązani.

Nie była myśl nigdy niczyia umieszczać w tym Zbiorze Rezolucyi, któreby Prawem Ostatniego Seymu 1778. nadwerężonemi były, y ieśliby która z nich takowa pomimo naypilnieyszey baczności zdarzała się, zapewne Mocy swey mieć nie powinna; Dla tego kładzie się tu Konstytucya we wszystkich swych wyrazach dla łatwieyszego skonfrontowania w zdarzoney oboiętności.

KONSTYTUCYA SEYMU 1778.

Fol: 7. Titulo:

Warunek dla Korony y W. X. Lit.

Gdy przy rozłączeniu Jzb, Warunek względem niektórych Czynności, y Rezolucyi przeszley Rady, w Zaświadczeniu teyże wydanym, iest ostrzeżony, przeto niżey wyrażone Rezolucye Rady, rezolwuiemy.

1mo Kondemnaty, stosuiąc się do Praw dawnych, mianowicie Konstytucyi 1726. równie *tangunt* Senatorów, Ministrów, y Posłów; Każdy z nich *carere Activitate* ma dotąd, pokąd Processu nie ugodzi.

2do Konstytucye 1726. y 1776. *de Potioritatibus* y o Warunkach Possessorów Zastawnych iasno stanowione, nienaruszone mieć chcemy. Rezolucye Rady przeciwne *hoc in puncto* uchylamy.

3tio Rezolucyą *de Successionibus* za nieważną uznaiemy.

4to Gdyby więcey pozwanych do iedney Sprawy należących było, tedy Konwikcyą ich, *& Bonorum Responsioni subjectorum* podług Praw dawnych mieć chcemy, y Rezolucyą w tey mierze zapadłą uchylamy.

5to *Bona Convicta ad tenorem* Konstytucyi 1726. *proportionatè in Negotio etiam principali, ac Proventibus, seu Provisionibus retentis* tradowane, y spokoynie posiadane, stanowiemy.

6to Rezolucyą względem Dożywociów wypadłą uchylamy.

7mo Rezolucyą Rady przeciwko Dekretowi Trybunału Litt: oczewistemu, według Praw temu Xięstwu służących, naruszyć się nie mogącemu, wydaną uchylamy.

8vo Odesłanie do Regestru *Remissarum* do Trybunału W. X. Litt:, którego tam nie masz; tudzież odesłanie do Regestru Appellacyinego, rownie opisom Prawa W. X. Litt: przeciwne, wydane z Rady znosiemy.

9no Rezolucyą Rady względem Podatku Procentowego od Summ w W. X. Litt: na Zapytanie Kommiſſyi Skarbowey uchylamy.

10mo Rezolucye względem Dekretów *Executionis*, które przeciwne Prawu zaſzły, uchylamy.

Uchylenie Rezolucyi, Liwrantom Woiewodztw Ruſkich ſłużącey.

Rezolucyą Rady z Obywatelami y Zydami Woiewodztw Kiiowſkiego, Wołyńſkiego, Podolſkiego, y Bracławſkiego, Kommiſſyą dla Liwrantów przywracaiącą uchylamy.

Uchylenie Rezolucyi między Miaſtem, a Zydami Krzemienieckiemi zaſzłey.

Rezolucyą Rady, wſtrzymuiącą Exekucyą Dekretu Aſſeſſorſkiego, między Miaſtem, a Zydami Krzemienieckiemi ferowanego, *ex quo* ſię wdała *in Judiciaria*, podnoſiemy, a wſzyſtkie Prawa y Przywileia *ante Unionis*, w nienaruſzoney mocy zoſtawuiemy, według Konſtytucyi 1569. y 1661. Woiewodztwom Kijowſkiemu, Wołyńſkiemu, Podolſkiemu, y Bracławſkiemu ſłużących.

Uchylenie Rezolucyi Rady, względem Grodu Szawelſkiego.

Rezolucyą Rady w Sprawie z Grodem Szawelſkim, że ſię także *in Judicaria* wdała, uchylamy, waruiąc *in poſterum*, aby Sąd Aſſeſſorſki W. X. Litt: w Kadencyi *Judicii Mixti*, tylko w dozwolonych ſobie Prawem gatunkach, Sprawy rozſądzał, nie oddalaiąc ſię od Konſtytucyi 1768.

REGESTR RZECZY

znayduiących się w Xiążce pod Tytułem Zbiór Rezolucyi Rady Nieustaiącey potrzebnych do wiadomości Juryzdykcyi Sądowych oboyga Narodów.

w Warszawie u P. Dufour *za Przywileiem.*

A

Penſye